

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Öner ÖZ

TRANSATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ORTAKLIĞI ANLAŞMASININ TÜRKİYE
DIŞ TİCARETİNE OLASI ETKİLERİ: KARŞIT OLGUSAL BİR ANALİZ

İktisat Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya, 2020

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Öner ÖZ

TRANSATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ORTAKLIĞI ANLAŞMASININ TÜRKİYE
DIŞ TİCARETİNE OLASI ETKİLERİ: KARŞIT OLGUSAL BİR ANALİZ

Danışman

Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY

İktisat Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya, 2020

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Öner ÖZ'ün bu çalışması, jürimiz tarafından İktisat Ana Bilim Dalı Doktora Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr. Mehmet Mert (İmza)

Üye (Danışmanı) : Prof.Dr. Selim Çağatay (İmza)

Üye : Prof.Dr. H. Ozan Eruygur (İmza)

Üye : Doç.Dr. M. Şükrü Erdem (İmza)

Üye : Doç.Dr. Başak Dalgıç (İmza)

Tez Başlığı: Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşmasının Türkiye Dış
Ticaretine Olası Etkileri: Karşıt Olgusal Bir Analiz

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi : 02/12/2020

Mezuniyet Tarihi : 07/01/2021

(İmza)

Prof. Dr. İhsan BULUT

Müdür

AKADEMİK BEYAN

Doktora Tezi olarak sunduğum “Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşmasının Türkiye Dış Ticaretine Olası Etkileri: Karşıt Olgusal Bir Analiz” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımca yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

2020

Öner ÖZ

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Öner ÖZ
Öğrenci Numarası	20165209002
Enstitü Ana Bilim Dalı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Programı	Doktora
Programın Türü	() Tezli Yüksek Lisans (X) Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY
Tez Başlığı	Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşmasının Türkiye Dış Ticaretine Olası Etkileri: Karşıt Olgusal Bir Analiz
Turnitin Ödev Numarası	1474523369

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 254 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 14/12/2020 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 2

alıntılar dahil % 5'tir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımcı yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

14/12/2020

Prof. Dr. Selim Çağatay

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
TABLOLAR LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	x
SUMMARY.....	xi
TEŞEKKÜR.....	xii
ÖNSÖZ.....	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ANLAŞMA HETEROJENLİĞİ VE KÜRESEL ARZ ZİNCİRİ ETKİSİ

1.1. Anlaşma Heterojenliği.....	5
1.1.1. Anlaşma Heterojenliğinin Nedenleri.....	6
1.1.2. Serbest Ticaret Anlaşmalarının Heterojenliği Endeksi.....	9
1.1.3. TTIP Anlaşmasının Heterojenlik Düzeyi.....	10
1.2. Küresel Arz Zinciri.....	12
1.2.1. Endüstri İçi Ticaret.....	13
1.2.2. Ticaret Yaratma (Trade Creation) ve Ticaret Saptırma (Trade Diversion) Etkileri.....	14

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ORTAKLIĞI ANLAŞMASI VE ETKİLERİ

2.1. TTIP: Amaç, Kapsamı ve Süreç.....	18
2.2. AB – ABD Ekonomik İlişkisinin Boyutu.....	19
2.3. TTIP’in Türkiye İçin Önemi.....	24
2.3.1. Türkiye – ABD Ekonomik İlişkileri.....	25
2.3.2. Türkiye – AB Ekonomik İlişkileri.....	28
2.3.3. Türkiye’nin Mevcut STA ve Anlaşmaları.....	31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI VE TTIP ÜZERİNE LİTERATÜR İNCELEMESİ

3.1.STA'lar Üzerine Literatür İncelemesi.....	37
3.2.TTIP Anlaşması Üzerine Literatür İncelemesi.....	39
3.3.Yöntem-Metod Karşılaştırması ve Mevcut Çalışmanın Literatüre Katkısı.....	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VERİ VE YÖNTEM

4.1 Veri.....	44
4.2.Yöntem.....	45
4.2.1. Çekim Modeli (Gravity Model).....	46
4.2.1.1.Yapısal Çekim Modeli (Structural Gravity Model).....	47
4.2.1.2.Yapısal Çekim Modeli Cebirsel Derivasyonu.....	48
4.2.1.3.Çok taraflı Direnç Faktörleri.....	51
4.3.Ekonometrik Tahmin Prosedürü ve Modelin Tespiti.....	54
4.3.1. Modelin Tespiti.....	54
4.3.2. Ekonometrik Tahmin Prosedürü.....	54
4.3.3. Modele Ait Değişkenler.....	58
4.3.3.1. Modelde Yer Alan Değişkenlerin Tanımlanması.....	60

BEŞİNCİ BÖLÜM

ELDE EDİLEN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1.Genel Bulgulara İlişkin Değerlendirmeler.....	71
5.1.1.Endüstri İçi Ticarete İlişkin Değerlendirme.....	71
5.1.2.Türkiye'nin Net Ticaretine İlişkin Değerlendirme.....	73
5.1.3.Türkiye Dış Ticaretinin Üçüncü Ülkelere Göre Kıyaslamalı Değerlendirmesi.....	75
5.1.4.TTIP Anlaşmasının Ticaret Yaratma ve Saptırma Etkilerinin Belirlenmesi.....	83
5.1.5.Arz Zinciri Etkisinin Belirlenmesi.....	85
5.1.6.Anlaşma Heterojenliğinin Belirlenmesi.....	89
5.2. Spesifik Bulgular: TTIP Anlaşmasının Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörü Üzerine Etkilerinin İncelenmesi.....	92
5.2.1. Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait Bulguların Değerlendirilmesi.....	104
5.2.1.1. Çekim Modeli Standart Sürekli Değişkenlerine Ait Değerlendirmeler.....	104
5.2.1.2. Çekim Modeli Standart Kukla Değişkenlerine Ait Değerlendirmeler.....	107

5.2.1.3. Dış Ticarete Yönelik Değişkenlere Ait Değerlendirmeler.....	111
5.2.1.4. Sabit Terim Kukla Değişkenlerine Ait Değerlendirmeler.....	115
SONUÇ.....	117
KAYNAKÇA.....	124
EKLER.....	131
ÖZGEÇMİŞ.....	253

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1: Türkiye'ye Gelen DYY'lerin Ükelere Göre Dağılımı – Stok (Milyon \$).....	30
Şekil 3.1: Farklı Senaryolar Işığında TTIP Anlaşmasının Etkileri.....	40

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1: STA'ların Tanımlayıcı Kapsama Alanları ve Uygulanabilirlik Göstergeleri.....	8
Tablo 1.2: TTIP Anlaşmasının Kapsaması Beklenen Hükümleri.....	11
Tablo 2.1: ABD ve AB'nin Demografik ve Ekonomik Göstergeleri.....	20
Tablo 2.2: Yıllara Göre ABD'nin AB ile Mal Ticareti (Milyar \$).....	21
Tablo 2.3: ABD – AB Arasındaki Sektörel Ticaret Payları (2018).....	22
Tablo 2.4: Ülke ve Bölge Bazında ABD'den Giden DYY (Milyon \$).....	23
Tablo 2.5: Ülke ve Bölge Bazında ABD'ye Gelen DYY (Milyon \$).....	24
Tablo 2.6: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'nin Dış Ticaretinde ilk 10 Ülke (Milyar \$).....	25
Tablo 2.7: Yıllar İtibariyle TR - ABD Dış Ticaret Hacmi (Milyon \$).....	26
Tablo 2.8: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'nin ABD ile Ticaretinde Başlıca Ürün Grupları.....	26
Tablo 2.9: Yıllar İtibariyle Türkiye – ABD DYY Akım Verileri (Milyon Dolar).....	27
Tablo 2.10: Yıllar İtibariyle TR-AB Dış Ticaret Hacmi (Milyon \$).....	28
Tablo 2.11: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'nin AB ile Ticaretinde Başlıca Ürün Grupları.....	29
Tablo 2.12: Yıllar İtibariyle Türkiye – AB DYY Akım Verileri (Milyon Dolar).....	31
Tablo 2.13: Türkiye'nin Mevcut STA'ları.....	32
Tablo 3.1: Uluslararası Ticaret Modelleri ve TTIP Üzerine Ampirik Çalışmalar (2006-2016).....	34
Tablo 4.1: İhracat Denkleminin İlişkin Otokorelasyon ve Değişen Varyans Test İstatistikleri...	56
Tablo 4.2: İthalat Denkleminin İlişkin Otokorelasyon ve Değişen Varyans Test İstatistikleri...	57
Tablo 5.1: Çekim Modeli Değişkenlerine İlişkin İhracat Denklemi İstatistik Sonuçları (2000-2016).....	64
Tablo 5.2: Çekim Modeli Değişkenlerine İlişkin İthalat Denklemi İstatistik Sonuçları (2000-2016).....	65
Tablo 5.3: Endüstriler Bazında İhracata İlişkin Anlaşma Heterojenliği İstatistik Sonuçları (2000-2016).....	66
Tablo 5.4: Endüstriler Bazında İthalata İlişkin Anlaşma Heterojenliği İstatistik Sonuçları (2000-2016).....	67
Tablo 5.5: TTIP Sonrası Ülke Çifti Sabitlerinin İhracata Etkisi (2000-2016).....	69
Tablo 5.6: TTIP Sonrası Ülke Çifti Sabitlerinin İthalata Etkisi (2000-2016).....	70
Tablo 5.7: TTIP Sonrası ABD'ye Karşı Artan GL Değerine Sahip Endüstriler.....	72
Tablo 5.8: TTIP Sonrası AB'ye Karşı Artan GL Değerine Sahip Endüstriler.....	73
Tablo 5.9: TTIP Sonrası TR'nin ABD'ye Karşı Net İhracatçı Olduğu Endüstriler.	74

Tablo 5.10: TTIP Sonrası TR'nin AB'ye Karşı Net İhracatçı Olduğu Endüstriler.....	75
Tablo 5.11: TR'nin ABD'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatına göre daha az negatif etkilendiği endüstriler.....	76
Tablo 5.12: TR'nin ABD'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatına göre daha çok negatif etkilendiği endüstriler.....	76
Tablo 5.13: TR'nin ABD'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalata göre daha az negatif etkilendiği endüstriler.....	77
Tablo 5.14: TR'nin ABD'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalata göre daha çok negatif etkilendiği endüstriler.....	77
Tablo 5.15: TR'nin AB'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatına göre daha az negatif etkilendiği endüstriler.....	78
Tablo 5.16: TR'nin AB'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatına göre daha çok negatif etkilendiği endüstriler.....	78
Tablo 5.17: TR'nin AB'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalata göre daha az negatif etkilendiği endüstriler.....	79
Tablo 5.18: TR'nin AB'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalata göre daha çok negatif etkilendiği endüstriler.....	79
Tablo 5.19: TR'nin ABD'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatından daha fazla pozitif etkilendiği endüstriler.....	80
Tablo 5.20: TR'nin üçüncü ülkelere olan ihracatının negatif, ABD'ye olan ihracatının pozitif etkilendiği endüstriler.....	80
Tablo 5.21: TR'nin ABD'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan daha fazla pozitif etkilendiği endüstriler.....	80
Tablo 5.22: TR'nin ABD'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan daha az pozitif etkilendiği endüstriler.....	81
Tablo 5.23: TR'nin üçüncü ülkelere yapılan ithalatının negatif, ABD'den yapılan ithalatının pozitif etkilendiği endüstriler.....	66
Tablo 5.24: TR'nin AB'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatından daha fazla pozitif etkilendiği endüstriler.....	81
Tablo 5.25: TR'nin AB'ye olan ihracatının, üçüncü ülkelere olan ihracatından daha az pozitif etkilendiği endüstriler.....	81
Tablo 5.26: TR'nin üçüncü ülkelere olan ihracatının negatif, AB'ye olan ihracatının pozitif etkilendiği endüstriler.....	82
Tablo 5.27: TR'nin AB'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan	

daha fazla pozitif etkilendiği endüstriler.....	82
Tablo 5.28: TR'nin AB'den yapılan ithalatının, üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan daha az pozitif etkilendiği endüstriler.....	82
Tablo 5.29: TR'nin üçüncü ülkelere yapılan ithalatının negatif, AB'den yapılan ithalatının pozitif etkilendiği endüstriler.....	82
Tablo 5.30: Türkiye'den AB'ye İhraç Edilen Ürünlerin Arz Zinciri Bağlantıları.....	86
Tablo 5.31: Türkiye'den ABD'ye İhraç Edilen Ürünlerin Arz Zinciri Bağlantıları.....	88
Tablo 5.32: Anlaşma Heterojenliğine İlişkin Değişkenler ve Sonuçları.....	90
Tablo 5.33: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İhracat Analiz Sonuçları.....	94
Tablo 5.34: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İthalat Analiz Sonuçları.....	99

KISALTMALAR

AB (EU)	Avrupa Birliği
ABD (USA)	Amerika Birleşik Devletleri
BEA	Amerika Resmi Ekonomik Analiz Bürosu
CES	Sabit İkame Esnekliği
CGE	Hesaplanabilir Genel Denge
COMTRADE	Uluslararası Ticaret İstatistik Veri Tabanı (International Trade Statistics Database)
DTÖ (WTO)	Dünya Ticaret Örgütü
DYY	Doğrudan Yabancı Yatırım
EEA (EIA)	Ekonomik Entegrasyon Anlaşmaları
EFTA	Avrupa Serbest Ticaret Birliği
GATT	Tarife ve Ticaret Genel Anlaşması
GLS	Genelleştirilmiş En Küçük Kareler (Generalized Least Squares)
G-L	Grubel Lloyd
GSMH	Gayrisafı Milli Hasıla
GSYİH (GDP)	Gayrisafı Yurtiçi Hasıla
IQ	Kurumsal Kalite
IPR	Fikri Mülkiyet Hakları
MERCOSUR	Güney Amerika Ortak Pazarı
MTR	Çok Taraflı Ticaret Direnci
OECD	Ekonomik Kalkınma İşbirliği Örgütü
OLS	Sıradan En Küçük Kareler (Ordinary Least Squares)
SITC	Standart Uluslararası Ticaret Sınıflandırması
SPS	Sıhhi ve Bitki Sağlığı Önlemleri
STA	Serbest Ticaret Anlaşması
TBT	Ticaretteki Teknik Engeller
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TR	Türkiye
TTA	Tercihli Ticaret Anlaşması
TTIP	Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

UK	Birleşik Krallık (United Kingdom)
UNCTAD	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerleri
vs.	Vesaire
3RDC	Üçüncü Ülkeler

ÖZET

2008 küresel krizi, başta ABD olmak üzere AB ülkelerinde de uzun süreli ekonomik kayıplar yaşanmasına neden olmuştur. Meydana gelen bu olumsuzluklar, ABD ve AB arasında geniş kapsamlı bir ticaret anlaşmasının gerekliliğini gündeme getirmiştir. Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) anlaşması imzalandığı takdirde şimdiye kadar kabul edilmiş en büyük ve en kapsamlı ikili ticaret anlaşması olacak ve anlaşmanın yaratacağı ortak pazar, dünya ticaretinin üçte birine sahip olacaktır. TTIP'in yalnızca anlaşmaya taraf olan ABD ve AB değil, yaratacağı gelir/ikame ve değer zincir etkileriyle üçüncü ülke ekonomilerinde de önemli etkiler yaratacağı tahmin edilmektedir. Bu çalışma, TTIP'in yürürlüğe girmiş olduğu varsayımı altında, endüstriler ve alt-endüstriler bazında Türkiye dış ticaretinde meydana gelebilecek olası etkilerini incelemektedir. TTIP'in etkileri, 52 ülkeye ait 2000-2016 yılları arasını kapsayan panel veri seti ile yapısal çekim modellerinin karşıt-olgusal analizlere izin verecek şekilde kullanılmasıyla belirlenmektedir. Elde edilen bulgular, alt-endüstrilerin genelinde Türkiye'nin ABD, AB ve üçüncü grup ülkelerle dış ticaretinde bir azalma olacağına işaret ederken, ABD ve AB karşısında yaşanacak negatif etkiler, üçüncü ülkeler ile yaşanacak negatif etkilere oranla daha düşük düzeylerde dir. Bununla birlikte elde edilen diğer bulgular, AB ve ABD ile olan endüstri-içi ticarete bir artışa işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: TTIP Anlaşması, Yapısal Çekim Modeli, Karşıt-Olgusal Analiz, Anlaşma Heterojenliği, Küresel Arz Zinciri.

SUMMARY

**THE POSSIBLE EFFECT OF TRANSATLANTIC TRADE AND
INVESTMENT PARTNERSHIP AGREEMENT ON TURKEY'S FOREIGN TRADE:
A COUNTER-FACTUAL ANALYSIS**

The 2008 global crisis has caused long-term economic losses in EU countries, especially in the USA. These negative developments have brought forward the necessity of a comprehensive trade agreement between the USA and the EU. If this agreement, planned under the name of Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), is signed, it will be the largest and most comprehensive bilateral trade agreement ever accepted and the common market to be created by the agreement will cover one third of the world trade. It is estimated that TTIP will have significant impacts not only on the USA and EU, which are parties to the agreement, but also on the economies of third countries with the income/substitution and value chain effects it will create. In this study, under the assumption that the TTIP agreement has entered into force, the potential effects on Turkey's industry and sub-industry based foreign trade are examined. The effects of TTIP are determined by using the panel data set that covers the years 2000-2016 of 52 countries and structural gravity models are estimated to allow counterfactual analysis. Empirical findings suggest that there may be a fall in foreign trade of Turkey with USA, the EU and the third group countries in majority of the sub-industries. However, the fall in trade experienced with the US and the EU might be at lower levels compared to the fall that will be experienced with the by third countries. In addition, other findings point to an increase in intra-industry trade with the EU and the USA.

Keywords: TTIP Agreement, Structural Gravity Model, Counterfactual Analysis, Agreement Heterogeneity, Global Supply Chain.

TEŞEKKÜR

Charles de Montesquieu’nun da söylediği gibi “Az bilmek için çok okumak gerekir”. Evet, benim için de öyle oldu...

Üniversite eğitiminin ve bölüm seçiminin sadece bir meslek sahibi olmaktan çok daha öte olduğunu anladığımda değişti herşey. Lisans öğrenimine ilk başladığım yıllarda çoğu öğrenci gibi, bir an önce okulu bitirip işe başlama hayalleri kurardım. Aslında öyle de oldu sayılır. Önce mezun oldum ve sonra iktisat ile ilgisi olmayan bir iş buldum kendime. Mezun olduktan yıllar sonra yüksek lisansa başladığımda ve Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY hocam ile tanıştığımda, düşüncelerim de değişmeye başladı. Aslında iktisat ile ilgili hiçbirşey bilmediğimi ve tüm hayatımı adasam dahi yeterince öğrenemeyeceğimi öğrenmeye başladım. Öğrendikçe keyif aldım, keyif aldıkça araştırdım ve araştırdıkça öğrenmeye devam ettim.

Yüksek lisans ve doktora hayatımdaki büyük zorluklar ve yaşadığım tatlı şanssızlıklar içindeki en büyük şansım olan, bana her zaman fazlasıyla güvenen ve hiçbir desteği benden esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY’a verdiği tüm desteklerden dolayı sonsuz müteşekkirim. Makro ekonomiye bakış açımın değişmesini sağlayan ve doktora öğrenimim süresince her konuda yol gösterici olan Dr.Öğr. Üyesi Zafer Barış GÜL hocama ayrıca teşekkürü bir borç bilirim. Araştırma sürecim boyunca verdikleri öneri ve destekler ile tezimin hazırlanmasında katkıları olan Doç.Dr. Mehmet Şükrü ERDEM ve Prof.Dr. Mehmet MERT’e ayrıca teşekkür ederim. Adlarını saydığım veya sayamadığım ve üzerimde emeği geçen tüm hocalarıma, iktisadın engin bir bilim olduğunu öğrettikleri için teşekkür ederim.

Son olarak, tezimin hazırlanması sürecinde zamanlarından çalmama rağmen hep yanımda duran ve destek olan, yaşadığım bu zor süreçlerin tümünde sabır ve anlayışını benden esirgemeyen kıymetli eşim Gamze Yalçiner ÖZ’e ve canım oğlum Ozan ÖZ’e çok teşekkür ederim. Doktora öğrenimimi bitiren ve gelecek hayallerimiz ile bize heyecan veren bu tezi, varlığıyla tüm hayatımı güzelleştiren eşim Gamze Yalçiner ÖZ’e armağan ediyorum. “Herşey çok güzel olacak”...

Öner ÖZ

2020 Antalya

ÖNSÖZ

2008 küresel krizi sonrasında başta ABD ekonomisi olmak üzere AB ülkeleri de ciddi ekonomik kayıplar yaşamıştır. Bu iki ekonominin yeniden canlanabilmesi, yeni yatırım ve istihdam alanlarının yaratılabilmesi için kapsamlı bir serbest ticaret anlaşması (STA) oluşturulmasına ve bu kapsamda Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) sürecinin geciktirilmeden başlatılmasına karar verilmiştir. Temmuz 2013'te başlayan TTIP müzakereleri tamamlandığında, AB ve ABD'nin dünyadaki en kapsamlı ve en büyük ikili ticaret ve yatırım anlaşmasına imza atarak, birlikte dünya GSYH'sinin yarısını ve dünya ticaretinin üçte birini kapsayacak ortak bir pazar yaratmaları söz konusu olacaktır. TTIP'in bir yandan anlaşmaya taraf ekonomileri, diğer yandan direkt taraf olmayan fakat AB ve ABD ile ticaret ve yatırım ilişkisi içinde olan diğer ülkeleri (üçüncü ülkeler) etkilemesi beklenmektedir. Bu etkilerin pozitif veya negatif yönde teşkil etmesi ise birçok faktöre bağlıdır. İlgili yazın bu faktörleri fiyat/ikame, gelir, tedarik zinciri ve anlaşma heterojenliği etkileri altında gruplamaktadır.

Türkiye dış ticaretinde özellikle AB'nin önemli bir yeri vardır ve aynı zamanda 1996 yılından beri Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği (GB) anlaşması yürürlüktedir. Doğrudan yabancı yatırımlar söz konusu olduğunda ise Türkiye ile ABD arasında kayda değer hacimde karşılıklı yatırım akışı gerçekleşmektedir. Dolayısı ile TTIP anlaşmasında üçüncü ülke pozisyonunda olan Türkiye'nin, taraf ülkelerle ticaret ve doğrudan yatırım ilişkisi sebebiyle, bu anlaşmadan çok etkilenmesi beklenirken, AB ile Gümrük Birliğinin bulunması, ortaya çıkacak etkileri de daha belirsiz hale getirmektedir.

Bu çalışmada Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri arasında gerçekleştirilmesi planlanan Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı anlaşmasının (TTIP) Türkiye dış ticaretine olası etkiler analiz edilirken, yöntem olarak ticaret çekim modelinin (Gravity model) modern bir versiyonu olan yapısal çekim modeli (Structural Gravity model) kullanılmaktadır. Yapısal çekim modelinin kullanılıyor olması, karşıt-olgusal (counterfactual) analizlere de imkan tanımaktadır. Ayrıca yapısal çekim modelleri, ihracatçı ve ithalatçı ülke karakteristiklerini (çok taraflı direnç faktörleri) de yansıtmakta ve ülkelerin dahil olduğu bölgesel ticaret anlaşmalarının heterojen yapısının çok taraflı direnç faktörleri üzerindeki etkilerinin hesaplanmasına olanak vermektedir. Böylece TTIP anlaşmasının ticaret yaratma etkisi de doğru bir şekilde tahmin edilebilmektedir. Çalışmamızın yöntemi, endüstri içi ticaretin mal gruplarına göre yatay ve dikey olma tespitini (tedarik zinciri tespiti) ağırlıklandırılmış Grubel-Lloyd endeksi ile ölçmekte ve TTIP anlaşmasının ticaret saptırma etkisinin daha doğru hesaplanmasına olanak vermektedir.

Çalışmanın ana hedefleri; TTIP’in Türkiye için endüstriler bazında ticaret yaratıcı ve saptırıcı etkilerini ortaya çıkarmak ve TTIP anlaşması yürürlüğe girdiği takdirde, Türkiye için ihracat ve ithalata yönelik endüstri ve dış ticaret politika önceliklerini saptamaktır. Bu hedefler doğrultusunda TTIP’in partner ülkeleri ile Türkiye’nin dış ticarete rekabet ettiği ülkeler tespit edilerek çalışmaya 52 ülke dahil edilmiştir. Analize dahil edilen tüm ülkelerin ABD, AB ve Türkiye ile imzaladıkları tüm ticaret anlaşmaları belirlenerek, anlaşma heterojenliğinin ölçülebilmesine zemin hazırlanmıştır. Ayrıca, Türkiye’nin TTIP ile dış ticaretinde endüstri içi ticarete konu olan yatay ve dikey alt-endüstriler belirlenerek, TTIP’in fiyat/ikame ve gelir etkileri ile küresel arz zinciri etkilerinin ampirik olarak ölçülmesi sağlanmaktadır.

GİRİŞ

Uluslararası ticaret ve işbirliğinin giderek serbestleştiği günümüz ekonomilerinde korumacı politika eğilimlerine rağmen Serbest Ticaret Anlaşmalarının (STA) önemi de giderek artmaktadır. GATT veya Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) anlaşması, STA'ları bir tür "ikinci en iyi", yani çok taraflı küresel serbest ticarete geçiş aşaması gibi görmüştür. Avrupa Birliği gibi örneklerde ise STA'lar daha ileri ekonomik bütünleşmenin ve politik işbirliğinin ön aşaması gibi değerlendirilmiştir. Dünya genelinde yürürlükte olan tüm STA'lar ele alındığında, bu STA'ların büyük kısmında AB veya ABD'nin taraf olduğu görülmektedir. Hal böyle iken dünya ekonomisinin ve ticaretinin iki önemli bloku olan AB ve ABD'nin, ekonomilerini daha da güçlendirerek, aralarındaki işbirliğini artırabilmek için her ikisinin de taraf olabileceği bir ticaret anlaşmasına imza atmaları, kaçınılmaz bir durum haline gelmiştir.

2008 küresel krizi, başta ABD ekonomisi olmak üzere, AB üyesi ülkelerde de ciddi ekonomik kayıplar yaşanmasına neden olmuştur. Bu bağlamda her iki tarafın da kaybolan ekonomik güçlerinin yeniden inşa edilebilmesi ve yeni ekonomik imkanlar yaratılabilmesi için kapsamlı bir STA'ya ihtiyaç duyulmuştur. Kasım 2011'de gerçekleştirilen AB-ABD ekonomi zirvesinde ortaya atılan bu fikir sonrasında, Temmuz 2013'de Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklı Anlaşması (Transatlantic Trade and Investment Partnership – TTIP) müzakereleri ile ilk adım atılmıştır.

ABD ve AB arasında imza edilecek kapsamlı bir STA, şüphesiz ki yalnızca anlaşmanın taraflarını değil, anlaşma dışında kalan üçüncü ülkeleri de doğrudan veya dolaylı şekilde etkileyecek bir güce sahip olacaktır. TTIP anlaşması yürürlüğe girdiği takdirde, gerek taraflarının ekonomik büyüklükleri, gerekse kapsamına giren coğrafya açısından değerlendirildiğinde, dünyadaki en büyük hacimli ticaret anlaşması olacaktır. Türkiye'nin ihracat ve ithalatında en büyük ticaret partnerinin AB olması ve 1996 yılından bu yana varlığını sürdüren Gümrük Birliği Anlaşması nedeniyle, TTIP'in Türkiye ekonomisini de ciddi anlamda etkilemesi beklenmektedir. Ancak Türkiye'nin bu anlaşmanın neresinde yer alacağı ve TTIP taraflarının Türkiye'ye yaklaşımının nasıl olacağı henüz kesinlik kazanmadığı için, TTIP'in Türkiye ekonomisi üzerindeki olası etkileri, merak konusu olmaya devam etmektedir. TTIP anlaşmasının üçüncü ülkeler üzerindeki olası etkilerini inceleyen az sayıda çalışma bulunsa da, henüz bu anlaşmanın Türkiye üzerindeki olası etkilerini inceleyen, geniş çaplı ve ampirik temelli bir çalışma bulunmamaktadır.

Yukarıda bahsedilen açıklamalar doğrultusunda bu çalışma için TTIP anlaşmasının tercih edilmesinin birden çok nedeni bulunmaktadır. Bunlardan ilki, TTIP anlaşmasının yürürlüğe girdiği takdirde, dünya üzerinde imzalanmış en büyük ve en kapsamlı ikili ticaret anlaşması olma ünvanına sahip olmasıdır. TTIP'in tarafları olan ABD ve AB'nin birçok ülke ile ticaret ilişkisinin bulunması nedeniyle, TTIP'in yalnızca taraf olan ülkeleri değil, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu üçüncü ülkeleri de ciddi anlamda etkilemesi beklenmektedir. İkinci olarak Türkiye ile AB arasında var olan Gümrük Birliği Anlaşması'dır. Her ne kadar Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği Anlaşması, üçüncü ülkeler karşısında Türkiye'ye bir imtiyaz sağlamasa da, bu anlaşma nedeniyle TTIP müzakereleri devam ederken Türkiye için de farklı senaryolar tartışılmaya devam etmektedir. Mevcut literatüre bakıldığında bu senaryoları üç başlık altında toplamak mümkündür. Buna senaryolara göre; Türkiye, Gümrük Birliği'nden dolayı TTIP'in doğrudan tarafı olabileceği gibi, Türkiye'ye belli konularda imtiyazlı bir ortaklık verilmesi yada hiçbir koşulda anlaşmanın tarafı olamaması gibi ihtimaller söz konusudur (Akman, 2014a: 19). Son olarak TTIP anlaşmasının Türkiye ekonomisine olası etkilerini analiz eden yeterli düzeyde literatürün bulunmaması ve var olan mevcut çalışmaların ise Türkiye'yi üçüncü ülkeler sınıfında ele alarak spesifik olarak yorumlamaması, konuyu daha cazip ve ilgi çekici hale getirmektedir. Bu çalışmada TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda, Türkiye'nin herhangi bir şekilde bu anlaşmanın tarafı olmayacağı varsayılarak, mevcut analizler bu senaryo altında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın temel amacı, TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda, Türkiye ekonomisine olası etkilerinin neler olabileceğini sektörler bazında ortaya çıkartarak, bu etkileri belirleyici faktörlerin neler olduğunu ampirik temelli olarak açıklamaktır. Bu kapsamda çalışmaya, Standart Uluslararası Ticaret Sınıflandırması (SITC) kapsamına giren endüstri ve alt-endüstriler dahil edilerek, TTIP anlaşmasının endüstriler ve ülkeler bazında oluşturabileceği ticari etkiler tespit edilmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkabilecek bu etkilerin pozitif veya negatif yönde teşkil etmesi ise birçok faktöre bağlıdır. Çalışmada bu faktörler, fiyat/ikame etkisi, gelir etkisi, tedarik zinciri ve anlaşma heterojenliği etkileri altında gruplanmaktadır.

Bu çalışmada TTIP anlaşmasının Türkiye dış ticareti üzerindeki olası etkileri incelenirken, çalışma ampirik olarak test edilebilecek üç temel hipotez üzerine kurgulanmıştır. Buna göre çalışmanın test etmek isteği hipotezlerden birisi; Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliğinin bulunması ve ABD ile Türkiye arasında herhangi bir STA olmamasından dolayı, TTIP anlaşması sonrasında ABD mallarının AB pazarı üzerinden Türkiye'ye gümrüksüz şekilde ihraç edilebilecek olmasıdır. Bu argümanın gerçekleşmesi durumunda ise belli sektörlerde ABD'nin Türkiye'ye ihracatının artacağı öngörülmektedir. Ampirik olarak

araştırılacak bir diğer hipotez ise, TTIP'in ABD ve AB arasındaki ticareti artıracığı öngörüsünden hareketle, bu ticaret artışına bağlı olarak Türkiye – AB arasındaki ticaret ilişkisinin de artacak olmasıdır. Öyle ki TTIP sonrasında bazı endüstrilerde AB'nin ABD'ye ihracatının artması durumunda AB, Türkiye'den gümrüksüz olarak ithal edeceği ara yada nihai malları, ABD'ye ihraç edebilecektir. İncelenecek üçüncü ve son hipotez ise yine TTIP sonrasında bazı endüstrilerde Türkiye'nin AB'ye ihracatın azalması ve bu endüstrilerde ihracatın üçüncü ülkelere kaymasıdır. Burada önemli olan nokta ise ihracatın kayabileceği üçüncü ülkelerin, dış ticarete Türkiye'nin rakibi olan ve gerek AB gerekse de ABD ile aralarında STA bulunan ülkeler olabilecek olmasıdır. Tüm bu hipotezler ışığında çalışmaya dahil edilen üçüncü ülkeler, Türkiye'nin endüstri içi ticaret ilişkisinin yüksek olduğu, hem ABD hem de AB ile yoğun ticaret hacmine sahip ülkeler arasından seçilmiştir.

Bu çalışma gerek konusunun içeriği bakımından gerekse de kullanılan ampirik yöntem açısından benzerlerinden büyük oranda farklılık göstermektedir. Türkiye açısından sektörel etkilerin incelendiği ampirik temelli bir çalışmanın olmaması ve bu çalışmada yapısal çekim modeli ile TTIP'in endüstriler bazında dış ticarete etkisinin karşıt-olgusal analizlerinin yapılması, ayrıca bu çalışmanın özgün tarafını oluşturmaktadır.

Çalışma toplam dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde anlaşma heterojenliği ve küresel arz zinciri konuları teorik açıdan ele alınmaktadır. İlk olarak anlaşma heterojenliğinin tanımı ve nedenleri açıklanırken, daha sonra anlaşma heterojenliği endeksinin cebirsel açıklaması ile birlikte, TTIP anlaşmasının heterojen yapısı bu endekse göre belirlenmektedir. Bölümün diğer kısımlarında, küresel arz zincirinin belirlenebilmesi amacıyla gerekli olan endüstri-içi ticaret kavramı ele alınarak, STA'ların ticaret yaratma ve ticaret saptırma etkilerinin neler olabileceği ve nasıl ölçülmesi gerektiğine ilişkin bilgiler verilmektedir.

İkinci bölümde ise TTIP anlaşması hakkında bilgilere yer verilirken, TTIP'in önemi, müzakere konuları, ABD ve AB ülkelerinin ekonomik ve ticari özellikleri, taraflar arasındaki doğrudan yatırımlar gibi konular detaylı şekilde açıklanmaktadır. Yine ikinci bölüm içerisinde, TTIP'in tarafları olan ABD ve AB'nin Türkiye ile olan ekonomik ilişkileri ele alınarak, TTIP'in Türkiye için boyutu ve önemi tartışılmaktadır. Ayrıca bu bölümde, gerek TTIP anlaşması ile ilgili, gerekse bu çalışmanın ampirik yapısını oluşturan yapısal yerçekimi modeli (Structural Gravity Model) ile ilgili mevcut literatürün incelemesine yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm veri ve yöntem bölümü olup, çalışmada kullanılan veri seti, analizlerde kullanılan yöntem ve modele ait değişkenler bu bölümde ele alınmaktadır. Veri başlığı altında, çalışmaya dahil edilen endüstri ve alt-endüstriler tanıtılırken, yöntem kısmında yapısal yerçekimi modeli ve çok taraflı direnç faktörleri hem teorik hem cebirsel olarak detaylı şekilde

açıklanmaktadır. Çalışmada kullanılan yöntem, standart çekim modellerinin modern bir versiyonu yapısal yerçekimi modelidir. Ekonometrik tahmin prosedürünün ele alındığı bölümün son kısmında, modelde kullanılan denklemler ve bu denklemlerde yer alan değişkenler tanıtılmaktadır.

Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde ise ekonometrik analizler sonucunda elde edilen tahminlere ilişkin bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgular, analiz sonuçlarının çok yüksek hacme sahip olmasından dolayı, genel ve spesifik bulgular şeklinde iki ayrı başlık halinde verilmektedir. Çalışmaya dahil edilen 5 endüstriye ait (0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri, 3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler, 5- Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri, 6-Başlıca sınıflara ayrılmış işlenmiş mallar ve 7-Makinalar ve ulaştırma araçları) analiz sonuçlarının tamamı, genel bulgular başlığı altında, anlaşma heterojenliği, TTIP'in ticaret yaratma ve saptırma etkileri ve küresel arz zinciri etkilerine göre açıklanmaktadır. Spesifik bulgularda ise Türkiye'nin ABD ve AB ile en yüksek endüstri-içi ticarete sahip olduğu "7-Makinalar ve ulaştırma araçları" sektörüne ait analiz sonuçları alt-endüstriler bazında detaylı şekilde açıklanmaktadır. Sonuç kısmında ise çalışma ana hatlarıyla özetlenerek, ampirik analiz sonuçlarının değerlendirilmesi yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANLAŞMA HETEROJENLİĞİ VE KÜRESEL ARZ ZİNCİRİ ETKİSİ

Geleneksel olarak ekonomik bütünleşme veya entegrasyon hareketleri içerisinde mal ticaretinin serbestleşmesi amacıyla sınırlanan Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA), günümüzde tarife dışı engellerin kaldırılması, fikri mülkiyet hakları, hizmet ticaretinin de serbestleşmesi gibi konuları da kapsayabilmektedir. Böylece temel amacı her ne kadar uluslararası mal ticaretini serbestleştirmek ve düzenlemek olsa da, her bir STA arasında birçok yönden önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar söz konusu STA'nın içerdiği hükümlerin sayısı ve niteliğine bağlı olan derinliktir. Ekonomik entegrasyonun aşamalarındaki farklı düzeyleri ifade eden bu derinlik kavramı, aynı zamanda ticaret anlaşmalarının heterojenliğini de belirleyen temel etken olarak kabul edilmektedir. Sayıları az olsa da son yıllarda anlaşma heterojenliği üzerine yapılan ampirik çalışmalarda, farklı derinliğe sahip anlaşmaların ortaya çıkartacağı ticari ve iktisadi sonuçlar açısından da farklılık göstereceği sonucuna ulaşılmıştır (Ahcar ve Siroen, 2014: 3).

1.1. Anlaşma Heterojenliği

Genel olarak ikili ya da bölgesel ticaret anlaşmaları ile serbest ticaret anlaşmalarının içerik ve/ya kapsam olarak birbirinden farklı yükümlülöklere sahip olduklarını ifade eden anlaşma heterojenliği, literatürde çok fazla yer bulmamasına rağmen, ticaret anlaşmalarının sonuçlarının ve etkilerinin test edilmesinde doğru sonuçlar elde edebilmek adına önemli bir yere sahiptir.

Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) kuralları ikili ticaret anlaşmalarını küresel anlamda ticaretin serbestleşmesi yönünde bir adım şeklinde görerek teşvik etmiş, Doha Turu'nda anlaşma sağlanamaması ve çok taraflı anlaşmaların başarılı olamaması, ölkeler ya da ölkeler grupları arasındaki ikili ve bölgesel ticaret anlaşmalarının yaygınlaşmasına neden olmuştur. Tercihli ticaret anlaşmaları, serbest ticaret anlaşmaları, gümrük birlikleri, ortak pazarlar ve ekonomik birlikler biçimindeki ekonomik işbirliği ve entegrasyon türlerinden serbest ticaret anlaşmaları (STA) ve tercihli ticaret anlaşmaları (TTA), en çok tercih edilen ve giderek daha popüler hale gelen anlaşma türleri olmuşturlardır. (Kohl, Brakman ve Garretsen, 2013: 2).

Serbest ticaret anlaşmaları ve tercihli ticaret anlaşmaları konusunda geline nokta da birçok endişe bulunmaktadır. Bu endişelerin kaynağı, anlaşmaların hem artan sayısından hem de giderek daha geniş kapsamlı olmalarından kaynaklanmaktadır. Tarife ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) dönemi olan 1948-1994 yılları arasında yaklaşık 50 ticaret anlaşması

imzalanmışken, 1995 yılında Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) kurulmasından bu yana 250'den fazla yeni anlaşma DTÖ'ye bildirilmiştir. Bu genişlemenin büyük bir kısmı, AB veya ABD'nin taraf olduğu anlaşmaları içermektedir. Ancak son dönemlerde imzalanan modern STA'lar, önceki STA'ların sahip olmadığı birtakım özellikler göstermektedir. Geleneksel anlaşmalar, özellikle 1995'ten önce kurulan STA'lar, yalnızca mal ticaretiyle ilgilidir ve çoğunlukla tarife serbestleştirmesini içeren serbest ticaret bölgeleri veya daha nadiren gümrük birlikleri şeklini almıştır. Yeni STA'lar ise teknik standartların karşılıklı kabulü, hizmetler ve fikri mülkiyet hakları gibi alanlardaki düzenlemeleri de ele alma eğiliminde olmuşlardır (Horn, Mavroidis ve Sapir, 2010: 3).

STA'ların sayısında yaşanan artışlarla birlikte kapsamının da genişlemesi, bu anlaşmaların etkilerine daha fazla önem verilmesini ve bu anlaşmalara duyulan ilgiyi de tetiklemiştir. Hem sayıca hem de içerik olarak yaşanan bu genişleme ile birlikte STA'ların heterojenliğine duyulan ilgi de giderek artmaya başlamıştır.

Ekonomik entegrasyon anlaşmalarının (Economic Integration Agreements – EIA) kısmi veya doğrudan etkilerini tahmin etmeye yönelik olarak kullanılan çekim modeli (gravity model) temel ekonometrik yaklaşım olarak uluslararası ticaret literatürüne hakim olmuştur. Özellikle Baier ve Bergstrand (2007), panel veri yöntemini kullanarak anlaşmaların ticaret akımları üzerinde önceki yerçekimi denklemi literatüründe açıklandığından çok daha büyük etkileri olduğunu ve bu tahminlerin daha kesin olduğunu göstermişlerdir. Anderson ve Yotov (2011) da kendi çalışmalarında aynı bulguları panel veri yöntemi kullanarak doğrulamışlardır. Bu sonuçlar, Trefler (1993) ve Lee ve Swagel (1997) gibi deneysel ticaret çalışmalarıyla ticaret anlaşmalarındaki farklılık veya heterojenitenin farklı sonuçlar doğurduğunu ortaya koymuştur (Baier, Bergstrand ve Feng, 2014: 2).

1.1.1. Anlaşma Heterojenliğinin Nedenleri

İkili ve bölgesel ticaret anlaşmalarının etkilerini analiz eden literatüre bakıldığında anlaşma heterojenliğine neden olan faktörleri iki genel başlık altında toplamak mümkün olmaktadır (Kohl, Brakman ve Garretsen, 2013: 3):

- 1- Ticaret anlaşmalarının farklı entegrasyon düzeylerini hedeflemesi,
- 2- Ticaret anlaşmalarının, standart DTÖ kurallarının ötesine geçen konularla ilgili taahhütlere (örneğin çalışma standartları, şeffaflık, planlama ve programlama gibi) sahip olması.

Özellikle son yıllarda yapılan çalışmalar dikkate alındığında, ticaret anlaşmalarının tasarımıındaki farklılıklar açıkça kabul edilmekle beraber bir STA'ya katılımın ikili bir kukla

değişkenle açıklanmasının artık yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Ancak, son döneme kadarki ampirik ticaret literatürü, ticaret anlaşmalarının heterojen tasarımına çok fazla yer vermemiştir. Sadece ülkeler arasında bir anlaşmanın varlığını veya yokluğunu hesaba katan ikili değişkenin kullanılması, sade bir yaklaşım olmakla beraber, kurumsal tasarım ve düzenlemeler açısından heterojenliği görmezden gelmektedir (Kohl, Brakman ve Garretsen, 2013: 4).

İlk olarak Horn vd. (2010) tarafından yapılan söz konusu politika analizi, daha sonra DTÖ tarafından 2011 yılında yayınlanan Dünya Ticaret Raporu'nda da (World Report 2011) ele alınmış ve daha sonra Kohl vd. (2013) tarafından düzenlenerek son şeklini almıştır.

STA'lara katılımın ikili bir değişken ile açıklamanın yeterli olmayacağını ve anlaşmaların heterojenite farklılıklarını yeterince ifade etmeyeceğini belirten Horn vd (2010) çalışmalarında AB ve ABD'nin taraf olduğu 14'er adet STA'nın etkisini incelemiştir. İncelenen bu anlaşmaların ikili kukla (dummy) değişkenine ilave olarak, "Belirlenmiş Politika Alanları" şeklinde ifade ettikleri 52 adet sürekli değişkeni modele ilave etmişlerdir. Literatürde ilk defa yer verilen belirlenmiş politika değişkenleri, anlaşmalarda yer alan her yükümlülüğün yasal olarak uygulanabilir olup olmadığını tespit etme amacı taşımaktadır. Eserde bahsedilen politika sınıflandırmaları (belirlenmiş politika alanları), WTO⁺ (14 adet) ve WTO^x (38 adet) olarak tanımlanan ve mevcut STA'ların DTÖ anlaşmaları ile aynı hükümleri ya da daha fazlasını sağlayıp sağlamadığını veya DTÖ anlaşmalarında kapsanan alanların dışında kalan diğer alanlarda başka yükümlülükler getirip getirmediğini ifade eden politika değişkenleri olarak tanımlanmıştır.

Tablo 1.1'de görüldüğü gibi, Kohl vd (2013) yaptıkları çalışmada WTO⁺ hükümlerini, 13 başlık altında toplarken, WTO^x hükümlerini 4 temel düzeye indirgemişlerdir. Ayrıca orijinal politika değişkenlerine ilave olarak kurumsal kalite göstergesi şeklinde tanımlanan 9 adet IQ değişkeni çalışmaya dahil edilmiştir. Her bir STA'nın birbirinden farklı içerik ve yapıda olduğunu ifade eden anlaşma heterojenliği kavramı, sözü edilen 26 politika değişkeni sayesinde ampirik olarak daha keskin bir biçimde açıklanabilir hale gelmiştir.

Tablo 1.1: STA'ların Tanımlayıcı Kapsama Alanları ve Uygulanabilirlik Göstergeleri

WTO ⁺	WTO ^x	IQ
- Tarım - Anti-Damping ve Geri dönüş önlemleri (Countervailing Measures) (AD & CVM) - Gümrük idaresi - İhracat Kısıtlamaları - İthalat Kısıtlamaları - Fikri Mülkiyet Hakları (IPR) - Yatırım - Kamu İhalesi - Sıhhi ve Bitki Sağlığı Önlemleri (SPS) - Hizmetler - Devlet yardımı - Devlet Ticaret İşletmeleri (STE) - Ticarete Teknik Engeller (TBT)	- Sermaye Hareketliliği - Rekabet - Çevre - İstihdam	- İstişareler - Tanımlar - Anlaşmazlık Çözümü - Süre ve Fesih - Evrimsel Maddeler - Kurumsal Çerçeve - Hedefler - Plan ve Programlama - Şeffaflık

Kaynak: (Kohl, Brakman ve Garretsen, 2013).

WTO⁺ hükümleri, ülkelerin mevcut DTÖ kuralları çerçevesinde, çok taraflı anlaşma yükümlülüklerini onaylayan ve bu tür taahhütleri derinleştirebilecek hükümler olarak tanımlanırken, buna karşılık, WTO^x hükümleri, DTÖ'nün standart tanımları kapsamında olmayan ve DTÖ'nün "ayrımcılık yapmama" ilkelerini tehlikeye atabilecek politika alanlarını içermektedir. STA'ların kurumsal kalitesini yansıtan IQ hükümleri ise, anlaşmaların şeffaflığını teşvik etmek, sözleşmede kullanılan terminolojiyi tanımlamak veya üzerinde anlaşmaya varılan serbestleşme adımları ve mevzuat uyumu gibi konuları içeren kurumsal kalite hakkında bilgi vermektedir.

Daha önce de bahsedildiği gibi, söz konusu bu üç politika değişkeni (WTO⁺, WTO^x ve IQ) mevcut STA'ların ne derece heterojen olduklarının belirlenmesinde literatüre önemli bir katkı sağlamıştır. Öyle ki, DTÖ kuralları çerçevesinde gerçekleştirilen ikili ya da bölgesel ticaret anlaşmalarının birbirlerinden ne derece farklı (heterojen) oldukları, söz konusu 26 politika değişkeninden kaç tanesini sağlayıp sağlamadığına veya hangilerini sağladığına bakılarak belirlenmektedir.

1.1.2. STA'ların Heterojenliği Endeksi

Kohl vd. (2013), bir STA'ya katılımın olup olmadığını gösteren basit bir ikili kukla değişken kullanmak yerine, ticaret anlaşması heterojenliğini ölçmek için çeşitli endeksler geliştirmişler. Daha önce de açıklandığı gibi, bir ticaret anlaşmasının heterojenliğini ölçmek için kullanılan üç temel düzenleme türü vardır: WTO^+ , WTO^X ve IQ.

Öncelikle bu türlerin her biri ayrı ayrı ele alınarak, WTO^+ hükümleri için, A sözleşmesinin karşıladığı toplam WTO^+ hükümleri sayısı, karşılanabilecek maksimum hüküm sayısına bölünmüştür. WTO^+ hükümlerinin toplam sayısı 13 olduğuna göre WTO^+ kapsamı endeksi:

$$IWTO_A^{+,z} = \sum WTO_A^{+,z} / 13 \quad (1.1)$$

Şeklinde ifade edilmektedir. Endekste yer alan “z” sembolü, C ve E olarak tanımlanan anlaşma hükümlerinin bir fonksiyonudur. ($z = C, E$) şeklinde ifade edilen “z” yasal olarak uygulanabilirliklerinden bağımsız olarak A sözleşmesi kapsamındaki hükümler için C ve yalnızca yasal olarak uygulanabilir hükümler için E'yi kapsamaktadır. Buna göre $IWTO^+$ endeksi, 0 (tam olarak açık olmayan; WTO^+ hükümlerinin kapsamı dışında) ile 1 (kapsamlı; WTO^+ hükümleri kapsamı) arasında değişmektedir. Endeks değerinin 1'e yaklaşması, söz konusu STA'nın kapsadığı WTO^+ hükümlerinde bir artışı ifade ederken, 0'a yaklaşması anlaşmanın kapsadığı veya içerdiği hüküm sayısının azaldığını ifade etmektedir.

WTO^X kapsamı endeksi ise azami 4 hüküm temel alınarak hazırlanmıştır:

$$IWTO_A^{x,z} = \sum WTO_A^{x,z} / 4 \quad (1.2)$$

$IWTO^X$ endeksi, 0 (WTO^X hükümlerinin kapsamı dışında) ile 1 (WTO^X hükümlerinin tam kapsamı) arasında değişmektedir.

Son olarak, bir anlaşmanın kurumsal kalitesini yansıtan IIQ endeksi ise;

$$IIQ_A = \sum IQ_A / 9 \quad (1.3)$$

Şeklinde tanımlanmaktadır. Burada da yine IIQ, 0 (düşük IQ) ve 1 (yüksek IQ) arasında değer almaktadır.

Her bir endeks ayrı ayrı elde edildikten sonra bu üç endeks, STA'nın genel bir ölçüsü olan STAI'ı (Serbest Ticaret Anlaşması İndeksi) oluşturmak için birleştirilebilir:

$$STAI_A^Z = \frac{1}{3} (IWTO_A^{+,Z} + IWTO_A^{x,Z} + IIQ_A^Z) \quad (1.4)$$

Ancak endeksleri birleştirek STAI endeksi elde etmek yerine ayrı tutmak, sonuçların anlaşılabilmesi açısından daha fazla avantaj sağlamaktadır. Bunun bir nedeni, her bir kriterin ne kadarlık kısmının sağlanıp sağlanmadığını ayrı ayrı görebilmek iken bir diğer nedeni de bir politika türünün kapsamındaki genişliğin, bir başka politika türündeki özelliklerle motive edilip edilmediğini göstermesidir. Örneğin, WTO⁺ hükümleri için, politika yapıcılar açısından anti-damping konusuna yönelik önlemlerin, hizmet ticaretinden daha fazla öneme sahip olup olmadığının anlaşılabilmesi gibi (Kohl, Brakman ve Garretsen, 2013: 8).

Özetlemek gerekirse, ikili yada bölgesel ticaret anlaşmaları, bir çok yönden heterojen özellikler göstermektedir ve bu heterojenlik dikkate alınmadığında söz konusu STA'ların etkilerini test eden ampirik bulgular, gerçeklikten uzak sonuçlara dayanmış olacaktırlar. Başka bir ifade ile ticaret anlaşmalarına dayalı ampirik analizlerin olabildiğince tutarlı sonuçlar vermesi için anlaşma heterojenliği, özellikle dikkate alınması gereken bir konudur. Bunun için birden fazla STA'nın modele dahil edildiği çalışmalarda, yukarıda bahsi geçen 26 politika değişkeni modele dahil edilerek (literatüre göre bu maddeler artırılıp, azaltılabilir), her bir STA'nın bu politika değişkenlerinden kaçını sağlayıp kaçını sağlamadığının belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu parametreler, modele bir sürekli değişken şeklinde dahil edilerek, ekonometrik sonuçların gerçeğe yakın bir şekilde tahmin edilebilmesine katkı sağlamış olacaktırlar.

1.1.3. TTIP Anlaşmasının Heterojenlik Düzeyi

ABD ile AB arasında müzakere süreci devam eden Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşması (TTIP), iki ekonomi arasındaki uluslararası ticareti teşvik etmeyi amaçlayan geniş kapsamlı bir serbest ticaret anlaşmasıdır. Çoğu araştırma, anlaşma sonrası için, ABD ve AB ekonomileri açısından olumlu etkiler olacağını ortaya koysa da üçüncü ülkeler açısından ortaya çıkması beklenen ekonomik etkilerin sonucu kesin değildir. Ancak yine de mevcut çalışmaların çoğu, üçüncü ülkeler açısından olumsuz olarak değerlendirilen ticareti saptırıcı etkilerin ortaya çıkacağını ifade etmektedir. Her ne kadar üçüncü ülkeler açısından yapılan çalışma sayısı çok fazla olmasa da mevcut literatürde ihmal edilen yada ele alınmayan esas konu anlaşma heterojenliğidir.

TTIP anlaşması her ne kadar henüz imzalanmamış bir ticaret anlaşması olsa da üzerinde müzakere edilen ve kapsanan hükümler genel olarak netlik kazanmıştır. ABD ile AB arasında 2013 yılında başlayan müzakereler 4 temel başlık ve bu başlıklara ait 24 alt bölümünden

oluşmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan 2016 müzakere raporuna¹ göre bu başlıklar şu şekildedir;

- 1- Pazara erişim hükümleri
- 2- Düzenleyici ve işbirliği hükümleri
- 3- Kurallar
- 4- Kurumsal hükümler

TTIP anlaşması müzakereleri çerçevesinde ABD ile AB'nin görüştüğü konular ile Kohl vd. (2013)'te açıklanan anlaşma heterojenliği hükümlerinin karşılaştırmasından elde edilen Tablo 1.2, TTIP anlaşmasının söz konusu anlaşma heterojenliği hükümlerini ne oranda karşıladığını göstermektedir.

Tablo 1.2: TTIP Anlaşmasının Kapsaması Beklenen Hükümleri

Başlık	Hükümler	TTIP Kapsıyor mu?
WTO ⁺	Tarım	EVET
	Anti-Damping	EVET
	Gümrük idaresi	EVET
	İhracat Kısıtlamaları	EVET
	İthalat Kısıtlamaları	EVET
	Fikri Mülkiyet Hakları	EVET
	Yatırım	EVET
	Kamu İhalesi	HAYIR
	Sıhhi ve Bitki Sağlığı Önlemleri	EVET
	Hizmetler	EVET
	Devlet yardımı	EVET
	Devlet Ticaret İşletmeleri	BELİRSİZ
WTO ^x	Ticarette Teknik Engeller	EVET
	Sermaye Hareketleri Serbestliği	EVET
	Rekabet	EVET
	Çevre	BELİRSİZ
IQ	İşgücü Piyasası Düzenlemeleri	BELİRSİZ
	İstisnalar	EVET
	Tanımlar	EVET
	Anlaşmazlık Çözümü	EVET
	Süre ve Fesih	BELİRSİZ
	Evrimsel Maddeler	HAYIR
	Kurumsal Çerçeve	BELİRSİZ
	Hedefler	BELİRSİZ
	Plan ve Programlama	EVET
	Şeffaflık	EVET

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

¹ TTIP anlaşması müzakere metnine <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1230> internet adresinden erişim sağlanabilir.

ABD ile AB arasında kesin olarak müzakerelere konu edilen hükümler “Evet”, kesin olarak müzakere dışında kalan hükümler “Hayır” ve müzakere konuları ile DTÖ hükümleri arasında tam bir ilişki kurulamayan hükümler ise “Belirsiz” olarak tanımlanmıştır. Buna göre TTIP anlaşması, WTO⁺ hükümlerinin 13 tanesinden 11 tanesini karşılarken, 4 WTO^x hükmünün 2 tanesini ve 9 olan toplam IQ hüküm sayısından ise 5 tanesini karşılar niteliktedir².

1.2. Küresel Arz Zinciri (Supply Chain)

Serbest ticaret anlaşmalarının üçüncü ülkeler üzerindeki ticari etkilerinin neler olabileceğinin belirlenmesinde öneme sahip bir diğer konu ise STA’nın ortaya çıkaracağı küresel arz zinciri etkisidir. Herhangi bir STA’nın tarafları olan ülkeler ile üçüncü ülkeler arasında ne kadar güçlü bir küresel arz zinciri mevcutsa, ticaret sapmalarının da o denli düşük olması beklenmektedir. Ancak genel olarak yorumlandığında ise bir STA’nın tarafları açısından meydana gelmesi beklenen ticari etkiler olumlu olarak değerlendirilirken, üçüncü ülkeler açısından ortaya çıkabilecek muhtemel etkiler çeşitlilik göstermektedir. Yani bazı ülkeler ticaret yaratıcı etkiye sahip olurken bazı ülkeler için ticaret saptırıcı etkiler yaşanması muhtemeldir (Brakman, Kohl ve Marrewijk, 2015: 26).

Küresel arz zinciri, farklı ülkelerde üretilen ara malı ya da hammaddelelerin ithal edilerek ek bir katma değer yaratılması suretiyle işlenip yeniden ihraç edilmesine bağlı olarak ortaya çıkan bir süreçtir. Ancak ithal edilen her ürün elbette bu zincire dahil değildir. Örneğin ulusal tüketim amacıyla ithal edilen ürünler ile farklı endüstrilere ait üretim süreçleri, küresel arz zincirinin bir parçası olarak değerlendirilemezler. Küresel ölçekli firmalar, maliyetlerini minimize etmek adına, üretim lokasyonlarına uygun olarak dünyanın farklı bölgelerinde faaliyet gösteren tedarikçiler ile çalışmaktadırlar. Bu işbirlikleri her ne kadar ülkeler arasındaki bir serbest ticaret anlaşmasına dayanmak zorunda olmasa da, ikili ya da bölgesel ticaret anlaşmalarının küresel arz zincirine etkisi olacağı kesindir (Los, Timmer ve Vries, 2015: 69).

Küresel arz zinciri etkisinin neden ve sonuçları açısından daha iyi analiz edilebilmesi için üzerinde durulması gereken iki önemli konu bulunmaktadır. Bunlardan ilki endüstri içi ticaret kavramı olup, bir STA olsun ya da olmasın küresel arz zinciri oluşmasındaki en temel etken olarak kabul edilmektedir. İkinci etki ise ülkeler arasında var olan arz zinciri nedeniyle hem nihai hem de ara mal ticareti esnasında ortaya çıkabilecek ticaret yaratılması (trade creation) ya da ticaret sapması (trade diversion) etkileridir.

² TTIP müzakere raporundan elde edilen Tablo 1.2’ye göre STA heterojenliği endeksleri, $IWTO_A^{+,z} = 0,85$, $IWTO_A^{x,z} = 0,50$ ve $IIQ_A = 0,56$ olarak bulunmaktadır.

1.2.1. Endüstri-İçi Ticaret

Dünya ticaretinin giderek gelişmesine paralel olarak artan firma sayısı, ürün sayısı ve çeşitlendirmesi gibi etkenler uluslararası ticaret teorilerinin de gelişmesine neden olmuştur. Tam rekabetçi piyasa modeli üzerine kurgulanmış geleneksel dış ticaret teorileri, homojen ürünlerin alınıp satıldığı ve sabit ölçek getirisi varsayımına dayalı olmaları nedeniyle nihai mal – ara malı ilişkisini açıklamada yetersiz kaldıkları için yeni teorilere ve yeni varsayımlara ihtiyaç duyulmuştur. Geleneksel Neo-Klasik ticaret teorisi genellikle farklı faktör yoğunluğuna sahip ülkeler arasındaki, malların homojen olduğu “endüstriler arası ticarete” ağırlık verirken, modern ticaret teorisi, benzer faktör yoğunluğuna sahip ülkeler arasında, monopolcü rekabetin ağır bastığı, ürün farklılaştırmasına dayalı “endüstri-İçi ticaret” kavramını öne çıkarmaktadır (Yüksel ve Sarıdoğan, 2011: 199).

Bu çerçevede özellikle Robinson ve Chamberlin tarafından geliştirilen monopolcü rekabet teorisi, yeni dönem dış ticaret teorilerine öncülük etmiştir. Endüstri iktisadı alanındaki gelişmelerle birlikte ölçek ekonomileri ve ürün farklılaştırması modelleri, endüstri-İçi ticaret modellerine de öncülük etmişlerdir (Başkol, 2005: 15).

Endüstri İçi ticaret kavramı ilk olarak Balassa (1966) tarafından kullanılmasına rağmen modele en büyük katkı Grubel ve Lloyd (1975) tarafından sağlanmıştır.

1957 yılında kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) üyeleri arasındaki ticari ilişkileri inceleyen Balassa, ülkeler arasındaki ticaret yapısının endüstriler arası ticaretten, aynı endüstri içindeki ürünlerin ticaretine kaydığını tespit etmiştir. Bu noktada Balassa tarafından üzerinde durulan en önemli nokta; aynı gelişmişlik düzeyine sahip üye ülkeler arasında yapılan ticaretin büyük bir kısmının farklılaşmış ürünlerden oluşması ve AET bünyesinde karşılıklı tarife indirimlerinin, üretim yapısında herhangi bir değişikliğe yol açmamış olmasıdır (Balassa, 1966: 469-471).

Grubel (1979) tarafından yapılan tanıma göre endüstri İçi ticaret; üretim ve/ya tüketim faaliyetlerinde birbirinin yakın ikamesi olan endüstrilere ait malların aynı ülkeler tarafından hem ihraç hem de ithal edilmesidir (Grubel, 1979: 71). Genel olarak kabul gören tanıma göre ise endüstri İçi ticaret, aynı endüstri kapsamındaki farklılaştırılmış malların hem ihraç hem ithal edilmesidir. Örneğin Türkiye’nin diğer ülkelere Türkiye’de üretilen beyaz eşya ürünlerini ihraç etmesine karşılık diğer ülkelerden farklı marka beyaz eşya ürünlerini ithal etmesi, endüstri İçi ticaret olarak değerlendirilmektedir. Endüstri-İçi ticaret kavramı yerine literatürde iki yönlü ticaret veya ticaret genişlemesi gibi kavramlar da kullanılabilmektedir (Öcal, 2004: 8).

Endüstri-İçi ticaret kavramının ortaya atılmasının ardından ülkeler arasındaki endüstri İçi ticaretin ölçülebilmesi amacıyla çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Her ne kadar kavram

Balassa tarafından ortaya atılmış olsa da endüstri içi ticaretin ölçülmesine ilişkin endeksin geliştirilmesi Grubel ve Lloyd tarafından yapılmıştır. Grubel ve Lloyd (1975), Balassa (1966) tarafından ortaya atılan ve modelin basit hali kabul edilen endeksi geliştirerek, hem endüstriler bazında hem de ülkeler arasında bir ölçüm yapılabilmesine imkan tanımışlardır (Altay vd, 2009: 3).

$$GL_i = \frac{\sum_i^n (X_i + M_i) - \sum_i^n |X_i - M_i|}{\sum_i^n (X_i + M_i)} \quad (1.5)$$

Burada GL_i , i endüstrisine ait endüstri içi ticaret yüzdesini, X_i , i endüstrine ait ihracatı ve M_i , i endüstrisine ait ithalatı göstermektedir. GL_i endeksi 0 ile 1 arasında bir değer alır. Eğer ülke bir endüstride sadece ithalat veya ihracat yapıyorsa endüstri-içi ticaret yok demektir ve endeks 0 değeri alır. Eğer hem ithalat hem ihracat yapıyorsa ve bunlar birbirine eşitse endeks değeri 1 olur. 1'e yaklaşan değerler endüstri-içi ticaretin yüksek olduğunu göstermektedir (Grubel ve Lloyd, 1975: 28).

Endüstri içi ticaretin ölçülebilir olmasından sonra konuya duyulan ilginin de artması ile birlikte, ülkeler arasındaki ticaretin ne tür mallar üzerinde yoğunlaştığı yani ticaretin yatay mı yoksa dikey mi olduğu merak konusu olmuştur. Genel olarak aynı endüstri içinde yer alan ve aynı kalitedeki mallar arasında yapılan ticaret “yatay endüstri içi ticaret” olarak adlandırılırken, farklı fiyat ve kalite gibi özelliklere sahip mallar arasında yapılan ticaret “dikey endüstri içi ticaret” olarak adlandırılmaktadır. Ancak literatürde yatay ve dikey ticaretin tanımlaması her ne kadar kalite ve fiyat üzerinden yapılsa da uygulamada ve endüstri içi ticaretin ölçülmesinde en çok tercih edilen yöntem SITC³ sınıflandırmasıdır. Bu noktada endüstri-içi ticaret varsa bunun yatay mı yoksa dikey mi olduğu, ithalat ve ihracatın endüstrinin hangi katmanlarında olduğuna bakarak karar verilmektedir. Aynı katmanda yani aynı sınıflandırmaya karşılık gelen endüstri düzeyinde karşılıklı ticaret yatay, farklı katmanlarda yani ana ve alt endüstriler arasında karşılıklı ticaret dikey endüstri-içi ticarete işaret etmektedir (Sawyer ve Sprinkle, 2012: 26-29).

1.2.2. Ticaret Yaratma (Trade Creation) ve Ticaret Saptırma (Trade Diversion) Etkileri

Serbest Ticaret Anlaşmalarının yalnızca anlaşmaya taraf olan ülkeler için değil, üçüncü ülkeler için de refah etkilerini analiz etmek, son derece önemlidir. Öyle ki, bir STA'nın anlaşmaya direkt taraf olmayan fakat anlaşmanın tarafları ile ticaret ve yatırım ilişkisi içinde

³ SITC; Standart Uluslararası Ticaret Sınıflandırması (Standard International Trade Classification)

olan diğer ülkeleri de (üçüncü ülkeler) etkilemesi beklenmektedir. Bu etkilerin pozitif veya negatif yönde teşkil etmesi birçok faktöre bağlı iken, söz konusu faktörler fiyat/ikame ve gelir etkisi ile arz (tedarik) zinciri etkisi şeklinde meydana gelebilmektedir. Ancak küresel arz zinciri etkisi, anlaşma taraflarından ziyade özellikle üçüncü ülkeler açısından ele alınması gereken bir konudur. Bunun nedeni, bir STA'nın tarafları arasında zaten ticaretin gelişeceği ve her iki taraf için de kazanım olacağı açıkça kabul edilirken, anlaşmanın dışında kalan üçüncü ülkelerin ticaret yaratıcı (trade creation) ya da ticaret saptırıcı (trade diversion) etkilere maruz kalabilecek olmasıdır.

Bu konuya ilk eğilen Viner (1950)'dir ve serbest ticaret anlaşmalarının ticaret yaratıcı ve saptırıcı etkilerinden bahsederken anlaşmaya partner olmayan üçüncü ülkelerin pozitif de etkilenebileceğini ve dolayısıyla partner ülkelerde ticaret yaratıcı ve saptırıcı etkilerin ters yönlü olabileceğini, buna bağlı olarak refah etkisinin de pozitif veya negatif olabileceğini söylemiştir. Yani küresel arz zinciri etkisi nedeniyle, üçüncü ülkelerde pozitif gelir etkisi yaratabilecek bir durum meydana gelebilmektedir.

Ticaretin yaratılması, bir STA müzakere edildikten sonra tarifelerin kaldırılması nedeniyle üye ülkeler arasındaki ticaretin artmasıdır (düşük bir dış tarife üye olmayan ülkeler arasındaki ticareti de artırabilir). Aksine, bir STA sonrasında anlaşma taraflarından birisi veya birkaçının STA öncesinde yoğun olarak ticaret ilişkisinin bulunduğu ülke veya ülkeler ile STA sonrasında dış ticaretinde azalış yaşanması da ticaret sapması olarak adlandırılmaktadır. Ticaret yaratılması STA tarafları arasında olabileceği gibi üçüncü ülkelere karşı da meydana gelebilmektedir. Bir STA sonrasında ticaret yaratılmasının başlıca nedenleri şu şekilde özetlenebilir (Mattoo vd, 2017: 2-5):

- STA sonrasında üye ülkeler arasında artan ticaret hacminin, üçüncü ülkelere ara malı tedariki ile karşılanması,
- STA sonrasında yapılan tarife indirimleri ile üretim maliyetlerinin azalması,
- Artan ölçek ekonomilerine bağlı olarak yaşanan uzmanlaşma,
- STA ile yeni ticaret pazarları oluşması.

Dış ticaret tarifesi, üye olmayan ülkelere yapılan ithalatı blok içi ithalattan daha pahalı hale getirdiğinden, üye ülkelerin üye olmayan bir ülkeden daha pahalıya değil, birbirlerinden daha ucuza ithalat yapmalarına neden olursa, üçüncü ülkeler açısından ticari sapma meydana gelmektedir. Ticari yaratma (olumlu) ve ticaret sapması (olumsuz) etkilerinin net refah etkisi pozitif olabileceği gibi olumsuz da olabilir. Bu olası etkiler ile birlikte arz zinciri etkisini tahmin etmenin ve hatta hesaplamanın bazı yöntemleri mevcuttur. Bu yöntemler şu şekilde sıralanabilir (Brakman, Kohl ve Marrewijk, 2015: 36):

- İlgilenilen STA için, anlaşmaya taraf ülkeler ile üçüncü ülkelere ait endüstri datalarından Grubel-Lloyd (G-L) endeksi hesaplanarak, endüstri içi ticaretin belirlenmesi,
- Belirlenen endüstri içi ticaretin yatay veya dikey boyutunun tespit edilmesi,
- Endüstri içi ticarete sahip olduğu tespit edilen sektörlerde ekonometrik tahminciler kullanarak STA öncesi ve sonrası ticaretin tahmin edilmesi,
- STA öncesi ve sonrası tahmin sonuçların karşılaştırılması

Bu açıklamalara göre söz konusu etkilerin ölçülebilmesi için ilk olarak endüstri datalarından hesaplanan G-L endekslerine göre önemsiz paya sahip olan ve süreklilik arz etmeyen endüstriler analiz dışı tutularak, ticaret hacmi ve endüstri içi ticaret payı (G-L endeksi) yüksek olan endüstriler ile analize devam edilmelidir. Sonrasında belirlenen endüstrilere ait, SITC revizyon sınıflandırmasına göre 2, 3, 4 ve 5 basamaklı endüstri datalarına da aynı işlem uygulanarak, söz konusu alt sektörler için endüstri içi ticaret payları hesaplanmalıdır.

Bu aşamada endüstri içi ticaretin yatay mı yoksa dikey mi olduğu belirlenmelidir. Öyle ki, SITC revizyon sınıflandırmasındaki tek basamaklı bir endüstriye ait hesaplanan G-L endeksi endüstri içi ticaretin yoğun olduğu gösteren bir düzeyde çıkmış fakat o endüstriye ait alt sektörlerde (2, 3, 4 veya 5 basamaklı endüstrilerde) ticaret yapılmamışsa, bu durumda taraflar arasındaki ticaretin yatay endüstri içi ticaret olduğundan söz edilebilir. Aksine tek basamakta olduğu gibi alt endüstrilerde de endüstri içi ticaret belirli bir yoğunlukta ise bu durumda dikey endüstri içi ticaretten söz edilmesi mümkün olacaktır.

Bu iki aşamanın tamamlanmasından sonra hangi sektörlerde küresel arz zinciri meydana geldiği belirlenmiş olacaktır. Arz zinciri etkisinin belirlenmiş olması esasen hem endüstri içi ticaretin yatay/dikey olarak belirlenmesini hem de hangi sektörlerde ve hangi partnerler ile ticaret yaratıldığının ya da ticaret sapması yaşandığının tespit edilmesini sağlayacaktır.

Örneğin, TTIP anlaşmasına taraf AB ve ABD ile birlikte bu anlaşmanın tarafı olmayan üçüncü ülkelere ait bir analizde, SITC 6 numaralı sektöre ait tahmin sonuçlarına göre fiyatın azaldığı ve bunun sonucunda AB'nin ABD'ye olan ihracatının arttığını varsayalım. Bu aşamadan sonra beklenen ise 6 numaralı endüstrinin alt sektörleri olan ve 60 - 69 arasını kapsayan iki basamaklı endüstrilerde de ihracatın artmasıdır. Şayet tüm iki basamaklı endüstrilerde beklenildiği gibi ihracat artarken, tek alt endüstride örneğin 65 numaralı endüstride ihracatta azalma tespit edilmişse, bu sektörde ticaret AB ve ABD dışında üçüncü bir ülkeye yönelmiştir ve arz zinciri etkisi meydana gelmiş demektir. Yani AB, ABD'ye 6 numaralı endüstriyi ihraç etmeye devam ederken, bu ihracatın bir kısmını üçüncü bir ülkeden 65 numaralı endüstriye ait ara malı ithal ederek artırabilmiş olmaktadır. Bu durumda söz konusu ithalatın

yapıldığı üçüncü ülke açısından ticaret yaratıcı (trade creation) bir etki meydana gelmiş olmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ORTAKLIĞI ANLAŞMASI (TTIP) VE TÜRKİYE EKONOMİSİNE OLASI ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. TTIP: Amaç, Kapsamı ve Süreç

2008 yılında meydana gelen küresel ekonomik krizde başta ABD ekonomisi olmak üzere AB ülkeleri de ciddi ekonomik kayıplar yaşamıştır. Bu nedenle bu iki ekonominin yeniden canlanabilmesi ve yeni istihdam imkanlarının yaratılabilmesi için kapsamlı bir serbest ticaret anlaşması (STA) oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda Kasım 2011’de düzenlenen AB - ABD Zirvesi’nde, Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP) sürecinin geciktirilmeden başlatılmasına karar verilmiştir. Temmuz 2013’te başlayan TTIP müzakereleri tamamlandığında, Avrupa Birliği ve ABD’nin dünyadaki en kapsamlı ve en büyük ikili ticaret ve yatırım anlaşmasına imza atarak, birlikte dünya GSYİH’sının yarısını ve dünya ticaretinin üçte birini kapsayacak ortak bir pazar yaratmaları söz konusu olacaktır. TTIP anlaşmasının başarıya ulaşması halinde, bu tarihe kadar ki imzalanmış en büyük bölgesel ticaret anlaşması olacaktır.

ABD ve AB arasında müzakereleri devam eden TTIP anlaşması, küresel pazardaki rekabet güçlerinin birleştirilerek, taraflar arasındaki ticari işbirliğinin de desteği ile hem yatırım hem karşılıklı ticaret artışı sağlayarak sürdürülebilir bir büyüme, istihdam artışı ve daha yüksek bir refah seviyesi elde edilmesini amaçlamaktadır. Bu amaçların gerçekleştirilebilmesine yönelik olarak taraflar arasındaki mal ve hizmet ticaretinin ve yatırımların önündeki engellerin kaldırılması ve bunlara ek olarak tarafların kamu ihalelerine girebilmelerinin sağlanması gibi konular üzerinde görüşmelere başlanmıştır. Sağlanacak bu işbirliği sayesinde yalnızca taraflar arasında değil, aynı zamanda geri kalan dünya ülkeleri açısından da ticaretin artması, doğrudan yabancı yatırımlardaki (DYY) bir takım kısıtlamaların azaltılması, gümrük tarifeleri ve diğer ticari engellerin ticareti kolaylaştırıcı seviyelere gelmesi beklenmektedir (Dereli, 2016: 442).

AB ve ABD arasında 2011 tarihinde kurulmuş olan Yüksek Seviyeli Çalışma Grubu’nun (High Level Working Group-HLWG) hazırladığı raporda TTIP müzakerelerinde önceliğe sahip olan ve özellikle üzerinde durulması beklenen temel konular şu şekildedir (Akman, 2014b: 35-38):

- Gümrük tarifelerinin azaltılması veya tamamen kaldırılması,
- Tarife dışı engellerin azaltılması veya kaldırılması ile düzenleyici alanlarda işbirliğinin ilerlemesi,

- Hizmet ticaretinin serbestleştirilmesi,
- Fikri mülkiyet haklarının korunmasına yönelik girişimlerin başlatılması,
- Yatırımların teşvik edilmesi ve engellerin azaltılması,
- Tüm sektörlerde ticaret yaratılması,
- Global ölçekli bir kalkınmanın sağlanabilmesi için işbirliğinin artırılması,
- Küresel ekonomik hedeflerin belirlenmesi ve bu alandaki payın artırılması,
- Karşılıklı olarak kamu ihalelerinde giriş sebestliği.

Söz konusu anlaşmanın Türkiye ekonomisi üzerinde ne gibi sonuçlar doğuracağı merak konusu olmakla birlikte, Türkiye'nin bu anlaşmada rolünün ne olacağının tam olarak bilinmemesi sebebiyle kesin bir yargıya ulaşmak ta mümkün olmamaktadır. Ancak bu konuda yapılan az sayıda çalışma, çeşitli ihtimalleri değerlendirerek TTIP'in Türkiye ekonomisi üzerindeki olası etkilerini farklı varyasyonlar ile açıklamayı hedeflemiştir. TTIP taraflarının dünya milli gelirinin yaklaşık olarak yarısına hakim olması, iki ekonomi arasındaki ticaret hacminin 3 trilyon doları aşan boyutu ve her iki bölgenin de dünyadaki hemen her ülkenin ticaretinde ilk üçte yer alması, olası anlaşmanın önemini daha da artırmaktadır (Akhtar ve Jones, 2014: 3).

2.2. ABD – AB Ekonomik İlişisinin Boyutu

TTIP Anlaşmasının başta ekonomik olmak üzere sosyal ve siyasal alanlarda da yaratabileceği birçok etki bulunmaktadır. Transatlantiğin iki ekonomisi AB ile ABD arasındaki ekonomik ilişkinin incelenmesi ve geliştirilmesi üç açıdan önem arz etmektedir. Bunların en önde geleni mal ticareti iken, diğer iki gösterge, hizmet ticareti ile taraflar arasındaki doğrudan yabancı yatırımlardır.

TTIP'in yaratacağı muhtemel etkilerin ne denli büyük olabileceği tarafların ekonomik büyüklükleri ile doğrudan ilişkilidir. 2019 yılı verilerine göre toplam dünya GSYİH'sı 86 trilyon \$ iken ABD ve AB'nin toplam ekonomik büyüklüğü 40,53 trilyon \$ ile dünya ekonomik büyüklüğünün %47'sine denk gelmektedir. Bu nedenle dünya ekonomisinin neredeyse yarısını elinde bulunduran iki tarafın imzalayacağı ortak bir anlaşmanın hem kendileri hem de üçüncü ekonomiler üzerinde çok ciddi etkiler yaratması beklenmektedir.

Tablo 2.1: ABD ve AB'nin Demografik ve Ekonomik Göstergeleri

	ABD	AB (28)⁴
Yüzölçüm (km ²)	9.831.510	4.324.782
Nüfus (Milyon Kişi)	330	445
GSYİH (Cari Fiyatlarla) (Trilyon \$)	21,43	19,1
Kişi Başına GSYH (Bin \$)	65,281	37,417
İşsizlik Oranları (%)	10,2	7,1
Enflasyon (%)	0,6	0,8
Mal ve Hizmet İhracatı (Milyar \$)	1,798	2,132
Mal ve Hizmet İthalatı (Milyar \$)	2,342	1,935
Toplam Dış Ticaret (Milyar \$)	4,140	4,067
Net İhracat	-544	197
Kamu Borcu / GSYİH (%)	79,2	77,8

Kaynak: <https://www.economy.com/indicators>, Erişim Tarihi: 04.05.2019

Tarafların dış ticaret verileri birbirine oldukça yakın olup (ABD toplam dış ticareti 4,140 milyar dolar, AB toplam dış ticareti 4,067 milyar dolar) ABD net ithalatçı konumunda iken AB net ihracatçı bir yapıya sahiptir. Ülke veya ülke grupları açısından bakıldığında ise 2019 ticaret hacmi verilerine göre ABD dünyada ilk sırada yer alırken, AB (28) ikinci sırada yer almaktadır. Bir başka deyişle TTIP anlaşmasına taraf olan bu iki ekonomi tarafından yapılan ticaretin toplamı, dünya ticaret hacminin neredeyse yarısına eş değer bir tablo oluşturmaktadır. TTIP anlaşmasının taraf ülkeleri, dünyadaki toplam ithalatın %47,3'ünü, toplam ihracatın %43,2'sini temsil etmektedir. Ayrıca toplam dünya gelirinin %35,6'sı ile toplam dünya nüfusunun da %12,1'ini temsil etmektedir. Dünyanın geriye kalan %90'lık nüfusuna bakıldığında ise toplam ticaretin yarısından biraz fazla pay aldığı görülmektedir. Avrupa Komisyonu'nun anlaşmaya ilişkin beklentisi, TTIP üyelerinin toplam ticaretinde ve refah düzeylerinde ciddi bir artış olması yönündedir. Aynı şekilde üçüncü ülkelerin de çoğunun bu anlaşmadan olumlu etkiler elde edeceği beklenmektedir (Brakman vd, 2015: 3).

⁴ Birleşik Krallık, Brexit görüşmeleri ile AB'den ayrılma kararı almış olmasına rağmen Tablo 2.1'de yer alan veriler 2019 yılına ait olduğu için Birleşik Krallık verilerini de yansıtmaktadır.

Tablo 2.2: Yıllara Göre ABD'nin AB ile Mal Ticareti (Milyar \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Toplam	Denge
2009	220,599	281,800	502,399	-61,201
2010	239,591	319,263	558,854	-79,672
2011	269,068	368,463	637,531	-99,395
2012	265,372	381,755	647,127	-116,383
2013	262,095	387,510	649,605	-125,415
2014	276,274	420,608	696,882	-144,334
2015	271,911	427,810	699,721	-155,899
2016	269,650	416,331	685,981	-146,681
2017	283,290	434,865	718,155	-151,575
2018	318,407	486,934	805,341	-168,527
2019	336,725	515,208	851,933	-178,483

Kaynak: US Census, <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c0003.html>, Erişim Tarihi: 04.05.2019

Tablo 2.2, ABD İstatistik Kurumu (US Census) tarafından yayınlanan veriler kullanılarak oluşturulmuştur. ABD ile AB arasındaki son 10 yıla ait ihracat ve ithalat verilerine göre iki ekonomi arasındaki mal ticareti 2019 yılı itibari ile 851 milyar dolar düzeyine ulaşmıştır. İki ekonomi arasındaki mal ticaret hacmi, 2000 yılından bu yana yaklaşık %100 oranında artış göstererek 2019 yılında toplam 850 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. AB'nin toplam ihracatındaki en önemli pazarı % 17'lik pay ile ABD olurken, ABD'nin hem ihracatında hem de ithalatında AB ikinci sırayı almaktadır. Her iki taraf arasındaki ticaret hacmi yıllar itibariyle ciddi oranda artış gösterse de ABD bu ticari ilişki de net ithalatçı konumundadır ve ABD'nin AB karşısındaki ticaret açığı her geçen yıl artmaktadır.

İki ekonomi arasındaki mal ticaretinde gözlenen yüksek hacimli ilişkinin benzeri, hizmet ticareti açısından da geçerlidir. 2018 yılı verilerine göre tüm dünya açısından bakıldığında, ABD toplam 828 milyar dolar ile dünya hizmet ihracatının %14'ünü elinde bulundururken, ABD'nin yapmış olduğu hizmet ticaretinin yaklaşık %59'u AB ülkeleri ile gerçekleştirilmiştir. UNCTAD 2019 yılı verilerine göre, iki blok arasındaki hizmet ticareti 487 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir⁵. Mal ve hizmet ticareti toplamına bakıldığında ise iki ekonomi arasındaki toplam uluslararası mal ve hizmet ticaret düzeyi yaklaşık olarak 1,3 trilyon dolarlık bir düzeye ulaşmaktadır (UNCTAD).

⁵ UNCTAD, <https://stats.unctad.org/handbook/Services/Total.html> (Erişim Tarihi: 17.05.2020).

Tablo 2.3: ABD – AB Arasındaki Sektörel Ticaret Payları (2018)

ABD'nin AB'ye İhracatı (Milyar \$)			AB'nin ABD'ye İhracatı (Milyar \$)		
Ürün	Miktar	Pay (%)	Ürün	Miktar	Pay (%)
Havacılık	32,8	11,8	Makineler	72,3	17,3
Makineler	31,8	11,5	Otomotiv	53,1	12,7
Optik-Medikal	26,5	9,6	Eczacılık	45,0	10,8
Mineral yakıt	23,4	8,4	Optik-Medikal	26,9	6,4
Ecza ürünleri	22,9	8,3	Elekt. Elektronik	23,8	5,7
Elekt. Elektronik	21,1	7,6	Organik kimya	23,5	5,6
Otomotiv	14,5	5,2	Mineral yakıt	20,8	5,0
Değerli taş-metal	13,3	4,8	Havacılık	14,2	3,3
Organik kimya	13,2	4,8	İçecekler	11,9	2,8
Plastikler	8,2	3,0	Değerli taş-metal	8,9	2,1

Kaynak: UN COMTRADE

İki taraf arasındaki ticaret sektörel açıdan incelendiğinde özellikle makine sanayisinde toplam ticaret hacmi yaklaşık olarak 105 milyar dolar ile birinci sırada yer almaktadır. ABD, havacılık, mineral yakıtlar, değerli taş – metal ve plastik sektörlerinde net ihracatçı konumunda iken diğer tüm sektörlerde net ithalatçı pozisyonundadır.

ABD ve AB arasındaki ticaret engellerine bakıldığında özellikle sanayi mallarında uygulanan gümrük tarifelerinin yaklaşık olarak %3 düzeylerinde olduğu dikkate alındığında, müzakereler açısından tarife indirimlerinin çok fazla önemli olmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda ekonomik ilişkilerin gümrük tarifelerinden daha ziyade tarife dışı engeller ile birlikte hizmet ticareti ve hem özel hem de kamu yatırımları üzerinde yoğunlaşacağı tahmin edilmektedir. Bu bağlamda her iki tarafın da uluslararası ticarette farklı iç uygulamaları ve standartları olduğu bilindiğinden, temel olarak bu farklılıkların giderilmesi ile birlikte taraflar arasında ticaretin önemli ölçüde değer kazanacağı öngörülmektedir (Jungmittag ve Welfens, 2017: 4).

Transatlantik tarafları arasındaki ekonomik boyutun daha iyi anlaşılabilmesi açısından incelenmesi gereken bir diğer önemli konu da doğrudan yabancı yatırımlardır (DYY). AB ile ABD arasındaki doğrudan yatırımların toplam büyüklüğüne bakıldığında 2019 yılı itibariyle iki taraf arasındaki karşılıklı doğrudan yatırım stokunun 5,8 trilyon dolara ulaştığı dikkat çekmektedir. ABD tarafından Avrupa Birliği pazarına yapılan DYY tutarı 3,3 trilyon dolar ile ABD'nin toplam yatırımlarında %55 oranında bir pay ile ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 2.4: Ülke ve Bölge Bazında ABD'den Giden DYY (Milyon \$)

	2015	2016	2017	2018	2019
AB (28)⁶	2,810,011	3,030,601	3,331,275	3,177,281	3,299,103
Asya ve Pasifik	847,102	867,916	938,668	888,133	955,361
Orta Doğu	49,802	49,123	74,509	75,240	75,205
Latin Amerika	902,642	893,558	1,008,741	948,789	911,869
Orta Amerika	112,690	109,314	111,631	107,172	113,246
Kanada	361,954	355,394	371,274	368,498	402,255
Türkiye	3,798	3,726	4,074	3,903	3,333
Afrika	52,004	49,926	50,403	44,378	43,193

Kaynak: BEA (Bureau of Economic Analysis)⁷

ABD'ye yönelik yabancı sermaye yatırımlarının büyük bir kısmı başta İngiltere olmak üzere, Japonya, Almanya, Hollanda, Kanada ve Fransa tarafından yapılmaktadır. 1980'li yıllardan itibaren ABD'deki yabancı sermaye yatırımları dikkat çekici boyutta artarken, ABD'nin yurtdışına yönelik yatırımlarında özellikle 2000'li yıllarda dikkate değer artışlar görülmektedir. UNCTAD verilerine göre 2015 yılında ABD, 380 milyar ABD Doları ile dünyada en fazla doğrudan yatırım çeken ülke olurken, en fazla doğrudan yatırım yapan ülkeler arasında da 300 milyar ABD Doları ile ilk sırada yer almaktadır. ABD'den AB ülkelerine giden yabancı yatırımlar içinde en büyük paya sahip alıcı ülkeler, Hollanda, Birleşik Krallık, Lüksemburg ve İrlanda iken AB'den ABD'ye gelen yatırımlarda en önemli ülkeler Birleşik Krallık, Hollanda, Lüksemburg ve Almanya'dır. Taraflar arasında yatırıma konu olan en önemli sektörler imalat sanayi, bankacılık ve finans sektörleridir.

⁶ DYY verilerine ait tablolarda yer alan tüm AB verilerine Birleşik Krallık' ta dahildir.

⁷ BEA: Amerika Birleşik Devletleri Resmi Ekonomik Analiz Bürosu. <https://apps.bea.gov/iTable/iTable.cfm?reqid=2&step=1&isuri=1#reqid=2&step=1&isuri=1> (Erişim Tarihi: 19.05.2020).

Tablo 2.5: Ülke ve Bölge Bazında ABD'ye Gelen DYY (Milyon \$)

	2015	2016	2017	2018	2019
AB (28)	2,018,276	2,134,301	2,248,183	2,451,326	2,525,149
Asya ve Pasifik	579,708	620,189	674,906	701,193	858,527
Orta Doğu	17,582	24,169	26,668	29,329	29,076
Latin Amerika	123,846	120,051	119,119	153,638	193,786
Orta Amerika	25,261	26,235	28,704	32,025	35,072
Kanada	323,207	344,929	395,495	442,802	495,720
Türkiye	1,389	1,663	1,919	2,175	2,340
Afrika	4,310	4,166	5,409	5,652	9,823

Kaynak: BEA (Bureau of Economic Analysis)

AB ve ABD küresel doğrudan yabancı yatırım pazarında kaynak ve hedef açısından ana ülkeler konumundadır ve küresel yatırımların en az 1/3'üne ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca küresel arz zinciri bağlamında bakıldığında, ABD ve AB menşeli çok uluslu şirketlerin doğrudan veya dolaylı olarak üçüncü ülkeler ile bağlantılı olduğu hesaba katılırsa yatırımların boyutu daha da yüksek olacaktır. Bu kapsamda TTIP anlaşması ile yatırım engellerinin ve tarife dışı engellerin azaltılması veya kaldırılması durumunda yalnızca Transatlantik için değil, diğer üçüncü ülkeler ile birlikte küresel açıdan da bir yatırım artışı yaratması muhtemel olacaktır (Jungmittag ve Welfens, 2017: 5).

2.3. TTIP Anlaşmasının Türkiye Ekonomisi İçin Önemi

TTIP Anlaşması'nın taraflarına ve içeriğine bakıldığında bu anlaşmanın Türkiye ekonomisi için son derece önemli olduğu açıktır. Öyle ki Türkiye'nin İhracatında en ilk 10 ülke arasında 5 AB üyesi ülke yer alırken ABD en çok ihracat yapılan ülkeler arasında 5. sırada yer almaktadır. En çok ihracat yapılan ülkelerin başında %9,19 pay ile Almanya yer alırken Brexit kararı ile AB'den ayrılma sürecinde yer alan Birleşik Krallık ise %6,24 pay ile ikinci sıradadır.

İthalat verilerine bakıldığında ise ilk 10 ülke arasında 4 AB üyesi ve ABD bulunmaktadır. Sonuç olarak TTIP Anlaşmasının gelecek dönemlerde yürürlüğe girmesi durumunda gerek ABD gerekse AB üyesi olan ülkeler ile nasıl bir yol izleneceği ve karşılıklı ticaretin bu durumdan ne derece etkileneceği henüz belirsizliğini korumaktadır.

Tablo 2.6: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'nin Dış Ticaretinde ilk 10 Ülke (Milyar \$)

Ülkeler	İhracat	%	Ülkeler	İthalat	%
Toplam	180,833	-	Toplam	210,345	-
Almanya	16,617	9.19	Rusya	23,115	10.99
Birleşik Krallık	11,278	6.24	Almanya	19,280	9.17
Irak	10,223	5.65	Çin	19,128	9.09
İtalya	9,753	5.39	ABD	11,847	5.63
ABD	8,971	4.96	İtalya	9,350	4.45
İspanya	8,139	4.50	Fransa	6,760	3.21
Fransa	7,946	4.39	Hindistan	6,635	3.15
Hollanda	5,761	3.19	G.Kore	5,777	2.75
İsrail	4,464	2.47	Birleşik Krallık	5,638	2.68
Rusya	4,152	2.30	İspanya	40446	2.11

Kaynak: TÜİK

2.3.1. Türkiye – ABD Ekonomik İlişkileri

Türkiye ile ABD ve AB arasındaki ticari ilişkilere bakıldığında ABD ile olan ticaretin, AB ile gerçekleştirilen ticaretin bir hayli gerisinde kaldığını söylemek mümkündür. Buna karşılık ABD ile Türkiye arasındaki dış ticaret hacmi, Türkiye'nin toplam dış ticaret hacminde %5'lik bir paya sahip olsa da, TÜİK verilerine göre ABD, Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı 5. ülke, en çok ithalat yapılan ülkeler sıralamasında ise 4. ülke konumunda yer almaktadır. Tablo 2.7'de yer alan bilgilere göre son 10 yılda ABD ile Türkiye arasındaki dış ticaret hacminde kayda değer bir değişim olmamasına rağmen, dış ticaret dengesindeki değişim özellikle göze çarpmaktadır. Öyle ki 2010 yılında Türkiye - ABD ticaretinde yaklaşık 8 milyar dolar düzeyinde dış ticaret açığı bulunurken, 2019 yılı itibariyle bu açık 3 milyar dolar düzeyine kadar gerilemiştir. Bu değişim kuşkusuz ki yıllar itibariyle Türkiye'nin ABD'ye olan ihracatındaki artışın, ithalat rakamlarındaki artıştan daha hızlı olmasından kaynaklanmaktadır. İlerleyen dönemlerde de ihracattaki bu artış trendinin korunabilmesi ve daha da iyileştirilebilmesi açısından TTIP anlaşmasının içeriği ve sonuçları da ayrıca öneme sahip olmaktadır.

2019 yılı itibarıyla 19.25 milyar dolar olan Türkiye - ABD toplam ticareti, küresel ölçek açısından oldukça düşük düzeydedir. Türkiye'nin toplam ihracatı içinde ABD'nin payı %5 dolaylarında iken Türkiye'nin ABD'nin toplam dış alımındaki payı ise % 0,27 dolaylarındadır.

Tablo 2.7: Yıllar İtibariyle TR - ABD Dış Ticaret Hacmi (Milyon \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2010	3.763	12.319	16.082	-8.556
2011	4.585	16.035	20.62	-11.45
2012	5.605	14.131	19.736	-8.526
2013	5.641	12.596	18.237	-6.955
2014	6.342	12.727	19.069	-6.385
2015	6.396	11.142	17.538	-4.746
2016	6.624	10.868	17.492	-4.244
2017	8.655	11.952	20.607	-3.297
2018	8.305	12.378	20.683	-4.073
2019	8.043	11.008	19.051	-2.965

Kaynak: TÜİK

T.C. Ticaret Bakanlığı'nın 2019 yılı verilerine göre, Türkiye'nin ABD'ye ihracatında ürün gruplarına göre ilk sırada 1,1 milyar dolar ile makinalar, mekanik cihazlar ve aletler yer almaktadır. Bu sektörü sırasıyla 950 milyon dolar ile motorlu kara taşıtları, 665 milyon dolar ile halılar ve yer kaplamaları, 615 milyon dolar ile taş, alçı ve çimentodan imal edilmiş eşyalar, 343 milyon dolar ile mücevher eşyası, 323 milyon dolar ile hava taşıtları ve 248 milyon dolar ile alüminyum ve alüminyumdan imal edilmiş eşyalar izlemektedir.

Tablo 2.8: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'nin ABD ile Ticaretinde Başlıca Ürün Grupları

Türkiye'nin ABD'ye İhracatı		Türkiye'nin ABD'den İthalatı	
Ürün Grupları	Milyon \$	Ürün Grupları	Milyon \$
Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	1095	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	1590
Motorlu kara taşıtları	953	Hava taşıtları	1586
Halılar ve yer kaplamaları	665	Demir ve çelik	1183
Taş, Alçı ve Çimentodan eşyalar	376	Mineral yakıtlar ve yağlar	817
Mücevherci eşyası	343	Elektrikli makina ve cihazlar	692
Hava taşıtları	323	Optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar	685
Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar	248	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	679
Dokuma, hazır giyim	242	Eczacılık ürünleri	620
Çimento, toprak, taş	238	Plastik	572
Diğer	3125	Diğer	2115

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Türkiye'nin ABD'den ithalatına bakıldığında da tıpkı ihracatta olduğu gibi ilk sırayı 1,6 milyar dolar ile makinalar, mekanik cihazlar ve aletler almaktadır. Bu sektörü sırasıyla 1,58 milyar dolar ile hava taşıtları, 1,18 milyar dolar ile demir ve çelik, 817 milyon dolar ile mineral yakıtlar ve yağlar, 692 milyon dolar ile elektrikli makine ve cihazlar, 685 milyon dolar ile optik aletler izlemektedir.

Doğrudan yabancı yatırımlar iki taraf arasındaki iktisadi ilişkilerin bir diğer önemli boyutunu oluşturmaktadır. Tablo 2.9'da 2005-2019 yılları arasında ABD'den Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den ABD'ye giden DYY verileri ile net DYY miktarları gösterilmiştir. Bu verilere göre Türkiye'den ABD'ye giden DYY'ler yıllar itibariyle artış gösterse de ABD'den gelen DYY akımları düzensiz bir seyir izlemektedir. Türkiye'den 2014 yılına kadar ABD'ye giden yatırım düzeyi gelen yatırımlardan daha yüksek olduğu için net DYY akımları pozitifdir. 2016 yılından sonra ise net DYY akımları negatif bir seyir izlemektedir. T.C. Merkez Bankası verilerine göre, Türkiye'ye gelen yabancı sermaye yatırımları 2019 yılı itibariyle yaklaşık olarak 12,5 milyar dolar düzeyinde iken ABD'den gelen yatırım düzeyi 342 milyon dolar ile toplam yatırımların %2.73'ünü oluşturmaktadır. 2002 – 2019 yılları arasında ise yurt dışındaki yerleşiklerin yurt içinde yaptıkları yaklaşık 158 milyar dolarlık doğrudan yatırımın %7,6'sı ABD tarafından yapılmış olup, %15,8 oranında yatırım yapan Hollanda'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 2.9: Yıllar İtibariyle Türkiye – ABD DYY Akım Verileri (Milyon Dolar)

Yıllar	Gelen DYY	Giden DYY	Net DYY
2005	88	21	67
2006	848	39	809
2007	4,212	82	4,130
2008	868	532	336
2009	260	55	205
2010	323	53	270
2011	1,401	41	1,360
2012	439	139	300
2013	326	228	98
2014	334	449	-115
2015	1,620	1,343	287
2016	340	837	-497
2017	180	819	-639
2018	435	898	-463
2019	342	600	-258

Kaynak: TCMB

2.3.2. Türkiye – AB Ekonomik İlişkileri

Çok uzun yıllardır olduğu gibi AB pazarı halihazırda Türkiye açısından en büyük dış ticaret pazarı olma özelliğini devam ettirmektedir. 2019 yılı itibarıyla Türkiye'nin toplam ihracatı 180 milyar dolar iken toplam ithalatı 210 milyar dolar düzeyindedir. En fazla ticaret yapılan ülke ya da ülke gruplarına göre Avrupa Birliği 83 milyar dolar ile Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde % 43 paya sahip iken, 69 milyar dolarlık ithalat hacmi ve % 33 pay ile ilk sırada yer almaktadır. Her ne kadar hem ihracat hem de ithalatta AB pazarı ilk sırada yer alsada son yıllarda Türkiye'nin toplam dış ticaretindeki AB payı giderek azalmaktadır. Öyle ki 2018 yılında Türkiye'nin toplam ihracatında AB payı %47 iken ithalat payı %36 düzeyindedir. TÜİK verilerinden elde edilerek oluşturulan Tablo 2.10, Türkiye ile AB(28) arasındaki son 10 yıla ait dış ticaret verilerini yansıtmaktadır. Gümrük Birliği Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği yıl olan 1996 yılında iki ekonomi arasındaki dış ticaret hacmi yaklaşık 37 milyar \$ düzeyinde iken, 2019 yılsonu itibarı ile bu rakam 152 milyar \$ seviyesine yükselmiştir. Tablodaki verilere göre son 10 yılda Türkiye ile AB arasındaki dış ticaret hacmi yaklaşık 27,5 milyar \$ artış göstermiştir. Bu da göstermektedir ki Türkiye ile AB arasındaki dış ticaret hacmi sürekli bir artış trendine sahiptir ve gelecekte daha da artması beklenmektedir. Benzer şekilde Türkiye'nin ABD ile olan dış ticaretinde TTIP anlaşması ne derece önemli ise AB ile olan mevcut dış ticaretin korunması ve daha da iyileştirilebilmesi açısından da son derece büyük bir öneme sahiptir.

Tablo 2.10: Yıllar İtibarıyla TR-AB Dış Ticaret Hacmi (Milyon \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2010	52.934	72.391	125.325	-19.457
2011	62.588	91.439	154.027	-28.851
2012	59.395	87.658	147.053	-28.263
2013	63.039	92.458	155.497	-29.419
2014	68.515	88.784	157.299	-20.269
2015	63.999	78.682	142.681	-14.683
2016	68.344	77.501	145.845	-9.157
2017	73.907	85.206	159.113	-11.299
2018	83.954	80.813	164.767	-6.859
2019	83.206	69.369	152.575	13.837

Kaynak: TÜİK

Tablodaki son 10 yıla ait verilerde dikkat çeken en önemli ayrıntı, ihracat artış hızının ithalattan daha yüksek olmasıdır. İhracattaki sürekli artışın aksine ithalat rakamları dalgalı bir seyir izlemektedir. Ayrıca Türkiye, tüm yıllarda AB ile olan dış ticaretinde net ithalatçı konumundayken 2019 yılında 13,8 milyar dolar net ihracat fazlası bulunmaktadır. Son yıllarda Türkiye - AB ticaretindeki dış ticaret açığının giderek azalması Türkiye ekonomisi açısından önemli bir gelişme olmasına rağmen bu durumun sürdürülebilir olması daha da büyük önem arz etmektedir.

AB istatistiklerden elde edilen ve 2019 yılı verilerine göre hazırlanan Tablo 2.11'e göre, Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin % 6,9'u tarım ürünlerinden oluşurken geri kalan % 93,1'i sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. İmalat sanayi ürünlerinin içinde ise motorlu taşıtlar ve ekipmanları % 28 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sektörü sırasıyla %12,9 ile hazır giyim ve %12,6 ile makinalar, mekanik cihazlar ve aletler izlemektedir.

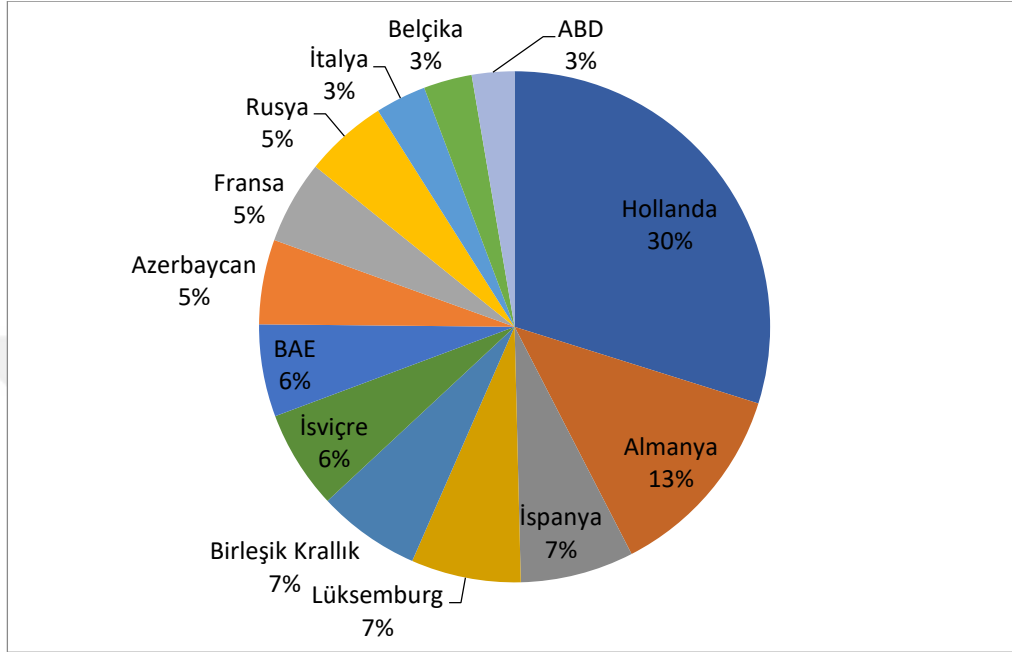
Tablo 2.11: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'nin AB ile Ticaretinde Başlıca Ürün Grupları

Türkiye'nin AB'ye İhracatı		Türkiye'nin AB'den İthalatı	
Ürün Grupları	Milyon \$	Ürün Grupları	Milyon \$
Motorlu kara taşıtları ve ekipmanları	23,301	Kimyasal ve ecza ürünleri	15,562
Hazır giyim	10,717	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	15,507
Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	10,544	Motorlu kara taşıtları ve ekipmanları	13,279
Tarım ürünleri	5,757	Petrol ve petrol ürünleri	8,927
Tekstil ürünleri	4,934	Tarım ürünleri	5,073
Demir ve çelik	4,708	Demir ve çelik	3,479
Kimyasal ve ecza ürünleri	3,958	Ofis ve telekomünikasyon araçları	2,748
Petrol ve petrol ürünleri	2,523	Metal ürünler	1,781
Metal ürünler	1,923	Tekstil ürünleri	1,459
Diğer	14,841	Diğer	1,554

Kaynak: AB Komisyonu, <https://ec.europa.eu/trade/policy/eu-position-in-world-trade>, Erişim Tarihi: 24.03.2020

Türkiye'nin AB'den ithalatına bakıldığında ilk sırayı 15,562 milyar dolar ile kimyasal ve ecza ürünleri alırken bu sektörü 15,507 milyar dolar ile makinalar, mekanik cihazlar ve aletler izlemektedir. AB'den ithal edilen tüm ürünler içerisinde tarım ürünlerinin payı %7,3 iken geri kalan %92,7'si sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Yani hem ihracat hem de ithalatta sanayi ürünlerinin payı daha yüksektir.

Türkiye ile AB ülkeleri arasındaki doğrudan yatırım ilişkisi incelendiğinde dış ticarete olduğu gibi yatırımlarda da AB ülkelerinin ilk sırada olduğu görülmektedir. TCMB ödemeler bilançosu istatistiklerinden elde edilen Şekil 2.1, ülkelere göre Türkiye'ye gelen DYY'lerin 2019 yılı itibariyle stok değerlerini göstermektedir.

Şekil 2.1: Türkiye'ye Gelen DYY'lerin Ülkelere Göre Dağılımı – Stok (Milyon \$)

TCMB 2019 yılı stok verilerine göre Türkiye'de en çok yatırım yapan ilk üç ülke AB üyesi ülkeler olup 31 milyar \$ ile Hollanda ilk sırada yer almaktadır. %30 paya sahip Hollanda'yı %13 ile Almanya ve %7 ile İspanya takip ederken, tüm yatırımlar içerisinde ABD %3 ile 13. sırada yer almaktadır.

Tablo 2.12'deki verilere göre, AB ülkelerinden Türkiye'ye gelen yabancı yatırım miktarı, Türkiye'den AB ülkelerine giden yatırım düzeyinden daha yüksek olsa da son yıllarda aradaki farkın giderek kapandığı görülmektedir. Bu farkın kapanması her ne kadar Türkiye ekonomisi açısından olumlu olarak algılanabilir olsa da AB ülkelerinden gelen yabancı yatırımların azalması bu durumun nedenlerinden birisidir. Öyle ki 2005 – 2019 yılları arasındaki verilere bakıldığında son iki yılda AB ülkelerinden gelen yabancı yatırım düzeyi, son 15 yıldaki en düşük iki yıl olarak dikkat çekmektedir.

Tablo 2.12: Yıllar İtibariyle Türkiye – AB DYY Akım Verileri (Milyon Dolar)

Tarih	Gelen DYY	Giden DYY	Net DYY
2005	6,652	504	-6,148
2006	14,572	1,104	-13,468
2007	12,974	1,621	-11,353
2008	11,368	1,370	-9,998
2009	5,248	1,537	-3,711
2010	4,939	1,254	-3,685
2011	12,587	1,879	-10,708
2012	7,927	3,502	-4,425
2013	7,057	2,147	-4,910
2014	6,370	2,207	-4,163
2015	8,087	3,218	-4,869
2016	4,847	1,716	-3,131
2017	4,927	1,733	-3,194
2018	4,326	2,819	-1,507
2019	3,305	2,541	-764

Kaynak: TCMB

Hem AB ülkelerinden Türkiye'ye gelen yatırım düzeyinin son yıllarda giderek azalmasının önüne geçilebilmesi hem de Türkiye'den AB ülkelere giden yatırımların daha da artırılabilmesi için TTIP müzakereleri ayrı bir öneme sahiptir. Öyle ki TTIP anlaşması sonucunda Türkiye'nin bu anlaşmanın dışında kalması ya da Türkiye'yi bu anlaşmanın faydalarının dışında tutabilecek herhangi bir farklı senaryo durumunda yatırımların daha da azalması gibi bir tehlike muhtemel hale gelecektir.

2.3.3. Türkiye'nin Mevcut Serbest Ticaret Anlaşmaları

1980'li yıllar sonrasında hızla yayılan küreselleşme ve ihracata dayalı büyüme stratejilerine paralel olarak Türkiye STA'lara daha fazla önem vermeye başlamıştır. Bu kapsamda EFTA ülkeleri ile serbest ticaret ve işbirliği anlaşması 10 Aralık 1991'de Cenevre'de imzalanmış ve Türkiye'nin taraf olduğu ilk STA 1 Nisan 1992 tarihinde yürürlüğe girmiştir⁸.

Türkiye ile AET veya AB arasında Gümrük Birliği, 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşmayla ilgili 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi kararında “*Türkiye, ticaret politikasını Topluluğun Ticaret Politikasına uyumlu hale getirmek amacıyla, Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl içinde Topluluğun tercihli gümrük rejimine aşamalı olarak uyum sağlama yükümlülüğü altına girmiştir*” hükmü yer almaktadır (mfa.gov.tr, erişim tarihi: 10.09.2020). Buna göre Gümrük Birliği'nin Türkiye açısından avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunmaktadır. Avrupa Birliği Ortak Ticaret Politikası uyarınca Türkiye,

⁸ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/serbest-ticaret-anlasmalari/yururlukte-bulunan-stalar/efta> (Erişim Tarihi: 23.05.2020)

üçüncü ülkelere yönelik olarak AB'nin tercihli ticaret sistemi içerisinde yer almaktadır. Bu nedenle Türkiye, yalnızca AB'nin STA müzakereleri yürüttüğü ülkeler ile STA müzakere edebilmektedir⁹ (Telli, 2016: 83).

Tablo 1.13 Türkiye'nin halihazırda yürürlükte olan STA'ları ile müzakere süreci tamamlanarak yürürlüğe girmeyi bekleyen ve henüz müzakereleri devam eden STA'ları göstermektedir. Türkiye bugüne kadar, 36 STA imzalamış olup bunlardan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleriyle akdedilmiş olan 11 STA, bu ülkelerin AB üyelikleri nedeniyle feshedilmiştir¹⁰.

Tablo 2.13: Türkiye'nin Mevcut STA'ları

Yürürlükte Olan STA'lar	Müzakere Süreci Tamamlanan STA'lar	Müzakere Süreci Devam Eden STA'lar
EFTA (1992)	Venezuela	Ukrayna
İsrail (1997)	Gana	Japonya
Makedonya (2000)	Lübnan	Tayland
Bosna Hersek (2003)	Sudan	Endonezya
Tunus (2005)	Katar	Somali
Filistin (2005)		Peru
Fas (2006)		Kolombiya
Mısır (2007)		Ekvator
Arnavutluk (2008)		Meksika
Gürcistan (2008)		Pakistan
Karadağ (2010)		Kamerun
Sırbistan (2010)		Çad
Şili (2011)		MERCOSUR
G.Kore (2013)		Cibuti
Morityus (2013)		Kongo
Malezya (2015)		
Moldova (2016)		
Faroe adaları (2017)		
Singapur (2017)		
Kosova (2019)		

Kaynak: <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/serbest-ticaret-anlasmalari>, Erişim Tarihi: 08.07.2020

⁹ Türkiye, Gümrük Birliği Anlaşmasını imzaladıktan Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Polonya, Romanya, Bulgaristan, Litvanya, Letonya ve Estonya ile ayrı ayrı STA imzalanmıştır; Ancak bu ülkelerin daha sonra AB üyesi olmasıyla yapılan bu STA'lar, gümrük birliğine dönüştürülmüştür.

¹⁰ AB'den ayrılma sürecinde olan İngiltere ile kısa vadede mevcut pazara giriş avantajların korunmasına, orta-uzun vadede ise geniş ve kapsamlı bir STA akdedilmesine yönelik görüşmeler sürdürülmektedir. (<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/serbest-ticaret-anlasmalari/yururlukte-bulunan-stalar>) (Erişim Tarihi: 23.05.2020).

Türkiye halihazırda üç ülke ile STA müzakerelerini tamamlamış olup Lübnan ile imzalanan STA Lübnan hükümetinin iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Gana ile imzalanan STA'nın müzakereleri ise tamamlanmış olup, 2020 yılı içerisinde imzalanması hedeflenmektedir. Ayrıca, 10 ülke/ülke grubu (ABD, Kanada, Hindistan, Vietnam, Orta Amerika Ülkeleri, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti, Libya, Seyşeller) ile STA müzakerelerine başlama girişiminde bulunulmuştur (www.ticaret.gov.tr, erişim tarihi: 06.07.2020).

Türkiye'nin AB ile arasında var olan Gümrük Birliği, üçüncü ülkelere yönelik olarak AB'nin tercihli ticaret sistemini zorunlu kıldığı için bu tarihe kadar Türkiye ile ABD arasında herhangi bir STA gerçekleştirilememiştir. Mevcut durumda Türkiye ile ABD arasındaki ticari ilişkiler DTÖ kuralları çerçevesinde sürmektedir. ABD günümüzde dünya ile en fazla ticari ilişkide bulunan ülke konumundadır. Bu bağlamda ABD ile AB arasında devam eden TTIP müzakerelerinin anlaşmayla tamamlanmasının Türkiye açısından olumsuz sonuçlar doğuracağı düşüncesi, Türkiye'yi bu duruma karşı önlemler alma konusunda harekete geçirmiştir. Çünkü TTIP yürürlüğe girdiği takdirde ABD malları Türkiye'ye gümrüksüz girerken Türk malları ABD'de gümrüğe tabi tutulacaktır. Bu durumun ticaret saptırıcı bir etkiye neden olmasının yanında, Türk şirketlerinin rekabetçi gücünü azaltacağı da endişeler arasındadır (Telli, 2016: 86-87).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI VE TTIP ÜZERİNE LİTERATÜR İNCELEMESİ

TTIP anlaşması, gerek taraflarının dünyanın iki büyük ekonomi bloku olan ABD ve AB olması, gerekse de ekonomik hacmi ve anlaşma taraflarının çok sayıda ülke veya ülke grubu ile ticari anlaşmalara sahip olması nedeniyle birçok ülkeyi yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle bu anlaşmanın hem ABD ekonomisine hem AB ekonomisine hem de anlaşmanın tarafı olmayan üçüncü ülkelere olası etkileri büyük bir merak konusu olmaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde TTIP Anlaşması'nın olası etkilerini analiz eden çalışmalar ile birlikte, TTIP müzakereleri öncesinde veya sonrasında imzalanan bazı STA'lar ile ilgili literatür örneklerine yer verilerek, bu çalışma ile ilgili benzer yönleri ve bu çalışmanın farklı noktaları ile literatüre sunduğu katkılar tartışılmaktadır.

Bu kapsamda hazırlanan Tablo 3.1, TTIP anlaşmasının olası ekonomik etkilerini analiz eden çalışmalar ile birlikte, seçilmiş örneklerden oluşan ve STA'ların ikili ticaret üzerindeki etkilerine yer veren çalışma özetlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3.1: Uluslararası Ticaret Modelleri ve TTIP Üzerine Ampirik Çalışmalar (2006-2016)

Yıl	Yazar	Başlık	Veri Seti	Bağımlı Değişkenler	Açıklayıcı Değişkenler	Tahmin Yöntemi
2005	Cheng ve Wall	Controlling for Heterogeneity in Gravity Models of Trade and Integration	AB, NAFTA, MERCORUS, IS-US STA, CER, 1982-1997	Reel İhracat	GSYİH, Mesafe, STA Heterojenlik değişkenleri	Genişletilmiş Çekim Modeli – OLS - FE
2006	Antonucci ve Manzocchi	Does Turkey Have a Special Trade Relation With the EU? A Gravity Model Approach	Türkiye dahil 45 Ülke, 1967-2001	İhracat	GSYİH, AB üyeliği, STA, Mesafe	Çekim Modeli – GLS sabit etkiler tahmincisi
2006	Carrere	Revisiting the Effects of Regional Trade Agreements on Trade Flows with Proper Specification of the Gravity Model	130 Ülke, 1962-1996	İhracat, İthalat	STA ve Bölgesel Ticaret Anlaşmaları	Çekim Modeli - OLS

Yıl	Yazar	Başlık	Veri Seti	Bağımlı Değişkenler	Açıklayıcı Değişkenler	Tahmin Yöntemi
2007	Baier ve Bergstrand	Do Free Trade Agreements Actually Increase Members' International Trade	96 Ülke 1960-2000	İhracat, İthalat	STA, GSYİH, Mesafe	Çekim Modeli - OLS
2013	Güneş vd.	AB-ABD Serbest Ticaret Anlaşması ve Türkiye Üzerine Etkileri	GTAP-7 Veri tabanı, 113 Ülke, 57 Sektör	GSYİH, İhracat	Tarifeler, STA hükümleri	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2013	Felbermayr vd.	Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) Who Benefist From a Free Trade Deal	126 Ülke, 2010	İstihdam, Reel Gelir	Tarife ve bariyerler	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2013	Mavuş vd	The Possible Effects of Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) on Turkish Economy	GTAP-7 Veri tabanı, 113 Ülke	GSYİH, İhracat	STA, Tarifeler	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2014	Fontagne vd.	Transatlantic Trade: Whither Partnership, Which Economic Qonsecquences?	34 Sektör, 13 Bölge, Sosyal Hesaplar Matrisi	İhracat, İthalat, Yatırımlar	Tarife Senaryoları	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2014	Bendini ve Micco	The Expected Impact of The TTIP on EU Member States and Selected Third countries	92 Ülke, 2013	İstihdam, Reel Ücret, Reel Gelir	Tarifeler, İhracat, İthalat, STA	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2014	Dünya Bankası	Evaluation of the EU-Turkey Customs Union	Türkiye, AB, ABD, 2014	Sektörel İhracat ve İthalat Verileri	Tarife senaryoları	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2015	Brakman vd.	Impact of the Transatlantic Trade and Investment Partnership on Low Income Countries	220 Ülke, 35 Sektör, 1948-2011	İhracat, İthalat	STA heterojenlik endeksi, GSYİH, Mesafe	Yapısal Çekim Modeli - OLS

Yıl	Yazar	Başlık	Veri Seti	Bağımlı Değişkenler	Açıklayıcı Değişkenler	Tahmin Yöntemi
2015	Francois vd.	Reducing transatlantic barriers to trade and investment: An economic assessment	GTAP veri tabanı, 30 Sektör, 130 Ülke	İhracat, İthalat, Yatırımlar	Tarife senaryoları, GSYİH, Hanehalkı geliri,	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2015	Manrique ve Lerch	The TTIP's Potential Impact on Developing Countries: A Review of Existing Literature and Selected Issues	2013 AB, ABD ve Seçilmiş Üçüncü Ülkeler	Reel gelir	STA, Tarifeler	Hesaplanabilir Genel Denge
2015	Felbermayr vd.	Macroeconomic Potentials of Transatlantic Free Trade: A High Resolution Perspective for Europe and the World	173 Ülke, 2012	İhracat	Aktif ihracat kukla değişkeni, STA, Mesafe,	Hesaplanabilir Genel Denge (CGE)
2016	Aichele vd.	Going Deep: The Trade and Welfare Effects of TTIP Revised	38 sektör, 140 Ülke, 1995-2011	İhracat, İthalat ve Reel Gelir	STA, Ticaret maliyetleri	Yapısal Çekim Modeli - OLS
2016	Anderson ve Larch	On the Effect of the Transatlantic Trade and Investment Partnership on Trade and Capital Accumulation	89 Ülke, 1989-2011	İhracat, İthalat, Sermaye hareketleri	GSYİH, İstihdam, STA, Mesafe, Ortak dil	Çekim Modeli - PPML
2016	Christen vd.	TTIP and the bilateral trade relationships between Austria and the US: Evidence from a product space augmented gravity model for manufacturing industries	AB ülkeleri ve Avusturya 2003-2013	İhracat, İthalat	Sermaye stoku, GSYİH, STA, Mesafe	Çekim Modeli
2016	Engler ve Tervala	Welfare Effects of TTIP in a DSGE Model	GTAP veri seti 2012, 2014, 2016	Reel Gelir, İhracat, İthalat	GSYİH, Tarifeler,	Dinamik Stokastik Genel Denge Modeli (DSGE)

Kaynak: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1. STA'lar Üzerine Literatür İncelemesi

TTIP Anlaşmasının yürürlüğe girmesi halinde o tarihe kadar imzalanan en büyük STA olacak olması ve TTIP'in olası etkilerinin daha iyi yorumlanabilmesi açısından diğer STA'ların da incelenmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada kullanılan temel ekonometrik yöntem yapısal çekim modeli olduğu için ve anlaşma heterojenliği, modelin önemli bir parçasını oluşturduğu için, bu bölümde özellikle benzer yöntemin kullanıldığı ve STA'ların heterojenliğini ele alan, STA'ların ikili ticaret akımları üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar incelenmektedir.

Shepherd (2019) tarafından yapılan çalışmada, mega-bölgesel ticaret anlaşmalarının heterojen yapısı, yapısal çekim modeli dahilinde çok taraflı direnç faktörleri ile açıklanmıştır. Çalışmaya 63 ülkeye ait 1995-2011 yılları arasındadaki ikili ticaret verileri ile birlikte AB, ASEAN ve FTAAP ekonomik entegrasyonlarına ilişkin STA kukla değişkenleri dahil edilmiştir. Çalışmada bölgesel ticaret anlaşmalarının, mal ve hizmet ticareti ile küresel arz zincirine etkisi sabit etkili panel veri yöntemi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, bölgesel ticaret anlaşmalarının yeni pazarlar yaratılması ve ihracatın artırılmasında pozitif etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılrken, refahın artırılmasına anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca bölgesel ticaret anlaşmalarının küresel tedarik zinciri oluşumunda son derece önemli bir paya sahip olduğu vurgusu yapılırken, FTAAP'ın diğer anlaşmalardan daha büyük oranda ticaret ve refah artışı etkisine sahip olduğu vurgulanmaktadır.

Kohl (2014) 1950-2010 yılları arasındaki 150 ülkeye ilişkin ikili ticaret verilerini kullanarak yaptığı çalışmada 166 STA'nın ikili ticarete etkisini araştırmıştır. Yapısal çekim modelinin kullanıldığı çalışmada STA'ların heterojen yapıları nedeniyle ticaret üzerinde farklı etkiler doğurduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre analize dahil edilen STA'ların yarısından fazlasının ticaret üzerindeki etkisinin anlamsız düzeyde olduğu, yaklaşık %25'inde ise STA'ların ticaret yaratıcı etkilerinin gözlemlendiği vurgulanırken, STA'ların yeni pazarlar yaratma ve ticaret geliştirmede etkin bir araç olmayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Urata ve Okobe (2007), STA'ların sayısındaki artışın gerek anlaşmalara taraf olan gerekse taraf olmayan tüm ülkeler için ekonomik koşulları değiştirdiğini öne sürdükleri çalışmalarında STA'ların ikili ticaret akımları üzerindeki etkilerini yapısal çekim modeli ile analiz etmişlerdir. Çalışmaya 1950-2005 tarihleri arasında 178 ülkenin ikili ticaret verilerinin yanı sıra, standart çekim modeli değişkenleri ile STA'ların bağımlılık göstergeleri dahil edilmiştir. Çalışmanın ana amacı, STA'ların ikili ticaret akımları üzerindeki etkisinin, ticaret yaratıcı ve ticaret saptırıcı etkilerinin, belirlenmesidir. Çalışmanın analizleri, 1950-1983 ve 1984-2005 dönemleri için ayrı ayrı yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre ikili ticaret anlaşmalarının karşılıklı ticareti teşvik ettiği, ancak bulunan pozitif etkilerin çalışmanın

ikinci döneminde ilk döneme göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Urata ve Okobe, bu durumun özellikle 1990'lı yıllar sonrasında imzalanan STA'ların içeriğindeki farklılaşmalardan (Politik faktörler, ticaret ile ilgili teknik unsurlar vb) kaynaklandığı şeklinde yorumlamaktadır.

Antonucci ve Manzocchi (2006), çekim modeli kullanarak yaptıkları çalışmada 1967 – 2001 yılları arasını kapsayan veri setiyle Türkiye ile AB arasındaki ilişkiyi, Türkiye'nin AB üyeliği senaryosu altında değerlendirmişlerdir. Çalışmada; GSYİH, coğrafi mesafe, sınır türü (deniz, kara), ülkeler arasındaki ekonomik benzerlikler ve farklar, STA varlığı/yokluğu gibi bağımsız değişkenlerin, ihracat üzerindeki etkisi genelleştirilmiş en küçük kareler yöntemi (GLS) sabit etkili panel tahmincisi kullanılarak test edilmiştir. Çalışmada özellikle Türkiye'nin 1963 yılında AET ile imzaladığı Ankara Anlaşması ve 1996 yılında yürürlüğe giren Gümrük Birliği Anlaşması'nın Türkiye-AB ticaretine etkisi modellenmiştir. Elde edilen bulgular ise her iki anlaşmanın da Türkiye'nin AB ülkelerine ihracatında anlamlı bir pozitif etkisinin olmadığına işaret etmektedir.

Cheng ve Wall (2005) tartafından yapılan ve yöntem olarak genişletilmiş çekim modelinin (Augmented gravity model) kullanıldığı geniş kapsamlı bir çalışmada, çeşitli ülke ve ülke grupları arasındaki ekonomik entegrasyonların ikili ticarete etkisi incelenmiştir. Çalışmanın veri seti, 1982-1997 yılları arasını kapsarken, Avrupa Birliği, NAFTA, MERCORUS, İsrail-ABD STA ve Avustralya-Yeni Zelanda CER ticari blokları, etkisi incelenen STA'lar arasında yer almaktadır. Çalışmada çekim modeli olarak ülke-çifti sabit etkiler yöntemi ile tahmin edilmiş olup, tahminci olarak OLS tahmincisi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular, STA'ların ikili ülke grupları arasındaki ticareti pozitif etkileyeceğine işaret etmektedir. Tüm STA'lar ve ekonomik entegrasyonların ikili ticaret üzerindeki etkisi pozitif olarak elde edilmiş olsa da sonuçlar arasındaki farklılıklar, Cheng ve Wall (2005)'e göre STA'ların heterojen yapısından kaynaklanmaktadır.

Baier ve Bergstrand (2007), Carrere (2006), Felbermayr vd. (2015) yapısal çekim modeli kullanan ve bölgesel serbest ticaret anlaşmalarının anlaşmaya taraf ülkelerde ciddi ekonomik kazanımlara neden olacağını, fakat anlaşma dışında kalan üçüncü ülkelerin olumsuz olarak etkileneceğini öne süren çalışmalar arasındadır. Benzer şekilde serbest ticaret anlaşmalarının ticaret akımları üzerine etkisini çekim modeli çerçevesinde panel veri ile ölçen ve tahmin yöntemi olarak OLS veya GLS ile sabit etkili panel tahmincileri kullanan birçok çalışma mevcuttur. Bu Grant ve Lambert (2008), Bussière vd. (2008), Melitz (2007), Lee ve Park (2007) ve Baier ve Bergstrad (2007) çalışmalarında serbest ticaret anlaşmalarının hem ihracat hem ithalat üzerindeki etkilerini sabit etkili çekim modeli ile ölçerlerken, bu

Çalışmalardan elde edilen bulgular da STA’ların taraf ülkeler için ikili ticareti pozitif etkileyeceği yönündedir.

Özetle, STA’ların yada bölgesel ticaret anlaşmalarının ikili ticaret üzerindeki etkisini ölçen çalışmaların çok büyük bir kısmında çekim modeli tercih edilmektedir. Her ne kadar çalışmaların literatüre yansıyan sonuçları farklılık gösterse de, çalışmalarda analizlere dahil edilen değişkenler ile ampirik prosedür yaygın bir benzerlik göstermektedir.

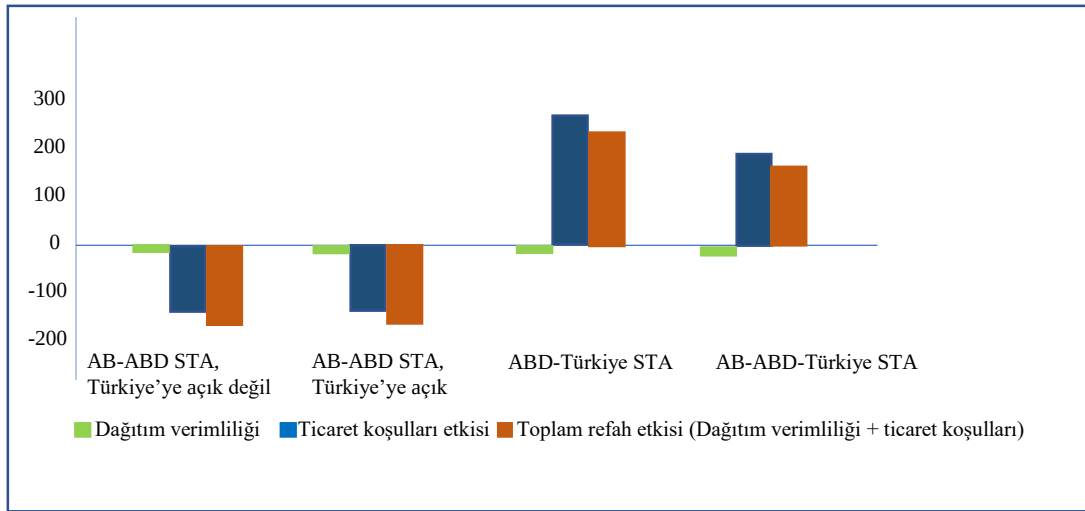
3.2. TTIP Anlaşması zerine Literatür İncelemesi

TTIP anlaşması, etki edeceği coğrafya ve ekonomik büyüklük nedeniyle hem anlaşmanın doğrudan taraflarını (AB ve ABD) hem de n ülkeleri yakından ilgilendirmektedir. Bu bağlamda önemli bir ticaret anlaşması olmasına karşın, yapılan araştırmaların sayısı çok fazla olmasa da bu çalışmaların çoğu izlenen yöntem ve ulaşılan sonuçlar bakımından benzer özellikler taşımaktadır.

TTIP’in etkileriyle ilgili mevcut literatür, ABD ile AB arasındaki ticaretin (büyük olasılıkla) TTIP’ten olumlu yönde etkileneceğini, fakat üçüncü ülke etkilerinin daha az kesin olmakla beraber olumsuz etkileneceğini ne sürmektedir. Ancak birçok ülkenin AB veya ABD ile birlikte bir STA’nın tarafı olması, bu anlaşmadan çok fazla olumsuz ticari etki yaşanmaması anlamına da gelebilmektedir. ABD veya AB ile herhangi bir STA’nın tarafı olmayan diğer ülkeler ise, ticari ilişkide bulundukları üçüncü ülkelerin yoğun tedarik zinciri nedeniyle, TTIP ortakları arasında artan ticaretten ve onun yaratacağı tedarik zinciri etkisinden dolayı bir refah artış hissedebileceklerdir (Brakman vd, 2015: 3).

TTIP ile ilgili literatüre önemli bir katkı sağlayan nc çalışmalardan birisi olarak kabul edilen ve Dünya Bankası (2014) tarafından yapılan detaylı bir araştırmada, hesaplanabilir genel denge modeli (CGE) kullanılmış olup, TTIP Anlaşması’nın Türkiye ekonomisi üzerine olası etkileri, üç farklı senaryoya dayandırılarak tahmin edilmiştir. Buna çalışmadan elde edilen bulgulara göre, ABD ve AB arasında imzalanacak TTIP anlaşmasına Türkiye’nin taraf edilmemesi ve anlaşmanın tarife indirimleri ile sınırlı kalması durumunda Türkiye’nin 130 milyon \$ kayıp yaşayacağı öngörülmektedir. TTIP anlaşmasının tarife indirimlerine ilave olarak düzenleyici reformları da içermesi durumunda ise yaşanacak kaybın 160 milyon \$ düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye ekonomisinin kayıp yaşamasına neden olan her iki senaryo altında en çok kayıp yaşaması beklenen sektörün ise “motorlu araçlar ve parçaları” sektöründe olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye’nin TTIP’e paralel olarak ABD ile bir STA imzalaması durumunda ise 130 milyon \$ ek gelir artışı yaşayacağı öngörülmektedir. Dünya Bankası tarafından gerekleştitilen söz konusu çalışmaya ait farklı senaryoları içeren

simülasyon, Şekil 3.1’de gösterildiği gibidir;

Şekil 3.1: Farklı Senaryolar Işığında TTIP Anlaşmasının Etkileri (Milyon \$)

Dünya Bankası (2014)’e benzer bir çalışma da Güneş vd. (2013), tarafında yapılmış olup, bu çalışmanın analizlerinde hesaplanabilir genel denge modeli kullanılmıştır. Her iki çalışmanın da senaryoları ve ulaştığı temel sonuçlar ise genel hatları ile benzer olup, Türkiye’nin TTIP anlaşmasına taraf olmaması durumunda yaşayacağı ekonomik kayıplar ile taraf olması durumunda elde edeceği kazanımlar, Dünya Bankası (2014) ile büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

Brakman vd. (2015) tarafından yapılan ve TTIP’in ekonomik etkilerini inceleyen çalışma ise mevcut literatür içindeki en geniş kapsamlı çalışmadır. 1948 ve 2011 yılları arasındaki 296 STA’nın incelendiği ve 220 ülkenin dahil edildiği bu çalışmada ülkeler düşük, orta düşük, orta, orta yüksek ve yüksek gelir düzeyi şeklinde beş gruba ayrılmıştır. Anlaşma heterojenliği endeksinin de çalışmaya dahil edilmesi ile ülkeler arasındaki serbest ticaret anlaşmalarının heterojen yapılarına göre bir kukla değişken belirlenerek çekim modeli uygulanmış ve söz konusu STA’ların ticaret akımları üzerindeki olası etkileri tahmin edilmiştir. İki aşamalı analizlerin ilk aşaması TTIP’ten bağımsız olarak yapılmış ve STA’ların ticaret üzerinde pozitif etki gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Daha sonra aynı model, STA’ların kukla değişken olarak modele eklenmesiyle TTIP’in olası etkilerini açıklamak üzere yeniden analiz edilmiştir. Bulunan sonuçlar TTIP etkilerinin ülkelerin gelir düzeylerine göre farklılaştığını göstermektedir. Özellikle Kanada ve Japonya gibi yüksek gelir düzeyine sahip ülkeler ile Çin, Brezilya ve Meksika gibi orta gelir düzeyine sahip ülkelerin negatif etki yaşayacağı, aksine Türkiye ve Rusya’nın pozitif etkiler yaşayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye’nin dış ticaretinde meydana gelmesi beklenen pozitif etkinin ortalama 0,80 puan düzeylerinde olması tahmin edilmektedir. Bu pozitif etkinin en önemli nedeni ise, Türkiye ve Rusya’nın AB ile olan

yüksek düzeyli ticari ilişkisine ve bölgesel ikili anlaşmalara bağlanmaktadır.

Aichele vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada, TTIP anlaşmasının, anlaşma tarafları ve üçüncü ülke ekonomilerine doğuracağı ticaret ve refah etkileri incelenmiştir. Çalışmadaki analizler yapısal çekim modeli kullanılarak yapılmış olup, sonuçlara göre ortalama 10 yıllık bir süreç içerisinde AB ve ABD’de yaklaşık olarak sırasıyla %43 ile %49 arasında bir reel gelir artışı olacağı tahmin edilirken, bu refah artışının üçüncü ülkelere de yansıtacağı ön görülmektedir. Ayrıca TTIP anlaşmasının etkileyeceği Transatlantik coğrafyasında bulunan üçüncü ülkeler ile ara malı, hammadde ve tüketim malları arz eden coğrafya dışındaki diğer üçüncü ülkelerin de refah ve gelir artışı elde edecekleri öne sürülmüştür. Bu kapsamda Türkiye, ABD’ye ihracatında %1,2’lik bir kayıp yaşamasına rağmen, AB ile olan güçlü girdi-çıktı ilişkisi nedeniyle Türkiye’nin AB üzerinden ABD’ye gerçekleşecek katma değer ihracatında %8 oranında artış olacağı tahmin edilmiştir. Ayrıca TTIP üye ülkeleri arasında yaşanacak ücret artışlarının da, Türkiye gibi AB ile entegre üçüncü ülkeler açısından mevcut ticareti artırıcı etki yaratacağı öngörülmektedir.

Anderson ve Larch (2016), yaptıkları çalışmada dinamik ve statik etkilerin (Panel veri analizi) ayrıştırıldığı bir çekim modeli uygulamışlardır. Ancak yapılan çalışma daha çok üçüncü ülkelere ziyade anlaşma tarafları üzerine yoğunlaşmaktadır. Çalışmada üçüncü ülkeler açısından en çok ilgilenilen konu ihracat rakamlarındaki olası değişikliklerdir. Çalışmada STA’ların etkisi ile istihdam, GSYİH ve standart çekim modeli değişkenlerinin ikili ticaret ve sermaye hareketleri üzerindeki etkisi incelenmektedir. Buna göre anlaşma dışında kalan tüm dünya ülkelerinin toplam %5,7 oranında ihracat kaybı yaşayacağı, en fazla kaybın ise Avustralya, Japonya ve Meksika gibi ülkelerin mevcut ihracatında meydana geleceği sonucuna ulaşılmıştır.

Çekim modelinin yöntem olarak tercih edilmediği ve TTIP’in etkilerini analiz eden diğer çalışmalarda yöntem olarak hesaplanabilir genel denge (CGE) modeli tercih edilmektedir. Bendini ve Micco (2014), TTIP anlaşmasının hem AB ülkelerine hem de AB üyesi olmayan seçilmiş üçüncü ülkelere etkisi araştırmışlardır. Çalışmada incelenen ve AB üyesi olmayan ülkeler, Türkiye, Avustralya, Japonya, Kanada, Yeni Zelanda, Güney Kore ve Norveç’tir. Çalışmada hesaplanabilir genel denge (CGE) modeli kullanılmış olup, anlaşmanın olası etkileri, tarifelerin tamamen kaldırılıp kaldırılmaması senaryolarına göre ayrı ayrı yorumlanmıştır. Olası etkiler ise, GSYİH, İhracat, Refah ve İstihdam oranları üzerine incelenmiştir. Her iki senaryoda da anlaşma tarafı olmayan üçüncü ülkelerin her şekilde kayba uğrayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak tarifeli senaryodaki olası kayıplar, tam liberalizasyon senaryosuna göre daha düşük düzeylerde kalmaktadır. Örneğin birinci senaryoda Türkiye ekonomisinde işsizlik oranının 0,11

puan, ikinci senaryoda 0,38 puan artacağı tahmin edilirken, reel gelir kaybı ilk senaryoda 0,3 puan ile tam liberalizasyon senaryosunda bu kayıp 2,5 puan düzeyinde gerçekleşmektedir.

Hesaplanabilir genel denge modeli kullanarak TTIP anlaşmasının olası etkilerini analiz eden bir başka çalışma ise Felbermayr vd. (2013) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada TTIP'in taraf ülkelerdeki refah etkisi incelenirken, anlaşmaya taraf olmayan ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu OECD ülkelerinde işgücü piyasalarına etkisi araştırılmıştır. Çalışma esas olarak iki senaryo üzerinde durmaktadır. Tarifelerin tamamen kaldırıldığı ilk senaryoda Türkiye ekonomisinde 0,11 puanlık istihdam azalışı olacağı öngörüldürken, piyasalara erişimi engelleyen engellerin de kaldırıldığını varsayan derin liberalizasyon senaryosunda bu kaybın 0,42 puan olacağı öngörülmektedir.

Manrique, M. ve Lerch, M. (2015), çalışmalarını daha çok TTIP anlaşmasının gelişmekte olan ülkeler üzerindeki etkileri üzerine yoğunlaştırmışlardır. Bu çalışmada da hesaplanabilir genel denge modeli uygulanmış olup olası etkiler tarifelerin varlığı ve yokluğu halindeki iki farklı senaryoya dayandırılmıştır. Model sonucuna göre tarifelerin devam etmesi durumunda Türkiye açısından -0,3 puan, tam liberalizasyon durumunda ise -2,5 puan kişi başına reel gelir kaybı olacağı öngörülmektedir.

3.3. Yöntem-Metod Karşılaştırması ve Mevcut Çalışmanın Literatüre Katkısı

Gerek TTIP anlaşmasını, gerekse serbest ticaret anlaşmalarını ampirik olarak test eden literatür incelendiğinde, genellikle iki farklı yöntem kullanıldığı göze çarpmaktadır. Bu yöntemlerden hesaplanabilir genel denge modeli (CGE) çoğunlukla tarifelerin ticarete etkisini ölçen ve farklı tarife senaryolarını ele alan çalışmalarda daha yaygın olarak tercih edilmektedir. Çekim modeli ise tarifelerin ticarete etkisine ilave olarak, reel değişkenlerin ve ticaret maliyetlerinin de ticaret üzerindeki etkilerini ölçebilmesi ve ayrıca ticaret direnç faktörlerini kullanabilmeleri nedeniyle genel denge modeline göre avantaj sağlamaktadır. Bununla birlikte ikili ticaret serilerinin panel veri analizine daha yatkın olması da genel denge modeli yerine çekim modellerinin tercih edilmesinde bir diğer etkidir.

Bu çalışmada TTIP Anlaşması'nın Türkiye ekonomisine olası etkilerinin neler olabileceği, endüstriler ve alt-endüstriler bazında açıklanmaktadır. Özellikle endüstri bazında daha spesifik mal gruplarına yönelik bilgi üretebildiği için bu çalışmada kullanılacak yöntem çekim modellerinin modern bir versiyonu olan yapısal çekim modelidir (Structural Gravity model).

TTIP Anlaşmasını test eden ve çekim modellerini tercih eden mevcut literatür incelendiğinde, dört çalışma öne çıkmaktadır. Bu çalışmalardan Brakman vd (2015), STA'ların

heterojen yapısının TTIP üzerindeki etkisini ölçerken sektörel etkilere yer vermemiştir. Aichele vd (2016) ise sektörel bir inceleme yapmasına rağmen STA'ların heterojenlik etkisini dikkate almamıştır. Anderson ve Larch (2016) hem sektörel etkileri hem de STA heterojenliğini modele dahil etmezken, Chiristen vd (2016) ise TTIP'in yalnızca Avusturya imalat sanayisi üzerindeki etkisini ele almışlardır.

Bu çalışmada, TTIP'in ekonomik etkilerini test eden ve çekim modelini tercih eden mevcut literatürden farklı olarak, STA'ların heterojen etkilerinin yanısıra, çeşitli endüstri ve alt-endüstriler bazında bir analiz yapılmaktadır. Ayrıca bu çalışmada ihracatçı ve ithalatçı ülke karakteristikleri (çok taraflı direnç faktörleri) de modele yansıtılarak, ülkelerin dahil olduğu serbest ticaret anlaşmalarının heterojen yapısının çok taraflı direnç faktörleri üzerindeki etkileri hesaplandığı için mevcut literatürden büyük ölçüde farklılık göstermektedir. Böylece TTIP'in ticaret yaratma ve saptırma etkileri doğru bir şekilde tahmin edilebilecektir.

Çalışmanın mevcut literatüre göre bir diğer önemli avantajı ise, TTIP'in olası etkilerinin tüm endüstri ve alt-endüstriler bazında tahmin ediliyor olmasıdır. Öyle ki TTIP Anlaşması'nın etkilerini gerek bu anlaşmanın tarafları olan ABD ve AB için gerekse de aralarında Türkiye'nin de yer aldığı üçüncü ülkeler için test eden çalışmaların çok büyük kısmı, TTIP'in reel gelir ve refah düzeyi üzerindeki etkisine önem verirken, sektörel tahminlere yer vermemişlerdir. Bu çalışmada 261 adet endüstri ve alt-endüstrinin analize dahil edildiği düşünüldüğünde, mevcut literatür içerisinde önemli bir noktaya geleceği açıktır.

Son olarak, çalışmada yöntem olarak ticaret çekim modelinin modern versiyonunun (yapısal çekim modeli) kullanılıyor olması ve bu yöntem ile karşıt-olgusal (counterfactual) ampirik analizlerin yapılabilmesi, TTIP Anlaşması'nın Türkiye gibi üçüncü ülke ekonomilerindeki etkilerini ölçen literatüre de önemli bir katkı sağlamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VERİ VE YÖNTEM

4.1. Veri

TTIP anlaşmasının Türkiye ekonomisi üzerindeki olası etkilerinin belirlenebilmesi amacıyla çalışmaya SITC Rev.3 klasifikasyonunda 0 – 9 kodları arasında tanımlanan endüstriler ile bu endüstrilere ait 2 - 3 ve 4 basamaklı tanımlanan alt-endüstriler dahil edilmiştir. Belirlenen endüstrilere ait 2000–2016 dönemine ilişkin ikili ülke ithalat ve ihracat verileri yıllık bazda Birleşmiş Milletler COMTRADE veri tabanından elde edilmiştir. Ayrıca çekim modelinde kullanılan diğer bağımsız değişkenlere ait veriler CEPİI¹¹ veri tabanlarından, dış ticaret anlaşmalarına ilişkin bilgi WTO (2017), Horn vd. (2010) ve Kohl vd. (2013)’den elde edilmiştir.

Çalışmaya TTIP anlaşmasının tarafları olan ABD ve AB(27)¹² ülkelerinin yanı sıra, anlaşmaya taraf ülkelerin en yüksek ticari ilişkiye sahip olduğu 22 adet üçüncü ülke¹³, Birleşik Krallık ve Türkiye dahil edilmiştir. Ülkeler arasındaki ticaretin daha açık ve anlaşılır bir şekilde tahmin edilebilmesi için tüm ülkeler, her grupta karşılıklı iki ülke/ülke grubu olmak üzere, 10 grup altında sınıflandırılmıştır. İkili ülke grupları;

- Türkiye – AB (27)
- Türkiye – 3.Ülkeler Grubu (22)
- Türkiye – ABD
- Türkiye – Birleşik Krallık
- AB (27) – 3. Ülkeler Grubu (22)
- ABD – AB (27)
- ABD – Birleşik Krallık
- ABD – 3. Ülkeler Grubu (22)
- Birleşik Krallık – AB (27)
- Birleşik Krallık – 3. Ülkeler Grubu (22) şeklinde belirlenmiştir.

Çalışmaya 2000-2016 yılları arasını kapsayan 261 adet endüstriye ait ihracat ve ithalat verileri dahil edilmiştir. 52 ülke ve 10 ülke grubunun yer aldığı çalışmada her bir endüstriye ait

¹¹ CEPİI: Research and Expertise on the World Economy (Dünya Ekonomisi Araştırma ve Uzmanlık Servisi)

¹² 31.01.2020 tarihinde İngiltere’nin Brexit süreci ile AB’den ayrılmasının kesinleşmesi ile birlikte, AB ülkeleri çalışmaya 27 ülke olarak dahil edilmiştir. İngiltere ise Birleşik Krallık olarak AB’den ayrı bir ülke şeklinde analize dahil edilmiştir.

¹³ Çalışmada 3. Ülkeler grubu olarak adlandırılan ülkeler: Arjantin, Birleşik Arap Emirlikleri, Brezilya, Çin, Filipinler, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, Hong-Kong, İsrail, İsviçre, Japonya, Kanada, Katar, Malezya, Meksika, Rusya, Singapur, Suudi Arabistan, Şili, Tayland ve Vietnam’dır.

gözlem sayısı 12,648 adet iken çalışmanın toplam data hacmi 6,602,256 adettir (İhracat ve ithalat için ayrı ayrı 3,301,128 adettir).

Çalışmanın ilk aşamasında endüstriyel kapsam Türkiye'nin dış ticaretindeki önemine göre daraltılmaktadır. Buna göre COMTRADE veri tabanından elde edilen 0 - 9 kodları arasındaki 10 adet endüstriye ait Grubel-Lloyd¹⁴ (GL) endeksi hesaplanarak karşılıklı ticaretin ve yatay/dikey endüstri içi ticaretin yoğun olduğu endüstriler saptanmaktadır. Bu sayede, bir basamak ayırımında (0'dan 9'a) hesaplanan Grubel-Lloyd (GL) endeks sonucuna göre endeks değeri 0.6'nın üzerinde olan 0, 3, 5, 6 ve 7 numaralı endüstriler çalışmaya dahil edilmektedir.

Endüstri içi ticaretin yoğun olduğu tek basamaklı endüstrilerin belirlenmesinden sonra hangi alt-endüstriler ile çalışmaya devam edileceği de yine GL endeksine göre saptanmaktadır. Bu süreçte ilk aşamada belirlenen 0, 3, 5, 6 ve 7 kodlu endüstrilere ait iki basamaklı alt-endüstriler için de GL endeksi hesaplanmaktadır. Hesaplanan GL endeks değeri 0,6 ve üzerinde belirlenen iki basamaklı alt-endüstriler ile bu endüstrilere ait 3 ve 4 basamaklı alt-endüstriler, çalışmanın veri setini oluşturmaktadır. Bu yöntem sayesinde karşılıklı ticaretin yoğun olduğu tedarik zincirini oluşturan alt-endüstriler¹⁵ belirlenmiş olmakta ve ülke grupları için önem arz etmeyen diğer alt-endüstriler çalışma dışında tutulmaktadır.

Çalışmaya dahil edilen toplam endüstri/alt-endüstri sayısı, 0 kodlu endüstri için 25 adet, 3 kodlu endüstri için 5 adet, 5 kodlu endüstri için 95 adet, 6 kodlu endüstri için 49 adet ve 7 kodlu endüstri için 87 adet olmak üzere toplam 261 adettir. Panel veri setini oluşturan 261 adet endüstriye ait hem ihracat hem de ithalat denklemleri tahmin edildiği için ekonometrik tahminlerde 521 adet denklem tahmin sonucu elde edilmiştir.

4.2.Yöntem

Ampirik literatürde genellikle ikili ve çok taraflı ticaret anlaşmalarının doğrudan ve dolaylı etkilerini ortaya çıkarmak için hesaplanabilir genel denge ve kısmi denge çerçevesinde matematiksel modeller ve ekonometrik çekim modelleri kullanılmaktadır. Özellikle endüstri bazında daha spesifik mal ve mal gruplarına yönelik bilgi üretebildiği için bu çalışmada kullanılacak ana yöntem, çekim modellerinin modern bir versiyonu olan yapısal çekim modelidir. Bu yöntemin tercih edilmesindeki önemli bir neden ise anlaşma heterojenliği

¹⁴ $GL_k = 1 - \frac{|X_k - M_k|}{X_k + M_k}$; M: k endüstrisi ithalatı; X: k endüstrisi ihracatı

GL endeksi, 0 ile 1 arasında bir değer almaktadır. Endeksin 1'e yaklaşması, ilgili sektörde endüstri içi ticaretin arttığını, 0'a yaklaşması ise endüstri içi ticaretin azaldığını ifade etmektedir. Endüstri içi ticaretin artması ise bir ülkenin söz konusu sektörde hem ithalatçı hem de ihracatçı olduğunu ve bu iki ticaret hacminin birbirine yakın olduğunu ifade etmektedir.

¹⁵ Çalışmaya dahil edilen alt-endüstrilerin tam listesi Ek 1'de verilmektedir.

etkilerinin bu yöntem sayesinde daha kolay ölçülebilir olmasıdır.

4.2.1. Çekim Modeli (Gravity Model)

Literatüre Tinbergen (1962) ve Pöyhönen (1963) tarafından tanıtılan çekim modeli, Newton yasasından hareketle ülkeler arası ticareti, yine ülkeler arasındaki uzaklık ile bağdaştıran bir yaklaşımdır. Model, ülkeler arasındaki ticaretin, ülkelerin ekonomik büyüklükleriyle (genellikle GSYİH, nüfus ya da kişi başı GSYİH) doğru, aralarındaki coğrafi uzaklıkla ters orantılı olduğu varsayımına dayanmaktadır. Bu yaklaşıma göre, ticarete taraf olan ülkeler ne denli büyük ekonomilere sahipse aralarındaki ticaret hacmi de o denli büyük olacaktır, ülkeler arası mesafe açıldıkça artan ulaştırma maliyetlerine bağlı olarak ticaret olumsuz etkilenecektir.

Tinbergen tarafından ortaya atılan çekim modeli, o tarihten sonra birçok uluslararası çalışmada ve özellikle uluslararası ticaret alanında kullanılmaya başlanmıştır. Tinbergen'in öncülüğünü takiben Pöyhönen Avrupa ülkeleri arasındaki ticaret değerlerini, ülkelerin GSMH'sı ve coğrafi uzaklıkları ile açıklamıştır. Pöyhönen'in bu çalışması ülkeler arası ticaretin GSMH değerleri ve coğrafi uzaklıkla birlikte ülkelerin kendi içi ticaretine de bağlı olduğunu açıklayan çalışmalardan biri olmuştur (Pöyhönen, 1963: 99).

Gerek Tinbergen gerekse Pöyhönen tarafından yapılan öncü çalışmalar sayesinde ün kazanan çekim modeli, günümüze kadar birçok iktisatçı tarafından kullanılan ve sürekli olarak farklı ve modern versiyonları geliştirilen bir yöntem halini almıştır. Bu bağlamda çekim modelini farklı alanlarda ve farklı yöntemler ile kullanan bazı çalışmalar şu şekildedir. Anderson (1979) çekim denklemini ürün farklılaşması esasına dayalı bir modelden türeten ilk çalışmayı yapmıştır. Walsh (2006), çekim denkleminin Hecksher-Ohlin ve monopolcü rekabet gibi teoriler ile uyum gösterdiğini ispatlamış, Bergstrand (1985; 1989)'da çekim modelini basit monopolcü rekabet modeliyle ilişkilendirmiştir. Deardoff (1998) ise çekimi denkleminin birçok ticaret teorisini karakterize ettiğini ve standart ticaret teorileriyle bağdaştığını göstermiştir.

Helpman ve Krugman (1985) ise ölçeğe göre artan getiri ve ürün farklılaşmasını temel olarak yerçekimi modelinin açıklanmasına katkı yapmışlardır. Baldwin (1994) yerçekimi modelinin endüstriyel ürünleri konu alan çalışmalar için daha uygun olduğunu, çünkü ölçeğe göre artan getirinin bu ürünlerde söz konusu olabileceğini ve ancak bu şekilde benzer ülkeler arasında benzer ürünlerin ticaretinin iki yönlü olarak mümkün olacağını vurgulamıştır. Teorik altyapısına ilişkin tartışmalara rağmen, çekim modeli uluslararası ticaretin analizinde başarıyla kullanılan bir ampirik araçtır (Deardorff, 1984; Beers ve Bergh, 1997; Anderson ve Wincoop, 2003). Bununla birlikte, sadece gelir, uzaklık ve ikili ticaret akımını açıklayıcı değişkenler

olarak kullanmak yerine, ülkelere özgü özellik gösteren faktörlerin etkilerini hesaba katan coğrafi koşullar, tarihsel ve kültürel bağlar, ekonomik politikalar gibi ilave değişkenlerin de kullanılabiliyor olması, yapısal çekim modelinin önemli bir avantajı haline gelmiştir.

Sonuç olarak modern çekim modelleri ihracatçı ve ithalatçı ülke karakteristiklerini (çok taraflı direnç faktörleri) de modelde yansıtmakta ve ülkelerin dahil olduğu bölgesel ticaret anlaşmalarının heterojen yapısının çok taraflı direnç faktörleri üzerinden etkilerinin hesaplanmasına olanak vermektedir. Böylece TTIP'in ticaret yaratma ve/veya ticaret saptırma etkileri de tahmin edilebilmektedir.

4.2.1.1. Yapısal Çekim Modeli (Structural Gravity Model)

Çekim modelinin Tinbergen tarafından ortaya atılmasından buyana gerek ekonometrik tekniklerin gelişmesi gerekse de uluslararası ticarete yönelik teorik ve yapısal gelişmeler ışığında sürekli olarak geliştirilen çekim modelinin günümüzde ulaştığı nokta uluslararası ticaretin neredeyse her yönü ile modellenmesi konusunda oldukça başarılıdır. Bu nedenle çekim modeli, daha kesin ve düşük sapmalı sonuçlar elde edilebilmesinde başarılı bir ampirik model olarak kabul görmektedir (Bergstrand vd, 2015: 308).

Yapısal çekim modelinin geliştirilmesindeki en önemli etkenlerden birisi de Tinbergen'in çekim modelinin basit bir temele dayanması ve uluslararası ticaretin gerçek dinamiklerini hesaba katamamasıdır. Yapısal çekim modelinin daha iyi anlaşılabilmesi için standart çekim modelinin yetersiz kaldığı iki temel konuya değinmek gerekmektedir. Bunlardan ilki, standart bir çekim modelinin i ve j ülkeleri arasındaki ticareti, yalnızca i ve j ülkelerindeki ticaret maliyetleri ile ilişkilendirmesidir. Ancak gerçek iktisadi yaşamda i ülkesinin j ülkesinden yaptığı ithalatın esas belirleyicisi, yalnızca i ülkesinin ithalat maliyetleri değil, i ülkesinin toplam ithalat maliyeti içerisindeki göreceli büyüklüğüdür. Bundan dolayı göreceli ticaret maliyetlerinin analizlere dahil edilmesi çekim modelinin daha kesin sonuçlar verebilmesi açısından son derece önemlidir (Bacchetta vd., 2012: 105).

İkinci önemli nokta ise i ve j ülkeleri arasında yapılan bir STA'nın ticaret yaratıcı/saptırıcı etkilerinin standart çekim modellerinde dikkate alınmamasıdır. Öyle ki, i ve j ülkeleri arasındaki bir STA'nın anlaşmaya taraf olmayan üçüncü ülkeleri de etkilemesi beklenmektedir (Shepherd, 2016: 6-7).

Standart çekim modelindeki bahsi geçen eksikliklerin giderilmesi ve yapısal çekim modelinin geliştirilmesi açısından özellikle Anderson ve Wincoop'un (2003) çalışmaları önemli bir paya sahiptir. Anderson ve Wincoop uluslararası ticarete yalnızca ticaretin taraf ülkelerinin değil, ülkelerin ticaret yaptıkları tüm diğer ülkeler de dikkate alındığında

karşılaştıkları direnci ifade eden çok taraflı ticaret direncinin (Multilateral Trade Resistance - MTR) kullanılması gerektiğini ifade etmektedirler. Çok taraflı direnç faktörlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle yapısal çekim modeli aritmetiğinin anlaşılması daha yararlı olacaktır.

4.2.1.2. Yapısal Çekim Modeli (Modern Çekim Modeli) Cebirsel Derivasyonu¹⁶

Standart bir çekim denklemi;

$$X_{ij} = G \frac{Y_i E_j}{D_{ij}^2} \quad (1)$$

Şeklinde ifade edilmektedir. Burada, X_{ij} , i ekonomisinden j ekonomisine doğru ekonomik akışı (ticaret hacmini) ifade etmektedir. G, çekim modeli sabitini, Y_i , ev sahibi yani orijin ülkenin (i ülkesi) gayrisafi yurt içi hasılasını (GDP), E_j , hedef ülkenin (j ülkesi) toplam harcamalarını ve D_{ij} ise i ve j ülkeleri arasındaki coğrafi uzaklığı ifade etmektedir. İki ülkeli bir model varsayımı altında orijin ülkenin ekonomik büyüklüğü (Y_i), hedef ülkeye yapılan tüm satışların toplamına eşit iken, benzer şekilde hedef ülkenin toplam harcamaları da (E_j) orijin ülkeden yapılan alımların toplamına eşittir.

Orijin ülke ekonomik büyüklüğü;

$$Y_i = \sum_j X_{ij} \quad (2)$$

Hedef ülkenin toplam harcamaları;

$$E_j = \sum_i X_{ij} \quad (3)$$

Sonuç olarak;

$$Y = \sum_i Y_i = \sum_j E_j \quad (4)$$

Tüm dünya geliri (GDP), tüm ülkelerin gayrisafi yurtiçi hasıla toplamaları ile tüm ülke satışlarının toplamına eşit olmaktadır. (1) no.lu denklemin bu varsayımın ekonomik

¹⁶ Anderson (2016)'dan adapte edilmiştir.

gerekliliklerini sağlayabilmesi için, denklemdeki mesafe etkisinin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Ayrıca $G=1/Y$ olarak kabul edildiğinde;

$$X_{ij} = \frac{Y_i}{Y} E_j \quad (5)$$

Eşitliği elde edilmektedir. Diğer tüm şartlar sabit iken model varsayımları altında hedef ülkenin toplam harcamalarındaki Y_i/Y payı, orijin ülkenin hedef ülkeye olan ihracatına eşittir.

$$\frac{X_{ij}}{E_j} = \frac{Y_i}{Y} \quad (6)$$

Denklem (6) harcama payını ifade ettiğine göre sabit ikame esnekliği (CES) talep denklem yapısı varsayılarak her bir ürün için talebi harcama olarak göstermekte ve buradan CES yapısına göre fiyat endeksi hesaplanmaktadır.

$$\beta_i = \left[\frac{P_{ij}}{P_j} \right]^{1-\alpha} \quad (7)$$

$$P_j = \left[\sum_i \beta_i (P_{ij})^{1-\alpha} \right]^{\frac{1}{1-\alpha}} \quad (8)$$

$\frac{P_{ij}}{P_j}$, i ekonomisinden j ekonomisine satılan tüm malların nispi fiyatlarını ifade ederken, α , ürünler arası ikame esnekliğidir ve daima $\alpha > 1$ koşulu geçerlidir. Yani i mallarındaki nispi bir fiyat artışı, i'nin j'deki harcama payını (β_i) azaltacaktır. Harcama payı normal koşullarda nispi fiyatlara ve gelire bağlı olmasına rağmen, bu modelde gelir etkisi dikkate alınmamıştır. Tüm malların alınıp satıldığı varsayımı altında ithal edilen malların harcama payı, yalnızca nispi fiyatlara bağlıdır. Ayrıca her orijin ülke malına yapılan harcama, toplam harcamaya dahil olduğu için, CES fiyat endeksi için yapılan çözümde harcama paylarının i orijinindeki toplamı daima 1'e eşit olmaktadır.

$$\sum_i \beta_i = 1 \quad (9)$$

Orijin ülkeden hedef ülkeye yapılan ticaretin toplamı, hedef ülkenin toplam harcamalarındaki orijin ülke payına eşit olduğuna göre bu eşitlik (10) no.lu denklem ile ifade edilebilir (Baldwin ve Taglioni, 2014).

$$P_{ij} X_{ij} = \beta_i E_j \quad (10)$$

(7) ve (10) numaralı eşitlikler birlikte düzenlenirse ülkeler arası karşılıklı ticaret denklemi, CES talep yapısı şeklinde elde edilmiş olacaktır (Anderson, 2016).

$$X_{ij} = \beta_i \left[\frac{P_{ij}}{P_j} \right]^{1-\alpha} E_j \quad (11)$$

Çekim modellerinde i ülkesinden j ülkesine ticaretin maliyeti (t_{ij}) önemli bir göstergedir ve bunun 1'den büyük olduğu kabul edilir. Bu durumda j piyasasında fiyat $P_{ij} = P_i t_{ij}$ olur. Burada P_i , i ülkesindeki fiyattır. (11) numaralı eşitlik, orijin ülkenin ekonomik büyüklüğünü ifade eden (2) numaralı eşitlikte yerine yazılırsa;

$$Y_i = \sum_j \beta_i \left[\frac{P_{ij}}{P_j} \right]^{1-\alpha} E_j \quad (12)$$

eşitliği elde edilir. Bu eşitlikte de j piyasası fiyatını ifade eden $P_{ij} = P_i t_{ij}$ ifadesi yerine yazılarak eşitlik yeniden düzenlenirse;

$$\beta_i P_i^{1-\alpha} = \frac{Y_i}{\sum_j (t_{ij}/P_j)^{1-\alpha} E_j} \quad (13)$$

Eşitliği sağlanmış olur. Bu aşamada (11) numaralı denklem yeniden düzenlenirse sırasıyla;

$$X_{ij} = \beta_i \left[\frac{P_i t_{ij}}{P_j} \right]^{1-\alpha} E_j \quad (14)$$

$$X_{ij} = \beta_i P_i^{1-\alpha} \left[\frac{t_{ij}}{P_j} \right]^{1-\alpha} E_j \quad (15)$$

İfadeleri elde edilir. Elde edilen bu son eşitlikte (13) no.lu eşitlik kullanılırsa;

$$X_{ij} = \frac{Y_i}{\sum_j (t_{ij}/P_j)^{1-\alpha} E_j} \left[\frac{t_{ij}}{P_j} \right]^{1-\alpha} E_j \quad (16)$$

Elde edilir. Bu eşitliğin paydasında yer alan $\sum_j (t_{ij}/P_j)^{1-\alpha} E_j$ ifadesi, $\pi_i^{1-\alpha} = \sum_j (t_{ij}/P_j)^{1-\alpha} E_j$ olarak kabul edilmektedir (Anderson ve Wincoop, 2003). (16) numaralı denklemin yeniden düzenlenmesi ile elde edilen (17) numaralı denklem, modern çekim denklemini temsil etmektedir.

$$X_{ij} = Y_i \left[\frac{t_{ij}}{\pi_i P_j} \right]^{1-\alpha} E_j \quad (17)$$

Bu denklemde fiyat endeksleri (klasik çekim modelinde olmayan) π_i ve P_j önem taşımaktadır ve çok taraflı direnç terimleri olarak adlandırılır (multilateral resistance terms) (Adam ve Cobham, 2007; Cippolina vd., 2016). Bu endeksler i ve j ülkeleri arasındaki ticareti dünyanın geri kalanına ilişkilendirirler. Bir başka ifade ile fiyat endeksleri i ve j ülkeleri arasındaki ticaret üzerinde dünyanın geri kalanındaki fiyat ve gelir değişikliklerinin etkilerini gösterirler. İki ülkenin ekonomileri büyüdükçe ve ticaret önündeki engeller azaldıkça karşılıklı ticaret artmaktadır ve çekim modelinin denklem (17)'de verilen modern hali fiyat/ikame ve gelir etkilerini yansıtmaktadır. Bir başka şekilde ifade edilirse fiyat/ikame etkisi sonucu ortaya çıkan ticaret yaratma ve sapma etkileri ile gelir etkisi bu denklemle ayrıştırılabilmektedir.

4.2.1.3. Çok Taraflı Direnç Faktörleri

(17) numaralı denklemde elde edilen modern çekim denkleminde çok taraflı direnç faktörlerini ayrıştırılabilmek için (13) numaralı denklemi kullanırız.

$$\beta_i P_i^{1-\alpha} = \frac{Y_i}{\sum_j (t_{ij}/P_j)^{1-\alpha} E_j} \quad (18)$$

ve

$$\pi_i^{1-\alpha} = \sum_j \left(\frac{t_{ij}}{P_j} \right)^{1-\alpha} E_j \quad (19)$$

Olduğuna göre, (19) numaralı denklem, (18) numaralı denklemde yerine yazılırsa (20) numaralı denklem şu şekilde ifade edilebilir;

$$\beta_i P_i^{1-\alpha} = \frac{Y_i}{\pi_i^{1-\alpha}} \quad (20)$$

Hem (18) hem de (20) numaralı denklemlerin sol tarafı aynı olduğuna göre ($\beta_i P_i^{1-\alpha}$), her iki denklem birbirine eşitlenirse;

$$\frac{Y_i}{\pi_i^{1-\alpha}} = \frac{Y_i}{\sum_j (t_{ij}/P_j)^{1-\alpha} E_j} \quad (21)$$

$$\pi_i^{1-\alpha} = \sum_j \left(\frac{t_{ij}}{P_j} \right)^{1-\alpha} E_j \quad (22)$$

$$\pi_i = \left[\sum_j \left(\frac{t_{ij}}{P_j} \right)^{1-\alpha} E_j \right]^{\frac{1}{1-\alpha}} \quad (23)$$

π_i sembolü ile ifade edilen direnç faktörü elde edilmiş olacaktır. Diğer direnç faktörünün bulunabilmesi için elde edilen (23) numaralı denklemden P_j katsayısı çekilirse

$$P_j = \left[\sum_i \left(\frac{t_{ij}}{\pi_i} \right)^{1-\alpha} E_j \right]^{\frac{1}{1-\alpha}} \quad (24)$$

İfadesi elde edilir. Daha önce (2) ve (3) numaralı denklemlerde verilen $Y_i = \sum_j X_{ij}$ ve $E_j = \sum_i X_{ij}$ ifadelerine göre, hedef ülkenin toplam harcamaları, orijin ülkenin gelirine eşit olduğu için ($E_j = Y_i$), (24) numaralı eşitlik yeniden düzenlenirse;

$$P_j = \left[\sum_i \left(\frac{t_{ij}}{\pi_i} \right)^{1-\alpha} Y \right]^{\frac{1}{1-\alpha}} \quad (25)$$

Fiyat etkisini yansıtan diğer direnç faktörü de elde edilmiş olacaktır. Bulunan bu iki direnç faktörü Anderson ve Wincoop'a göre şu şekilde tanımlanmaktadır (Bacchetta vd, 2012: 105):

- P_j , ithalatçının pazara erişim kolaylığını ifade eden içe dönük direnç faktörü,
- Π_i ise ihracatçının pazara erişim kolaylığını ifade eden dışa dönük direnç faktörüdür.

Fiyat endeksleri ile tanımlanan bu çok taraflı direnç faktörleri, bölgesel ticaret anlaşmalarındaki değişmelerin ve bu anlaşmaların heterojen yapısının üçüncü ülkeler üzerindeki etkilerini ölçmeyi mümkün kılmaktadır.

Anderson ve Wincoop (2003) çalışmalarında ülkeler arası karşılıklı ticaretin iki ülke arasındaki ticaret maliyetlerinden daha çok üçüncü ülkelerle yapılan ticaretin göreceli maliyetleri olduğunu ortaya koymaktadır. Yani herhangi bir ülkeden ithalat yapacak olan bir

ülke yalnızca ithalat yapacağı ülke ile arasındaki maliyetleri değil, diğer tüm ülkeler ile yaptığı toplam ithalat maliyetlerini de dikkate almaktadır. Bu nedenle göreceli ithalat ve ihracat maliyetlerinin tespit edilebilmesi, çekim modelinin başarılı olabilmesi açısından son derece önemlidir (Bacchetta vd., 2012: 105).

Anderson ve Wincoop, ülkelerin ticaret yaptıkları tüm ülkeler dikkate alındığında karşılaştıkları ortalama ticaret direncini, çok yönlü ticaret direnci (Multilateral Trade Resistance (MTR) olarak adlandırmaktadır. Şayet ülke dünya pazarından ne kadar uzak ise MTR o oranda düşük olacaktır. Ancak bahsedilen uzaklık, ülkenin yalnızca büyük pazarlara olan mesafesi gibi coğrafi bir uzaklığı değil, ek olarak yüksek tarife oranları, ulaştırma maliyetleri veya diğer ticaret maliyetleri gibi diğer faktörlerini de içermektedir. Konunun bir başka yönü ise çok yönlü ticaret direnci ile iki ilke arasındaki kısmi ticaret direnci arasındaki ilişkidir. Çok yönlü ticaret dirençlerinin, iki ülke arasındaki kısmi ticaret direncine göre daha yüksek olması durumunda söz konusu iki ülke arasındaki ticaretin artması beklenmektedir. Aksine çok yönlü ticaret direncinin ülkeler arası ticaret direncine göre daha düşük olması ise, iki ülke arasındaki ticaretin azalmasına neden olacaktır. Çünkü j ülkesinin i ülkesinden ithal ettiği malın fiyatı diğer ülkelere göre göreceli olarak daha düşük olacaktır. (Anderson ve Wincoop, 2003: 176).

Bu çalışmada ele alınan en önemli varsayımlardan birisi, TTIP anlaşmasının gerçekleşmesi durumunda dünya göreceli fiyatlarının değişeceğinin kabul edilmesidir. Bu nedenle tüm fiyatlar çok taraflı direnç faktörlerinde göreceli olarak ifade edilmektedir. Örneğin, AB ve ABD arasında ticarete konu olan ürünlerin fiyatları TTIP anlaşması sonucu düşerse, aynı ürünlerin fiyatları diğer ülkelerde göreceli olarak daha yüksek olacaktır. Bu da ticaretin diğer ülkelerden AB ve ABD'ye doğru kayacağı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla TTIP'in varlığı, olmadığı duruma göre bir kaşıtlı-olgusal (counter-factual) analiz doğurmaktadır.

Anderson ve Wincoop'un iki ülke arasındaki ticaret maliyetleri yerine diğer ülkelerle yaptıkları ticareti de kapsayan göreceli maliyetleri dikkate alan ve yapısal çekim modeli (structural gravity) olarak adlandırılan modeli ortaya koydukları çalışmaları, çekim modeli literatüründe referans niteliği taşımaktadır. Yani yapısal çekim modelinin temel karakteri, çok yönlü ticaret dirençlerinin modele eklenmesi sonucunda elde edilebilmiştir. (Shepherd, 2016: 8).

4.3. Ekonometrik Tahmin Prosedürü ve Modelin Tespiti

4.3.1. Modelin Tespiti

Uluslararası ticaret politikalarına ilişkin ampirik literatür incelendiğinde, hesaplanabilir genel denge, kısmi denge ve çekim modelinin yaygın olarak tercih edilen ana modeller olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, gerek kullanılan değişkenler ve ikili ticaret anlaşmalarının heterojen yapısı nedeniyle gerekse de çalışmanın teorik hipotezlerini daha iyi açıklayabilmesi nedeniyle tercih edilen model çekim modelidir. Ancak özellikle ülkeler arasındaki ticaret açısından endüstri bazında daha spesifik mal ve mal gruplarına yönelik bilgi üretebildiği için bu çalışmada kullanılan ana yöntem çekim modellerinin modern bir versiyonu olan yapısal çekim modelidir (Structural Gravity Model).

Modern çekim modelleri bir önceki bölümde açıklanan çok taraflı direnç faktörlerini de modelde yansıtabildiği için ülkelerin dahil olduğu bölgesel ticaret anlaşmalarının heterojen yapısının çok taraflı direnç faktörleri üzerindeki etkilerinin hesaplanmasına da olanak vermektedir (Anderson, 2016: 87).

Bu çalışmada yapısal çekim modelinin tercih edilmesinin nedenleri şu şekilde özetlenebilir;

- Çok taraflı direnç faktörlerinin hesaplanabilmesi nedeniyle TTIP anlaşmasının ticaret yaratıcı/saptırıcı etkilerinin belirlenebilecek olması,
- Modelin anlaşma heterojenliği etkilerinin hesaplanabilmesine olanak tanınması (Brakman vd., 2015: 27-28),
- TTIP Anlaşmasının partnerleri ile üçüncü ülkelerinin dahil oldukları STA'ların homojen olmaması,
- Göreli fiyatların modele dahil edilebilmesi ile çok taraflı direnç faktörlerinin hesaplanabilmesi ve karşıt-olgusal (counter-factual) etkilerin tespitine olanak sağlaması,
- Genel denge modellerinde sorun olan sıfır ticaret gözlemlerinin yapısal çekim modelinde sorun teşkil etmemesi.

4.3.2. Ekonometrik Tahmin Prosedürü

Bu çalışmada ele alınan ampirik analizler üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada analize dahil edilen endüstri ve alt-endüstrilerin ihracatı ve ithalatı belli bir prosedürle ekonometrik olarak tahmin edilmekte, ikinci aşamada ekonometrik tahminler dış ticaret anlaşmalarına ilişkin değişkenlerin yeniden oluşturulmasıyla bir kez daha tahmin edilmektedir. Birinci ve ikinci aşama bulguları karşıt-olgusal analizin sırasıyla baz ve senaryo aşamaları

sonuçlarını oluşturmaktadır. Üçüncü aşama ise ilk iki aşamada elde edilen bulgularının karşılaştırılması ile TTIP öncesi ve sonrası durumun mukayesesini vermektedir. Birinci aşamada, yapısal çekim modeli standart değişkenleri ve dış ticaret anlaşmalarına ilişkin sürekli ve kesikli değişkenler denkleme dahil edilerek panel data tahmini yapılmıştır. İkinci aşamada, hipotetik olarak TTIP'in gerçekleştiği varsayılarak bu durumun dış ticaret anlaşmalarına ilişkin getirdiği değişiklikler, denklemin sağ tarafındaki sürekli değişkenlere yansıtılarak ve ülke çifti sabit değişkenleri denkleme eklenerek sabit etkili-panel tahmini yapılmıştır. Denklemlerde parasal büyüklükler nominal olarak içerildiğinden fiyat etkilerinden arındırılmamaktadır. Sabit etkiler ise modelde egzojen olarak yer alamayan çok-terafli direnç faktörlerinin (fiyat endekslerinin) etkilerini ortaya çıkarmaktadır. Yani sağ tarafta standart çekim modeli dışında kalan ve dış ticareti etkileyen iç ve dış fiyat etkileri sabit etkilere yansıtılmaktadır. Dolayısıyla, iki aşama arasındaki fark aslında TTIP'in varlığı ve yokluğu arasındaki farkı ortaya çıkaran karşıt-olgusal analizlerdir. Yine üçüncü aşamada ilk iki aşamada tahmin edilen ticaret miktarları arasındaki fark ve başlangıç (gerçek) ve değişen (öngörülen-predicted) ticaret miktarlarına dayanarak hesaplanan GL endeks farkları, TTIP'in endüstri-içi ticaret etkisi olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla anlaşma heterojenliğinin ticaret etkileri ilk iki aşamada görülürken, TTIP anlaşmasının ticaret yaratma ve saptırma etkileri üçüncü aşamada ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada ekonometrik tahminlere 0, 3, 5, 6 ve 7 numaralı endüstriler¹⁷ ile bu endüstrilere ait toplam 261 adet 2, 3 ve 4 basamaklı alt endüstriler dahil edilmiştir. Analiz hem ihracat hem de ithalat verileri üzerinden yapıldığı için ve ekonometrik tahminler 2 aşamada bitirildiği için toplam 1024 adet denklem tahmini yapılmıştır. Özetle çalışma, 261 adet endüstriye ait toplam 12.648 gözlemden oluşurken toplam data hacmi ihracat ile ithalat için ayrı ayrı 3.301.128 adettir.

Tüm tahminler STATA programı ile yapılırken birinci aşama tahminlerde Havuzlanmış En Küçük Kareler (Pooled OLS) yöntemi ile birim etkilerin varlığına bakılarak ardından otokorelasyon ve değişen varyans sorunu (Heteroscedasticity) testleri uygulanmıştır. Otokorelasyon tespiti için Wooldridge testi, değişen varyans sorunu için ise White testi ile heteroscedasticity sınaması yapılmıştır. Değişkenlerin büyük kısmında hem otokorelasyon hem de değişen varyans tespit edilmesi nedeniyle çalışmaya OLS tahmincisi yerine Genelleştirilmiş

¹⁷Çalışmaya dahil edilen endüstrilere ait başlıklar şu şekildedir:

0 Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri

3: Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler

5: Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri

6: Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar

7: Makinalar ve ulaştırma araçları

En Küçük kareler (GLS) tahminci ile devam edilmiştir. GLS testi ile istatistik olarak anlamsız değişken kalmayınca kadar her bir denklemin tahminlerine devam edilmiştir. Buradan elde edilen denklemler ikinci aşamada değiştirilmeden kullanılmıştır¹⁸.

İkinci aşamada (TTIP sonrası senaryo) çok taraflı direnç faktörlerinin ölçülebilmesi amacıyla denkleme dahil edilen ülke çifti sabitleri nedeniyle, sabit etkili bir panel analizi yapılmıştır. Analizin doğrulanabilmesi açısından yapılan Hausman testi ile de panelin sabit olması gerektiği teyit edilmiştir. Bir sonraki aşamada Paseran Testi ile birimler arası otokorelasyon, Durbin-Watson ve Baltagi-Wu Testi ile otokorelasyon ve Değiştirilmiş Wald Testi ile değişen varyans kontrolleri yapılmıştır. Bu aşamada ikili ülke grupları denkleme dummy değişken olarak eklenerek, panel GLS regresyon tahmincisi ile tahmin edilmiştir. Sabit panel tahmininin GLS tahmincisi ile tahmin edilmesi, oluşturulan ülke grupları sabit terimleri ile TTIP sonrası sabit etkilerin tespit edilebilmesine de olanak sağlamaktadır.

Tablo 4.1: İhracat Denklemine İlişkin Otokorelasyon ve Değişen Varyans Test İstatistikleri

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
Wald Testi	3.700*	1.300*	4.007*	5.900*	1.700*
Chi2	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
Pesaran Testi	51.945*	57.469*	53.802*	48.274*	39.396*
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
Durbin – Watson	1.169*	1.256*	1.101*	1.097*	0.887*
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
Baltagi-Wu	1.319*	1.404*	1.279*	1.290*	1.117*
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Kov.Tah.	744	744	744	744	744

*%1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

Not: Wald testi, heteroskadasiteyi, Pesaran testi birimler arası otokorelasyonu, Durbin-Watson ve Baltagi-Wu testleri otokorelasyonu ölçmektedir. Kov.Tah: Kovaryans tahminini ve analize dahil edilen ikili ülke çiftleri grup sayısını ifade etmektedir.

¹⁸ Roy (2002), Davidson ve MacKinnon (2004), Hansen (2007) ve Baltagi (2011) panel ekonometrik tahminde çok sık karşılaşılan değişen varyans problemine karşı Genelleştirilmiş En Küçük Kareler (GLS) yöntemini önermektedir. Bahsi geçen literatüre göre GLS yöntemi, söz konusu değişen varyans problemi dikkate alarak ve tahmin edilmiş katsayıları düzeltilmiş olarak tahmin edebilmektedir. Bu nedenle bu çalışmadaki analizlere GLS yöntemi kullanılarak devam edilmiştir.

Tablo 4.2: İthalat Denklemine İlişkin Otokorelasyon ve Değişen Varyans Test İstatistikleri

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
Wald Testi Chi2	2.500* (0.000)	1.100* (0.000)	1.000* (0.000)	3.500* (0.000)	2.200* (0.000)
Pesaran Testi	48.274* (0.000)	27.711* (0.000)	39.944* (0.000)	27.637* (0.000)	7.737* (0.000)
Durbin – Watson	1.269* (0.000)	1.290* (0.000)	1.010* (0.000)	0.956* (0.000)	0.902* (0.000)
Baltagi-Wu	1.313* (0.000)	1.424* (0.000)	1.172* (0.000)	1.163* (0.000)	1.085* (0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Kov.Tah.	744	744	744	744	744

*%1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

Not: Wald testi, heteroskadasiteyi, Pesaran testi birimler arası otokorelasyonu, Durbin-Watson ve Baltagi-Wu testleri otokorelasyonu ölçmektedir. Kov.Tah: Kovaryans tahminini ve analize dahil edilen ikili ülke çiftleri grup sayısını ifade etmektedir.

Tablo 4.1 ve 4.2’de de gösterildiği gibi, ekonometrik olarak test edilen tüm endüstrilere ait ihracat ve ithalat denklemlerinde değişen varyans sorunu ile birlikte otokorelasyon ve birimler arası korelasyon testleri uygulanmıştır. Değiştirilmiş Wald testi sonuçlarına göre tüm endüstrilere ait hem ihracat hem de ithalat denkleminde değişen varyans sorunu olduğu tespit edilmiştir ($p=0.000<0.001$). Aynı şekilde yine tüm endüstrilere ait ihracat ve ithalat denklemlerinde Pesaran testi sonuçlarına göre birimler arasında korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p=0.000<0.001$). Panelde otokorelasyon sorununun olup olmadığı ise Durbin-Watson ve Baltagi-Wu testleri ile sınanmıştır. Bu testler için kritik bir değer olmasa da literatürde 2’den küçük olan değerler için otokorelasyonun önemli olduğu yorumu yapılmaktadır (Tatoğlu, 2014: 2012). Bu nedenle tüm endüstrilerde her iki test istatistiğinin de 2’den küçük olduğu gözlemlendiği için otokorelasyon sorunu tespit edilmiştir.

Çalışmanın amacı sabit etkiler ile çok-terafli direnç faktörlerinin etkilerini bulmak olduğu için tüm denklemler sadece sabit-panel olarak tahmin edilmiştir. Bu noktada analize dahil edilen ülke gruplarının içerdiği ülke sayıları birbirine eşit olmadığı için ülke grubu bazında sabit etki üretilmemiştir. Her bir gözlemin¹⁹ sabit etki kabul edilmesi ise gözlem sayısının çokluğu sebebiyle mümkün olmamıştır. Bu sorunu çözerek sabit etkileri elde

¹⁹İkili ülke sayıları.

edebilmek amacıyla ülke grupları için sabit terim kukla değişkenleri oluşturulmuş ve Türkiye-Üçüncü ülkeler grubu baz kabul edilmiştir. Ülkeler bazında elde edilen ampirik sonuçlar toplulaştırılarak ülke grubu sonuçları elde edilmiştir. Sabit etkilerde baz olarak belirlenen değişken Türkiye-3. Ülkeler Grubu'dur. Dolayısıyla sabit etkiler diğer ikili ülke gruplarının bazdan farkını vermektedir.

4.3.3. Modele Ait Değişkenler

Çalışmada test edilen ekonometrik denklemler karşılıklı ticaret etkilerini ölçebilmek amacıyla hem ihracat hem de ithalat için ayrı ayrı oluşturulmuştur. Bu nedenle denklemin bağımlı değişkenleri ihracat ve ithalat verilerinden, bağımsız değişkenler ise çekim modeli standart sürekli değişkenleri, çekim modeli standart sabit terim kukla değişkenleri, dış ticarete yönelik kukla ve sürekli değişkenler ve sabit terim kukla değişkenlerinden oluşmaktadır.

Denklemlerde yer alan sürekli değişkenler ile denklemin bağımlı değişkenleri logaritmik formda tahmin edilmektedir. Bununla birlikte sabit terim kukla değişkenleri TTIP sonrası için ülke çifti sabitlerini yansıtırken, dış ticarete yönelik sürekli değişkenler ise TTIP öncesi ve sonrası senaryolara göre farklı değerler alacak şekilde düzenlenmektedir. Ekonometrik tahminlerde kullanılan denklem ve bu denklemde yer alan değişkenler aşağıdaki şekildedir:

$$\ln EX_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \ln GDP_{it} + \alpha_2 \ln GDP_{jt} + \alpha_3 \ln POP_{it} + \alpha_4 \ln POP_{jt} + \alpha_5 \ln DISTN_{it} + \alpha_6 DTA_{it} + \alpha_7 Z_{it} + \alpha_8 WTO^+_{it} + \alpha_9 WTO^x_{it} + \alpha_{10} IQ_{it} + \alpha_{11} F_{it} + \alpha_{12} F_t + \varepsilon_{it}$$

$$\ln IM_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \ln GDP_{it} + \alpha_2 \ln GDP_{jt} + \alpha_3 \ln POP_{it} + \alpha_4 \ln POP_{jt} + \alpha_5 \ln DISTN_{it} + \alpha_6 DTA_{it} + \alpha_7 Z_{it} + \alpha_8 WTO^+_{it} + \alpha_9 WTO^x_{it} + \alpha_{10} IQ_{it} + \alpha_{11} F_{it} + \alpha_{12} F_t + \varepsilon_{it}$$

$\ln EX_{it}$ ihracat denklemini ifade ederken, $\ln IM_{it}$ ithalat denklemini ifade etmektedir. Denklemlerde yer alan t ifadesi, 2000 – 2016 yılları arası yıllık zaman serisini, i , ev sahibi ülkeyi ve j , partner ülkeyi temsil etmektedir. Modele dahil edilen, i ve j ile temsil edilen 52 adet ülke bulunmaktadır.

Denklemin bağımlı değişkenleri

$\ln EX_{ijt}$: i ve j ülkeleri arasında t zamanındaki ihracat

$\ln IM_{ijt}$: i ve j ülkeleri arasında t zamanındaki ihracat

Denklemin bağımsız değişkenleri

Çekim Modeli Standart Sürekli Değişkenleri

- lnGDP_{it}: i ülkesinin t yılındaki GSYİH değeri
 lnGDP_{jt}: j ülkesinin t yılındaki GSYİH değeri
 lnPOP_{it}: i ülkesinin nüfusu
 lnPOP_{jt}: j ülkesinin nüfusu
 lnDISTN_{it}: i ve j ülkeleri arasındaki dinamik uzaklık²⁰

Dış Ticarete Yönelik Sürekli Değişkenler ve Sabit Terim Kukla Değişkenleri

DTA_{it}: i ve j ülkeleri arasındaki çoklu ticaret anlaşmalarına ilişkin sürekli ve sabit terim kukla değişkenleri. Bu parametreye ilişkin 7 adet ticaret anlaşması kukla değişkeni vardır.

DTA1: Ülke çifti mal ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşması aktif tarafı ise 1, değilse 0

DTA2: Ülke çifti hizmet ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşması aktif tarafı ise 1, değilse 0

DTA3: Ülke çifti en az bir gümrük birliği anlaşması içinde ise 1, değilse 0

DTA4: Ülke çifti en az bir ekonomik entegrasyon anlaşması içinde ise 1, değilse 0

DTA5: Ülke çifti en az bir serbest ticaret anlaşması içinde ise 1, değilse 0

DTA6: Ülke çifti en az bir kısmi kapsam anlaşması içinde ise 1, değilse 0

DTA7: Ülke çifti en az bir tercihli ticaret anlaşması içinde ise 1, değilse 0

WTO⁺_{it}: DTÖ taahhüt hükümleri

WTO^x_{it}: DTÖ hükümleri kapsamında olmayan ülkesel faktörler

IQ_{it}: DTÖ kurumsal kalite hükümleri

Çekim Modeli Standart Sabit Terim Kukla Değişkenleri

Z_{it}: i ve j ülkeleri arasındaki standart çekim modeli parametreleri. Bu parametreye ilişkin 6 değişken (DLR, DLP, DIR, DIP, DBO ve DLAN) vardır.

DLR: İhracatçı kara ülkesi ise 1, değil ise 0

DLP: İthalatçı kara ülkesi ise 1, değil ise 0

DIR: İhracatçı ülkenin denize kıyısı varsa 1, yoksa 0

DIP: İthalatçı ülkenin denize kıyısı varsa 1, yoksa 0

DBO: Ülkeler sınır komşusu ise 1, değilse 0

²⁰ Ülkeler arasındaki dinamik uzaklığı gösteren lnDISTN değişkeni, yıllar itibari ile ülkelerin değişen nüfuslarını da dikkate alarak, ülke nüfusu çarpımının aynı ülkeler arası mesafeye oranı olarak hesaplanır (Antweiler, 2007 ve Marimoutou vd. 2010)

- DLAN: Ülkeler aynı dili konuşuyorsa 1, farklı ise 0
- F_{it} : i ve j ülkeleri için çok taraflı direnç faktörlerini hesaba katmak için kullanılan sabit etkiler
- F_t : Yıl sabit etkisi
- ε_{it} : Hata terimi

4.3.3.1. Modelde Yer Alan Değişkenlerin Tanımlanması

Bu çalışmada kullanılan modele ait bağımlı değişkenler olan ihracat ve ithalat değerleri, Birleşmiş Milletler COMTRADE veri tabanından elde edilen yıllık ticaret verilerinden oluşmaktadır. Veri tabanından ABD Doları cinsinden ve nominal olarak elde edilen ihracat ve ithalat verileri, logaritmaları alınarak denkleme dahil edilmektedir.

Modelin bağımsız değişkenleri arasında yer alan ve çekim modelinin standart sürekli değişkenleri olan GSYİH, orijin ve hedef ülkeler için ABD Doları cinsinden ve nominal olarak ele alınmaktadır. İktisat teorisi açısından bakıldığında GSYİH ile ithalat arasındaki pozitif korelasyondan dolayı GSYİH değişkeninin özellikle ithalata ait denklemlerde orijin ülke açısından pozitif sonuç vermesi beklenmektedir. Benzer şekilde nüfus artışının talep artışına neden olması beklendiğinden, orijin ve hedef ülke nüfuslarını ifade eden $\ln POP$ değişkenlerinin de pozitif bir sonuç vermesi beklenmektedir. Standart çekim modeli sürekli değişkenleri arasında dikkate alınması gereken en önemli değişkenlerden birisi de denklemden $\ln DISTN$ ile ifade edilen mesafe değişkenidir. Ülkeler arasındaki coğrafi uzaklığı yansıtan $\ln DISTN$ değişkeni bu çalışmada dinamik olarak hesaplanana mesafe ölçüsünü yansıtmaktadır. Klasik çekim denklemlerinde uzaklık, direkt olarak coğrafi uzaklığı yansıtsa da son yıllarda literatüre yapılan katkılar bu tarz bir yaklaşımın çok doğru olmadığına işaret etmektedir. Ülkeler arasındaki coğrafi uzaklık genellikle ülke başkentleri dikkate alınarak hesaplandığı ve yıllara göre değişim göstermediği için, ampirik ölçümlerde gerçeklikten uzak sonuçlar elde edilmesine neden olmaktadır. Bunun yerine iki ülke nüfusunun çarpımının o ülkeler arasındaki coğrafi uzaklığa bölünmesi ile elde edilen dinamik uzaklık (Dynamic distance), yukarıda bahsedilen sorunların ortadan kaldırılmasında önemli bir paya sahiptir (Antweiler, 2007 ve Marimoutou vd. 2010).

Dış ticarete yönelik sürekli değişkenler ile sabit terim kukla değişkenleri, anlaşma heterojenliğinin ölçülmesinde kullanılan değişkenlerdir. Bu grupta yer alan DTA değişkenleri, kukla değişkenler olup, ülke çiftleri arasındaki ticaret anlaşmaları veya ekonomik entegrasyonların varlığı veya yokluğunu ifade etmektedir. DTA1 ve DTA2 değişkenleri mal veya hizmet ticaretine ilişkin tercihlili ticaret anlaşmasının varlığını test ederken, DTA3 taraflar

arasında gümrük birliği olup olmadığını, DTA4 herhangi bir ekonomik entegrasyonun varlığını, DTA5 serbest ticaret anlaşması, DTA6 kısmi kapsam anlaşmasını ve DTA7 herhangi bir tercihli ticaret anlaşmasının var olup olmadığını ifade etmektedir. Söz konusu DTA değişkenlerinin ne tür bir test sonucu vermesi gerektiği kesin olmamakla beraber, sonuçlar ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilere göre değişkenlik gösterebilmektedir. Örneğin çalışmaya dahil edilen endüstri veya alt-endüstriler, söz konusu iki ülke arasındaki serbest ticaret anlaşmasına konu edilmemiş ise ekonometrik olarak anlamsız bir test sonucu elde edilebileceği gibi, STA'nın ticareti olumsuz etkilediğini ifade eden ve yanıltıcı olabilecek negatif bir test sonucu da elde edilebilmektedir. Bu çalışmada söz konusu DTA değişkenleri, TTIP öncesi ve sonrası senaryoya göre farklı şekillerde dizayn edildiği için bu tarz bir olasılık en aza indirilmeye çalışılmıştır. TTIP öncesi için söz konusu ülkeler arasında gerçekte var olan ticaret anlaşmaları ve yürürlüğe girdikleri tarihler dikkate alınarak DTA değişkenlerine 0 veya 1 kukla değerleri verilmektedir. TTIP sonrası senaryo için ise ABD ile AB ülkeleri arasındaki DTA değişkenleri anlaşmanın yürürlüğe girdiği kabul edilerek yeniden değerlendirilmektedir. Örneğin, TTIP öncesinde ABD ile AB ülkeleri arasında 0 olarak alınan DTA5 değişkeni, TTIP sonrası senaryo testlerinde 1 olarak değerlendirilmiştir.

Anlaşma heterojenliğinin ölçülmesi amacıyla denklemlere dahil edilen WTO^+ , WTO^X ve IQ değişkenleri, DTA değişkenleri ile farklı içeriğe sahip olsalar da çalışma prensipleri genelde aynıdır. Birinci bölümde detaylı şekilde açıklanan bu üç değişken, DTA değişkenleri gibi TTIP öncesi ve sonrası için yine farklı değerlere sahip olmaktadır. TTIP öncesinde ülkeler arasındaki mevcut STA'lar dikkate alınarak Kohl vd (2013) tarafından derlendiği şekilde ele alınan WTO değişkenleri, TTIP sonrası senaryo için TTIP anlaşmasının içeriğine göre yeniden hesaplanarak denklemlere dahil edilmiştir. Anlaşma heterojenliğinin hesaplanabilmesi için, gerek DTA değişkenleri gerekse WTO değişkenlerinin hem TTIP öncesi hem de sonrasında aldığı değerler dikkate alınarak, pozitif ve negatif katsayılar yorumlanmaktadır. Bu noktada TTIP'in yürürlüğe girmesi durumunda hangi endüstri ya da alt-endüstrilerde, hangi DTA veya WTO değişkeninin negatif veya pozitif yönde etki edeceği, yorum açısından önem arz etmektedir.

Yine çekim modelinin standart değişkenleri arasında yer alan bir diğer grup, çekim modeli standart sabit terim kukla değişkenleridir. Bu gruptaki değişkenler, orijin ve hedef ülkenin sahip olduğu coğrafi koşulları gösteren (Denize kıyı olma durumu, kara ülkesi olma durumu vs) DLR, DLP, DIR ve DIP değişkenleri ile ülkeler arasındaki ortak dil birliğini gösteren DLAN ve sınır komşuluğunu ifade eden DBO değişkenleridir. Coğrafi özellikleri gösteren kukla değişkenlerin, ülkeler arasındaki ulaşım kolaylığı ve ulaştırma maliyetleri

üzerindeki etkisi gibi nedenlerle dış ticareti etkilediği düşünülmektedir. Ayrıca sınır komşusu olan ülke ya da ülke gruplarının da pozitif bir ticaret ilişkisine sahip olduğu yorumu yapılabilmektedir. Her ne kadar sınır ticareti ülkelerin dış ticaretinde önemli bir paya sahip olsa da, belirleyiciler arasında ülkeler arasındaki tercihli ticaret anlaşmaları ve STA'lar gibi başka birçok etken söz konusudur. Bu nedenle adı anılan sabit terim kukla değişkenlerinin test sonuçları, çalışmaya dahil edilen diğer değişkenlerin de etkisi ile farklı sonuçlar verebilecek nitelikte değişkenlerdir.

Denklemin en önemli değişkenlerinden birisi de çalışmanın ana hipotezleri arasında yer alan ve TTIP'in ticaret yaratma/saptırma etkilerinin incelenebilmesi amacıyla denklemlere dahil edilen ülke sabitleri değişkenleridir. Bölüm 3.1.'de de ifade edildiği gibi çalışmaya dahil edilen 52 ülke, sonuçların daha iyi anlaşılabilmesi ve kolay yorumlanabilmesi için 10 adet ikili ülke/ülke grubuna ayrılmıştır. Söz konusu ülke grupları kukla (dummy) değişken şeklinde belirlenerek, orijin ve partner ülkelerin eşleştiği yatay kesitlerde 1, diğer satırlarda ise 0 değeri verilmiştir. TTIP sonrası sabit etkileri gösteren ülke çifti değişkenlerinde Türkiye – 3. Ülkeler grubu baz olarak belirlenmiş olup, sabit etkiler diğer ikili ülke gruplarının bazdan farkını vermektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ELDE EDİLEN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu çalışma, TTIP anlaşmasının Türkiye dış ticareti üzerindeki olası etkilerini üç odak noktası üzerinden açıklamayı hedeflemektedir. Bu odaklardan birincisi, TTIP anlaşması öncesi ve sonrasında “anlaşma heterojenliğinin” dış ticaret üzerindeki değişen etkileridir. İkincisi, TTIP’in “arz zinciri” etkileridir. Üçüncüsü ise TTIP’in ticaret yaratma ve saptırma etkilerinin tespit edilmesidir.

Farklı bir şekilde ifade edilirse, çalışma birinci odak noktası ile ABD ve AB arasında tüm mal ve hizmet ticaretinde gerçekleştirilecek liberalizasyonun ve kurumsal yapıda ticareti kolaylaştırıcı önlemlerin alınmasının; Türkiye’nin de içinde bulunduğu ikili ve çoklu dış ticaret anlaşmaları dikkate alındığında, Türkiye’nin dış ticaretini de etkileyeceği argümanını inceleyecektir. İkinci odak noktası, çalışmada TTIP’in endüstri - içi ticaretin yoğun olduğu mal gruplarında farklı yatay ve dikey ticaret etkilerini doğurabileceği argümanını incelemek olacaktır. Son olarak çalışmada liberalize edilmiş dış ticaretin, üçüncü ülkelerle olan dış ticarete hem sapma hem de yeni mallarda ticaretin başlamasına yol açabileceği argümanı incelenecektir.

Yukarıda bahsi geçen argümanların incelenmesi için ampirik analizlerde TTIP’in ABD ve AB arasındaki endüstri - içi ticaretin yoğun olduğu tüm sektörler dahil edilmektedir. Bu kapsamda ampirik analizlere toplam 5 endüstri (0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri, 3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler, 5- Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri, 6-Başlıca sınıflara ayrılmış işlenmiş mallar ve 7-Makinalar ve ulaştırma araçları) ve bu endüstrilere bağlı 256 alt-endüstri dahil edilmiştir. Yapılan analizler sonrasında elde edilen test sonuçlarına ilişkin 5 ana endüstrinin istatistik bulguları, Tablo 5.1 ve Tablo 5.6 arasında gösterilmiştir.

Tablo 5.1: Çekim Modeli Değişkenlerine İlişkin İhracat Denklemi İstatistik Sonuçları (2000-2016)

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.
Dlr	-0.797* (0.000)	-4.435* (0.000)	-0.186* (0.000)	-0.268* (0.000)	1.044* (0.000)
Dir	-0.575* (0.000)	-7.467* (0.000)	1.078* (0.000)	-2.235* (0.000)	-0.245* (0.000)
Dlp	0.64* (0.000)	0.598* (0.000)			0.302* (0.000)
Dip	0.533* (0.000)	-1.113* (0.000)	-0.871* (0.000)	0.358* (0.000)	-0.563* (0.000)
Dbo	2.413* (0.000)	2.896* (0.000)	1.421* (0.000)	1.103* (0.000)	1.811* (0.000)
Dlan	0.907* (0.000)	0.402* (0.000)	0.303* (0.000)	0.184* (0.000)	
Gdpr	-0.107* (0.000)	0.631* (0.000)	0.220* (0.000)	0.483* (0.000)	0.500* (0.000)
Popr	1.638* (0.000)	1.353* (0.000)	1.301* (0.000)		0.846* (0.000)
Gdpp		0.028** (0.012)		0.104* (0.000)	0.022* (0.000)
Popp	0.222* (0.000)	0.519* (0.000)	0.633* (0.000)		
Lndistn	0.085** (0.039)	-0.031*** (0.075)	0.006*** (0.090)	0.212* (0.000)	0.322* (0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Wald chi2	36698	163970	985566	33412	63223

* %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

Tablo 5.1 ve 5.2, çekim modelinin standart değişkenlerine ait test istatistik sonuçlarını göstermektedir. Tahminlere ilişkin sonuçlar, analize dahil edilen ana endüstriler (SITC sınıflandırmasındaki tek basamaklı endüstri sınıfları) bazında verilmiş olup, yalnızca istatistik olarak anlamlı bulunan katsayılar şeklinde düzenlenmiştir.

Tablo 5.2: Çekim Modeli Değişkenlerine İlişkin İthalat Denklemi İstatistik Sonuçları (2000-2016)

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.
Dlr	-0.493* (0.000)	-1.548* (0.000)	-0.186* (0.000)		0.640* (0.000)
Dir	0.559* (0.000)	2.768* (0.000)	1.078* (0.000)		0.343* (0.000)
Dlp		0.462* (0.000)			1.778* (0.000)
Dip	-0.582* (0.000)	-3.293* (0.000)	-0.871* (0.000)	0.301* (0.000)	1.000* (0.000)
Dbo	1.960* (0.000)		1.421* (0.000)	0.940* (0.000)	1.304* (0.000)
Dlan	0.961* (0.000)		0.303* (0.000)		
Gdpr	0.139* (0.000)	0.560* (0.000)	0.220* (0.000)	-0.142* (0.000)	0.314* (0.000)
Popr	1.177* (0.000)	2.300* (0.000)	1.301* (0.000)	0.778* (0.000)	1.109* (0.000)
Gdpp	-0.100* (0.000)	-0.319* (0.000)		0.102* (0.000)	-0.207* (0.000)
Popp		1.305* (0.000)	0.633* (0.000)		0.062* (0.000)
Lndistn		-0.116*** (0.039)		0.071* (0.000)	
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Wald chi2	55965	87971	985566	41468	55090

* %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre ihracat denkleminde ev sahibi ülkenin GSYİH değeri, “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” endüstrisi hariç diğer tüm endüstrilerde, ithalatta ise “Başlıca sınıflara ayrılmayan işlenmiş mallar” endüstrisi hariç diğer tüm endüstrilerde ticarete pozitif yönde etki etmektedir. Çekim modelinin standart değişkenlerinden olan sınır komşuluğu (DBO) ve ortak dil birliği (DLAN) test sonuçları, hem ihracat hem ithalat denkleminde tüm endüstrilerde pozitif olarak bulunmuştur. İkili ticaretin ve çekim modelinin

en önemli değişkenlerinden birisi olan mesafe (LNDISTN) değişkeni ise, bazı endüstrilerde ticaret akımları ile ters orantılı (negatif) tespit edilirken, genelde pozitif sonuçlar vermektedir.

Tablo 5.3: Endüstriler Bazında İhracata İlişkin Anlaşma Heterojenliği İstatistik Sonuçları (2000-2016)

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.
DTA1	2.353* (0.001)		3.233* (0.000)	-1.680* (0.000)	2.912* (0.000)
DTA2	1.502* (0.000)	2.358* (0.000)		0.359* (0.001)	
DTA3	-0.227** (0.031)	3.321* (0.000)			
DTA4	-3.580* (0.000)	-4.538* (0.000)	-1.278* (0.000)	-0.439* (0.000)	-1.065* (0.000)
DTA5				0.627* (0.004)	-1.662* (0.007)
DTA6	-1.136*** (0.070)				-11.081* (0.000)
DTA7		3.520* (0.000)	-0.811* (0.000)		-0.646* (0.000)
WTO	0.840* (0.000)		0.667* (0.000)	0.958* (0.000)	-0.734* (0.000)
WTOx	-0.353** (0.021)	2.080* (0.000)			-0.473* (0.000)
IQ	-2.515* (0.000)	-2.778* (0.000)	-1.947* (0.000)	0.799 (0.000)	1.504* (0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Wald chi2	36698	163970	69749	33412	63223

* %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

Tablo 5.3 ve 5.4 Dış ticarete yönelik sürekli değişkenler ile sabit terim kukla değişkenlerine ilişkin tahmin sonuçlarını göstermektedir. “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” endüstrisinde mal ve hizmet ticaretine ilişkin tercihlili ticaret anlaşmasının varlığı ile DTÖ hükümlerinin ihracata etkisi pozitif iken, diğer değişkenlerin etkisi negatif olarak tespit edilmiştir. “Mineral yağlar, yakıtlar ve alkali ürünler” endüstrisinde ise ülke çiftleri arasında

ekonomik entegrasyonun varlığı ile kurumsal kalite hükümlerinin ihracat etkisi negatif olarak bulunurken, diğer değişkenlerde bu etki pozitiftir. “Kimya sanayii ve bağlı sanayi ürünleri” endüstrisinde mal ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşması ile DTÖ hükümleri ihracatı pozitif etkilerken, ekonomik entegrasyonlar, tercihli ticaret anlaşmaları ve kurumsal kalite hükümlerinin etkisi negatiftir. “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” endüstrisinde mal ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşmaları ile ekonomik entegrasyonlar hariç, diğer tüm etkilerin yönü negatiftir. “Makinalar ve ulaştırma araçları” endüstrisinde ise mal ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşmaları ile kurumsal kalite hükümleri pozitif iken diğer değişkenlerin etkisi negatif olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5.4: Endüstriler Bazında İthalata İlişkin Anlaşma Heterojenliği İstatistik Sonuçları (2000-2016)

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.
DTA1		2.830* (0.000)	7.735 (0.000)		3.754* (0.005)
DTA2	0.784* (0.000)				0.623** (0.014)
DTA3	1.274* (0.000)	0.815* (0.005)	0.864* (0.000)	-0.229*** (0.055)	0.810* (0.000)
DTA4	-1.052* (0.000)	-8.106* (0.000)	-2.683* (0.000)		-2.829* (0.000)
DTA5	2.002** (0.018)	4.839* (0.000)	-1.604*** (0.072)	-1.025* (0.000)	
DTA6			-3.606* (0.000)		-9.169* (0.000)
DTA7	-1.601* (0.000)			-0.466* (0.002)	-1.638* (0.000)
WTO	-3.553* (0.000)	-5.308* (0.000)	-1.099* (0.000)	0.570** (0.023)	4.736* (0.000)
WTOx	2.063* (0.000)	-2.263* (0.000)		-0.377** (0.002)	-3.508* (0.000)
IQ	3.180* (0.000)	3.844* (0.000)	-3.809 (0.000)	1.792* (0.000)	-3.445* (0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Wald chi2	55965	87971	985556	41468	55090

* %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

“Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” endüstrisinde mal ve hizmet ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşmasının varlığı ile serbest ticaret anlaşmaları ve DTÖ hükümleri kapsamına girmeyen ülkesel faktörler ile kurumsal kalite hükümlerinin ithalata etkisi pozitif olarak tespit edilmiştir. “Mineral yağlar, yakıtlar ve alkali ürünler” endüstrisinde ise gümrük birliği değişkeni ile DTÖ hükümleri ve kurumsal kalite hükümlerinin ihracat etkisi negatif olarak bulunurken, diğer değişkenlerde bu etki pozitifdir. “Kimya sanayii ve bağlısanayi ürünleri” endüstrisinde mal ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşması ile gümrük birliği değişkeni ithalatı pozitif etkilerken, diğer değişkenlerin etkisi negatiftir. “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” endüstrisinde DTÖ hükümleri ile kurumsal kalite hükümleri hariç, diğer tüm etkilerin yönü negatiftir. “Makinalar ve ulaştırma araçları” endüstrisinde ise mal ve hizmet ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşmaları ile gümrük birlikleri ve DTÖ hükümleri etkileri pozitif iken diğer değişkenlerin etkisi negatif olarak tespit edilmiştir.

Çalışmaya dahil edilen 52 ülkenin 10 adet ikili ülke/ülke grubuna ayrılması ile elde edilen sabit terim kukla değişkenleri, orijin ve partner ülkelerin eşleştiği yatay kesitlerde 1, diğer satırlarda ise 0 değeri verilerek elde edilen değişkenlerdir. TTIP sonrası sabit etkileri gösteren ülke çifti değişkenlerinde Türkiye – 3. Ülkeler grubu baz olarak belirlenmiş olup, sabit etkiler diğer ikili ülke gruplarının bazdan farkını vermektedir. Bu kapsamda tablo 4.27 ve 4.28’de yer alan ülke çifti katsayı değerleri, denklemin sabitinde yer alan ve Türkiye-Üçüncü ülkeler ticaretine olan etkilerini göstermektedir.

Buna göre “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” endüstrisinde baz etkiyi gösteren Türkiye’nin üçüncü ülkelere ihracatı pozitif olarak tahmin edilirken, diğer dört endüstride Türkiye’nin üçüncü ülkelere ihracatı negatiftir. TTIP sonrasında Türkiye’nin ABD’ye ihracatının “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” ve “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” endüstrilerinde pozitif etkilenmesi beklenirken, diğer endüstrilerde ihracatta bir azalış öngörülmektedir. Türkiye – AB ticaretinde ise yalnızca “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” endüstrisinde bir ihracat artışı tahmin edilirken, diğer endüstrilerde Türkiye’nin TTIP sonrasında AB ülkelerine ihracat kaybı olması öngörülmektedir.

Tablo 5.5: TTIP Sonrası Ülke Çifti Sabitlerinin İhracata Etkisi (2000-2016)

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.
TREU	1.942** (0.025)	11.377* (0.000)	19.088* (0.000)	-1.157* (0.000)	
TRUK	5.356* (0.000)	10.154* (0.000)	22.776* (0.000)		5.926* (0.000)
TRUSA	8.753* (0.000)	16.330* (0.000)	24.713* (0.000)		6.534* (0.000)
TR3RDC	-8.411* (0.000)	-62.560* (0.000)	-43.854* (0.000)	5.587* (0.000)	-18.896* (0.000)
EU3RDC	2.666* (0.000)	3.596* (0.000)	19.854* (0.000)	-1.010* (0.000)	2.599* (0.000)
USAEU			19.281* (0.000)	0.955* (0.000)	7.590* (0.002)
USAUK	5.763* (0.000)	15.396* (0.000)	26.028* (0.000)	2.723* (0.000)	8.443* (0.000)
USA3RDC	3.409* (0.000)	7.781* (0.000)	20.918* (0.000)	1.065* (0.000)	3.531* (0.000)
UKEU	3.152* (0.000)	4.302* (0.002)	19.929* (0.000)	0.856* (0.000)	3.174* (0.000)
UK3RDC	1.534* (0.000)	3.103* (0.000)	18.191* (0.000)	0.157*** (0.072)	1.304* (0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Wald chi2	55965	87971	985566	41468	55090

* %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

TTIP sonrasında ithalat tahminlerine göre “Başlıca sınıflara ayrılmış işlenmiş mallar” endüstrisi hariç diğer endüstrilerde baz olarak belirlenen Türkiye’nin üçüncü ülkelerden yapacağı ithalat azalış olacağı tahmin edilmektedir. Benzer şekilde Türkiye’nin AB’den yapacağı ithalatın da yine “Başlıca sınıflara ayrılmış işlenmiş mallar” endüstrisi hariç diğer tüm endüstrilerde azalacağı öngörülmektedir. Türkiye’nin ABD’den yapacağı ithalat ise “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” endüstrisinde bir artış tahmin edilirken, diğer endüstrilerde TTIP sonrasında bir ithalat azalışı beklenmektedir.

Tablo 5.6: TTIP Sonrası Ülke Çifti Sabitlerinin İthalata Etkisi (2000-2016)

	Canlı Hayvanlar ve Gıda Maddeleri	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Alkali Ürünler	Kimya Sanayii ve Bağlı Sanayi Ürünleri	Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar	Makinalar ve Ulaştırma Araçları
	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.	Katsayı / P ist.
TREU	1.942** (0.025)	11.377* (0.000)	19.088* (0.000)	-1.157* (0.000)	
TRUK	5.356* (0.000)	10.154* (0.000)	22.776* (0.000)		5.926* (0.000)
TRUSA	8.753* (0.000)	16.330* (0.000)	24.713* (0.000)		6.534* (0.000)
TR3RDC	-8.411* (0.000)	-62.560* (0.000)	-43.854* (0.000)	5.587* (0.000)	-18.896* (0.000)
EU3RDC	2.666* (0.000)	3.596* (0.000)	19.854* (0.000)	-1.010* (0.000)	2.599* (0.000)
USAEU			19.281* (0.000)	0.955* (0.000)	7.590* (0.002)
USAUK	5.763* (0.000)	15.396* (0.000)	26.028* (0.000)	2.723* (0.000)	8.443* (0.000)
USA3RDC	3.409* (0.000)	7.871* (0.000)	20.918* (0.000)	1.065* (0.000)	3.531* (0.000)
UKEU	3.152* (0.000)	4.302* (0.000)	19.929* (0.000)	0.856* (0.000)	3.174* (0.000)
UK3RDC	1.534* (0.000)	3.103* (0.000)	18.191* (0.000)	0.157*** (0.072)	1.304* (0.000)
Gözlem Sayısı	12648	12648	12648	12648	12648
Wald chi2	55965	87971	985556	41468	55090

* %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, *** %10 düzeyinde anlamlı

Çalışmaya dahil edilen endüstri ve alt-endüstri sayısının fazlalığı ve elde edilen sonuçların çokluğu nedeniyle alt-endüstrilere ait ampirik bulgular “genel” ve “spesifik” olarak iki şekilde verilmektedir. Bu kapsamda “Genel” bulgularda çalışmaya dahil edilen tüm sektör ve alt-sektörlere ait ampirik bulgular çeşitli göstergeler altında, toplu şekilde ve gruplandırılarak verilmektedir. “Spesifik” bulgularda ise Türkiye’nin ABD ve AB ile dış ticaretinde ortak önem taşıyan ve en yüksek ticarete hacmine sahip olan Makinalar ve ulaştırma araçları endüstrisi ile bu endüstriye ait alt-endüstriler için elde edilen bulgular verilmektedir.

5.1. Genel Bulgulara İlişkin Değerlendirmeler

TTIP Anlaşmasının Türkiye dış ticareti üzerindeki olası etkilerinin belirlenebilmesi amacıyla ekonometrik tahminlere 0, 3, 5, 6 ve 7 numaralı endüstrilerden sırasıyla 25, 5, 95, 49 ve 87 endüstri ve alt-endüstri dahil edilmiştir. Dolayısıyla toplamda 261 ihracat ve 261 ithalat denklemi 2 aşamada tahmin edilerek sonuca ulaşılmıştır. Toplamda 522 adet denklemin 2 aşamada ortaya çıkan diagnostik tablolarının yayınlanması çok yüksek hacimli olacağı için, genel bulgulara ait sonuçlar bu bölümde özet tablolar şeklinde verilerek yorumlanmaktadır.

Üçüncü bölümde detaylı şekilde açıklandığı gibi, ekonometrik tahminlerin birinci aşamasında, tahminlerde birim etkilerin varlığına bakılmış ve bunların varlığında istatistik olarak anlamsız değişken kalmayınca kadar her bir denklemin tahminlerine devam edilmiştir. Bu aşamada elde edilen denklemler ikinci aşamada değiştirilmeden kullanılmıştır. İkinci aşamada Hausman testi ile panelin sabit mi rastsal mı olduğuna bakılmış, ardından yatay kesit bağımlılık, otokorelasyon ve değişen varyans kontrolleri yapılmıştır. Çalışmanın amacı sabit etkiler ile çok-terafli direnç faktörlerinin etkilerini bulmak olduğu için tüm denklemler sabit-panel olarak tahmin edilmiştir.

Çalışmaya ait bulguların genel değerlendirmesi, 5 endüstri ve bu endüstrilere ait alt-endüstriler için 3 başlık altında toplanmaktadır. Bunlardan birincisi, TTIP anlaşmasının ticaret yaratma ve saptırma etkilerinin ülke grupları ve sektörler bazında belirlenmesi, ikincisi arz zinciri etkisi ve son olarak anlaşma heterojenliğinin belirlenmesidir.

5.1.1. Endüstri İçi Ticarete İlişkin Değerlendirme

Tablo 5.7 ve Tablo 5.8 çalışmaya dahil edilen tüm endüstriler ile bu endüstrilere ait 2, 3 ve 4 basamaklı alt-endüstriler için analizler öncesi ve sonrasına hesaplanan GL endeks değerleri arasındaki farkı vermektedir. Bu tablolarda verilen GL endeksinin artan değerleri, endüstri içi ticaretin arttığına işaret etmektedir. Çalışmada yapılan analizler 2, 3 ve 4 basamaklı ürün kodları seviyesinde gerçekleştirildiğinden değişen endüstri içi ticaretin hem yatay hem dikey olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 5.7: TTIP Sonrası ABD'ye Karşı Artan GL Değerine Sahip Endüstriler

0 Sektör	3 Sektör	5 Sektör	6 Sektör	7 Sektör	
02		58	687	7	7421
04		522	6831	71	7424
07		524	6871	74	7425
037		581		79	7427
054		582		711	7429
0371		583		714	7431
0583		5223		716	7436
0984		5243		718	7438
		5752		741	7439
		5813		742	7468
		5815		743	7469
				746	7471
				747	7473
				763	7478
				772	7479
				792	7638
				7149	7768
				7163	7783
				7169	
				7414	
				7417	

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

TTIP sonrasında Türkiye-ABD arasındaki değişen dış ticaret incelendiğinde, “0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” grubunda 25 alt-endüstri içinde 8 tanesinde; “5-Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri” grubunda 95 alt-endüstri içerisinde 11 tanesinde; “6-Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” grubunda 49 alt-endüstri içinde 3 tanesinde; “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunda 87 alt-endüstri içinde 39 tanesinde GL endeks değeri artış göstermiştir. Buna karşılık “3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” grubunda 5 alt-endüstri içinde hiçbir sektörde GL endeksi artan sektör tespit edilememiştir.

TTIP sonrasında Türkiye-AB arasındaki değişen dış ticaret incelendiğinde, “0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” grubunda 25 alt-endüstri içinde 18 tanesinde; “3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” grubunda 5 alt-endüstrinin tamamında; “5-Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri” grubunda 95 alt-endüstri içerisinde 42 tanesinde; “6-Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” grubunda 49 alt-endüstri içinde 30 tanesinde; “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunda 87 alt-endüstri içinde 45 tanesinde GL endeks değerinin artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 5.8: TTIP Sonrası AB'ye Karşı Artan GL Değerine Sahip Endüstriler

0 Sektör	3 Sektör	5 Sektör		6 Sektör		7 Sektör	
01	3	51	597	61	6812	71	7469
02	33	53	598	66	6831	74	7471
04	334	54	5123	641	6871	75	7472
05	335	55	5137	642	6898	77	7474
06	3351	56	5148	663	6942	716	7478
07		57	5226	664	6963	741	7522
08		59	5232	681	6991	743	7526
09		512	5311	692	6993	747	7527
034		513	5312	694	6994	763	7622
036		514	5322	696	6996	776	7642
042		516	5331	6423	6997	778	7643
043		523	5332	6632		7162	7722
054		532	5334	6633		7163	7723
058		533	5751	6635		7164	7726
098		541	5753	6638		7169	7731
0422		553	5754	6639		7412	7762
0423		574	5813	6647		7414	7763
0583		575	5815	6649		7415	7764
		579	5911	6672		7421	7768
		591	5922			7436	7786
		592	5985			7462	7787
						7464	7788
						7468	

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

TTIP sonrasında Türkiye'nin hem ABD hem de AB'ye karşı artan GL endeks değerine sahip endüstrilerin belirlenmesinden sonra, Türkiye'nin her iki ülkeye karşı net ihracatçı olduğu endüstrilerin tespit edilmesi, TTIP'in ticaret yaratma/saptırma etkisinin belirlenebilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda hazırlanan Tablo 5.9 ve Tablo 5.10 TTIP sonrasında Türkiye'nin ABD ve AB'ye karşı net ihracatçı olması beklenen endüstrilere ait bilgileri vermektedir.

5.1.2. Türkiye'nin Net Ticaretine İlişkin Değerlendirme

Çalışmaya dahil edilen 261 endüstri ve alt-endüstriye ait ihracat ve ithalat denklemlerinin panel veri testlerinden elde edilen tahmin sonuçları doğrultusunda, TTIP anlaşması sonrasında hangi endüstrilerde ne tür değişiklikler olabileceği tahmin edilmiştir. Bu tahminler ışığında Türkiye'nin ABD ve AB ile dış ticaretinde hangi sektörlerde net ihracatçı, hangilerinde ise net ithalatçı olacağının belirlenebilmesi ayrıca önem arz etmektedir.

Tablo 5.9: TTIP Sonrası TR'nin ABD'ye Karşı Net İhracatçı Olduğu Endüstriler

0, 03, 04, 05, 06, 07, 042, 054, 058, 0345, 0371, 0422, 0423, 0583
52, 58, 522, 523, 582, 5223, 5237, 5238, 5243
6, 61, 64, 66, 69, 611, 641, 642, 663, 664, 681, 683, 692, 694, 696, 699, 6416, 6417, 6421, 6423, 6429, 6632, 6633, 6635, 6637, 6638, 6639, 6647, 6649, 6831, 6832, 6871, 6898, 6924, 6944, 6963, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999
7, 76, 77, 79, 711, 761, 763, 773, 7169, 7414, 7425, 7469, 7611, 7638, 7731

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.9'daki verilere göre, TTIP sonrasında Türkiye-ABD arasındaki değişen dış ticaret incelendiğinde, “0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” grubunda 25 alt-endüstri içinde 14 tanesinde; “5-Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri” grubunda 95 alt-endüstri içerisinde 9 tanesinde; “6-Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” grubunda 49 alt-endüstri içinde 42 tanesinde; “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunda 87 alt-endüstri içinde 14 tanesinde Türkiye'nin net ihracatçı olduğu gözlenmektedir. Buna karşılık “3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” grubunda 5 alt-endüstrinin tamamında Türkiye'nin net ithalatçı olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye-ABD arasındaki dış ticarete ilişkin verilerde hem GL endeks değeri artan hem de Türkiye'nin net ihracatçı olduğu alt-endüstriler incelendiğinde; “0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” grubunda 04, 07, 054, 0371 ve 0583 kodlu alt-endüstrilerde, “5-Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri” grubunda 58, 522, 5223 ve 5243 kodlu alt-endüstrilerde, “6-Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” grubunda 6831 ve 6871 kodlu alt-endüstrilerde; “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunda 711, 761, 7169, 7414, 7425, 7469 ve 7638 kodlu alt-endüstrilerde GL endeks değeri artarken, aynı zamanda Türkiye'nin ABD'ye karşı net ihracatçı olduğu tespit edilmektedir.

Tablo 5.10'daki verilere göre, TTIP sonrasında Türkiye-AB arasındaki değişen dış ticaret incelendiğinde, “0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” grubunda 25 alt-endüstri içinde 16 tanesinde; “3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” grubunda 5 alt-endüstrinin 1 tanesinde; “5-Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri” grubunda 95 alt-endüstri içerisinde 23 tanesinde; “6-Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” grubunda 49 alt-endüstri içinde 39 tanesinde; “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunda 87 alt-endüstri içinde 20 tanesinde Türkiye'nin net ihracatçı olduğu gözlenmektedir.

Tablo 5.10: TTIP Sonrası TR'nin AB'ye Karşı Net İhracatçı Olduğu Endüstriler

0, 03, 05, 06, 07, 09, 037, 054, 058, 098, 0345, 0371, 0422, 0583, 0984, 0989
3351
52, 58, 522, 523, 532, 554, 574, 581, 582, 583, 5138, 5147, 5162, 5223, 5237, 5238, 5533, 5535, 5743, 5752, 5753, 5813, 5817
6, 61, 64, 66, 68, 69, 611, 641, 642, 663, 664, 681, 683, 692, 694, 696, 699, 6416, 6417, 6421, 6423, 6429, 6632, 6633, 6635, 6638, 6639, 6647, 6649, 6832, 6898, 6924, 6942, 6944, 6991, 6994, 6996, 6997, 6999
7, 76, 77, 79, 741, 746, 761, 773, 7414, 7415, 7417, 7434, 7436, 7461, 7468, 7472, 7479, 7611, 7722, 7731, 7783

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Türkiye-AB arasındaki dış ticarete ilişkin verilerde hem GL endeks değeri artan hem de Türkiye'nin net ihracatçı olduğu alt-endüstriler incelendiğinde; “0-Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” grubunda 05, 06, 07, 09, 054, 058, 098, 0422 ve 0583 kodlu alt-endüstrilerde, “3-Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” grubunda 3351 kodlu alt-endüstride, “5-Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri” grubunda 523, 532, 574, 5753 ve 5813 kodlu alt-endüstrilerde, “6-Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” grubunda 61, 66, 641, 642, 663, 664, 681, 692, 694, 696, 6423, 6632, 6633, 6635, 6638, 6639, 6647, 6649, 6898, 6942, 6991, 6994, 6996 ve 6997 kodlu alt-endüstrilerde; “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunda 77, 741, 7414, 7415, 7436, 7468, 7472, 7722 ve 7731 kodlu alt-endüstrilerde GL endeks değeri artarken, aynı zamanda Türkiye'nin ABD'ye karşı net ihracatçı olduğu tespit edilmektedir.

5.1.3. Türkiye Dış Ticaretinin Üçüncü Ülkelere Göre Kıyaslamalı Değerlendirmesi

Türkiye'nin hem ABD hem de AB ile arasındaki TTIP sonrasına ilişkin GL endeks değerleri ve net ihracatçı olunan sektörler incelemesinde, TTIP'in ticaret yaratma veya saptırma etkilerinin tam olarak anlaşılabilmesi tek başına yeterli olmamaktadır. TTIP etkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi ve daha doğru yorumlar üretilebilmesi açısından çalışmanın ana hipotezlerinden birisini oluşturan sabit etkilerin (Fixed effect) incelenmesi büyük önem arz etmektedir. Ülke gruplarına ilişkin sabit etkiler tablolarına (EK3- EK7) göre hazırlanan ve Türkiye'nin TTIP sonrası için ABD ve AB ile karşılıklı ticaretinin, hangi sektörlerde nasıl değiştiğini gösteren tablolara (Tablo 5.11 ve Tablo 5.29 arası) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 5.11: TR'nin ABD'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatına Göre Daha Az Negatif Etkilendiği Endüstriler

0, 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 09, 037, 043, 054, 058, 098, 0371, 0984, 0989
3, 33, 334, 335, 3351
5, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 511, 512, 513, 514, 516, 522, 523, 524, 531, 532, 533, 541, 553, 554, 562, 572, 573, 574, 575, 579, 581, 582, 583, 591, 592, 597, 598, 5112, 5114, 5121, 5122, 5123, 5137, 5138, 5139, 5145, 5147, 5148, 5161, 5162, 5222, 5223, 5226, 5232, 5236, 5237, 5238, 5243, 5311, 5312, 5322, 5331, 5332, 5334, 5335, 5415, 5532, 5533, 5534, 5535, 5621, 5729, 5741, 5742, 5743, 5751, 5752, 5753, 5754, 5813, 5817, 5821, 5911, 5912, 5913, 5914, 5922, 5972, 5973, 5977, 5983
64, 66, 68, 611, 641, 663, 664, 683, 687, 694, 696, 699, 6416, 6417, 6429, 6632, 6633, 6635, 6638, 6639, 6647, 6831, 6871, 6924, 6942, 6944, 6963, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999
7, 71, 74, 75, 76, 77, 79, 711, 714, 716, 718, 741, 742, 743, 746, 747, 752, 759, 761, 762, 763, 764, 772, 773, 774, 776, 778, 792, 7149, 7162, 7163, 7164, 7169, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478, 7479, 7522, 7526, 7527, 7529, 7599, 7611, 7622, 7638, 7648, 7649, 7722, 7723, 7725, 7726, 7731, 7741, 7742, 7762, 7763, 7764, 7768, 7781, 7783, 7786, 7787, 7788

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.12: TR'nin ABD'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatına Göre Daha Çok Negatif Etkilendiği Endüstriler

6, 667, 6421, 6673

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Sabit etkiler tahmin sonuçlarından elde edilen verilere göre, TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda, Türkiye'nin dış ticareti birçok sektörde hem ABD ve AB ile hem de üçüncü ülke grupları ile büyük oranda negatif etkilere maruz kalmaktadır. Ancak çıkarılması gereken asıl sonuç, Türkiye'nin söz konusu ülkeler ile olan ihracat ve ithalatının negatife döneceği değil, var olan pozitif ihracat ve ithalatın bir takım kayıplara maruz kalacağına tahmin edilmesidir. Türkiye'nin ABD'ye yapılan ihracatının üçüncü ülke grupları ile kıyaslamasını gösteren Tablo 5.11 ve 5.12 verilerine göre toplam 234 alt-endüstride ABD'ye yapılan ihracatın negatif etkilenmesi beklenmektedir. Çalışmaya toplam 261 endüstri ve alt-endüstrinin dahil edildiği düşünüldüğünde bu sayı, tüm endüstrilerin yaklaşık %90'ı anlamına gelmektedir. Ancak 234 alt-endüstriden 230 adetinde Türkiye'den ABD'ye yapılacak ihracatın, üçüncü ülkelere kıyasla daha düşük bir negatif etki yaşaması öngörülürken, yalnızca 4 alt-endüstride (6, 667, 6421 ve 6673 kodlu endüstriler) ABD'ye yapılan ihracatın, üçüncü ülkelere yapılan ihracattan daha fazla negatif etkiye maruz kalacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 5.13: TR'nin ABD'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalata Göre Daha Az Negatif Etkilendiği Endüstriler

01, 03, 04, 05, 06, 07, 09, 034, 036, 037, 043, 054, 058, 098, 0371, 0422, 0583, 0984, 0989
3, 33, 334, 335
5, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 511, 512, 513, 514, 522, 523, 524, 531, 532, 533, 541, 553, 554, 562, 572, 574, 575, 581, 582, 591, 592, 597, 598, 5121, 5122, 5161, 5162, 5223, 5226, 5232, 5311, 5312, 5322, 5331, 5332, 5334, 5335, 5415, 5532, 5533, 5534, 5535, 5542, 5721, 5741, 5742, 5743, 5751, 5752, 5813, 5817, 5821, 5922, 5972, 5977, 5983
66, 611, 642, 664, 6639, 6647
7, 71, 74, 75, 76, 77, 79, 716, 718, 741, 742, 743, 747, 752, 759, 761, 763, 764, 772, 773, 774, 776, 778, 779, 792, 7149, 7162, 7163, 7169, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478, 7479, 7522, 7526, 7529, 7599, 7611, 7622, 7638, 7642, 7643, 7648, 7649, 7722, 7723, 7725, 7731, 7732, 7741, 7742, 7762, 7764, 7768, 7781, 7783, 7787

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.14: TR'nin ABD'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalata Göre Daha Çok Negatif Etkilendiği Endüstriler

64, 641, 683, 687, 692, 694, 696, 699, 6416, 6421, 6423, 6632, 6633, 6635, 6649, 6673, 6831, 6924, 6942, 6963, 6993, 6994, 6996, 6999

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

İthalata ait endüstri kodlarını gösteren tablo 5.13 ve 5.14 birlikte yorumlandığında, toplam 193 alt-endüstride Türkiye'nin ABD'den yaptığı ithalatın negatif etkileneceği tahmin edilmektedir. ABD'den yapılan ithalatın üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan daha az negatif etkilenmesi beklenen alt-endüstri sayısı 170 adet (Yaklaşık %65) iken, üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan daha fazla negatif etki yaşaması beklenen alt-endüstri sayısı 23 adettir (Yaklaşık %9). Bu noktada dikkat çeken bir ayrıntı ise, ABD'den yapılan ithalatın üçüncü ülkelerden daha fazla negatif etkilenmesi beklenen alt-endüstrilerin tamamının, 6 numaralı endüstri olan "Başlıca Sınıflara Ayrılan İşlenmiş Mallar" grubuna ait olmasıdır.

Buna göre TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda Türkiye'nin ABD ile olan karşılıklı ticareti her durumda negatif etkilenirken, bu etkilerin genelde Türkiye'nin üçüncü ülke grupları ile yaşayacağı negatif etkilerden daha zayıf olması beklenmektedir.

Tablo 5.15: TR'nin AB'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatına Göre Daha Az Negatif Etkilendiği Endüstriler

0, 01, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 09, 034, 037, 043, 054, 058, 098, 0371, 0422, 0984, 0989
33, 334, 335, 3351
5, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 511, 512, 513, 514, 522, 523, 524, 531, 532, 533, 541, 553, 554, 562, 572, 573, 574, 575, 579, 581, 583, 591, 592, 597, 598, 5112, 5114, 5121, 5122, 5123, 5137, 5138, 5139, 5145, 5147, 5148, 5161, 5162, 5222, 5223, 5226, 5232, 5236, 5237, 5238, 5243, 5311, 5312, 5322, 5331, 5332, 5334, 5335, 5415, 5512, 5533, 5534, 5535, 5621, 5729, 5741, 5742, 5743, 5751, 5752, 5753, 5754, 5815, 5817, 5821, 5911, 5912, 5913, 5914, 5922, 5972, 5973, 5977, 5983, 5985
64, 66, 611, 663, 664, 667, 683, 687, 694, 696, 699, 6416, 6417, 6421, 6633, 6635, 6638, 6639, 6647, 6649, 6812, 6831, 6832, 6924, 6942, 6944, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999
7, 71, 74, 75, 76, 77, 79, 711, 714, 716, 718, 741, 742, 743, 746, 752, 759, 761, 762, 763, 764, 772, 773, 774, 776, 778, 792, 7149, 7162, 7163, 7169, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478, 7479, 7522, 7526, 7527, 7529, 7599, 7611, 7622, 7638, 7648, 7649, 7722, 7723, 7725, 7726, 7731, 7741, 7742, 7762, 7763, 7764, 7768, 7781, 7783, 7786, 7787, 7788

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.16: TR'nin AB'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatına Göre Daha Çok Negatif Etkilendiği Endüstriler

02, 036, 042, 0423
3
516, 582, 5813
6, 68, 642, 681, 6632, 6637, 6963
747

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Benzer şekilde Türkiye – AB ticari ilişkilerinde de ABD ile olduğu gibi negatif bir etki yaşanması beklenmektedir. İhracat için elde edilen sabit etkiler tahmin sonuçlarını gösteren tablo 5.15 ve 5.16'daki verilere göre, TTIP Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi durumunda, Türkiye'nin AB ülkelerine yapacağı ihracatın toplam 242 endüstri ve alt-endüstride negatif etkilenmesi beklenirken, bu oran çalışmaya dahil edilen toplam 261 endüstri ve alt-endüstrinin yaklaşık %93'üne denk gelmektedir. Ancak 242 alt-endüstrinin 226 adedinde AB ülkelerine yapılacak ihracatın üçüncü ülkelere yapılan ihracattan daha düşük negatif etkiler yaşaması beklenirken, 16 alt-endüstride üçüncü ülkelere yapılan ihracattan daha büyük negatif etkiler olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 5.17: TR'nin AB'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalata Göre Daha Az Negatif Etkilendiği Endüstriler

0, 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 09, 034, 036, 037, 043, 054, 058, 098, 0371, 0422, 0423, 0583, 0984, 0989
3, 33, 334, 335, 3351
5, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 511, 512, 513, 514, 516, 522, 523, 524, 531, 533, 541, 553, 554, 562, 572, 573, 574, 575, 581, 582, 591, 592, 597, 598, 5112, 5121, 5122, 5147, 5161, 5162, 5222, 5223, 5226, 5232, 5312, 5322, 5331, 5332, 5334, 5335, 5415, 5532, 5533, 5534, 5535, 5542, 5621, 5743, 5815, 5817, 5821, 5911, 5922, 5983
64, 66, 611, 641, 664, 687, 696, 699, 6649, 6963, 6993, 6994, 6999
7, 71, 76, 77, 79, 716, 718, 742, 743, 747, 761, 764, 772, 792, 7149, 7162, 7163, 7164, 7414, 7417, 7421, 7429, 7434, 7438, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7473, 7474, 7478, 7479, 7526, 7529, 7611, 7622, 7643, 7722, 7723, 7725, 7731, 7732, 7741, 7742, 7762

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.18: TR'nin AB'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalata Göre Daha Çok Negatif Etkilendiği Endüstriler

5311, 5721, 5729, 5741, 5742, 5751, 5752, 5753, 5754, 5813, 5912, 5914, 5972, 5973, 5977
642, 681, 683, 692, 694, 6416, 6421, 6423, 6632, 6633, 6635, 6639, 6647, 6672, 6673, 6812, 6831, 6924, 6942, 6996
74, 75, 714, 741, 752, 759, 762, 763, 773, 774, 776, 778, 7169, 7412, 7415, 7424, 7425, 7427, 7431, 7436, 7439, 7472, 7522, 7527, 7599, 7638, 7642, 7648, 7649, 7764, 7768, 7781, 7783, 7787

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.17 ve 5.18'de verilen endüstri kodları, Türkiye'nin AB ülkelerinden yapacağı ithalatın negatif etkileneceği endüstrileri göstermektedir. Buna göre çalışmaya dahil edilen toplam 261 adet endüstri ve alt-endüstrinin 151 adetinde (Yaklaşık olarak %58'inde) Türkiye'nin AB üyesi ülkelere yapacağı ithalatın üçüncü ülke gruplarından yapacağı ithalattan daha düşük düzeyde negatif etkilenmesi beklenirken, 69 alt-endüstride (Yaklaşık olarak %26,5) AB üyesi ülkelere yapılan ithalatın üçüncü ülkelere oranla daha fazla negatif etki göreceği tahmin edilmektedir.

TTIP Anlaşması sonrasında Türkiye'nin ABD, AB ve Üçüncü ülke gruplarına yapacağı ihracat ve ithalatın sektörlerin genelinde negatif etkileneceği elde edilen en önemli sonuç olarak dikkat çekmektedir. Ancak negatif etkinin en fazla yaşanacağı ticaret partneri üçüncü grup ülkeler iken, ABD ve AB ülkelerine yapılacak ihracat ve ithalatın, birçok alt-endüstride söz konusu ülkelere daha düşük bir negatif etkiye maruz kalması beklenmektedir.

Tablo 5.19: TR'nin ABD'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatından Daha Fazla Pozitif Etkilendiği Endüstriler

0345, 0583
59, 5542, 5721
61, 69, 692, 6423, 6672, 6898
7462, 7463, 7732

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.20: TR'nin Üçüncü Ülkelere Olan İhracatının Negatif, ABD'ye Olan İhracatının Pozitif Etkilendiği Endüstriler

034, 036, 042, 0422, 0423
5815, 5985
642, 681, 6637, 6649, 6812, 6832

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Türkiye'nin TTIP sonrasında birçok alt-endüstride, hem ihracat hem de ithalatında negatif etkiler yaşayacağı tahmin edilirken, sayıları az olsa da bazı alt-endüstrilerde bu etkinin pozitif olması beklenmektedir. Tablo 5.19 ve 5.20, Türkiye'nin ABD'ye yapılan ihracatının pozitif etkilenmesi beklenen endüstri kodlarını içermektedir. Buna göre toplam 27 alt-endüstride (Yaklaşık %10,5) ABD'ye ihracatın pozitif etkileneceği tahmin edilirken, bu endüstrilerin 14 adedinde (0345, 0583, 59, 5542, 5721, 61, 69, 692, 6423, 6672, 6898, 7462, 7463 ve 7732) ABD'ye gerçekleşecek ihracatın üçüncü ülkelere gerçekleşecek ihracattan daha fazla pozitif etkilenmesi beklenmektedir. Analiz sonucunda hiçbir alt-endüstride, ABD'ye üçüncü ülkelerden daha düşük pozitif ihracat öngörülmezken, toplam 13 alt-endüstride (034, 036, 042, 0422, 0423, 5815, 5985, 642, 681, 6637, 6649, 6812 ve 6832) üçüncü ülkelere ihracatın negatif, ABD'ye ise pozitif etki edeceği tahmin edilmektedir. Buna göre söz konusu 13 alt-sektörde Türkiye'nin ihracatı üçüncü ülkelerden ABD'ye kaymaktadır.

Tablo 5.21: TR'nin ABD'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalattan Daha Fazla Pozitif Etkilendiği Endüstriler

042, 0345
5138, 5139, 5145, 5236, 5913, 5985
6, 61
711, 746, 7726, 7763, 7786, 7787

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.22: TR'nin ABD'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalattan Daha Az Pozitif Etkilendiği Endüstriler

68, 69, 663, 667, 6417, 6429, 6637, 6638, 6832, 6871, 6898, 6944, 6991, 6997
--

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.23: TR'nin Üçüncü Ülkelere Yapılan İthalatının Negatif, ABD'den Yapılan İthalatının Pozitif Etkilendiği Endüstriler

0, 02, 08, 0423
335
516, 573, 579, 583, 5112, 5114, 5123, 5137, 5147, 5148, 5222, 5237, 5238, 5243, 5621, 5729, 5753, 5754, 5815, 5911, 5912, 5914, 5973
681, 6672, 6812
714, 762, 7164, 7412, 7462, 7464, 7527

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Türkiye'nin ABD'den gerçekleştirdiği ithalatı ise toplam 68 alt-endüstride (Yaklaşık %26) TTIP'in pozitif etkiler yaratması tahmin edilmektedir. Bu endüstrilerin 16 adedinde (042, 0345, 5138, 5139, 5145, 5236, 5913, 5985, 6, 61, 711, 746, 7726, 7763, 7786, 7787) ABD'den yapılan ithalatın, üçüncü ülkelere yapılan ithalattan daha fazla pozitif, 14 adedinde (68, 69, 663, 667, 6417, 6429, 6637, 6638, 6832, 6871, 6898, 6944, 6991, 6997) ise üçüncü ülkelere daha az pozitif etkilenmesi beklenmektedir. Bununla birlikte 38 alt-endüstride ise üçüncü ülkelere yapılan ithalat negatif etkilenmesine karşın aynı alt-endüstrilerde ABD'den yapılan ithalat pozitif etkilenmektedir.

Tablo 5.24: TR'nin AB'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatından Daha Fazla Pozitif Etkilendiği Endüstriler

0345
59, 5542, 5721
61, 69, 6423, 6672, 6898
7642, 7643, 7732

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.25: TR'nin AB'ye Olan İhracatının, Üçüncü Ülkelere Olan İhracatından Daha Az Pozitif Etkilendiği Endüstriler

0583
692

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.26: TR'nin Üçüncü Ülkelere Olan İhracatının Negatif, AB'ye Olan İhracatının Pozitif Etkilendiği Endüstriler

641, 6429, 6673, 6871

7164

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.24, 5.25 ve 5.26, Türkiye'nin AB'ye yapılan ihracatının pozitif etkilenmesi beklenen endüstri kodlarını içermektedir. Buna göre toplam 19 alt-endüstride (Yaklaşık %7) Türkiye'nin AB'ye ihracatın pozitif etkileneceği tahmin edilirken, bu endüstrilerin 12 adedinde (0345, 59, 5542, 5721, 61, 69, 6423, 6672, 6898, 7462, 7463 ve 7732) AB'ye gerçekleşecek ihracatın üçüncü ülkelere gerçekleşecek ihracattan daha fazla pozitif etkilenmesi beklenmektedir. Bununla birlikte yalnızca 2 alt-endüstride (0583 ve 692), AB ülkelerine yapılacak ihracatın üçüncü ülkelere yapılacak ihracattan daha az pozitif etkilenmesi öngörülmüşken, toplam 5 alt-endüstride (641, 6429, 6673, 6871 ve 7164) üçüncü ülkelere ihracatın negatif, AB'ye ise pozitif etki edeceği tahmin edilmektedir. Sonuç olarak söz konusu 5 alt-endüstride (641, 6429, 6673, 6871 ve 7164) ihracatın üçüncü grup ülkelerden AB ülkelerine kayacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 5.27: TR'nin AB'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalattan Daha Fazla Pozitif Etkilendiği Endüstriler

042, 0345

5138, 5139, 5145, 5236, 5913, 5985

69, 663, 667, 6944

746

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.28: TR'nin AB'den Yapılan İthalatının, Üçüncü Ülkelerden Yapılan İthalattan Daha Az Pozitif Etkilendiği Endüstriler

6, 61, 68, 6417, 6429, 6637, 6638, 6832, 6871, 6898, 6991, 6997

711, 7726, 7763, 7786, 7788

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 5.29: TR'nin Üçüncü Ülkelere Yapılan İthalatının Negatif, AB'den Yapılan İthalatının Pozitif Etkilendiği Endüstriler

08

532, 579, 583, 5114, 5123, 5137, 5148, 5237, 5238, 5243

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Türkiye'nin AB'den gerçekleştirdiği ithalatla ise toplam 41 alt-endüstride (Yaklaşık %18) TTIP'in pozitif etkiler yaratacağı tahmin edilmektedir. Bu endüstrilerin 13 adedinde (042, 0345, 5138, 5139, 5145, 5236, 5913, 5985, 69, 663, 667, 6944 ve 746) AB'den yapılan ithalatın, üçüncü ülkelerden yapılan ithalattan daha fazla pozitif, 17 adedinde ise (6, 61, 68, 6417, 6429, 6637, 6638, 6832, 6871, 6898, 6991, 6997, 711, 7726, 7763, 7786 ve 7788) üçüncü ülkelerden daha az pozitif etkilenmesi beklenmektedir. Bununla birlikte 11 alt-endüstride (08, 532, 579, 583, 5114, 5123, 5137, 5148, 5237, 5238 ve 5243) ise üçüncü ülkelerden yapılan ithalat negatif etkilenmesine karşın aynı alt-endüstrilerde AB'den yapılan ithalat pozitif etkilenmektedir. Yani adı geçen 11 alt-endüstride AB ülkeleri için ticaret yaratılmıştır ve ticaret üçüncü grup ülkelerden AB ülkelerine kaymıştır.

5.1.4. TTIP Anlaşmasının Ticaret Yaratma ve Saptırma Etkilerinin İncelenmesi

TTIP Anlaşmasının ticaret yaratma ve saptırma etkilerinin belirlenebilmesi için elde edilen tahmin sonuçlarına ait bulgular üç aşamalı olarak yorumlanmaktadır. İlk aşamada, karşıt olgusal analiz sonrasında hesaplanan GL endeksinin başlangıca göre artıp artmadığı tespit edilerek, GL endeks değeri artan endüstrilerde, ilgili ülke ile endüstri içi ticaretin arttığı yorumu yapılabilmektedir. Bir sonraki aşamada ise GL endeks değeri artan endüstrilere ait net ihracatçı ya da net ithalatçı olunan endüstriler tespit edilerek, net ihracatçı olunan endüstrilerde, analiz edilen ülke ile Türkiye'nin 3. Ülke grupları arasındaki ticaret hacmi karşılaştırılmaktadır. Bu karşılaştırma sonrasında yükselmenin yaşandığı alt-endüstrilerde, örneğin TR-ABD arasındaki ihracat hacim değişikliği Türkiye-3. Grup Ülkeler arasındaki ihracat hacim değişikliğinden büyükse, Türkiye'nin o alt-endüstrilerde ihracatının 3. Grup ülkelerden ABD'ye kaydığı yorumu yapılmaktadır. Önceki bölümlerde ele alınan Tablo 5.7 ve Tablo 5.8, TTIP anlaşması sonrasında Türkiye'nin ABD ve AB'ye karşı artan GL endeks değerine sahip endüstrilerin listesini vermektedir. Aynı şekilde önceki bölümlerde Türkiye'nin endüstri içi ticareti ile net dış ticaretine ilişkin değerlendirmeler ile birlikte üçüncü ülkeler ile kıyaslamalı dış ticareti detaylı şekilde açıklanmıştır. Buna göre ABD'ye karşı ticarete analize dahil edilen alt-endüstrilerin %23'ünde (61 adet), AB'ye karşı ticarete ise tüm alt endüstrilerin %57'sinde (150 adet) GL endeks değerinde artış yaşanmıştır. Yani Türkiye'nin ABD ve AB ile endüstri içi ticareti, anılan ölçülerde artmış gözükmektedir. GL endeks değeri pozitif olan bu alt-endüstrilerin %31'inde (19 adet) Türkiye ABD karşısında net ihracatçı konumunda iken, yine %31'ine denk gelen 47 alt-endüstride ise AB karşısında net ihracatçı pozisyonundadır.

Ancak Türkiye açısından TTIP'in ticaret yaratma ya da saptırma etkileri dikkate alındığında, GL endeks değerinin artmış olması ya da bazı alt-endüstrilerde net ihracatçı konumuna gelinmesi tek başına yeterli olmamaktadır. Öyle ki, Türkiye'nin dış ticaretinin üçüncü ülkelere göre kıyaslamalı değerlendirmesinde elde edilen sonuçlar, TTIP sonrasında alt-endüstrilerin büyük kısmında ticaretin negatif yönde etkileneceğine işaret etmektedir. Her ne kadar endüstri içi ticaret, alt-endüstrilerin genelinde artış göstermiş olsa da, dış ticaretin üçüncü ülkeler ile kıyaslamalı değerlendirmesi, GL endeksindeki bu artışların, ithalatta yaşanan azalışların görece olarak ihracatta yaşanan azalışlardan daha düşük olmasından kaynaklandığına işaret etmektedir. Genel bir ifade ile TTIP anlaşmasının, gerek ABD ve AB ile gerekse de üçüncü ülke grupları ile hem ihracat hem de ithalat üzerinde negatif etkiler doğurması beklenmektedir.

Bununla birlikte 18 alt-endüstride Türkiye'nin üçüncü ülke gruplarına olan ihracatı negatif etkilendirken aynı alt-endüstrilerde ihracat, ABD ve AB ülkelerine pozitif yönde değişmektedir. Dolayısıyla TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda, bu alt-endüstriler için Türkiye açısından ticaret yaratıcı bir etki meydana geleceğini söylemek mümkün olacaktır. Bu alt-endüstrilerden 641, 6429, 6673, 6871 ve 7164 nolu alt-endüstrilerde ticaret üçüncü ülkelere AB ülkelerine kayarken²¹, 034, 036, 042, 0422, 0423, 5815, 5985, 642, 681, 6637, 6649, 6812 ve 6832 nolu alt-endüstrilerde ticaret üçüncü ülkelere ABD'ye kaymış olacaktır²².

Analize dahil edilen alt-endüstrilerin %19'unda (49 adet) Türkiye'nin üçüncü ülkelere yaptığı ithalat negatif yönde değişirken, söz konusu alt-endüstrilerde ABD ve AB ülkelerinden yapılan ithalat artış göstermiştir. Yani bu alt-endüstrilerde ithalat, üçüncü grup ülkelere ABD ve AB ülkelerine kaymaktadır. 49 alt-endüstrinin 11 adedinde AB ülkelere doğru bir artış söz konusu iken, kalan 38 adet alt-endüstride ithalat ABD'ye kaymıştır. Söz konusu 49 alt-sektör içindeki 08, 532, 579, 583, 5114, 5123, 5137, 5148, 5237, 5238 ve 5243 kodlu 11 adet alt-endüstri AB üyesi ülkelere yapılan ithalat artışını gösterirken, bu endüstriler aynı zamanda ABD'den yapılan ithalat artışında ortak endüstrilerdir.

²¹ 641-İşlenmiş deri ve köseleler, 6429-Başka yerde belirtilmeyen diğer kağıt ürünleri, 6673- Kıymetli, yarı kıymetli taşlar, 6871- İşlenmemiş kalay, 7164- Rotatif elektrik konvertörleri

²² 034- Balıklar-canlı, taze/soğutulmuş/dondurulmuş, 036- Kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar, 042-Pirinç, 0422-Pirinç-kavuzu çıkarılmış, 0423- Beyazlatılmış, yarı beyazlatılmış ve kırılmış pirinç, 5815- Tüpler, borular, hortumlar -takviyesiz, bağlantı elemanları ile, 5985- Depo edilmiş kimyasal elementler, kimyasal bileşikler, 642-Kağıt, kağıt hamuru, karton ve selülozik liflerden mamul eşya, 681- Gümüş, platin ve gümüş veya platin kaplamalı altın ve diğer metaller, 6637- Seramikten borular, oluklar ve boru bağlantı parçaları, 6649-Diğer dökme, çekme ve üfleme, flotal veya yüzeyi cilalanmış perdahlanmış cam, 6812- Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, rutenyum ve platin kaplı metaller, 6832- İşlenmiş nikel

Özetlemek gerekirse, TTIP anlaşmasının yürürlüğe girmesi durumunda analize dahil edilen 261 adet alt-endüstrinin büyük kısmında hem ithalat hem de ihracatta negatif etkiler beklenirken, alt-endüstrilerin yaklaşık %11’inde (27 adet) ABD’ye ihracat artışı, %7’sinde (19 adet) AB ülkelerine ihracat artışı beklenmektedir. Ayrıca analize dahil edilen tüm alt-endüstrilerin %26’sında (68 adet) ABD’den yapılan ithalat, %16’sında (41 adet) ise AB ülkelerinden yapılan ithalat artış göstermektedir.

5.1.5. Arz Zinciri Etkisinin Belirlenmesi

Birinci bölümde detaylı şekilde açıklandığı şekilde, küresel arz zinciri, farklı ülkelerde üretilen ara malı ya da hammaddelelerin ithal edilerek ek bir katma değer yaratılması suretiyle işlenip yeniden ihraç edilmesine bağlı olarak ortaya çıkan bir süreçtir. Ancak ithal ya da ihraç edilen her ürün elbette bu zincire dahil olmayabilir. Öyle ki ulusal tüketim amacıyla ithal edilen ürünler ile farklı endüstrilere ait üretim süreçleri veya herhangi bir ara girdi ithal edilmeksizin üretilip ihraç edilen ürünler de küresel arz zincirinin bir parçası olarak değerlendirilemezler.

Bu çalışmada küresel arz zincirinin tespit edilebilmesi amacıyla, analize dahil edilen 261 alt-endüstri ile TTIP öncesi ve sonrası senaryo dahilinde uygulanan panel veri analizleri sonrasında elde edilen ihracat ve ithalat denklemlerine ait tahmin sonuçları kullanılmıştır. Analizlerden elde edilen bulgulara ait sonuçlar Tablo 5.30 ve 5.31’de gösterilmiştir. Tablolarda yer alan ve açıklaması yapılan veriler, tüm kodlar arasından seçilen örnek kodlar olup, tüm kodlar için hesaplanan arz zinciri etkilerinin tamamı EK 28-32’de yer almaktadır.

Tablo 5.30, Türkiye’nin AB ülkelerine ihraç ettiği bazı endüstrilerin 3 ve 4 basamaklı alt-endüstriler bazında, küresel arz zinciri içerisinde TTIP sonrasında ortaya çıkması beklenen dağılımını göstermektedir. Buna göre Türkiye, “05-meyve ve sebze” ürünlerini AB ülkelerine ihraç ederken, bu ürüne ait alt-endüstrilerden 0583 kodlu alt-sektör ürünlerini ABD ve AB ülkelerinden, 054 ve 058 kodlu alt-sektör ürünlerini ise üçüncü grup ülkeler ile yine AB üyesi ülkelerden ithal etmektedir. Yani endüstrinin tamamına bakıldığında (endüstri ve alt-endüstri bazında) Türkiye’nin hem ihracatçı hem de ithalatçı olduğu görülürken, endüstrinin genelinde alt-endüstri ürünlerinin ithal edilerek, işlenmiş nihai ürünlerde ihracatçı olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca yapılan önceki analizlerde Türkiye’nin meyve ve sebze sektöründe AB ülkelerine karşı artan endüstri içi ticarete (GL endeksine göre) sahip olduğu ve yine bu sektörde net ihracatçı konumunda olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 5.30: Türkiye’den AB’ye İhraç Edilen Ürünlerin Arz Zinciri Bağlantıları

	Alt-Endüstrilerin Ülkelere Göre İhracat ve İthalat Bağlantıları					
	AB’ye İhraç	AB’den İthal	ABD’ye İhraç	ABD’den İthal	3.Ülkelere İhraç	3.Ülkelerden İthal
05 – Meyve ve sebzeler	054	054, 058, 0583		0583	054, 058	
59 – Başka yerlerde belirtilmeyen kimyasal maddeler ve ürünler	591, 592, 597, 598, 5922, 5977	592, 5913, 5914, 5922, 5973	591, 592, 597, 598, 5911, 5912, 5913, 5914, 5922, 5973, 5977, 5983	591, 592, 597, 598, 5911, 5912, 5913, 5914, 5922, 5972, 5973, 5977, 5983, 5985		592, 597, 598, 5913, 5914, 5972, 5973, 5977, 5983, 5985
61 - Başka yerde belirtilmeyen İşlenmiş deri ve köseleler	611	611	611	611	611	611
69 - Demir, çelik, bakır, nikel, alüminyum ve diğer adi metallerden eşya	692, 694, 699, 6924, 6942, 6944, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999	692, 694, 696, 699, 6924, 6942, 6944, 6963, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999	692, 694, 696, 699, 6924, 6942, 6944, 6963, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999	692	692, 694, 6924, 6942, 6991, 6994, 6997	694, 696, 6942, 6944, 6991, 6993, 6994, 6999

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Örnek endüstrilerden bir diğeri olan “59-Başka yerlerde belirtilmeyen kimyasal maddeler ve ürünler” grubunda, yine önceki analizlerde açıklandığı üzere, Türkiye’nin AB ülkelerine karşı artan bir endüstri içi ticareti söz konusu iken aynı zamanda bu sektör ürünlerinde TTIP sonrasında ticaretin üçüncü ülkeler grubundan AB ülkelerine kayacağı öngörülmektedir. Sektörün küresel arz zinciri içerisindeki dağılımına bakıldığında ise Türkiye’nin birçok alt-endüstride hem ihracatçı hem de ithalatçı olduğu görülmektedir. Buna göre, Türkiye 592, 5913, 5914 ve 5973 kodlu alt-sektör ürünlerini hem üçüncü ülkelerden hem de AB ve ABD’den ithal ederken, 597, 598, 5972, 5977, 5983 ve 5985 kodlu alt-sektör ürünlerini ABD ile birlikte üçüncü grup ülkelerden, 591 ve 5922 alt-sektör ürünlerini ise AB ile ABD’den ithal etmektedir. 5911 ve 5912 alt-sektör ürünlerini yalnızca ABD’den ithal eden Türkiye, bu gruba ait alt-sektör ürünlerinden bazılarını (591, 592, 597, 598, 5911, 5912, 5913, 5914, 5922, 5973, 5977, 5983) AB ülkeleri ile birlikte ABD’ye ihraç ederken, “başka yerde belirtilmeyen kimyasal maddeler ve ürünler” grubuna ait nihai ürünlerini AB üyesi ülkelere ihraç etmektedir.

“61-Başka yerde belirtilmeyen işlenmiş deri ve köseleler” grubunun alt-endüstrisi olan “işlenmiş deri (611)” sektöründe Türkiye hem üçüncü ülkeler grubunda yer alan ülkeler hem de AB ülkeleri ve ABD ile karşılıklı ihracat ve ithalat ilişkisine sahiptir. Türkiye 611 kodlu alt-sektör ürünlerini her üç ülke grubuna da ihraç edip yine aynı ülkelere ithalat da yaparken, 61 kodlu nihai sektör ürünlerini AB üyesi ülkelere ihraç etmektedir. Sektörün göze çarpan bu

özelliği, yapılan önceki analizlerle de desteklenmektedir. Öyle ki Türkiye'nin "Başka yerde belirtilmeyen işlenmiş deri ve köseleler (61)" sektöründe AB'ye karşı hem artan endüstri içi ticarete sahip olacağı hem de AB'ye karşı net ihracatçı olacağı ön görülmektedir. Yine bu sektör ile ilgili olarak üçüncü ülkeler ile yapılan kıyaslamalı analizlerde, TTIP sonrasında ticaretin üçüncü ülkeler grubundan AB ülkelerine kayacağı da tahmin edilmektedir.

"69-Demir, çelik, bakır, nikel, alüminyum ve diğer adi metallerden eşya" grubuna ait endüstri ve alt endüstri bazında Türkiye ile AB arasında endüstri içi ticaret azalmasına rağmen bu azalmanın nedeni, 69 kodlu sektörde Türkiye'nin TTIP sonrasında yaptığı ihracatın üçüncü ülkeler grubundan AB ülkelerine kayması ile birlikte AB karşısında net ihracatçı olacağının tahmin edilmesidir. Bu doğrultuda "Demir, çelik, bakır, nikel, alüminyum ve diğer adi metallerden eşya" grubunun arz zinciri içerisindeki dağılımına bakıldığında, Türkiye'nin hem endüstri hem de alt-endüstri bazında AB'ye yoğun bir ihracat yaptığı gözlenmektedir. Sektöre ait 14 alt-endüstride (692, 694, 696, 699, 6924, 6942, 6944, 6963, 6991, 6993, 6994, 6996, 6997, 6999) ürünler AB ülkelerinden ithal edilirken, 7'si AB ile ortak olmak üzere 8 alt-endüstri (694, 696, 6942, 6944, 6991, 6993, 6994, 6999) üçüncü ülkelere, yalnızca 692 kodlu alt-sektöre ait ürünler ise ABD'den ithal edilmektedir. Bununla birlikte 692, 694, 6924, 6942, 6991, 6994 ve 6997 kodlu alt-sektörlere ait ürünler hem üçüncü ülkelere hem de AB ülkelerine birlikte ihraç edilirken, 699, 6944, 6993, 6996 ve 6999 kodlu sektörler ile nihai ürün grubu olan "Demir, çelik, bakır, nikel, alüminyum ve diğer adi metallerden eşya-69" sektörüne ait ürünler AB ülkelerine ihraç edilmektedir.

Türkiye – AB ilişkilerine benzer şekilde, Türkiye ile ABD arasındaki TTIP sonrasında seçilmiş bazı endüstrilere ait arz zinciri etkilerini gösteren endüstri ve alt-endüstri bilgileri tablo 5.31'de gösterilmiştir. Buna göre Türkiye'nin ABD'ye ihracatının bulunduğu sektörlerden birisi olan "04-Hububat ve hububat ürünleri" grubunda Türkiye, ABD karşısında net ihracatçı konumunda iken aynı zamanda ABD'ye karşı artan bir endüstri içi ticaret söz konusudur. Hububat ve hububat ürünleri grubunda Türkiye, üçüncü grup ülkelere 4 basamaklı alt-sektörlerden 0422 ve 0423 ile birlikte 3 basamaklı alt-sektör olan 042 kodlu ürün gruplarını ithal ederken, ABD'den 042 ve 043 kodlu alt-sektör ürünlerini ithal etmektedir. Aynı zamanda AB üyesi ülkelere de 042 kodlu alt-sektör ürünlerini ithal eden Türkiye, nihai ürün grubu olan "04-Hububat ve hububat ürünleri" ABD'ye ihraç etmektedir.

Tablo 5.31: Türkiye’den ABD’ye İhraç Edilen Ürünlerin Arz Zinciri Bağlantıları

	Alt-Endüstrilerin Ülkelere Göre İhracat ve İthalat Bağlantıları					
	AB’ye İhraç	AB’den İthal	ABD’ye İhraç	ABD’den İthal	3.Ülkelere İhraç	3.Ülkelerden İthal
04 – Hububat ve hububat ürünleri		042	042, 043, 0422	042, 043	043	042, 0422
58 - İlk şekilde olmayan plastikler (boru, hortum, levha, yaprak, plaka, şerit, film)	581, 582, 583, 5813, 5817, 5821	583, 5813, 5815	581, 582, 583, 5813, 5815, 5817, 5821	581, 582, 583, 5813, 5815, 5817, 5821	582, 5817	582, 583, 5813, 5815
66 - Taş, alçı, çimento, amyant, cam, seramik vb. maddeden eşya	663, 664, 667, 6632, 6633, 6637, 6638, 6639, 6647, 6649, 6673	663, 664, 667, 6632, 6633, 6635, 6637, 6638, 6639, 6647, 6649, 6673	663, 664, 667, 6632, 6633, 6637, 6638, 6639, 6647, 6649, 6672, 6673	664, 667, 6635, 6649, 6672, 6673	664, 6632, 6637, 6647, 6649	663, 6632, 6635, 6637, 6638, 6639, 6649
79 - Demir, deniz, havayolu taşıtları ile aksam ve parçaları	792	792			792	792

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Türkiye’nin ABD’ye ihraç ettiği ürün gruplarından bir diğeri olan “58-İlk şekilde olmayan plastikler (boru, hortum, levha, yaprak, plaka, şerit, film)” grubunda da bir önceki sektörde olduğu gibi yine ABD karşısında net ihracatçı olunmasının yanında, TTIP sonrasında artan bir endüstri içi ticaret ilişkisi söz konusudur. Bu sektöre ait alt-endüstri kollarında 583, 5813 ve 5815 kodlu alt-sektörlere ait ürünler hem üçüncü grup ülkelerden hem de AB ve ABD’den ithal edilmektedir. Buna karşılık 582 kodlu alt-sektör ürünleri üçüncü ülkeler ile ABD’den ithal edilirken, 581, 5817 ve 5821 kodlu alt-sektör ürünleri yalnızca ABD’den ithal edilmektedir. İthal edilen alt-sektör ürünlerinin gerek yatay endüstri içi ticarete, gerekse de dikey ticarete konu olabilecek endüstri ve alt-endüstri ürünleri olan 581, 582, 583, 5813, 5815, 5817 ve 5821 kodlu ürün grupları ile birlikte nihai ürün grubu “58-İlk şekilde olmayan plastikler (boru, hortum, levha, yaprak, plaka, şerit, film)” ABD’ye ihraç edilmektedir.

Türkiye’nin “66-Taş, alçı, çimento, amyant, cam, seramik vb. maddeden eşya” grubunda alt-endüstriler bazında her üç ülke grubu (AB, ABD ve üçüncü ülkeler) ile de yoğun bir endüstri içi ticaret ilişkisi bulunmaktadır. Ayrıca söz konusu sektörde TTIP sonrasında Türkiye’nin AB karşısında net ihracatçı olmasının yanında, Türkiye-AB ticaretinde artan bir endüstri içi ticaret ilişkisi tahmin edilmektedir. Bu sektöre ait 12 alt-endüstri (663, 664, 667, 6632, 6633, 6635, 6637, 6638, 6639, 6647, 6649 ve 6673) AB ülkelerinden ithal edilirken 664, 6635 ve 6649 kodlu ürün grupları AB, ABD ve üçüncü ülkelerden birlikte ithal edilmektedir. Bunun haricinde 667, 6672 ve 6673 kodlu alt-sektörlere ait ürünler ABD’den, 663, 6632, 6637, 6638 ve 6639 kodlu alt-sektör ürünleri ise üçüncü ülkelerden ithal edilmektedir. İthal edilen alt-

endüstrinin gruplarının yanı sıra, 12 adet alt-endüstri (663, 664, 667, 6632, 6633, 6637, 6638, 6639, 6647, 6649, 6672 ve 6673) ile birlikte nihai ürün grubu olan “66-Taş, alçı, çimento, amyant, cam, seramik vb. maddeden eşya” grubuna ait ürünler, arz zinciri bağlantısı içerisinde yeniden ABD’ye ihraç edilmektedir.

“79 - Demir, deniz, havayolu taşıtları ile aksam ve parçaları” grubunun alt-endüstrilerinden birisi olan “792-Hava taşıtları aksam ve parçaları” ürün grubunda hem AB hem de üçüncü ülkeler ile endüstri içi ticaret yoğunluğu bulunmaktadır. Türkiye, 792 numaralı alt-endüstri ürünlerini hem AB hem de üçüncü ülkelere ihraç edip aynı zamanda ithal ederken, ABD ile herhangi bir ithalat veya ihracat ilişkisi bulunmamaktadır. Ancak alt-endüstri bazında ticari ilişki olmasa da, alt-sektör ürünlerini AB ve üçüncü ülkelere ithal eden Türkiye, “79 - Demir, deniz, havayolu taşıtları ile aksam ve parçaları” nihai ürün grubunda yer alan ürünleri ABD’ye ihraç etmektedir. Bununla birlikte yine 79 kodlu ürün grubunda TTIP sonrasında ABD’ye karşı artan bir endüstri içi ticaret ilişkisine sahip olan Türkiye’nin, yine ABD karşısında net ihracatçı olması ön görülmektedir.

5.1.6. Anlaşma Heterojenliğinin Belirlenmesi

Anlaşma heterojenliği, ikili ya da bölgesel ticaret anlaşmaları ile serbest ticaret anlaşmalarının içerik ve/ya kapsam olarak birbirinden farklı yükümlülüklerle sahip olduklarını ifade eden önemli bir konudur. Bu nedenle STA’ları konu edinen çalışmalarda her bir STA’nın farklı içerik ve yapıda olması gerektiği kabul edilerek, anlaşma heterojenliğinin dikkate alınması önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın ana konusunu oluşturan TTIP anlaşması ve bu anlaşmanın olası etkilerinin yanı sıra, analizlere dahil edilen tüm ülkelerin mevcut STA’ları arasındaki farklılıklar da ele alınan bir diğer önemli konudur. Bu kapsamda ele alınan STA’lara ilişkin anlaşma heterojenliği etkilerine ait analiz sonuçları Tablo 5.32’de gösterilmiştir.

Anlaşma heterojenliğine ilişkin bulguların yorumlanması üç kritere dayanmaktadır. Bunlardan ilki anlaşma etkilerinin aynı endüstri içerisindeki alt endüstrilere göre değişip değişmeme durumu, ikincisi ithalat veya ihracat göre farklılık gösterip göstermemesi ve son olarak TTIP öncesi ve sonrasında nasıl bir değişiklik olacağının öngörülmesidir. Tabloda yer alan veriler EK 12-16 ve EK 17-21 tablolarından derlenmiş olup, EK 12-16 TTIP öncesi, EK 17-21 ise TTIP sonrası etkileri göstermektedir. TTIP öncesi ve sonrasında ithalat ve ihracata göre alt endüstriler bazında pozitif ve negatif etki veren test sonuçlarını ifade etmektedir.

Tablo 5.32: Anlaşma Heterojenliğine İlişkin Değişkenler ve Sonuçları

		TTIP Öncesi										TTIP Sonrası									
		İhracat					İthalat					İhracat					İthalat				
		Endüstri Kodları					Endüstri Kodları					Endüstri Kodları					Endüstri Kodları				
		0	3	5	6	7	0	3	5	6	7	0	3	5	6	7	0	3	5	6	7
		Alt Endüstri Sayıları					Alt Endüstri Sayıları					Alt Endüstri Sayıları					Alt Endüstri Sayıları				
		25	5	95	49	87	25	5	95	49	87	25	5	95	49	87	25	5	95	49	87
DTA1	P	14	3	71	23	79	14	5	84	4	59	21	3	80	4	81	14	5	82	1	74
	N	7	0	3	13	2	4	0	1	34	15	1	0	0	32	0	4	0	3	37	0
DTA2	P	15	2	2	27	27	9	4	52	35	70	15	3	10	20	43	11	4	45	9	71
	N	3	2	50	8	29	8	1	13	1	8	1	1	48	16	12	6	1	20	27	7
DTA3	P	21	4	68	30	68	18	5	92	32	78	13	3	46	11	55	21	5	87	21	83
	N	1	0	9	3	9	6	0	1	5	5	9	1	31	22	22	3	0	6	16	1
DTA4	P	2	0	6	16	0	7	0	6	2	3	0	0	0	13	0	8	0	10	13	2
	N	23	5	53	27	84	10	5	80	30	78	25	5	68	30	84	9	5	76	19	80
DTA5	P	8	0	2	3	7	11	1	6	6	2	11	2	24	26	22	15	3	64	26	54
	N	13	4	82	43	69	13	3	82	29	44	10	2	60	20	54	9	1	24	9	26
DTA6	P	18	4	31	21	18	11	5	26	35	45	12	4	43	18	43	10	0	17	28	37
	N	5	0	13	7	45	9	0	32	5	23	10	0	17	10	29	10	4	41	13	33
DTA7	P	8	3	50	27	59	7	3	78	40	74	9	3	9	7	16	6	2	17	17	8
	N	16	1	15	8	12	17	0	8	4	10	15	1	59	28	57	18	1	59	27	76
WTO	P	14	4	33	38	27	9	2	51	45	60	13	1	25	35	17	7	2	50	45	62
	N	10	1	34	6	57	16	3	43	3	27	11	4	53	9	67	18	3	44	3	25
WTOx	P	17	0	12	13	19	20	1	46	9	10	18	5	39	6	44	21	2	59	1	14
	N	7	5	63	34	63	5	4	45	31	77	6	0	45	41	38	4	3	32	39	73
IQ	P	12	2	56	17	58	14	3	28	5	20	8	2	27	36	47	10	3	12	30	6
	N	13	3	18	24	20	11	2	65	33	66	17	3	51	6	31	15	2	83	9	80

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır.

Anlaşma heterojenliğinin değerlendirilmesinde dikkate alınan 3 kritere göre tablodaki veriler şu şekilde yorumlanabilmektedir:

Ülke çiftlerinin mal ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasına taraf olmaları durumunu ifade eden DTA1 etkisi, ihracatta tüm alt endüstrilerde hem TTIP öncesinde hem de TTIP sonrasında, genelde pozitif etkiye sahip iken TTIP sonrasında 6 numaralı endüstride etki negatife dönmektedir. İthalatta hem TTIP öncesinde hem TTIP sonrasında 6 numaralı endüstrinin alt-endüstrilerinin genelinde etkinin yönü negatif iken, diğer endüstrilerde hem TTIP öncesi hem de TTIP sonrasında etkilerin çoğu pozitifdir.

DTA2 etkisi, ülke çiftlerinin hizmet ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasına taraf olmaları durumunu ifade etmektedir. Bu değişkene ait ihracat verilerinde hem TTIP öncesinde hem de TTIP sonrasında 5 numaralı endüstri negatif etkiye sahip iken diğer 4 endüstriye ait alt-sektörlerde etki genelde pozitifdir. İthalatta tüm alt-endüstrilerde hem TTIP öncesinde hem TTIP sonrasında pozitif etki sayısı negatif etki sayısından daha fazla iken, istisna olarak 6 numaralı endüstriye ait alt-endüstrilerde TTIP sonrasında etki negatife dönmektedir.

DTA3 etkisi, ülke çiftlerinin en az bir gümrük birliği içinde olmaları durumunu ifade etmektedir. Bu değişkene ait elde edilen test sonuçlarında 6 numaralı endüstride TTIP

öncesinde ihracatta pozitif etkilerin sayısı daha basın iken TTIP sonrasında bu etki negatife dönmektedir. Bu istisnanın dışında diğer tüm alt-endüstrilerde hem TTIP öncesinde hem TTIP sonrasında, hem ihracatta hem de ithalatta pozitif sonuç sayısı negatif sonuç sayısından daha fazladır.

Ülke çiftlerinin en az bir ekonomik entegrasyon içinde olması durumunu ifade eden DTA4 etkisinde tüm alt sektörlerde ve hem ihracatta hem de ithalatta, TTIP öncesinde ve sonrasında alt-endüstrilerin çoğunluğunda etkinin yönü negatiftir.

DTA5 etkisi, ülke çiftlerinin en az bir serbest ticaret anlaşmasına taraf olmaları durumunu ifade etmektedir. Bu değişkene ait test sonuçları, TTIP öncesinde ve sonrasında farklılık göstermektedir. TTIP öncesinde tüm alt endüstrilerde, hem ihracat hem de ithalatta negatif etki sayısı pozitif etki sayısından daha fazladır. Ancak TTIP sonrası ihracatta, 0 ve 3 numaralı alt-endüstrilerde negatif ve pozitif etki sayısı eşitlenirken, 6 numaralı endüstriye ait alt-endüstrilerde etkinin yönü pozitive dönmektedir. İthalatta ise tüm alt endüstrilerde TTIP öncesinde negatif olan etki, TTIP sonrasında pozitif olarak değişmektedir.

Ülke çiftlerinin en az bir kısmi kapsam anlaşması içinde olmaları durumunu açıklayan DTA6 etkisi, TTIP öncesi ihracatta 7 numaralı endüstri hariç diğer tüm alt endüstrilerde pozitif iken TTIP sonrasında 7 numaralı endüstrinin de pozitive dönmesi ile tüm alt-endüstrilerde pozitif sonuç vermektedir. İthalatta ise TTIP öncesinde 5 numaralı alt-endüstri hariç diğer tüm sektörlerde etkinin yönü genelde pozitif iken, TTIP sonrasında 3 numaralı endüstride tüm alt sektörlerde negatif etki gözlenmektedir. 0 numaralı alt-endüstrilerde ise negatif ve pozitif etkilerin sayısı eşitlenirken, diğer alt-endüstrilerde TTIP öncesine göre anlamlı bir değişme yaşanmamıştır.

DTA7 etkisi, ülke çiftlerinin en az bir tercihli ticaret anlaşması içerisinde olmaları durumun ifade etmektedir. Bu etkiye ait hem ihracat hem de ithalat verilerinde TTIP öncesinde 0 sektöre ait alt-endüstrilerde etkilerin geneli negatif iken, diğer tüm alt-endüstrilerde pozitif etkiler ağır basmaktadır. TTIP sonrasında ise hem ihracat hem de ithalatta yalnızca 3 numaralı alt-endüstrilerde TTIP öncesinde olduğu gibi etkiler pozitif yönde fazla iken, diğer tüm alt-endüstrilerde etkilerin geneli negatife dönmektedir.

WTO etkisi, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına ilave anlaşma hükümlerini ifade etmektedir. Bu değişkene ait veriler, anlaşma heterojenliği değerlendirme kriterlerine göre önemli farklılıklar göstermektedir. TTIP öncesi ihracatta 0, 3 ve 5 nolu sektöre ait alt endüstrilerde pozitif etki sayısı daha baskın iken 7 nolu sektör verilerinde negatif etki sayısı daha baskındır. 6 nolu sektöre ait alt-endüstrilerde ise negatif ve pozitif etkilerin sayısı eşittir. TTIP sonrasında ise 0, 5 ve 7 nolu sektörlerde etkilerin yönü değişmez iken, 3 ve 6 nolu alt-

endüstrilerde etkilerin geneli negatife dönmektedir. İthalatta ise TTIP öncesinde veya sonrasında önemli bir değişim yaşanmazken, 0 ve 3 nolu alt-endüstrilerde hem TTIP öncesi hem de sonrasında etkilerin geneli negatif, 5, 6 ve 7 nolu alt-endüstrilerde her iki dönemde de etkilerin geneli pozitif yöndedir.

WTOx etkisi, Dünya Ticaret Örgütü hükümleri kapsamında olmayan ülkesel faktörleri ifade etmektedir. TTIP öncesi ihracatta 0 nolu sektörde etkilerin çoğunluğu pozitif iken diğer tüm alt-sektörlerde negatif etki sayısı daha baskındır. TTIP sonrasında ise ihracatta 3 ve 7 numaralı alt-endüstrilerde etkilerin yönü değişirken, diğer alt-endüstrilerde belirgin bir değişiklik yaşanmamıştır. İthalatta ise hem TTIP öncesinde hem de sonrasında 0 ve 5 nolu alt-endüstrilerde pozitif etkilerin sayısı daha fazla iken, 3, 6 ve 7 nolu alt-endüstrilerde etkilerin geneli negatiftir.

DTÖ kurumsal kalite hükümlerini ifade eden IQ etkisi, ihracat verilerinde TTIP öncesinde 5 ve 7 nolu alt-endüstrilerde pozitif etki sayısı daha yüksek iken 0, 3 ve 6 nolu alt-endüstrilerde etkilerin geneli negatiftir. TTIP sonrası ihracatta ise 5 ve 6 nolu alt-endüstrilerde etkilerin yönü değişirken, 0, 3 ve 7 nolu alt-endüstrilerde anlamlı bir fark olmamıştır. İthalatta ise TTIP öncesinde ve sonrasında önemli farklıklar meydana gelmektedir. TTIP öncesinde 0 ve 3 nolu alt-endüstrilerde etkilerin geneli pozitif iken 5, 6 ve 7 nolu alt-endüstrilerde negatif etki sayısı daha yüksektir. TTIP sonrasında ise 0 nolu sektörde etkinin yönü negatife, 5 ve 6 nolu sektörlerde etkinin yönü pozitive dönerken, 3 ve 7 nolu alt-endüstrilerde önemli bir değişiklik olmamıştır.

5.2. Spesifik Bulgular: TTIP Anlaşmasının Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörü Üzerine Etkilerinin İncelenmesi

Daha önce de belirtildiği gibi TTIP Anlaşmasının Türkiye dış ticareti üzerindeki olası etkilerin belirlenebilmesi amacıyla ekonometrik analizlere 0, 3, 5, 6 ve 7 numaralı endüstrilerden sırasıyla 25, 5, 95, 49 ve 87 endüstri ve alt-endüstri dahil edilmiştir. Dolayısıyla toplamda 261 ihracat ve 261 ithalat denklemi 2 aşamada tahmin edilerek sonuca ulaşılmıştır. Toplamda 522 adet denklemin 2 aşamada ortaya çıkan diagnostik tablolarının yayınlanması çok yüksek hacimli olacağı için, elde edilen bulgular “genel” ve “spesifik” sonuçlar olmak üzere iki başlık halinde ayrı ayrı verilmektedir. Genel bulgulara ait sonuçlar bir önceki bölümde özet tablolar şeklinde verilerek yorumlanmıştır. Bu bölümde ise “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubuna ait alt-endüstriler ile ilgili elde edilen tahmin sonuçları detaylı şekilde açıklanmaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde spesifik olarak “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” grubunun seçilmesinin nedeni, analizlere dahil edilen tüm sektörler (0, 3, 5, 6 ve 7 kodlu endüstriler)

içerisinde, 7 numaralı endüstrinin gerek Türkiye-AB, gerekse de Türkiye-ABD arasında karşılıklı olarak en yüksek endüstri içi ticaret hacmine sahip sektör olmasıdır. Yani “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” ürün grubu, Türkiye’nin hem AB ile hem ABD ile diğer endüstrilere kıyasla en yüksek öneme sahip sektör olarak dikkat çekmektedir.

“7-Makinalar ve ulaştırma araçları” ürün grubunda 87 adet alt-endüstri bulunmasına rağmen, yorumların daha spesifik olabilmesi için, ticari önemi çok yüksek olmayan alt-endüstriler dahil edilmeden, toplam 32 adet alt-endüstri için yorum geliştirilmiştir.

Bu bölümde 32 adet alt-endüstriye ait ihracat ve ithalat tahmin sonuçları ayrı ayrı verilerek, elde edilen bulgular her alt-endüstri için değişken grupları bazında yorumlanmaktadır. Bu değişken grupları; çekim modeli standart sürekli değişkenleri (GDP, POP ve DISTN), çekim modeli standart kukla değişkenleri (DLP, DLR, DIR, DIP, DBO ve DLAN), dış ticarete yönelik kukla değişkenleri (DTA1, DTA2, DTA3, DTA4, DTA5, DTA6 ve DTA7), dış ticarete yönelik sürekli değişkenler (WTO, WTOx ve IQ) ile sabit terim kukla değişkenlerinden (Ülke çifti sabitleri) oluşmaktadır. Tablo 5.33 makinalar ve ulaştırma araçları endüstrisine ait ihracat tahmin sonuçlarını gösterirken Tablo 5.34 ithalat analiz sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 5.33: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İhracat Analiz Sonuçları

Değişkenler	7		74		741		742		743		746		747	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	1.044			0.000	2.406	0.000	2.567	0.000	1.699	0.000	4.156	0.000	1.391
DIR	0.000	-0.245	0.000	-1.826			0.000	-4.202	0.000	-1.637	0.000	1.253	0.000	-4.924
DLP	0.000	0.302			0.000	0.615			0.000	0.329	0.000	0.349		
DIP	0.000	-0.563	0.000	-1.306	0.000	-1.297			0.000	-1.243	0.000	-1.746	0.000	-1.623
DBO	0.000	1.811			0.000	1.678	0.000	1.367	0.000	1.732	0.000	2.487	0.000	1.908
DLAN			0.000	0.423	0.000	0.789	0.000	0.829			0.000	-0.312		
DTA1	0.000	2.912	0.000	3.283	0.001	1.967	0.000	1.602	0.000	2.623	0.000	1.809	0.000	1.925
DTA2					0.000	0.862			0.011	0.760			0.000	1.103
DTA3	0.725	-0.043	0,321	0.133	0.045	0.424	0.006	0.523	0.124	0.244	0.013	-0.389	0.000	0.645
DTA4	0.000	-1.065	0.000	-0.865	0.000	-2.002	0.000	-1.300	0.000	-1.974	0.000	-1.261	0.000	-1.924
DTA5	0.007	-1.662	0,569	-0.227	0.562	-0.243	0.496	-0.266	0.132	-0.573	0.160	-0.277	0.841	-0.090
DTA6	0.000	-11.08	0,933	0.036	0.754	-0.1413	0.000	1.604	0.853	0.0763	0.000	2.709	0.030	1.079
DTA7	0.000	-0.646	0,006	-0.819	0.740	0.145			0.457	-0.318			0.255	-0.500
WTO ⁺	0.000	-0.734	0.000	-2.262	0.005	-0.859	0.000	-3.962	0.000	-1.080	0.000	-3.750	0.000	-2.504
WTO ^x	0.000	-0.473	0.000	0.468	0.000	0.744	0.000	1.133		0.524	0.000	0.682	0.000	0.963
IQ	0.000	1.504	0.003	0.527	0.041	-0.476	0.000	2.625	0.002	-1.197	0.000	2.642	0.000	0.884
TREU	0.000	2.736	0.000	2.313	0.000	6.111	0.000	1.725	0.377	2.551	0.000	10.384	0.100	-0.725
TRUK	0.000	5.595	0.000	2.880	0.000	6.730	0.000	1.985	0.000	3.180	0.000	8.871	0.582	0.136
TRUSA	0.000	5.120	0.000	5.391	0.000	6.203	0.000	2.398	0.000	4.373	0.000	8.545	0.000	3.186
EU3RDC	0.000	3.066	0.000	1.964	0.000	3.912	0.000	-0.913	0.000	1.529	0.000	4.792	0.000	-1.272
USAEU	0.000	11.690	0,003	-1.364	0.084	-0.889	0.000	-5.887	0.000	-2.786	0.000	-2.809	0.000	-6.692
USAUK	0.000	7.281	0.000	6.194	0.000	7.723	0.000	4.335	0.000	5.951	0.000	9.900	0.000	3.076
USA3RDC	0.000	3.525	0.000	1.954	0.000	3.582	0.000	-1.168	0.000	1.797	0.000	3.324	0.000	-1.668
UKEU	0.000	-0.587	0.000	1.976	0.000	1.908	0.000	2.461	0.000	2.180	0.484	-0.462	0.000	3.058
UK3RDC	0.000	1.143	0,095	-0.209	0.000	1.285	0.000	-3.293	0.000	-0.653	0.000	0.528	0.000	-3.550
GDPR	0.000	0.500	0.000	0.561	0.132	0.040	0.000	0.608	0.000	0.280	0.000	0.588	0.000	0.513
POPR	0.000	0.846	0.000	1.166	0.000	2.056	0.000	1.973	0.000	1.880	0.000	2.584	0.000	1.811
GDPP	0.000	0.022	0.000	0.027	0.000	0.035	0.000	0.070	0.000	0.057			0.000	0.049
POPP	0.000		0.000	0.355	0.000	0.279	0.000	0.492	0.000	0.320	0.000	0.268	0.000	0.396
LNDISTN	0.000	0.322	0,043	0.090	0.000	0.202	0.503	0.020	0.005	0.125	0.000	0.367	0.435	-0.024
SABİT	0.000	-18.831	0.000	-31.989	0.000	-33.768	0.000	-51.638	0.000	-37.388	0.000	-65.150	0.000	-41.493

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.33: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İhracat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7412		7414		7415		7417		7421		7424		7425	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	0.723	0.000	2.788	0.000	2.105	0.000	2.003	0.000	-0.719	0.000	2.295	0.000	2.225
DIR	0.000	-0.815					0.000	0.795	0.815	0.011	0.000	0.802	0.000	1.491
DLP			0.000	0.615			0.000	0.839	0.004	0.284	0.431	0.069		
DIP	0.000	-1.105	0.000	-1.173	0.000	-1.933	0.000	-1.283	0.000	-0.865	0.000	-0.831		
DBO	0.000	3.447	0.000	2.123	0.000	2.017	0.000	2.152	0.000	3.907	0.000	2.542	0.000	3.108
DLAN	0.000	0.937	0.000	0.988	0.000	1.500	0.000	0.458	0.000	1.219	0.000	0.626	0.000	-0.171
DTA1	0.018	4.140	0.000	2.461	0.000	5.553	0.000	4.407	0.000	3.074	0.000	4.435	0.000	4.799
DTA2	0.000	-0.359			0.907	0.022			0.021	-0.424			0.062	0.390
DTA3	0.000	2.434	0.000	1.224	0.090	0.708	0.970	-0.013	0.997	0.001	0.000	1.791	0.881	0.045
DTA4	0.000	-1.012	0.000	-2.070	0.000	-2.278	0.000	-1.210	0.000	-1.202	0.000	-0.905	0.000	-1.397
DTA5	0.125	-1.001	0.166	-0.676	0.133	-1.247	0.084	-0.918	0.849	-0.069	0.000	-3.030	0.000	-2.366
DTA6	0.006	1.836	0.843	-0.100	0.039	-1.708	0.001	1.973	0.000	2.128				
DTA7	0.000	-2.025	0.669				0.000	-2.393	0.000	-2.881	0.154	-0.648	0.002	-1.517
WTO ⁺	0.000	-2.374	0.748	-0.136	0.000	-1.448	0.001	-1.638	0.000	-2.330	0.000	-2.549	0.000	-4.644
WTO ^x			0.845	-0.057	0.000	-0.887	0.379	0.210	0.066	0.295	0.000	1.516	0.000	1.433
IQ	0.000	1.742	0.000	-0.054	0.005	-1.042	0.004	1.309	0.000	3.029	0.001	1.207	0.000	3.454
TREU	0.000	5.008	0.000	6.081	0.000	7.821	0.000	10.683	0.000	5.806	0.000	4.959	0.000	5.478
TRUK	0.000	8.456	0.000	8.145	0.000	9.779	0.000	13.099	0.000	12.026	0.000	8.971	0.000	10.279
TRUSA	0.000	6.308	0.000	7.442	0.000	8.747	0.000	12.357	0.000	11.155	0.000	11.020	0.000	12.398
EU3RDC	0.000	5.397	0.000	2.546	0.000	5.125	0.000	8.867	0.000	5.339	0.000	5.771	0.000	4.853
USAEU	0.008	1.944	0.000	-2.264	0.106	1.425	0.096	1.092	0.000	3.983	0.000	2.087	0.000	1.178
USAUK	0.000	13.383	0.000	6.836	0.000	9.737	0.000	14.032	0.000	14.563	0.000	12.622	0.000	11.389
USA3RDC	0.000	7.968	0.000	2.708	0.000	5.428	0.000	7.895	0.000	9.487	0.000	6.923	0.000	5.225
UKEU	0.081	1.138	0.517	-0.323	0.000	2.490	0.000	6.201	0.000	4.701	0.918	0.073	0.000	4.650
UK3RDC	0.000	5.130	0.000	-1.154	0.000	2.318	0.000	4.456	0.000	6.756	0.000	2.410	0.000	1.626
GDPR	0.000	1.265	0.002	-0.082			0.000	0.943	0.000	0.681	0.000	0.935	0.000	0.727
POPR	0.000	1.108	0.000	2.428	0.000	2.539	0.000	2.745	0.000	1.368	0.000	2.129	0.000	2.783
GDPP			0.002	0.029	0.000	-0.084	0.023	-0.023			0.232	-0.006	0.000	0.042
POPP	0.001	-0.183	0.590	0.026	0.029	0.123	0.000	0.474	0.954	0.003	0.818	-0.014	0.000	0.511
LNDISTN	0.000	0.509	0.000	0.329	0.000	0.408	0.531	0.044	0.000	0.351	0.000	0.386	0.097	-0.108
SABİT	0.000	-61.038	0.000	-33.576	0.000	-40.046	0.000	-85.678	0.000	-48.565	0.000	-67.427	0.000	-77.832

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.33: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İhracat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7427		7429		7431		7434		7436		7438		7439	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	2.112	0.000	1.893	0.000	3.849	0.000	1.018	0.000	1.697	0.000	1.731	0.000	2.512
DIR	0.004	0.231	0.000	-3.489	0.000	2.424							0.091	0.193
DLP					0.000	0.452			0.000	0.211	0.000	1.210	0.000	0.534
DIP	0.000	-1.087	0.000	-1.333	0.000	-0.985	0.000	-1.229	0.000	-1.066			0.000	-0.751
DBO	0.000	2.084	0.000	1.080	0.000	2.240	0.000	2.571	0.000	2.095	0.000	1.698	0.000	2.042
DLAN	0.000	0.682	0.000	1.069	0.056	0.090	0.789	0.012	0.000	0.685	0.000	0.610	0.000	0.390
DTA1	0.000	4.400	0.000	4.851	0.000	2.193	0.000	6.193	0.001	1.682	0.000	3.389	0.000	4.028
DTA2	0.453	0.141	0.000	-0.456					0.045	0.694	0.049	0.552		
DTA3	0.000	1.571	0.562	0.129	0.292	-0.273			0.125	0.258	0.316	0.328	0.059	0.615
DTA4	0.000	-1.735	0.000	-0.948	0.000	-1.158	0.000	-1.830	0.000	-1.891	0.001	-0.933	0.000	-1.134
DTA5	0.002	-1.188	0.000	-2.628	0.038	-1.124	0.053	-1.235	0.786	-0.094	0.400	-0.459	0.083	-1.073
DTA6	0.252	0.489			0.104	0.921	0.479	0.475	0.034	0.830	0.099	0.907	0.986	0.010
DTA7	0.003	-1.301	0.006	-1.309			0.000	-2.893	0.979	0.012	0.000	-1.752	0.001	-1.098
WTO ⁺	0.000	-3.783			0.562	-0.223	0.000	-1.918	0.799	0.090	0.000	-3.624	0.051	-0.630
WTO ^x	0.000	1.558	0.001	-0.391	0.877	-0.029	0.004	0.494	0.026	0.526	0.000	0.875	0.000	0.902
IQ	0.000	1.592	0.639	0.082	0.294	0.340	0.034	0.770	0.001	-0.912	0.000	2.276	0.003	-1.005
TREU	0.000	4.446	0.763	0.174	0.000	9.525	0.000	4.573	0.000	6.340	0.000	4.655	0.000	4.837
TRUK	0.000	7.399	0.000	4.716	0.000	9.518	0.000	6.435	0.000	5.625	0.000	7.406	0.000	6.758
TRUSA	0.000	7.856	0.000	5.446	0.000	8.357	0.000	8.723	0.000	7.419	0.000	9.599	0.000	7.959
EU3RDC	0.000	3.460	0.000	0.647	0.000	6.063	0.000	3.203	0.000	3.275	0.000	3.308	0.000	4.062
USAEU	0.000	-2.017	0.000	-2.483	0.343	-0.571	0.000	-2.624	0.000	-2.102	0.091	-1.073	0.462	0.471
USAUK	0.000	8.525	0.000	6.627	0.000	10.215	0.000	8.208	0.000	8.026	0.000	8.521	0.000	9.461
USA3RDC	0.000	3.133	0.000	0.983	0.000	5.563	0.000	1.848	0.000	3.479	0.000	3.428	0.000	4.601
UKEU	0.000	3.428	0.000	-1.181	0.000	4.397	0.000	4.123	0.000	2.757	0.000	3.164	0.831	-0.037
UK3RDC	0.001	0.555	0.000	-1.195	0.000	1.868	0.000	-0.981	0.000	1.348	0.000	1.557	0.000	2.154
GDPR	0.000	0.439	0.000	0.756	0.000	0.188	0.000	0.605	0.077	-0.051				
POPR	0.000	2.625	0.000	1.451	0.000	3.354	0.000	2.654	0.000	2.402	0.000	2.646	0.000	2.244
GDPP							0.000	0.040			0.009	0.018	0.000	0.056
POPP	0.000	0.428			0.000	0.499	0.000	0.467	0.000	0.309	0.000	0.365		
LNDISTN			0.000	0.471	0.462	-0.044	0.099	-0.078	0.000	0.202	0.002	0.143	0.000	0.476
SABİT	0.000	-61.174	0.000	-43.341	0.000	-66.732	0.000	-67.688	0.000	-37.042	0.000	-45.843	0.000	-36.744

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.33: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İhracat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7461		7462		7464		7468		7469		7471		7472	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	3.674	0.000	2.406	0.000	1.342	0.000	2.773	0.000	2.469	0.000	1.402	0.004	-0.376
DIR	0.000	1.882	0.000	1.930			0.000	1.266	0.000	1.683	0.000	0.698	0.000	-3.020
DLP	0.000	0.267	0.683	-0.041	0.391	0.090	0.429	-0.084	0.000	0.752	0.509	-0.053		
DIP	0.000	-1.541	0.000	-1.426	0.000	-0.585	0.000	-1.212	0.000	-1.098	0.000	-1.197	0.000	-1.453
DBO	0.000	3.103	0.000	3.681	0.000	4.552	0.000	4.032	0.000	2.779	0.000	2.228	0.000	2.308
DLAN	0.011	-0.106	0.000	-0.0336					0.000	-0.265	0.000	0.654		
DTA1	0.042	1.044	0.000	6.059	0.000	3.435	0.000	5.120	0.000	7.230	0.000	3.184	0.000	4.759
DTA2			0.301	-0.242			0.499	-0.159			0.710	0.082	0.076	-0.638
DTA3	0.000	-0.808			0.113	-0.646	0.096	-0.600	0.619	-0.229	0.000	1.750	0.000	0.934
DTA4	0.000	-1.381	0.134	-0.342	0.000	-0.522	0.000	-0.906	0.000	-0.607	0.000	-1.213	0.000	-1.510
DTA5	0.904	0.057	0.000	-3.608			0.430	-0.575	0.000	-3.671	0.000	-1.830		
DTA6	0.000	2.569			0.000	1.772	0.000	3.590						
DTA7			0.022	-0.905	0.000	-2.025	0.000	-3.359	0.000	-1.521	0.335	-0.407	0.000	-1.146
WTO ⁺	0.000	-2.063	0.000	-3.022	0.000	-3.368	0.000	-2.781	0.000	-3.178	0.000	-1.330	0.000	-6.581
WTO ^x			0.000	1.274	0.000	1.137	0.000	0.729	0.002	0.622			0.000	1.915
IQ	0.000	2.098	0.001	1.084	0.000	1.684	0.000	1.841	0.003	0.991	0.006	0.943	0.000	2.927
TREU	0.000	11.844	0.000	7.658	0.000	4.701	0.000	6.056	0.000	4.749	0.000	3.773	0.000	2.735
TRUK	0.000	6.024	0.000	9.147	0.000	6.473	0.000	8.991	0.000	13.260	0.000	7.282	0.000	2.077
TRUSA	0.000	11.030	0.000	8.779	0.001	4.223	0.145	1.772	0.000	9.015	0.000	4.434	0.000	6.942
EU3RDC	0.000	5.523	0.000	8.886	0.000	4.137	0.000	4.466	0.000	5.963	0.000	4.171	0.814	-0.049
USAEU	0.000	-2.267	0.000	5.699	0.000	3.893	0.000	-4.780	0.000	2.205	0.656	-0.130	0.000	-1.907
USAUK	0.000	10.826	0.000	17.153	0.000	15.252	0.000	10.464	0.000	13.406	0.000	10.478	0.000	10.172
USA3RDC	0.000	4.555	0.000	10.639	0.000	9.856	0.000	3.337	0.000	6.303	0.000	4.472	0.000	2.316
UKEU	0.000	-2.242	0.000	5.977	0.031	2.232	0.000	-20.882	0.048	-1.182	0.862	0.033	0.000	-7.136
UK3RDC	0.000	2.021	0.000	6.016	0.000	5.148	0.000	1.045	0.000	2.731	0.000	2.430	0.000	-1.097
GDPR	0.000	0.559	0.000	0.930	0.000	0.685	0.000	0.954	0.000	0.921	0.000	0.559	0.000	1.824
POPR	0.000	2.284	0.000	2.100	0.000	0.522			0.000	1.814	0.000	2.076		
GDPP	0.878	0.001					0.000	-0.043	0.014	-0.015	0.000	0.048	0.001	0.051
POPP			0.002	0.273	0.044	-0.195	0.000	-1.762	0.339	-0.051				
LNDISTN	0.000	0.572	0.088	0.147	0.000	0.488	0.000	2.221	0.000	0.540	0.000	0.363	0.000	0.922
SABİT	0.000	-57.935	0.000	-75.458	0.000	-32.999	0.000	-12.833	0.000	-63.083	0.000	-53.740	0.000	-61.788

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.33: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İhracat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7473		7474		7478		7479	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	1.632	0.000	0.927			0.000	1.584
DIR	0.000	0.728			0.111	0.092	0.000	1.783
DLP	0.370	0.064			0.000	-0.205	0.000	0.383
DIP	0.000	-1.244	0.000	-1.276	0.000	-1.345	0.000	-1.502
DBO	0.000	2.592	0.000	2.645	0.000	2.050	0.000	1.882
DLAN	0.000	0.495			0.907	0.003	0.013	-0.080
DTA1	0.000	4.619	0.000	3.075	0.000	2.219	0.000	5.293
DTA2			0.014	0.572	0.001	0.800		
DTA3	0.848	-0.084	0.000	2.336	0.015	0.436	0.035	0.739
DTA4	0.000	-0.861	0.000	-1.481	0.000	-1.926	0.000	-1.007
DTA5	0.000	-2.144	0.000	-1.920	0.465	0.341	0.008	-1.751
DTA6					0.133	0.775	0.403	0.570
DTA7	0.000	-1.683			0.006	-1.033	0.000	-1.802
WTO ⁺	0.348	0.313	0.000	-3.376	0.000	-2.298	0.013	-0.759
WTO ^x	0.048		0.000	0.993	0.000	0.951	0.526	0.109
IQ	0.000	-0.758	0.000	2.060	0.066	0.488	0.006	-0.654
TREU	0.000	6.873	0.000	3.726	0.000	5.937	0.000	6.559
TRUK	0.000	9.623	0.000	5.947	0.000	6.212	0.000	9.573
TRUSA	0.000	8.605	0.000	9.073	0.000	11.540	0.000	13.393
EU3RDC	0.000	5.715	0.000	3.958	0.000	4.225	0.000	6.230
USAEU	0.011	0.701	0.216	-0.394	0.000	-2.210	0.806	0.171
USAUK	0.000	12.193	0.000	9.986	0.000	6.331	0.000	10.352
USA3RDC	0.000	6.055	0.000	4.759	0.000	2.311	0.000	5.046
UKEU	0.000	4.196	0.000	6.023	0.000	0.755	0.000	3.858
UK3RDC	0.000	3.500	0.000	1.681	0.000	0.525	0.000	1.894
GDPR	0.000	0.824	0.000	0.663	0.000	-0.391	0.000	0.317
POPR	0.000	2.386	0.000	2.648	0.000	3.002	0.000	3.158
GDPP	0.029	0.024			0.000	0.076	0.971	0.001
POPP	0.000	0.313	0.000	0.570			0.000	0.319
LNDISTN			0.001	-0.201	0.000	0.323	0.921	0.005
SABİT	0.000	-72.551	0.000	-71.297	0.000	-33.295	0.000	-65.417

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.34: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İthalat Analiz Sonuçları

Değişkenler	7		74		741		742		743		746		747	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	0.640	0.000	0.480	0.000	0.734	0.000	1.166	0.000	1.257	0.000	2.054	0.000	2.207
DIR	0.000	0.343	0.000	0.424	0.000	-1.158	0.000	-0.604	0.000	-1.450			0.000	-0.732
DLP	0.000	1.778	0.000	1.999	0.000	2.449	0.000	2.558	0.000	1.783			0.000	2.566
DIP	0.000	1.001	0.000	-0.256	0.000	-0.964	0.000	-1.103	0.003	0.293	0.000	-1.040	0.000	-0.590
DBO	0.000	1.304	0.000	0.967	0.000	1.841			0.000	1.364	0.000	3.066	0.000	1.828
DLAN			0.000	0.196	0.000	1.259	0.000	1.498	0.000	1.102	0.000	0.288	0.000	1.476
DTA1	0.005	3.754	0.000	6.378	0.000	7.171	0.000	5.876			0.000	7.704	0.000	6.835
DTA2	0.014	0.623			0.019	1.149	0.118	0.533	0.000	1.722	0.000	1.479	0.003	1.243
DTA3	0.000	0.810	0.000	1.377	0.000	2.117	0.000	1.407	0.000	2.220	0.269	0.597	0.000	1.224
DTA4	0.000	-2.829	0.000	-2.619	0.000	-3.853	0.000	-2.908	0.000	-5.460	0.000	-4.421	0.000	-3.795
DTA5	0.789	0.355	0.966	-0.017			0.943	-0.075	0.000	3.765	0.100	1.082	0.317	-1.334
DTA6	0.000	-9.169			0.177	-0.920	0.362	-0.974	0.000	3.344			0.095	-2.327
DTA7	0.000	-1.638	0.000	-1.918	0.155	-0.910	0.127	-0.766	0.000	1.866	0.055	-0.670	0.421	0.475
WTO ⁺	0.000	4.736	0.000	3.815	0.000	8.418	0.014	0.876	0.000	4.460	0.000	-4.111	0.000	9.236
WTO ^x	0.000	-3.508	0.000	-2.353	0.000	-3.185	0.000	-2.275	0.000	-3.386	0.000	-2.613	0.000	-3.725
IQ	0.000	-3.445	0.000	-4.953	0.000	-10.587	0.000	-2.582	0.000	-4.563	0.117	-0.913	0.000	-10.235
TREU	0.459	0.977	0.982	-0.012	0.160	-0.829	0.067	1.951	0.000	2.297	0.025	1.939	0.516	0.858
TRUK	0.000	5.926	0.000	5.566	0.000	6.851	0.000	6.758	0.000	3.882	0.000	6.906	0.000	6.757
TRUSA	0.000	6.534	0.000	6.398	0.000	7.925	0.000	8.069	0.000	5.294	0.000	5.592	0.000	7.234
EU3RDC	0.000	2.599	0.000	1.841	0.623	-0.115	0.773	0.051	0.000	-1.232	0.627	-0.092	0.000	0.769
USAEU	0.002	7.590	0.000	-2.301	0.000	-5.894	0.124	-1.730	0.000	-11.042	0.000	-4.765	0.010	-3.770
USAUK	0.000	8.443	0.000	8.409	0.000	7.628	0.000	9.622	0.000	7.630	0.000	8.952	0.000	10.149
USA3RDC	0.000	3.531	0.000	2.746	0.000	1.974	0.000	2.251	0.000	0.881	0.000	1.601	0.000	2.936
UKEU	0.000	3.174	0.000	3.847	0.019	2.528	0.706	0.464	0.940	-0.072	0.000	-16.792	0.000	5.414
UK3RDC	0.000	1.304	0.149	0.208	0.000	-9.974	0.000	-8.896	0.000	-10.953	0.000	-9.167	0.000	-8.598
GDPR	0.000	0.314	0.000	0.415	0.244	-0.046			0.494	0.025	0.000	0.338		
POPR	0.000	1.109	0.000	1.349	0.000	1.657	0.000	1.705	0.000	1.393	0.000	-0.015	0.000	2.028
GDPP	0.000	-0.207	0.000	-0.282	0.000	-0.379	0.000	-0.196	0.000	-0.093	0.874	-0.243	0.000	-0.149
POPP	0.000	0.662	0.000	0.932	0.000	0.642	0.000	0.670	0.000	0.637	0.000	-0.677	0.000	0.954
LNDISTN	0.751	-0.020	0.000	-0.170	0.054	0.193	0.002	0.344	0.000	0.331	0.000	1.756		
SABİT	0.000	-18.896	0.000	-29.595	0.000	-15.760	0.000	-27.068	0.000	-22.549	0.061	5.385	0.000	-37.140

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.34: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İthalat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7412		7414		7415		7417		7421		7424		7425	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR					0.020	0.220			0.000	-0.139			0.002	-0.181
DIR	0.001	-0.097												
DLP	0.000	5.824			0.000	2.847			0.000	4.931	0.000	4.762	0.000	4.919
DIP							0.000	-0.572	0.000	0.157	0.855	-0.017	0.000	-0.498
DBO	0.000	3.864	0.000	1.265	0.439	0.112	0.000	2.851	0.000	2.206	0.000	3.537	0.000	2.401
DLAN	0.000	0.222	0.000	1.149	0.000	0.296			0.000	0.289	0.842	-0.008	0.000	0.259
DTA1	0.000	6.849	0.000	13.240	0.000	10.394	0.000	12.411	0.000	7.468	0.000	8.250	0.000	7.000
DTA2	0.000	0.155	0.000	-2.785	0.045	0.798	0.004	0.740	0.059	0.228	0.385	0.155	0.007	0.534
DTA3	0.000	5.186	0.000	4.015	0.000	5.672	0.000	5.201	0.000	2.741	0.000	3.294	0.000	3.498
DTA4					0.000	-3.109	0.000	-4.315	0.865	0.023	0.000	-1.225	0.000	-0.968
DTA5	0.000	5.575	0.100	1.356			0.638	-0.742	0.027	3.077	0.762	0.216	0.141	1.521
DTA6	0.173	2.507					0.009	-4.309	0.433	1.302			0.210	1.354
DTA7	0.000	-7.221	0.000	-5.179	0.000	-2.805	0.143	0.576	0.000	-5.054	0.000	-4.033	0.000	-3.763
WTO ⁺	0.000	-6.444	0.000	5.400	0.000	12.627	0.000	-6.938	0.000	-3.185	0.000	-3.093	0.000	-6.371
WTO ^x	0.000	1.115	0.000	-4.722	0.000	-3.133	0.000	1.326	0.000	1.436	0.000	1.061	0.059	0.556
IQ			0.000	-9.130	0.000	-17.450	0.000	-4.019	0.000	-4.036	0.030	-1.236	0.009	1.264
TREU	0.804	-0.365	0.793	0.288	0.000	-4.155	0.569	0.888	0.253	1.425	0.025	-2.125	0.091	-1.795
TRUK	0.000	14.545	0.000	10.343	0.000	11.781	0.000	11.385	0.000	13.297	0.000	10.679	0.000	8.691
TRUSA	0.000	13.868	0.000	11.449	0.000	10.714	0.000	12.943	0.000	14.220	0.000	11.523	0.000	9.575
EU3RDC	0.000	0.850	0.000	2.041	0.000	3.234	0.000	2.266	0.000	1.819	0.257	0.262	0.004	-0.685
USAEU	0.094	3.122	0.000	-1.929	0.000	-7.088	0.149	2.428	0.174	2.306	0.127	-0.451	0.669	-0.478
USAUK	0.000	15.160	0.000	10.447	0.000	8.570	0.000	13.646	0.000	14.784	0.000	11.993	0.000	12.239
USA3RDC	0.000	6.639	0.000	3.980	0.000	3.937	0.000	5.563	0.000	7.269	0.000	3.098	0.000	3.673
UKEU	0.000	4.631	0.000	4.981	0.000	9.402	0.000	4.103	0.000	4.130	0.000	-5.457	0.797	0.067
UK3RDC	0.000	2.437	0.839	0.053	0.075	0.434	0.000	1.753	0.000	4.740	0.445	-0.191	0.028	-0.670
GDPR	0.000	0.401	0.000	0.649	0.000	0.412	0.000	0.975	0.000	0.407	0.000	0.861	0.000	0.737
POPR	0.000	0.394	0.000	1.483	0.000	2.236	0.000	1.278	0.000	0.526	0.000	0.453	0.000	0.999
GDPP	0.000	-0.331	0.000	-0.675	0.000	-0.969	0.000	-0.443	0.000	-0.428	0.000	-0.393	0.000	-0.421
POPP	0.000	0.306	0.000	0.829	0.000	1.283	0.000	0.685	0.000	0.455			0.000	0.767
LNDISTN					0.001	-0.588					0.000	0.585		
SABİT	0.000	-13.706	0.000	-33.205	0.000	-31.031	0.000	-48.513	0.000	-15.865	0.000	-23.626	0.000	-35.969

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.34: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İthalat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7427		7429		7431		7434		7436		7438		7439	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.001	0.250	0.000	0.454	0.000	0.861	0.000	1.372	0.000	0.496	0.000	1.141	0.000	0.298
DIR			0.679	-0.043	0.000	1.321	0.000	1.314	0.000	2.217	0.000	0.710		
DLP	0.000	4.611			0.000	4.214	0.000	2.990	0.000	1.302	0.000	3.975		
DIP	0.000	-0.815	0.000	-0.546			0.000	0.696	0.000	0.468	0.040	0.220	0.000	0.775
DBO			0.000	1.552	0.000	1.232	0.000	2.046	0.000	1.141	0.000	1.761	0.000	1.506
DLAN	0.000	0.587	0.000	0.733			0.000	-0.311	0.154	-0.081				
DTA1	0.000	5.584	0.000	9.886	0.000	11.223	0.000	9.046	0.000	6.777			0.000	8.318
DTA2	0.097	0.440	0.001	0.842	0.243	0.394	0.271	0.345	0.102	0.610	0.016	0.707		
DTA3	0.000	4.183	0.001	1.450	0.000	4.635	0.000	3.196	0.000	2.406	0.000	5.434	0.000	5.943
DTA4	0.000	-2.423	0.000	-3.726	0.000	-1.401	0.000	-1.723	0.000	-6.337	0.000	-1.456	0.000	-4.713
DTA5	0.359	1.193	0.537	-0.730	0.894	-0.243	0.253	1.056	0.954	0.038	0.000	7.700		
DTA6	0.883	0.195	0.002	-3.781	0.815	-0.458			0.378	-0.580	0.000	8.590	0.000	-3.536
DTA7	0.000	-2.074	0.207	0.549	0.000	-3.182	0.000	-3.785	0.865	-0.081	0.000	-3.276	0.000	0.833
WTO ⁺	0.195	0.713	0.000	-6.115	0.000	3.991	0.001	1.477	0.000	7.771	0.444	-0.333	0.480	-0.288
WTO ^x	0.000	-1.172	0.001	-0.916	0.000	-2.187	0.000	-3.234	0.000	-5.854	0.000	-2.703	0.000	-1.583
IQ	0.000	-3.733	0.008	-1.371	0.000	-10.841	0.000	-5.941	0.000	-5.274	0.000	-2.631	0.000	-3.321
TREU	0.780	-0.363	0.008	3.115	0.452	-1.352	0.940	0.081	0.228	-0.981	0.000	5.383	0.000	-2.160
TRUK	0.000	8.996	0.000	8.438	0.000	9.557	0.000	9.889	0.000	7.973	0.000	13.153	0.000	7.860
TRUSA	0.000	9.980	0.000	9.579	0.000	10.360	0.000	9.608	0.000	9.778	0.000	11.520	0.000	9.894
EU3RDC	0.000	2.374	0.000	1.627	0.000	2.968	0.000	3.432	0.000	2.940	0.000	4.200	0.000	1.766
USAEU	0.250	-1.572	0.490	0.866	0.067	-3.658	0.000	-2.918	0.000	-5.629	0.000	-9.944	0.004	-1.157
USAUK	0.000	10.780	0.000	11.261	0.000	11.139	0.000	10.195	0.000	11.462	0.000	10.955	0.000	11.624
USA3RDC	0.000	3.483	0.000	3.918	0.000	3.754	0.000	4.637	0.000	3.875	0.000	4.622	0.000	3.516
UKEU	0.438	0.920	0.000	-8.939	0.035	-2.425	0.000	6.163	0.000	2.399	0.000	1.978	0.000	3.755
UK3RDC	0.000	0.953	0.000	1.250	0.065	-0.503	0.408	-0.201	0.000	1.307	0.319	-0.258	0.000	0.875
GDPR			0.000	0.469	0.000	0.425	0.000	0.507	0.000	0.159	0.000	0.614	0.000	0.977
POPR	0.000	1.619	0.000	0.644	0.000	1.523	0.000	2.235	0.000	1.746	0.000	2.088	0.000	1.540
GDPP	0.000	-0.535	0.000	-0.298	0.000	-0.550	0.000	-0.483	0.000	-0.252	0.000	-0.589	0.000	-0.205
POPP	0.000	0.664	0.169	-0.134	0.000	0.610	0.000	1.139	0.000	1.014			0.000	1.003
LNDISTN	0.025	0.238	0.000	1.134	0.000	0.370	0.001	-0.489						
SABİT	0.000	-17.247	0.000	-15.280	0.000	-28.187	0.000	-50.147	0.000	-36.836	0.000	-31.775	0.000	-43.125

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.34: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İthalat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7461		7462		7464		7468		7469		7471		7472	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	1.757	0.000	0.978	0.000	0.512	0.000	0.706	0.000	1.480	0.000	0.313	0.000	1.038
DIR	0.000	2.370	0.000	1.270	0.000	0.611	0.000	0.502	0.000	0.931				
DLP	0.000	3.413												
DIP	0.000	-0.857	0.000	-0.930	0.000	0.530	0.000	-0.510	0.000	0.567			0.000	2.087
DBO			0.000	5.678	0.000	5.232	0.000	3.424	0.000	4.211	0.000	3.040	0.000	3.582
DLAN	0.000	-0.473	0.000	-1.099	0.000	-0.432	0.000	-0.488	0.000	-0.837				
DTA1	0.000	6.145	0.000	10.012	0.000	9.616	0.000	10.589	0.000	11.087	0.000	11.643	0.000	13.074
DTA2	0.000	2.288	0.008	0.554	0.006	0.479	0.001	0.688	0.007	0.639	0.721	-0.067	0.067	0.433
DTA3	0.865	-0.072	0.335	0.608			0.017	1.330	0.001	2.034	0.000	3.262	0.000	6.079
DTA4	0.000	-4.271	0.165	-0.307	0.969	-0.006	0.000	-1.751	0.000	-1.885	0.000	-2.358	0.000	-2.739
DTA5	0.429	-1.023	0.000	3.426	0.006	3.268	0.011	3.476	0.000	3.164	0.147	2.356	0.513	1.183
DTA6	0.274	-1.551	0.018	2.585	0.466	-1.231	0.784	-0.447			0.249	-2.131	0.093	-3.231
DTA7			0.000	-6.529	0.000	-5.440	0.000	-4.657	0.000	-3.491	0.027	-0.807	0.082	-0.894
WTO ⁺	0.000	-3.932	0.000	-8.995	0.000	-10.843	0.000	-11.528	0.000	-12.323	0.000	4.292	0.000	-4.122
WTO ^x	0.000	-2.060	0.000	1.355	0.000	3.001	0.000	1.664	0.000	1.304	0.000	-1.803	0.000	-2.219
IQ	0.182	0.710	0.654	-0.209	0.935	-0.024	0.280	0.603	0.209	0.680	0.000	-13.675	0.000	-5.818
TREU	0.012	3.178	0.021	2.113	0.662	0.453	0.106	2.007	0.002	2.792	0.089	2.645	0.260	-1.980
TRUK	0.000	12.035	0.000	8.401	0.000	10.683	0.000	8.595	0.000	10.112	0.000	11.638	0.000	10.058
TRUSA	0.000	9.278	0.000	6.693	0.000	8.867	0.000	7.858	0.000	9.649	0.000	11.686	0.000	9.614
EU3RDC	0.000	4.464	0.471	-0.173	0.030	-0.453	0.039	0.521	0.000	1.701	0.000	1.678	0.000	1.502
USAEU	0.984	0.029	0.042	-2.380	0.093	2.892	0.019	-3.919	0.834	-0.083	0.194	-2.443	0.279	-2.105
USAUK	0.000	11.296	0.000	10.398	0.000	9.009	0.000	7.502	0.000	11.715	0.000	13.498	0.000	12.468
USA3RDC	0.000	5.366	0.000	2.078	0.000	2.565	0.021	-0.877	0.000	3.978	0.000	4.937	0.000	2.860
UKEU	0.000	1.648	0.000	-11.396	0.000	-4.511	0.000	-9.477	0.000	1.737	0.000	3.864	0.012	-3.995
UK3RDC	0.011	0.651	0.002	-1.156	0.000	-1.853	0.199	-0.417	0.000	1.130	0.000	1.252	0.000	-1.491
GDPR	0.000	0.251	0.000	0.387	0.000	0.363	0.000	0.751	0.000	0.687	0.000	0.892	0.000	1.099
POPR	0.000	1.881	0.000	0.102	0.000	0.157	0.008	0.353	0.000	1.385	0.000	0.984	0.000	0.855
GDPP	0.000	-0.617	0.000	-0.364	0.000	-0.402	0.000	-0.590	0.000	-0.416	0.000	-0.480	0.000	-0.220
POPP	0.000	0.916					0.211	-0.164	0.000	0.885	0.000	0.581	0.323	0.145
LNDISTN			0.000	1.034	0.000	0.442	0.000	0.823					0.000	0.565
SABİT	0.000	-31.247	0.000	-4.579	0.018	-1.780	0.012	-9.691	0.000	-44.859	0.000	-38.131	0.000	-46.471

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.34: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait İthalat Analiz Sonuçları - Devamı

Değişkenler	7473		7474		7478		7479	
	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı	P ist.	Katsayı
DLR	0.000	0.285	0.000	0.860	0.523	-0.042	0.000	0.250
DIR	0.000	1.087	0.000	1.297	0.000	2.310		
DLP	0.000	5.295	0.000	4.215	0.000	2.909	0.000	3.506
DIP	0.015	-0.203	0.000	-0.425	0.000	-1.372	0.000	-0.951
DBO	0.000	2.762	0.000	1.844	0.000	1.293	0.000	1.740
DLAN	0.007	-0.112	0.116	0.077			0.919	-0.005
DTA1	0.000	5.150	0.005	4.222	0.000	9.659	0.000	5.518
DTA2	0.061	-0.169	0.411	-0.110	0.019	0.924	0.521	0.187
DTA3	0.000	3.437	0.000	4.215	0.001	1.413	0.000	3.033
DTA4			0.000	-1.951	0.000	-3.221	0.000	-2.140
DTA5	0.011	3.314	0.003	4.394	0.138	-2.006	0.133	1.847
DTA6	0.017	3.859	0.138	2.512	0.003	-4.157	0.697	0.558
DTA7	0.000	-3.145	0.000	-1.906	0.441	-0.407	0.086	-0.678
WTO ⁺	0.000	6.006	0.000	8.658	0.000	9.656	0.000	8.080
WTO ^x	0.275	-0.253	0.516	-0.155	0.000	-3.038	0.000	-3.278
IQ	0.000	-10.614	0.000	-13.266	0.000	-12.658	0.000	-10.733
TREU	0.008	10.878	0.013	3.533	0.087	2.311	0.052	2.277
TRUK	0.000	12.173	0.000	10.209	0.000	9.783	0.000	8.661
TRUSA	0.000	12.173	0.000	11.600	0.000	12.374	0.000	10.082
EU3RDC	0.000	2.266	0.000	1.863	0.000	4.731	0.000	2.630
USAEU	0.012	-4.139	0.000	-7.732	0.872	-0.232	0.002	-4.573
USAUK	0.000	13.930	0.000	12.500	0.000	12.400	0.000	11.516
USA3RDC	0.000	6.782	0.000	3.909	0.000	5.426	0.000	4.983
UKEU	0.080	-3.651	0.937	-0.143	0.056	1.722	0.054	-2.587
UK3RDC	0.005	0.779	0.096	0.438	0.000	2.435	0.000	1.338
GDPR	0.000	0.657	0.000	0.685			0.000	0.338
POPR	0.002	0.590	0.000	1.406	0.000	1.988	0.000	1.432
GDPP	0.000	-0.552	0.000	-0.330	0.000	-0.388	0.000	-0.370
POPP	0.263	0.212	0.000	0.631	0.000	0.705	0.007	0.331
LNDISTN	0.008	0.504	0.628	0.083	0.000	0.317	0.000	0.609
SABİT	0.000	-18.970	0.000	-44.247	0.000	-29.434	0.000	-27.361

Kaynak: Yazar tarafından hesaplanmıştır

Tablo 5.33 ve 5.34’de verilen istatistik sonuçlarına göre (P stat) istatistiki olarak anlamsız ($p>0.10$) olan değişkenler yorumlara dahil edilmeyecek olup, bu değişkenlerin listesine EK 27’de yer verilmiştir. Bunun haricinde analiz sonuçlarına göre test istatistik değerleri anlamlı bulunan değişkenler ait yorumlar, bu çalışmanın spesifik değerlendirme kısmını oluşturmaktadır.

5.2.1. Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörüne Ait Bulguların Değerlendirilmesi

TTIP anlaşmasının Türkiye dış ticaretine olası etkilerinin belirlenebilmesi amacıyla çalışmaya dahil edilen 5 endüstriye (0, 3, 5, 6, ve 7 kodlu endüstriler) ait analiz sonuçlarının tamamı genel değerlendirme başlığı altında ele alınırken, “7-Makinalar ve ulaştırma araçları” sektörüne ilişkin analiz sonuçları ayrıca spesifik olarak yorumlanmaktadır. Makinalar ve ulaştırma araçları endüstrisine ait toplam 87 alt-endüstri olmasına rağmen, Türkiye-ABD ve Türkiye-AB ticareti dikkate alınarak, en yüksek ticaret hacmine sahip olunan 32 alt-endüstri değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Analiz sonuçlarının değerlendirmesi, denklemlerin bağımlı değişkenleri olan ihracat ve ithalat için ayrı ayrı yapılacak olup, denklemin bağımsız değişkenleri ile ihracat ve ithalat arasındaki ilişkiler yorumlanacaktır.

5.2.1.1. Çekim Modeli Standart Sürekli Değişkenlerine Ait Değerlendirmeler

Standart bir çekim modelinin temel sürekli değişkenleri arasında yer alan GDP (Ev sahibi ve partner ülkeye ait GSYİH düzeyleri), POP (Ev sahibi ve partner ülkeye ait nüfus düzeyleri) ve DISTN (Ev sahibi ve partner ülke arasındaki dinamik uzaklık) değişkenlerinin analiz sonuçlarına göre test katsayı sonucu pozitif ve negatif çıkan alt-endüstriler şu şekildedir:

a- Ekonomik Büyüklük (GSYİH ve Nüfus)

Ülkelerin gerek GSYİH seviyeleri gerekse de nüfusları, arz ve talep düzeylerinin belirlenmesinde iki önemli husustur. Herhangi bir STA’nın tarafı olan ülkelerin ekonomik hacimlerinin büyük ve benzer olmasının anlaşma sayesinde yaratılacak ticaret üzerinde daha fazla belirleyici etkilerinin olacağını açıktır (Baier ve Bergstrand, 2004: 33). Benzer olarak nüfus düzeyi de GSYİH gibi talep üzerinde pozitif etki yaratan bir diğer kriterdir.

İhracat Analiz Sonuçları

GDPR pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 742, 743, 746, 747, 7412, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474 ve 7479

GDPP pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 747, 7414, 7425, 7434, 7438, 7439, 7471, 7472, 7473 ve 7478

GDPR negatif olan alt-endüstriler: 7414, 7436 ve 7478

GDPP negatif olan alt-endüstriler: 7415, 7417, 7468 ve 7469

Katsayı değerleri pozitif çıkan GDP değişkenlerinin ihracat ile pozitif korelasyona sahip oldukları, gerek ev sahibi ülkenin gerekse partner ülkenin GSYİH düzeylerindeki artışların ihracat (Ev sahibi ülkenin ihracatı/partner ülkenin ithalatı) üzerine pozitif etki edeceği kabul edilmektedir. Aksine katsayı sonuçları negatif olarak bulunan alt-endüstrilerde ev sahibi yada partner ülkenin GSYİH değerleri ile ihracat arasında negatif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Daha geniş bir tanımla, ev sahibi ülkenin GSYİH düzeyi ile ihracat arasında pozitif ilişki olması durumunda, ortaya çıkan ekonomik büyümenin yalnızca iç piyasada değil, dış piyasada da talep yaratıcı bir etkisinin olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca benzer şekilde, partner ülkenin GSYİH'sı ile ev sahibi ülkenin ihracatı arasındaki pozitif ilişki de, partner ülke ekonomik büyümesinin bir dış talebe (partner ülke açısından ithalat talebine) neden olduğunu açıklamaktadır.

GDP değişkenlerine ait analiz sonuçlarına göre, test istatistiği anlamlı olanlar arasında, katsayı değeri pozitif çıkan alt-endüstri sayısı negatif çıkanlara göre oldukça yüksektir. Öyle ki, GDPR değişkeni için değerlendirmeye alınan 28 alt-endüstrinin %89'unda (25 adet) katsayı değeri pozitif iken yalnızca 3 alt-endüstride sonuç negatiftir. Benzer şekilde GDPP değişkeni için de değerlendirmeye alınan 19 alt-endüstrinin %74'ü (14 adet) ile ihracat arasındaki ilişki pozitif olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, GSYİH artışları, 25 alt-endüstride ev sahibi ülkenin ihracatını, 19 alt-endüstride ise partner ülkenin ithalat talebini artırmaktadır.

İthalat Analiz Sonuçları

GDPR pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 746, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474 ve 7479

GDPP pozitif olan alt-endüstriler: Yok

GDPR negatif olan alt-endüstriler: Yok

GDPP negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

İktisat teorisinin temel ilkelerine göre, GSYİH artışları ile ithal mal talebi arasında pozitif bir ilişki olduğu bilinmektedir. Bu çalışmadaki analizlerden elde edilen bulgular, bu teoriyi tümüyle destekler nitelikte sonuç vermektedir. Öyle ki ev sahibi ülkenin GSYİH düzeyi ile ithalatı arasında, analize dahil edilen tüm alt-endüstrilerde pozitif ilişkiye rastlanırken,

partner ülkelerin GSYİH'sı ile ev sahibi ülkenin ithalatı arasındaki ilişki de yine tüm alt-endüstrilerde negatif sonuç vermektedir. Sonuç olarak ev sahibi ülkenin ekonomik büyümesi, ithalat talebi üzerinde pozitif etki yaratmaktadır.

b- Dinamik Uzaklık

Tinbergen (1962) ve Pöyhönen (1963)'e göre, çekim modelinin en temel varsayımlarından birisi de ülkeler arasındaki coğrafi uzaklığın maliyet artışlarına neden olması sebebiyle, taraflar arasındaki dış ticaretin bu durumda olumsuz etkileneceğidir. Bu çalışmanın değişkenlerinden birisi olan DISTN değişkeni, ülkeler arasındaki coğrafi uzaklık yerine üçüncü bölümde açıklanan dinamik uzaklık ölçütü esas alınarak analizlere dahil edilmiştir. Bu nedenle yalnızca ülkeler arasındaki coğrafi uzaklık değil, ülkelerin değişen nüfus düzeyleri de dinamik uzaklığın belirlenmesinde ve ülkeler arasındaki ticaret değerleri üzerinde etkili olmaktadır.

İhracat Analiz Sonuçları

DISTN pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 743, 746, 7412, 7414, 7415, 7421, 7424, 7429, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472 ve 7478

DISTN negatif olan alt-endüstriler: 7425, 7434 ve 7474

İthalat Analiz Sonuçları

DISTN pozitif olan alt-endüstriler: 741, 742, 743, 746, 7424, 7427, 7429, 7431, 7462, 7464, 7468, 7472, 7473, 7478 ve 7479

DISTN negatif olan alt-endüstriler: 74, 7415 ve 7434

Analiz sonuçlarına göre, test anlamlılığı bulunan 27 alt-endüstrinin %89'unda (24 adet) DISTN değişkeni ile ihracat arasında pozitif ilişki bulunurken, ithalat için analizlere dahil edilen alt-endüstrilerde bu oran %83'tür (15 adet alt-endüstri). Yani hem ihracat hem de ithalat analizlerinde, alt-endüstrilerin genelinde ev sahibi ülke ile partner ülke arasındaki dinamik uzaklık arttıkça karşılıklı ticaret ilişkisi de artmaktadır. Bu sonuçların elde edilmesinde elbette ki ülke nüfuslarının mesafe hesaplamalarına dahil edilmesinin payı önemli bir yere sahip olmaktadır.

5.2.1.2. Çekim Modeli Standart Kukla Değişkenlerine Ait Değerlendirmeler

Standart bir çekim modelinin kukla değişkenleri, ev sahibi (İhracatçı) ülkenin kara ülkesi olduğunu ifade eden DLR değişkeni, partner ülkenin (İthalatçı) kara ülkesi olduğunu ifade eden DLP değişkeni, ev sahibi ülkenin denize kıyısı olup olmadığını gösteren DIR

değişkeni, partner ülkenin denize kıyısı olup olmadığını ifade eden DIP değişkeni, ev sahibi ve partner ülkenin sınır komşusu olup olmadığını ifade eden DBO değişkeni ve ülkelerin aynı dili konuşup konuşmadıklarını ifade eden DLAN değişkeninden oluşmaktadır.

a- Kara Ülkesi Olma Durumu

DLR ve DLP sembolleri ile ifade edilen ve ülkelerin kara ülkesi olup olmamalarına göre değerlendirilen bu değişkenler, analize dahil edilen ülkelerin tamamen bir kara ülkesi olmasını yani denize veya okyanusa hiçbir bağlantılarının olmaması anlamına gelmektedir. Bunun önemi ise, ülkeler arasındaki ulaştırma maliyetlerinin belirlenmesinde kara, deniz ve/ya hava taşımacılığının maliyetler açısından belirleyici olmasıdır. Bu değişkenleri tek başına değerlendirmek, kesin ve net bir yorum üretmeye yetmeyeceği gibi ihracat ve ithalat ile pozitif veya negatif bir ilişki göstermesi de büyük bir öneme sahip olmamaktadır. Ancak yine de sınır komşuluğu gibi bir başka kriter ile birlikte yorumlandığında ticaret üzerinde pozitif etkili olmaları beklenen bir sonuçtur.

İhracat Analiz Sonuçları

DLR pozitif olan alt-endüstriler: 7, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7468, 7469, 7471, 7473, 7478 ve 7479

DLR negatif olan alt-endüstriler: 7421 ve 7472

DLP pozitif olan alt-endüstriler: 7, 741, 743, 746, 7414, 7417, 7421, 7431, 7434, 7438, 7439, 7461, 7469 ve 7479

DLP negatif olan alt-endüstriler: 7478

İthalat Analiz Sonuçları

DLR pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7415, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474 ve 7479

DLR negatif olan alt-endüstriler: 7421 ve 7425

DLP pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 747, 7412, 7415, 7421, 7424, 7425, 7427, 7431, 7434, 7436, 7438, 7461, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DLP negatif olan alt-endüstriler: Yok

Karşılıklı ticaret taraflarının kara ülkesi olduğunu ifade eden DLR ve DLP değişkenlerine ait hem ihracat hem de ithalat için yapılan analiz sonuçlarında, alt-endüstrilerin tamamına yakınında sonuçlar pozitif bulunmaktadır. İhracat denkleminde DLR için test istatistiği anlamlı bulunan 28 alt-endüstrinin %93'ünde (26 adet), DLP için 15 alt-endüstrinin %94'ünde (14 adet) ilişkinin yönü pozitiftir. İthalat denkleminde ise DLR için 27 alt-endüstrinin %93'ünde (25 adet), DLP için alt-endüstrilerin tamamında ilişkinin yönü pozitiftir. Yani ticaret taraflarının her ikisinin de kara ülkesi olması, hem ihracatı hem de ithalatı pozitif etkilemektedir.

b- Kıyı Ülkesi Olma Durumu

Söz konusu bu değişkenler tıpkı kara ülkesi olma durumunun aksine ev sahibi ve partner ülkenin denize veya okyanusa kıyısı olup olmadığını ifade etmektedirler. Ülkelerin tümüyle kara ülkesi olmasının analiz sonuçları üzerinde tek başına yeterli olmadığı gibi, denize veya okyanusa kıyısı olup olmamaları da tek başlarına sağlıklı bir yorum aracı olmamaktadır. Ancak yine de hem ev sahibi hem partner ülkelerin birlikte denize kıyısının bulunması, taraflar arasındaki ticaretin pozitif etkilenmesine neden olabilmektedir.

İhracat Analiz Sonuçları

DIR pozitif olan alt-endüstriler: 746, 7417, 7424, 7425, 7427, 7431, 7439, 7461, 7462, 7468, 7469, 7471, 7473 ve 7479

DIR negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 742, 743, 747, 7412, 7429 ve 7472

DIP pozitif olan alt-endüstriler: Yok

DIP negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

İthalat Analiz Sonuçları

DIR pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 7431, 7434, 7436, 7438, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7473, 7474 ve 7478

DIR negatif olan alt-endüstriler: 741, 742, 743, 747 ve 7412

DIP pozitif olan alt-endüstriler: 7, 743, 7421, 7434, 7436, 7438, 7439, 7464 ve 7469

DIP negatif olan alt-endüstriler: 74, 741, 742, 746, 747, 7417, 7425, 7427, 7429, 7461, 7462, 7468, 7473, 7474, 7478 ve 7479

Ülkelerin karşılıklı olarak denize kıyı ülkesi olmaları durumunda elde edilen analiz sonuçları, tarafların kara ülkesi olma durumuna göre daha karışıktır. Öyle ki hem ihracat hem de ithalat ev sahibi ülkenin denize kıyı olması alt-endüstrilerin genelinde ticareti pozitif etkilerken, partner ülkenin denize kıyı olması hem ihracat hem ithalat alt-endüstrilerin genelinde ticareti negatif etkilemektedir.

c- Sınır Komşuluğu

Çekim modeline ilişkin ilk çalışmalardan birisi olan ve literatüre Tinbergen (1962) tarafından tanıtılan modelde, çalışmaya dahil edilen değişkenlerden birisi de ülkeler arasındaki sınır komşuluğu ilişkisidir. Tinbergen'in elde ettiği sonuçlarda, ülkeler arasındaki STA'lar ile ekonomik büyüklük ve coğrafi uzaklığın önemli belirleyiciler olduğu, ancak sınır komşuluğu gibi değişkenlerin ise daha az belirleyici olduğu ifade edilmektedir. Ancak çok belirleyici olmasa da sınır komşuluğu bulunan ülkeler arasındaki ticaretin pozitif yönde değişmesi beklenen bir sonuçtur (Tinbergen, 1962: 268).

İhracat Analiz Sonuçları

DBO pozitif olan alt-endüstriler: 7, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DBO negatif olan alt-endüstriler: Yok

İthalat Analiz Sonuçları

DBO pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7417, 7421, 7424, 7425, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DBO negatif olan alt-endüstriler: Yok

Ülkelerin sınır komşuluğu bulunmasının ticarete etkisini değerlendiren DBO değişkenine ait analiz sonuçları, çekim modelinin en önemli varsayımlarından birisi olan coğrafi uzaklığın ticaret maliyetlerini artırması ve sınır komşuluğunun ticareti pozitif etkilemesi anlayışına paralel sonuçlar vermektedir. Hem ihracat hem de ithalat denklemi analiz

sonuçlarına göre test istatistiği anlamlı bulunan tüm alt-endüstrilerde ilişkinin yönü pozitif olarak elde edilmiştir. Buna göre sınır komşuluğu bulunan ülkeler arasında tüm alt-endüstrilerde hem ihracat hem de ithalat, bu durumdan pozitif etkilenmektedir.

d- Ortak Dil Birliği

Çekim modellerinde ülkeler arasındaki ticaret maliyetlerinin belirlenmesinde kullanılan bir başka değişken ise ülkeler arasındaki ortak dil birliğidir. Ülkeler arasında aynı dilin konuşulması, kültürel yakınlığa işaret ederken, karşılıklı talebin belirlenmesinde payı olan değişkenlerden birisi olarak kabul edilmektedir (Bergstrand ve Egger, 2013: 535).

İhracat Analiz Sonuçları

DLAN pozitif olan alt-endüstriler: 74, 741, 742, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7427, 7429, 7431, 7436, 7439, 7471, 7473 ve 7478

DLAN negatif olan alt-endüstriler: 746, 7425, 7461, 7462, 7469 ve 7479

İthalat Analiz Sonuçları

DLAN pozitif olan alt-endüstriler: 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7421, 7425, 7427 ve 7429

DLAN negatif olan alt-endüstriler: 7434, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469 ve 7473

Ülkeler arasındaki kültürel yakınlığı temsil eden göstergelerden birisi olan ortak dil birliği değişkeni (DLAN), her ne kadar taraflar arasındaki ticaret maliyetlerine direkt etki eden bir değişken olmasa da kültürel yakınlık nedeniyle ticaret üzerinde belirleyici bir faktör olarak yorumlanmaktadır. Buna paralel olarak analize dahil edilen ve istatistiki olarak anlamlı bulunan alt-endüstrilerin %74'ü (17 adet) ihracatın, %65'i (13 adet) ise ithalatın bu durumdan pozitif etkilendiği sonucunu vermektedir.

5.2.1.3. Dış Ticarete Yönelik Değişkenlere Ait Değerlendirmeler

Dış ticarete yönelik değişkenler, sürekli değişkenler ile sabit terim kukla değişkenlerinden oluşmaktadır ve anlaşma heterojenliğinin ölçülmesinde kullanılan değişkenlerdir. Bu grupta yer alan DTA değişkenleri, kukla değişkenler olup, ülke çiftleri arasındaki ticaret anlaşmaları ile ekonomik entegrasyonların varlığı veya yokluğunu ifade etmektedir. Dış ticarete yönelik değişkenlerden diğerleri olan WTO⁺, WTO^x ve IQ değişkenleri, sürekli değişkenler iken, kattıkları yorumlar ve çalışma prensipleri kukla

değişkenler ile büyük oranda aynıdır. Çalışmanın birinci bölümünde detaylı şekilde açıklanan bu değişkenlere ait analiz sonuçlarına aşağıda iki başlık halinde yer verilmiştir.

a- Dış Ticarete Yönelik Kukla Değişkenler

Dış ticarete yönelik kukla değişkenler (DTA değişkenleri), ülke çiftlerinin herhangi bir ticaret anlaşması yada ekonomik entegrasyon içerisinde olup olmadıklarını gösteren ve anlaşma heterojenliğinin ölçülmesinde kullanılan değişkenlerdir. Bu çalışmadan elde edilen DTA değişkenlerine ait analiz sonuçları, TTIP sonrasını yansıtmakta olup, ihracat ve ithalat denklemleri için ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

İhracat Analiz Sonuçları

DTA1 pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DTA1 negatif olan alt-endüstriler: Yok

DTA2 pozitif olan alt-endüstriler: 741, 743, 747, 7425, 7436, 7438, 7474 ve 7478

DTA2 negatif olan alt-endüstriler: 7412, 7421, 7429 ve 7472

DTA3 pozitif olan alt-endüstriler: 74, 741, 742, 743, 747, 7412, 7414, 7415, 7424, 7427, 7439, 7471, 7472, 7474, 7478 ve 7479

DTA3 negatif olan alt-endüstriler: 7, 746, 7461 ve 7468

DTA4 pozitif olan alt-endüstriler: Yok

DTA4 negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DTA5 pozitif olan alt-endüstriler: Yok

DTA5 negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7439, 7462, 7469, 7471, 7473, 7474 ve 7479

DTA6 pozitif olan alt-endüstriler: 74, 742, 743, 746, 747, 7412, 7417, 7421, 7436 ve 7438

DTA6 negatif olan alt-endüstriler: 7, 741, 7414, 7415, 7461, 7464 ve 7468

DTA7 pozitif olan alt-endüstriler: 741

DTA7 negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 743, 747, 7412, 7417, 7421, 7425, 7427, 7429, 7434, 7438, 7439, 7462, 7464, 7468, 7469, 7472, 7473, 7478 ve 7479

İthalat Analiz Sonuçları

DTA1 pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DTA1 negatif olan alt-endüstriler: Yok

DTA2 pozitif olan alt-endüstriler: 7, 741, 743, 746, 747, 7412, 7415, 7417, 7421, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7472 ve 7478

DTA2 negatif olan alt-endüstriler: 7414 ve 7473

DTA3 pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

DTA3 negatif olan alt-endüstriler: Yok

DTA4 pozitif olan alt-endüstriler: Yok

DTA4 negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7415, 7417, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7468, 7469, 7471, 7472, 7474, 7478 ve 7479

DTA5 pozitif olan alt-endüstriler: 743, 746, 7412, 7414, 7421, 7438, 7462, 7464, 7468, 7469, 7473 ve 7474

DTA5 negatif olan alt-endüstriler: Yok

DTA6 pozitif olan alt-endüstriler: 743, 7438, 7462 ve 7473

DTA6 negatif olan alt-endüstriler: 7, 747, 7417, 7429, 7439, 7472 ve 7478

DTA7 pozitif olan alt-endüstriler: 743 ve 7439

DTA7 negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 746, 7412, 7414, 7415, 7421, 7424, 7425, 7427, 7431, 7434, 7438, 7439, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474 ve 7479

Ülke çiftlerinin mal ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasına taraf olmaları durumunu ifade eden DTA1 değişkeni, hem ihracatta hem de ithalatta tüm alt-endüstrilerde pozitif olarak bulunmuştur. Yani ülkeler arasında mal ticaretine ilişkin tercihli ticaret anlaşmasının varlığı, ihracat ve ithalatı pozitif etkileyen bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Ülke çiftlerinin hizmet ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasına taraf olmaları durumunu ifade eden DTA2 değişkeninde ise etki genelde pozitif olarak hesaplanmıştır. Test istatistikleri anlamlı çıkan alt-endüstrilerde DTA2 değişkeninin ihracata etkisi bu endüstrilerin %67'sinde (8 adet) pozitif iken, ithalatta pozitif bulunan alt-endüstrilerin oranı %92'dir (23 adet).

DTA3 etkisi, ülke çiftlerinin en az bir gümrük birliği içinde olmaları durumunu ifade etmektedir. Bu değişkenin analiz sonuçları, ülkeler arasında var olan bir gümrük birliğinin karşılıklı ticareti pozitif etkilediği yönündedir. Öyle ki analize dahil edilen ve anlamlı olarak değerlendirilen alt-endüstrilerin %80'inde (16 adet) gümrük birliği ihracatı pozitif etkilerken, gümrük birliğinin ithalat üzerindeki etkisi tüm alt-endüstrilerde pozitif olarak bulunmuştur.

Ülke çiftlerinin en az bir ekonomik entegrasyon içinde olması durumunu ifade eden DTA4 etkisinde tüm alt sektörlerde ve hem ihracatta hem de ithalatta etkinin yönü negatif olarak bulunmuştur. Buna göre tercihli ticaret anlaşmaları ve gümrük birliğinin aksine, ekonomik entegrasyonların ihracat ve ithalatı pozitif etkileme potansiyeli gözlenmemiştir.

Ülke çiftlerinin en az bir serbest ticaret anlaşmasına taraf olmaları durumunu ifade eden DTA5 değişkeni, ihracatta ve ithalatta birbirine son derece zıt sonuçlar vermektedir. Öyle ki analize dahil edilen ve anlamlı sonuç veren alt-endüstrilerin tamamı, ihracat denkleminde negatif sonuç verirken, ithalatta tüm etkiler pozitif olarak bulunmuştur. Buradan çıkarılabilecek ve bu çalışmaya özgü olabilecek yorum ise, TTIP sonrasında, ülkeler arasında var olan bir STA'nın ihracatın aksine ithalatı pozitif etkileyebileceği yönündedir.

Ülke çiftlerinin en az bir kısmi kapsam anlaşması içinde olmaları durumunu açıklayan DTA6 etkisinde bulunan sonuçlar da ihracat ve ithalat için farklılık göstermektedir. değerlendirmeye alınan 17 adet alt-endüstrinin %59'unda (10 adet) DTA6 ile ihracat arasındaki ilişki pozitif iken, 11 alt-endüstrinin %64'ünde (7 adet) ithalat ilişkisi negatif olarak tespit edilmiştir. DTA6 değişkenindeki önemli sorun ise, analize dahil edilen alt-endüstrilerin yarısından fazlasında test istatistikleri anlamsız sonuç verdiği için yorumlamaya dahil edilmemiş olmasıdır.

Ülke çiftlerinin en az bir tercihli ticaret anlaşması içerisinde olmaları durumunu ifade eden DTA7 değişkeninde elde edilen sonuçların büyük çoğunluğu negatif etkili olarak bulunmuştur. Buna göre yorumlamaya dahil edilen 22 alt-endüstrinin 21 adetinde ihracat, 25 alt-endüstrinin 23 adetinde ithalat etkisi negatif tespit edilmiştir. Buna göre herhangi bir mal veya hizmet ayrımı olmadan genel yoruma tabi tutulan tercihli ticaret anlaşmaları, hem ihracat hem ithalat üzerinde negatif etki göstermektedir.

b- Dış Ticarete Yönelik Sürekli Değişkenler

Dış ticarete yönelik sürekli değişkenler, DTÖ kurallarını kapsayan veya kapsam dışında olan kriterler ile kurumsal kalite hükümlerini içeren değişkenler olup, anlaşma heterojenliğinin ölçülmesinde kullanılan bir diğer değişken grubudur. Bu çalışmada elde edilen sürekli

değişkenlerine ait analiz sonuçları, TTIP sonrasını yansıtmakta olup, ihracat ve ithalat denklemleri için ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

İhracat Analiz Sonuçları

WTO pozitif olan alt-endüstriler: Yok

WTO negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7434, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7474, 7478 ve 7479

WTOx pozitif olan alt-endüstriler: 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7434, 7436, 7438, 7439, 7462, 7464, 7468, 7469, 7472, 7474 ve 7478

WTOx negatif olan alt-endüstriler: 7, 7415, 7429

IQ pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 742, 746, 747, 7412, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7434, 7438, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7474 ve 7478

IQ negatif olan alt-endüstriler: 741, 743, 7415, 7436, 7439, 7473 ve 7479

İthalat Analiz Sonuçları

WTO pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 747, 7414, 7415, 7431, 7434, 7436, 7471, 7473, 7474, 7478 ve 7479

WTO negatif olan alt-endüstriler: 746, 7412, 7417, 7421, 7424, 7425, 7429, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469 ve 7472

WTOx pozitif olan alt-endüstriler: 7412, 7417, 7421, 7424, 7425, 7462, 7464, 7468 ve 7469

WTOx negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7414, 7415, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7471, 7478 ve 7479

IQ pozitif olan alt-endüstriler: Yok

IQ negatif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 747, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

WTO etkisi, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına ilave anlaşma hükümlerini ifade etmektedir. Bu değişkene ait veriler, ihracat ve ithalata olan etkileri yönünden önemli farklılıklar göstermektedir. Analize dahil edilen ve anlamlı olarak bulunan 27 alt-endüstrinin tamamı ihracatı negatif yönde etkilerken, ithalat denkleminde elde edilen analiz sonuçlarına göre alt-endüstrilerin %55'inde (16 adet) ithalat etkisi pozitif sonuç vermektedir. Buna göre DTÖ hükümlerinin ve bu hükümlere ilave anlaşma hükümlerinin taraflar arasındaki ihracatı negatif, ithalatı ise kısmen pozitif etkilediği yorumu çıkartılabilmektedir.

WTO değişkeninin aksine, Dünya Ticaret Örgütü hükümleri kapsamında olmayan ve tarafların kendi STA'ları kapsamında belirledikleri ülkesel faktörleri ifade eden WTOx değişkeninin ihracat üzerindeki etkisi genelde pozitif iken, ithalata etkisi negatif olarak görülmektedir. Öyle ki ihracat için analiz edilen 25 alt-endüstrinin %88'inde (22 adet) etkinin yönü pozitif iken, 29 alt-endüstrinin %69'unda (20 adet) ithalat negatif yönde etkilenmektedir.

DTÖ'nin STA'ların sahip olduğu kurumsal kalite hükümlerini ifade eden IQ değişkeni, ihracat üzerinde pozitif etkiye sahip iken ithalatta bu etki negatife dönmektedir. Analiz sonuçlarına göre alt-endüstrilerin %76'sında (22 adet) TTIP sonrası ihracat pozitif etkilenirken, ithalat açısından bakıldığında alt-endüstrilerin tamamında negatif etki tahmin edilmektedir.

5.2.1.4. Sabit Terim Kukla Değişkenlerine Ait Değerlendirmeler

Çalışmaya dahil edilen 52 ülkenin 10 adet ikili ülke/ülke grubuna ayrılması ile elde edilen sabit terim kukla değişkenleri, orijin ve partner ülkelerin eşleştiği yatay kesitlerde 1, diğer satırlarda ise 0 değeri verilerek elde edilen değişkenlerdir. TTIP sonrası sabit etkileri gösteren ülke çifti değişkenlerinde Türkiye – 3. Ülkeler grubu baz olarak belirlenmiş olup, sabit etkiler diğer ikili ülke gruplarının bazdan farkını vermektedir. Bu kapsamda tablo 4.27 ve 4.28'de yer alan ülke çifti katsayı değerleri, denklemin sabitinde yer alan ve Türkiye-Üçüncü ülkeler ticaretine olan etkilerini göstermektedir. Yani bu bölümden elde edilecek sonuçlar, ülke çifti katsayı değerleri ile sabit katsayı değerleri arasındaki farka bakılarak yorumlanmaktadır.

İhracat Analiz Sonuçları

TR-EU pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 746, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

TR-EU negatif olan alt-endüstriler: 747

TR-USA pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7231, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

TR-USA negatif olan alt-endüstriler: Yok

İthalat Analiz Sonuçları

TR-EU pozitif olan alt-endüstriler: 742, 743, 746, 7429, 7438, 7461, 7462, 7469, 7473, 7474, 7478 ve 7479

TR-EU negatif olan alt-endüstriler: 7415, 7424, 7425 ve 7439

TR-USA pozitif olan alt-endüstriler: 7, 74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7438, 7439, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469, 7471, 7472, 7473, 7474, 7478 ve 7479

TR-USA negatif olan alt-endüstriler: Yok

Analiz sonuçlarına göre hem ihracat hem de ithalatta sabit etki katsayıları, Türkiye – AB ülke çifti alt-endüstrilerinin genelinde pozitif iken, Türkiye – ABD sabit etki katsayıları, alt-endüstrilerin tamamında pozitif olarak bulunmaktadır. Analize dahil edilen tüm alt-endüstrilerde hem ihracat hem de ithalat için Türkiye – üçüncü ülkeler grubunu temsil eden sabit katsayısı negatiftir. Ülke çifti katsayılarının aldıkları değerler, sabit etkilerden sapmaları gösterdiğine göre “makinalar ve ulaştırma araçları” grubuna ait alt-endüstriler için şu yorumlar yapılabilmektedir:

Türkiye’nin TTIP sonrasında AB ülkelerine yapacağı ihracat, analize katılan ve yorumlamaya dahil edilen 30 alt-endüstrinin bir tanesi hariç (747 nolu alt-endüstri) diğer 29 alt-endüstride üçüncü ülkelere göre daha az negatif etkilenirken, Türkiye’nin ABD’ye olan ihracatında istisnasız tüm alt-sektörler için oluşacak negatif etki, üçüncü ülkelere olan ihracattan daha düşüktür.

Türkiye – AB ülke çifti için analize dahil edilen ve anlamlı bulunan 16 alt-endüstrinin %75’i (12 adet) pozitif işarete sahip iken, diğer 4 alt-endüstride katsayıların yönü negatiftir. Bunun anlamı ise, söz konusu 12 alt-endüstride TTIP sonrasında Türkiye’nin AB ülkelerinden yapacağı ithalatın, üçüncü ülkelerden yapılacak olan ithalattan daha az negatif etki görmesi beklenirken, katsayıları negatif olan 4 alt-endüstride AB ülkelerinden yapılacak ithalatın üçüncü ülkelerden yapılacak olan ithalattan daha fazla negatif etki görmesi beklenmektedir.

Türkiye – ABD açısından bakıldığında ise ithalat için analize dahil edilen tüm alt-endüstrilerin katsayı işareti pozitif olduğu için, Türkiye’nin ABD’den yapacağı ithalatın, ihracatta olduğu gibi, tüm alt-endüstrilerde üçüncü ülkelere yapılacak olan ithalattan daha az negatif etki göreceği tahmin edilmektedir.

SONUÇ

ABD ve AB arasında 2013 yılında müzakere edilmeye başlanan Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) Anlaşması, yürürlüğe girmesi durumunda, bugüne kadar imzalanmış en büyük serbest ticaret anlaşması olma (STA) özelliğine sahip olacaktır. ABD ve AB arasındaki yıllık ticaret hacminin 3 trilyon \$ ve her iki tarafın toplam ekonomik büyüklüğünün yaklaşık 40 trilyon \$ olduğu düşünüldüğünde, TTIP anlaşmasının önemi daha artmaktadır. Ayrıca ABD ve AB'nin dünya genelindeki birçok STA'nın tarafı olması, ABD ve AB ile ticari ilişkisi bulunan üçüncü ülke ekonomilerinin TTIP'ten etkilenme ihtimalini daha da güçlendirmektedir.

Türkiye'nin AB ile 1996 yılından bu yana Gümrük Birliği Anlaşması'nın bulunması ve ayrıca AB'nin Türkiye dış ticaretinde hem ihracat hem de ithalatta ilk sırada yer alması, TTIP'ın Türkiye açısından önemini daha da arttırmaktadır. Dahası, bahsedilen bu nedenlerden dolayı, Türkiye dış ticaretinin TTIP anlaşmasından ciddi anlamda etkilenmesi de beklentiler arasındadır. Bu çalışma, söz konusu etkilerin hangi ülkelere karşı, hangi sektörlerde, pozitif veya negatif yönde teşkil edebileceğinin belirlenebilmesi amacıyla yapılmış olup, çalışmaya 52 ülke ve 261 endüstri ve alt-endüstri dahil edilmiştir. Çalışmada ülkelerin 2000-2016 yılları arasındaki ihracat ve ithalat verilerinin yer aldığı panel veri seti kullanılmış ve ekonometrik analizler yapısal çekim modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara ait analiz sonuçları, “genel” ve “spesifik” bulgular şeklinde, iki ayrı etapta yorumlanmıştır. Hem genel hem de spesifik sektör yorumlarında üzerinde durulan başlıca konular, TTIP'ın ticaret yaratma ve saptırma etkileri, arz zinciri etkisi ve anlaşma heterojenliği etkileridir.

Genel bulgulara ait yorumlar, çalışmaya dahil edilen tüm endüstri ve alt-endüstrilerin analiz sonuçlarını kapsamaktadır. Buna göre; TTIP sonrasında değişen GL endeks değerlerine bakıldığında, analize dahil edilen 261 adet alt-endüstrinin %15'inde (61 adet) Türkiye'nin ABD ile endüstri-içi ticaret ilişkisi artmış görünürken, TR-AB ticaretinde bu oran, tüm endüstri ve alt-endüstrilerde %54 (140 adet) olarak gerçekleşmektedir. Ayrıca yine tüm alt-endüstriler dikkate alındığında toplam 79 alt-endüstride, TTIP sonrasında, Türkiye ABD karşısında net ihracatçı olurken, Türkiye'nin AB karşısında net ihracatçı olduğu alt-endüstri sayısı 99 adettir. Sabit etkiler sonuçlarına bakıldığında ise Türkiye'nin hem ihracat hem de ithalatta, ABD, AB ve üçüncü ülkeler karşısında alt-endüstrilerin genelinde, negatif etkiler yaşayacağı tahmin edilmektedir. Ancak negatif etkilenmesi beklenen alt-endüstrilerin %88'inde (230 adet) ABD'ye yapılan ihracatın üçüncü ülkelere yapılan ihracattan daha düşük negatif etkiler görmesi beklenirken, tüm alt-endüstrilerin %87'sinde (226 adet) AB'ye olan ihracat üçüncü ülkelere

yapılacak olan ihracattan daha düşük negatif etkiler görmektedir. Bunların dışında kalan alt-endüstriler ise hem ABD hem AB'ye yapılacak ihracatın üçüncü ülkeler karşısında pozitif yönde etkileneceği tahmin edilmektedir. Pozitif etkiler görmesi beklenen alt-endüstri oranları ise ABD için %12 (31 adet) iken, AB için yaklaşık %13 (35 adet) düzeylerindedir. Yani 31 alt-endüstride ticaret üçüncü ülkelerden ABD'ye kayarken, 35 alt-endüstride ihracatın yine üçüncü ülkelerden AB ülkelerine kayacağı öngörülmektedir.

Analiz sonuçlarından elde edilen genel bulgulara ilişkin anlaşma heterojenliği sonuçları, değişkenlere ve endüstrilere göre farklılıklar göstermektedir. Türkiye'nin ihracatına pozitif etki yaratan ticaret anlaşmaları incelendiğinde; hem TTIP öncesi ve hem de TTIP sonrasında “DTA1-Ülke çifti mal ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasının aktif tarafı olunması” etkisi “Başlıca Sınıflardaki İşlenmiş Mallar” endüstrisi hariç diğer tüm alt-endüstrilerde pozitiftir. “DTA2-Ülke çifti hizmet ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasının aktif tarafı olunması” etkisinde ise hem TTIP öncesinde hem de TTIP sonrasında en fazla pozitif etki “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” endüstrisinde gözlenmektedir. Diğer alt-endüstrilerde etkilerin yönü TTIP öncesi ve sonrasında farklılıklar göstermektedir. “DTA3-Ülke çiftinin en az bir gümrük birliği anlaşması içinde olması” etkisine göre “Başlıca Sınıflardaki İşlenmiş Mallar” endüstrisi hariç diğer tüm alt-endüstrilerde TTIP öncesi ve sonrasında etkinin yönü pozitiftir. Ülke çiftlerinin en az bir ekonomik entegrasyon içinde olması durumunu ifade eden DTA4 etkisi ile “DTA5-Ülke çiftinin en az bir serbest ticaret anlaşması içinde olması” etkilerinde ise tüm alt-endüstrilerde ihracat etkisi negatif olarak saptanmıştır. “DTA6- Ülke çiftlerinin en az bir kısmi kapsam anlaşması içinde olması” etkisinde ihracatı en fazla pozitif etkilenen endüstriler “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri”, “Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” ve “Başlıca sınıflara ayrılmış işlenmiş mallar” endüstrileridir. “DTA7-Ülke çiftinin en az bir tercihli ticaret anlaşmasının aktif tarafı olunması” etkisinde ise TTIP sonrası ihracatta, hiçbir endüstrinin genelinde pozitif etkiye rastlanmamıştır. DTÖ ek hükümlerini ifade eden WTO, DTÖ kapsamında olmayan hükümleri ifade eden WTOx ve kurumsal kalite hükümlerini ifade eden IQ etkileri içerisinde ihracata en fazla pozitif etki eden değişken WTO hükümleri olmuştur. WTOx ve IQ hükümleri ise hem TTIP öncesi hem de TTIP sonrasında endüstrilerin genelinde negatif etki gösterirken, WTO etkisi “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” ve “Başlıca sınıflara ayrılmış işlenmiş mallar” endüstrilerinde baskın olarak pozitif etkiye sahiptir.

Çalışmaya dahil edilen tüm endüstriler içerisinde Türkiye – ABD ve Türkiye – AB arasındaki en yüksek ticaret hacmi, “Makinalar ve ulaştırma araçları” endüstrisine ait olduğu için, çalışmanın spesifik yorumları bu sektör üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu sektörün analiz

sonuçlarının değerlendirilmesi, değişken gruplarına göre yapılmış olup, sonuçlar yalnızca TTIP sonrası ihracat ve ithalat için ayrı ayrı ele alınmıştır. Buna göre TTIP sonrasında “DTA1-Ülke çifti mal ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasının aktif tarafı olunması” etkisinde ihracat için tüm alt-endüstri etkileri pozitif iken, “DTA4-ülke çiftlerinin en az bir ekonomik entegrasyon içinde olması” ile “DTA5-Ülke çiftinin en az bir serbest ticaret anlaşması içinde olması” etkilerinde ise makinalar ve ulaştırma araçları sektörüne ait tüm alt-endüstrilerde ihracat etkisi negatif olarak saptanmıştır. Bununla birlikte “DTA2-Ülke çiftlerinin hizmet ticaretine ilişkin en az bir tercihli ticaret anlaşmasının aktif tarafı olunması” ve “DTA3-Ülke çiftinin en az bir gümrük birliği anlaşması içinde olması” etkilerinde ise tüm alt-endüstrilerde ihracat etkisi negatif olarak saptanmıştır. “DTA6- Ülke çiftlerinin en az bir kısmi kapsam anlaşması içinde olması” etkilerinde alt-endüstrilerin genelinde etki pozitif iken “DTA7-Ülke çiftinin en az bir tercihli ticaret anlaşmasının aktif tarafı olunması” etkisinde genel etki negatif yöndedir. Dış ticarete yönelik sürekli değişkenlerden birisi olan WTO etkisinde hem ihracat hem de ithalatta pozitif etkiler daha baskın iken, WTOx ve IQ etkilerinde alt-endüstrilerin geneli ihracat için pozitif iken ithalatta negatif etkiye sahip alt-endüstri sayısı daha yüksektir. Çalışmanın en önemli varsayımlarından birisi olan ve çok taraflı direnç faktörlerinin etkilerini analiz etmeye olanak sağlayan sabit etkiler analizi, Türkiye’nin ABD ve AB ile olan dış ticaretinin üçüncü ülkeler olan dış ticaretine göre göreceli etkilerini yansıtmaktadır. Bu analizden elde edilen sonuçlara göre, makinalar ve ulaştırma araçları endüstrisine ait alt-endüstrilerin genelinde ve hem ihracat hem de ithalatta etkiler genelde negatif iken, üçüncü ülkeler ile yapılacak ticaretin negatif etkileri, ABD ve AB ile yapılacak ticaretin negatif etkilerinden daha yüksektir.

Özetlemek gerekirse, TTIP anlaşmasının Türkiye dış ticareti üzerinde, çalışmaya dahil edilen endüstrilerin hemen hemen tüm alt-endüstrilerinde olumsuz etkiler göstermesi beklenmektedir. Ancak oluşacak bu negatif etkilerin, hem ABD hem de AB ülkeleri olan ticarete, üçüncü ülkeler ile yapılan ticarete kıyasla daha düşük düzeylerde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu durumun ise Türkiye’nin mevcut dış ticaretinde güçlü küresel arz zinciri bağlantıları olması ile açıklanabilmektedir. Öyle ki Türkiye, analiz edilen endüstri ve alt-endüstrilerin çok büyük bir kısmında hem ihracatçı hem de ithalatçı iken (Yüksek endüstri içi ticaret), ara malı ithalatı ile nihai mal ihracatı ağır basan bir ülke konumundadır. Bu nedenle TTIP anlaşması sonrasında gerek ABD gerekse AB ülkeleri ile yapacağı ihracat veya ithalatındaki azalışların, arz zinciri etkisinden dolayı, Türkiye ile üçüncü ülkeler arasındaki ticareti daha fazla oranda negatif etkileyeceğine işaret etmektedir. Dolayısıyla herhangi bir şekilde Türkiye dahil edilmeden imzalanan TTIP anlaşmasının Türkiye dış ticaretine olası

etkileri, yalnızca ABD ve AB ile sınırlı kalmayıp, Türkiye'nin analize dahil edilen 22 adet üçüncü ülke ile olan ticaretini de etkileyeceği tahmin edilmektedir.

Çalışmanın temel hipotezleri ile çalışma sonucunda elde edilen sonuçların değerlendirmesi yapıldığında, ampirik bulguların test edilen hipotezleri kısmen karşıladığı görülmektedir. Çalışmada test edilen ilk hipotez, bazı endüstrilerde ABD mallarının AB pazarı üzerinden Türkiye'ye ihraç edilecek olmasıdır. Bu hipoteze ilişkin test sonuçlarına göre ise TTIP sonrasında alt-endüstrilerin %81'inde (220 adet) AB'nin Türkiye'ye ihracatı negatif etkilendirken, %18'inde (41 adet) pozitif etkileneceği sonucuna ulaşılmıştır. İkinci olarak, AB'nin ABD'ye ihracat artışının, bazı endüstri ve alt-endüstrilerde Türkiye'nin AB'ye ihracatına da pozitif olarak yansıtacağı hipotezi ise ampirik bulgular ile büyük oranda örtüşmektedir. Öyle ki TTIP sonrasında analize dahil edilen tüm alt-endüstrilerin %38'inde (99 adet) Türkiye'nin AB karşısında net ihracatçı olacağı tahmin edilmektedir. Çalışmada test edilen son hipotez ise Türkiye'nin AB'ye ihracatının azalarak bu endüstrilerde ihracatın üçüncü ülkelere kayacak olmasıdır. Bu hipoteze ait ampirik bulgulara göre, analize dahil edilen tüm alt-endüstrilerin %93'ünde (242 adet) Türkiye'nin AB'ye olan ihracatının negatif etkileneceği tahmin edilmektedir.

TTIP anlaşmasının Türkiye dış ticaretine olası etkilerini endüstriler bazında test eden bir ampirik çalışma bulunmasa da, önceki literatür genel olarak TTIP'ın Türkiye ekonomisine negatif etki edeceği konusunda hemfikirdir. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara ait sonuçlar da bahsi geçen çalışmalar ile büyük oranda benzerlik göstermektedir. Türkiye ekonomisinin TTIP anlaşmasından negatif etkileneceğini öne süren çalışmalardan Felbermayr vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada TTIP sonrasında Türkiye ekonomisinde 0,11 puanlık istihdam azalışı olacağı öngörülmürken, Bendini ve Micco (2014)'ya göre istihdam azalışının 0,38 puan düzeyinde olması beklenmektedir. Çalışmalarını kişi başına gelir üzerinden değerlendiren Manrique ve Lerch (2015)'e göre ise TTIP sonrasında Türkiye ekonomisinde -2,5 puan kişi başına reel gelir kaybı olacağı öngörülmektedir. Her ne kadar öngörülleri ampirik temellere dayanmasa da Güneş vd. (2013) ve Akman (2014a), Türkiye ekonomisindeki birçok sektörün TTIP anlaşmasından negatif etkileneceğini öne sürmüşlerdir. Bu çalışmadan elde edilen analiz sonuçlarına bakıldığında ise bulunan sonuçların, bahsi geçen çalışmalar ile benzer nitelikte olduğu görülmektedir. Yukarıda da tüm detaylarıyla bahsedildiği gibi, TTIP anlaşmasının hem ABD hem AB ile olan ticarete Türkiye'nin aleyhine sonuçlar doğuracağı tahmin edilmiştir. Her ne kadar diğer çalışmalar analizlerini makro ekonomik düzeyde gerçekleştirmiş ve endüstri bazında testlere yer vermemiş olsalar da, bulunan negatif sonuçların tüm çalışmalarda ortak nokta olması ve tüm ekonomik faaliyetlere benzer şekilde yansıtılması kaçınılmaz olacaktır.

Türkiye'nin TTIP anlaşmasından doğan zararları en aza indirmek ya da durumu pozitif çevirmek için gerekli tedbirleri alması kaçınılmaz olacaktır. Bu kapsamda Türkiye'nin gerek ABD, gerekse aralarında herhangi bir STA'nın bulunmadığı diğer üçüncü ülkeler ile diyalog geliştirerek yeni ticaret anlaşmaları imzalaması bir çare olabileceği gibi, ABD veya AB karşısında ticaret sapması yaşanan endüstri/alt-endüstriler belirlenerek o ülkeye karşı net ihracatçı konuma geçilebilecek politikalar yürütülmesi yerinde bir karar olacaktır.

Türkiye'nin mevcut durumda varolan ve müzakere süreci devam eden STA'ları incelendiğinde; AB ülkeleri dışında kalan ve analize dahil edilen 24 ülkeden 9'u ile (Arjantin, BAE, Brezilya, Çin, Filipinler, Hong-Kong, Rusya, Singapur ve Suudi Arabistan) herhangi bir ticaret anlaşması girişimi bulunmamaktadır. Bunların haricinde halihazırda yalnızca 5 ülke ile (G.Kore, İsrail, İsviçre, Malezya ve Şili) arasında STA bulunan Türkiye, 4 ülke ile (Japonya, Katar, Meksika ve Tayland) müzakerelere başlamış olup, 6 ülke ile de (ABD, Birleşik Krallık, G.Afrika, Hindistan, Kanada ve Vietnam) müzakerelere başlanması için girişimler devam etmektedir. Sonuç olarak, TTIP'in olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi veya bu etkilerin tersine çevrilebilmesi için, herhangi bir STA'nın bulunmadığı (Müzakereleri devam eden yada hiç başlamayan) adı geçen 19 ülke ile gerekli adımların atılması ve söz konusu STA'ların vakit kaybedilmeden hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Her ne kadar bahsi geçen tüm ülkeler ile STA imzalanması ayrı ayrı önemli olsa da, bu ilişkilerin kısa vadede yerine getirilebilmesi çok kolay olmayacaktır. Bu nedenle önceliğin ABD'ye verilmesi ve bu ülke olan müzakere girişimlerinin hızlandırılarak, TTIP ile eş zamanlı bir STA imzalanması birincil öncelik olmalıdır. Ancak değişen ticaret ilişkileri ve imzalanan yeni dönem STA'lar düşünüldüğünde, ABD ile yapılacak bir STA'nın da çok geniş kapsamlı bir içereğe sahip olması yüksek bir ihtimaldir. Bu nedenle Türkiye'nin ABD ile yapacağı bir STA'dan istediği sonuçları alabilmesi için teknik standartlar, fikri mülkiyet hakları, çevre ve gıda standartları, rekabet politikaları gibi birçok alanda kurumsal ve yasal düzenlemeleri hayata geçirmesi gerekmektedir. Dolayısıyla yalnızca STA müzakere etmek ya da imzalamak tek başına yeterli olmayacağı için, halihazırda müzakereler devam ederken yüksek ticaret standartlarına uygun sanayi ve ticaret politikaları belirleyerek, iç düzenlemeler ile AB ve ABD'nin beklediği standartlara uyum sağlamak gerekmektedir.

TTIP'in etkileri sektörel açıdan incelendiğinde, Türkiye analize dahil edilen tüm endüstriler içinde “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” sektörüne ait alt-sektörlerin genelinde hem ABD hem AB karşısında net ihracatçı pozisyonundadır. Ayrıca “Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar” ile “Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri” endüstrilerinde, negatif etkilenmesi beklenen alt-endüstri sayısı diğer endüstrilere nazaran daha düşük

düzeylerdedir. Buna göre TTIP sonrasındaki olası negatif etkilerin en aza indirilebilmesi için politika geliştirilmesi öncelik arz eden sektörler, bu iki sektörün dışında kalan, “Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler”, “Kimya sanayii ve buna bağlı sanayi ürünleri” ve “Makinalar ve ulaştırma araçları” endüstrileri ile bu endüstrilere bağlı alt-sektörlerdir.

Anlaşma heterojenliği başlığında ele alındığı gibi günümüzdeki yeni dönem STA’lar, DTÖ kurallarına ilave hükümler ile birlikte kurumsal kalite hükümlerini de sıklıkla içermektedir. Bu nedenle Türkiye’nin TTIP’ten negatif etkilenmesi beklenen endüstrilerde ihracatı artırıcı ve yeni pazarlar yaratıcı arayışlara girmesi yerine, bir STA anlaşmasında olabilecek standartlara yönelik politkalar geliştirmesi daha öncelikli bir adım olabilir.

Kurumsal kalite hükümleri ve yüksek ticaret stanadartlarının sağlanması bu bağlamda ne kadar önemli ise ihracatta rekabetin artırılabilmesi için maliyet avantajı yaratılması da benzer öneme sahip bir konudur. Türkiye dış dünya ile olan ticaretinde yüksek tedarik zinciri ağına sahip bir ülkedir. Bu kapsamda ara malı ithal edilen ülkeler ile işbirliği yapılması, ara malı ithalatında gümrük tarifelerinin azaltılması gibi maliyet azaltıcı politikalar ile küresel arz zincirindeki rekabet gücünü iyileştirilebilir.

Her ne kadar Türkiye’nin ticaret anlaşması bulunmayan ülkeler ile STA girişimlerine veya müzakerelerine başlaması ivedilik arz etse de, Türkiye ile AB arasındaki ortak ticaret politikasının asimetrik yapısı, Türkiye’yi zor bir duruma düşürmektedir. Öyle ki 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı’nın 16. Maddesi gereğince, hem AB’nin üçüncü ülkelerle imzaladığı STA’lar ile uyum sağlamak, hem de 5 yıl içinde AB’nin tercihli gümrük rejimine aşamalı olarak geçilmesi kararlaştırılmıştır. O tarihten itibaren AB birçok yeni STA imzalamıştır ve her yeni STA, Türkiye için yeni bir tehdit haline gelmiştir. Çünkü AB ile STA yapan ülkeler AB’den çeşitli tavizler alırken ortak gümrük tarifesi sebebiyle aynı tavizleri Türkiye’den de istemişlerdir. Ancak STA’lar menşe kuralları esasına göre yürütüldüğü için ve AB imzaladığı STA’lara Türkiye’yi dahil etmediği için Türkiye aynı tavizlerden fayda sağlayamamıştır. Dolayısıyla AB ile STA imzalayan ülkenin malları Türkiye’ye indirimli tarifelerle veya sıfır vergi ile girerken Türk malları söz konusu ülkeye yüksek vergiler ödenerek girebilmektedir. Benzer şekilde TTIP sonrasında ABD malları Türkiye’ye gümrüksüz şekilde girebilme imkanına sahip olacakken, Türk mallarının ABD’ye ihracatında gümrük vergileri uygulanacaktır.

Bu kapsamda Türkiye’nin bağımsız bir dış ticaret politikası uygulayabilmesi ve STA planlaması yürütebilmesi açısından, gerekirse Gümrük Birliği’nden ayrılması da alternatifler arasında yer almaktadır. Çünkü AB kendi ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda üçüncü ülkeler ile ticaret politikaları yürütürken, Türkiye bu kararlara uymak zorunda bırakılmaktadır.

Özetle TTIP müzakereleri devam ederken, öncelikle ve halihazırda var olan ticari ilişkilerin korunması, henüz STA ilişkisi bulunmayan ülkeler ile ilişkilerin geliştirilmesine öncelik verilmesi gerekmektedir. Bunun yanında modern STA'ların gereklerini yerine getirecek kurumsal ve yapısal düzenlemelerin hayata geçirilmesi de rekabet gücünün artırılmasına olanak sağlayacaktır. Ancak gerekli olan STA'ların hayata geçirilmesinde AB ile var olan ortak pazar politikası ve/ya Gümrük Birliği'nin asimetrik etkilerinden dolayı, Türkiye'nin radikal bir kararla Gümrük Birliği'nden ayrılması da bağımsız bir dış ticaret politikası yürütülmesine imkan tanıyabilir. Ayrıca ve son olarak küresel arz zinciri etkisinin daha da iyileştirilmesi ve maliyet avantajları yaratılabilmesi için ara malı ithalatından nihai mal ihracı aşamasına kadar tüm endüstri ve alt-endüstrilere yönelik dış ticaret politikalarının geliştirilmesi özellikle önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Adam, C. ve Cobham, C. (2007). "Exchange Rate Regimes and Trade". *Papers in Money, Macroeconomics and Finance*, 75(1): 1-122.
- Ahcar, R.J. ve Siroen, J.M. (2014). "Deep Integration: Free Trade Agreements Heterogeneity and Its Impact on Bilateral Trade". *Développement, Institutions et Mondialisation, Working Paper* (25).
- Aichele, R., Felbermayr, G. ve Heiland, I. (2016). "Going Deep: The Trade and Welfare Effects of TTIP Revised". *IFO Working Paper* (219).
- Akhtar, S.I. ve Jones, V.C. (2014). "Proposed Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): In Brief". *CRS Report, Congressional Research Service*: 1-13.
- Akman, S. (2014a). "AB-ABD Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13(1): 1-29.
- Akman, S. (2014b). "Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı: Ortaya Çıkan Etkiler, Kasamı, Etkileri ve Güçlükleri". *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 36(2): 25-45
- Altay H., Özcan, S.E. ve Çınar, İ.T. (2009). "Türkiye'nin Avrupa Birliği (15) Pazarında Endüstriler Arası ve Endüstri İçi Ticaret Açısından Avantajlı Olduğu Ürün Gruplarının Belirlenmesi: 1995-2007". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23: 159-170.
- Anderson, J. (1979). "A Theoretical Foundation for Gravity Equation". *American Economic Review*, 69(1): 106-16.
- Anderson, J. E., ve Van Wincoop, E. (2003). "Gravity With Gravitas: A Solution to the Border Puzzle". *American Economic Review*, 93: 170-192.
- Anderson, J. (2016). "The Gravity Model of Economic Interaction". *Unpublished Manuscript, NBER*, <http://gregory.corcos.free.fr/M2/anderson%20GravityModel.pdf> (Erişim tarihi: 18.11.2019).
- Anderson, J.E. ve Larch. M. (2016). "On the Effect of the Transatlantic Trade and Investment Partnership on Trade and Capital Accumulation". https://editorialexpress.com/cgi-bin/conference/download.cgi?db_name=EEAESEM2016&paper_id=2227 (Erişim tarihi: 23.12.2019).
- Anderson, J.E. ve Yotov, V.Y. (2011). "Terms of Trade and Global Efficiency Effects of Free Trade Agreements, 1990-2002". *NBER Working Paper*, No. 17003.
- Antonucci D. ve Manzocchi S. (2006). "Does Turkey Have a Special Trade Relation With the EU? A Gravity Model Approach". *Economic System*, 30(2): 157-69.

- Antweiler, W. (2007). "Internal and External Distance: Gravity Depends on It". https://www.researchgate.net/publication/228611274_Internal_and_External_Distance_Gravity_Depends_on_It (Erişim tarihi: 26.09.2019).
- Bacchetta, M., Beverelli, C., Cadot, O., Fugazza, M., Grether, J.M., Helble, M., Nicita, A. ve Piermartini, R. (2012). *Analyzing Bilateral Trade using the Gravity Equation*. In *A Practical Guide to Trade Policy Analysis*, United Nations and World Trade Organization.
- Baier, S. L. ve Bergstrand, F.H. (2007). "Do Free Trade Agreements Actually Increase Members' International Trade". *Journal of International Economics*, 71(1): 72-95.
- Baier, S., Bergstrand, J. ve Feng, M. (2014). "Economic Integration Agreements and the Margins of International Trade". *Journal of International Economics*, 93: 339-350.
- Balassa, B. (1966). *Tariff Reductions and Trade in Manufactures Among the Industrial Countries*. Yale University, Economic Growth Center, Connecticut, USA.
- Baldwin, R. (1994). *Towards and Integrated Europe*, Centre for Economic Policy Research CEPR, London.
- Baldwin, R. ve Taglioni, D. (2014). "Gravity Chains: Estimating Bilateral Trade Flows When Parts And Components Trade Is Important". *Journal of Banking and Financial Economics*, University of Warsaw, Faculty of Management, 2(2): 61-82.
- Baltagi, B. H. (2011). *Econometrics*. Springer, New York.
- Başkol, M.O. (2005). *Endüstri-içi Ticaret Teorisi Açısından Dış Ticaret Yapımızın Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Beers, V. ve Bergh, V.D. (1997). "An Empirical Multi-Country Analysis of the Impact of Environmental Regulations on Foreign Trade Flows". *Kyklos Wiley Blackwell*, 50(1): 29-46.
- Bendini, R. ve Micco, D.B. (2014). "The Expected Impact of The TTIP on EU Member States and Selected Third countries". [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EXPO_IDA\(2014\)536403](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EXPO_IDA(2014)536403) (Erişim tarihi: 22.02.2020).
- Bergstrand, H.J. (1985). "The Gravity Equation In International Trade: Some Microeconomic Foundations And Empirical Evidence". *Review of Economics and Statistics*, 67(3): 474-481.
- Bergstrand, H.J. (1989). "The Generalized Gravity Equation, Monopolistic Competition, and the Factor-Proportions Theory in International Trade". *The Review of Economics and Statistics*, 71(1): 143-153.
- Bergstrand, J. H., Larch, M. ve Yotov, Y.V. (2015) "Economic Integration Agreements, Border

- Effects, and Distance Elasticities in the Gravity Equation”, *European Economic Review*, 78(C): 307-327.
- Brakman, S., Kohl, T. ve Marrewijk. (2015). *The Impact of the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) on Low Income Countries*. The Ministry of Foreign Affairs, Netherlands.
- Bussiere, M. ve Fratzscher, M. (2008). “Financial Openness and Growth: Short-run Gain, Long-run Pain?”. *Review of International Economics*, 16(1): 69-95.
- Carrere, C. (2006). “Revisiting the Effects of Regional Trade Agreements on Trade Flows with Proper Specification of the Gravity Model”. *European Economic Review*, 50: 223–247.
- CEPII. Research and Expertise on the World Economy, http://www.cepii.fr/cepii/en/bdd_modele/bdd.asp (Erişim tarihi: 10.01.2019).
- Cheng, H. ve Wall, H. (2005). “Controlling for Heterogeneity in Gravity Models of Trade and Integration”. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, 87(1): 49-63
- Christen, E., Oberhofer, H., Reinstaller, A. ve Reschenhofer, P. (2016). “TTIP and the bilateral trade relationships between Austria and the US: Evidence from a product space augmented gravity model for manufacturing industries”. <http://blog.holzindustrie.at/wp-content/uploads/2016/06/Schwerpunkt-Aussenwirtschaft-2015-2016.pdf#page=261> (Erişim tarihi: 19.10.2020).
- Cipollina, M.P.B., Salvatici, L. ve Claudio, V. (2016). “Policy Measurement and Multilateral Resistance in Gravity Models”. *MPRA Paper*, <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/75255/> (Erişim Tarihi: 04.08.2019).
- COMTRADE, <https://comtrade.un.org/data/> (Erişim tarihi: 10.02.2019).
- Davidson, R. ve MacKinnon, J. G. (2004). *Econometric Theory and Methods*. Oxford University Press, London.
- Deardoff, A.V. (1984). “Testing Trade Theories and Predicting Trade Flows”. *Handbook of International Economics*, 1(1984): 467-517.
- Deardoff, A.V. (1998). “Determinants of Bilateral Trade: Does Gravity Work in a Neoclassical World?”. J.A. Frankel (Ed.), *The Regionalization of the World Economy*. University of Chicago Press, Chicago, 7-32.
- Dereli, D. (2016). “Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığının Avrupa Birliği ve ABD’nin Rekabet Gücüne Muhtemel Etkileri” *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2): 441-452.
- Dünya Bankası (2014). *Evaluation of the EU-Turkey Customs Union*, (Rapor No: 85830). Dünya Bankası. Washington.

- Engler, P. ve Tervala, J. (2016) “Welfare Effects of TTIP in a DSGE Model”. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/234560/TTIP_26_10_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Erişim tarihi: 08.09.2020).
- Felbermayr, G., Hied, B. ve Lehwald, S. (2013). “Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) Who Benefist From a Free Trade Deal?”, <https://benediktheid.weebly.com/uploads/5/8/3/9/58395491/bertelsmann.pdf> (Erişim tarihi: 18.12.2019).
- Felbermayr, G., Heid, B., Larch, M. ve Yalçın, E. (2015). “Macroeconomic Potentials of Transatlantic Free Trade: A High Resolution Perspective for Europe and the World”. *Economic Policy*, 30(83): 491-537.
- Fontagne, L., Gourdon, J. ve Jean, S. (2014). “Transatlantic Trade: Whither Partnership, Which Economic Qonsequences?”. <https://econpapers.repec.org/paper/ciicepipb/2013-01.htm>. (Erişim tarihi: 19.09.2020).
- Francois, J., Manchin, M., Hanna, N., Olga, P. ve Patrick, T. (2015). “Reducing transatlantic barriers to trade and investment: An economic assessment”. Econstor Wroking Paper, <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/115132/1/831826975.pdf>. (Erişim tarihi: 07.09.2020).
- Grant, J.S. ve Lambert, D.M. (2008). “Do Regional Trade Agreements Increase Members’ Agricultural Trade?”. *American Journal of Agricultural Economics*, 90(3): 765-782.
- Grubel, H.G. ve Lloyd, P.J. (1975). *Intra-Industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Products*. Macmillan Press, London.
- Grubel, H. (1979). “Towards a Theory of Two-way trade in Capital Assets”. H. Giersch (Ed.), *The Economics of Intra-Industry Trade*. Tübingen, 71-82.
- Güneş, D., Mavuş, M. ve Oduncu, A. (2013). *AB-ABD Serbest Ticaret Anlaşması ve Türkiye Üzerine Etkileri*, (Rapor No: 1330). TCMB, Ankara.
- Hansen, C. B. (2007). “Generalized Least Squares Inference in Panel and Multilevel Models With Serial Correlation and Fixed Effects”. *Journal of Econometrics*, 140 (2): 670–694.
- Helpman, E. ve Krugman, P.R. (1985). *Market Structure and Foreign Trade. Increasing Returns, Imperfect Competition, and the International Economy*, MIT Press, Cambridge.
- Horn, H., Mavroidis, P. ve Sapir, A. (2010). “Beyond the WTO? An Anatomy of EU and US Preferential Trade Agreements”. *The World Economy*, 33: 1565-1588.
- Jungmittag, A. ve Welfens, P.J.J. (2017). “Beyond EU-US Trade Dynamics: TTIP Effects Related to Foreign Direct Investment and Innovation”. <https://ideas.repec.org/p/bwu/eiwdp/disbei212.html> (Erişim tarihi: 08.06.2019).

- Kohl, T., Brakman, S. ve Garretsen, J.H. (2013). “Do Trade Agreements Stimulate International Trade Differently?”. *World Economy*, 39(1): 97-131
- Kohl, T. (2014). “Do we really know that trade agreements increase trade?” *Review of World Economics*, 150(3): 143-169.
- Lee, H., ve Park I. (2007). “In Search of Optimized Regional Trade Agreements and Applications to East Asia”. *World Economics Journal*, 30(5): 783-806.
- Lee, J.W. ve Swagel, P. (1997). “Trade Barriers and Trade Flows Across Countries and Industries”. *Review of Economics and Statistics*, 79(3): 372-382.
- Los, B., M.P. Timmer, ve Vries, G. (2015). “How Global are Global Value Chains? A New Approach to Measure Global Fragmentation”. *Journal of Regional Science*, 55(1): 66-92.
- Manrique, M. ve Lerch, M. (2015). “The TTIP’s Potential Impact on Developing Countries: A Review of Existing Literature and Selected Issues”. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EXPO_IDA\(2015\)549035](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EXPO_IDA(2015)549035) (Erişim tarihi: 12.06.2019).
- Marimoutou, V., Peguin, D. ve Feissolle, P.A. (2010). “The ”distance-varying” gravity model in international economics: is the distance an obstacle to trade?”. *Economics Bulletin*, 29(2): 1139-1155.
- Mattoo, A., Mulabdic, A. ve Ruta, M. (2017). “Trade Creation and Trade Diversion in Deep Agreements”. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/28451/WPS8206.pdf?sequence=5> (Erişim tarihi: 07.09.2019).
- Mavuş, M. Güneş, D. ve Oduncu, A. (2013) “The Possible Effects of Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) on Turkish Economy”. MPRA Paper, https://mpra.ub.uni-muenchen.de/51900/1/MPRA_paper_51900.pdf (Erişim tarihi: 10.10.2020).
- Melitz J. (2007). “North, South and Distance in the Gravity Model”. *European Economic Review*, 51(4): 971-991.
- Öcal, O. (2004). *Türkiye’nin Avrupa Birliği ile Olan Endüstri-İç Ticareti*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Pöyhönen, P. (1963). *A Tentative Model for the Volume of Trade Between Countries*. Springer, New York.
- Roy, N. (2002). “Is Adaptive Estimation Useful for Panel Models With Heteroscedasticity in the Individual Specific Error Component? Some Monte Carlo Evidence”. *Econometric Reviews*, 21(2): 189–203.

- Sawyer, W.C. ve Sprinkle, R.L. (2012). “The Role of Intra-Industry Trade in the World Economy”. *Texas Christian University Department of Economics Working Paper Series*, 12(03): 1-173.
- Shepherd, B. (2016). *The Gravity Model of International Trade: A User Guide*. United Nations Publications, Thailand.
- Shepherd, B. (2019). “Mega-regional trade agreements and Asia: An application of structural gravity to goods, services, and value chains”. *Journal of the Japanese International Economies*, 51: 32-42.
- Tatoğlu, F.Y. (2012). “İleri Panel Veri Analizi”, Beta yayınları, İstanbul.
- TCMB, <https://evds2.tcmb.gov.tr/>, (Erişim tarihi: 12.04.2020).
- Telli, R. (2016). “Transatlantik Serbest Ticaret Anlaşması Sürecinde AB – ABD ve Türkiye” *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 4(3): 81-90.
- Tinbergen, J. (1962). *Shaping the World Economy: Suggestions for an International Economic Policy*, Literary Licensing, New York.
- Trefler, D. (1993). “Trade Liberalization and the Theory of Endogenous Protection: An Econometric Study of US Import Policy”. *Journal of political Economy*, 101(1): 138-160.
- TÜİK, <http://www.tuik.gov.tr>, (Erişim tarihi: 03.01.2020).
- UNCTAD, <https://stats.unctad.org/handbook/Services/Total.html> (Erişim tarihi: 03.03.2019).
- Urata, S. ve Okabe, M. (2007). “The Impacts of Free Trade Agreements on Trade Flows: An Application of the Gravity Model Approach” Rieti Discussion Paper. <https://core.ac.uk/download/pdf/7165484.pdf>. (Erişim tarihi: 08.07.2020).
- Viner, J. (1950). *The Customs Union Issue*, Carnegie Endowment for International Peace, New York.
- Walsh, K. (2006). “Trade in Services: Does Gravity Hold? A Gravity Model Approach to Estimating Barriers to Services Trade”. <https://ssrn.com/abstract=945335> (Erişim tarihi: 15.12.2019).
- WTO (2011). “World Trade Report 2011: The WTO and Preferential Trade Agreements: From Co-existence to Coherence”. https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr11_e.htm. (Erişim tarihi: 21.03.2019).
- WTO (2017). “Regional Trade Agreements Information System”. http://rtais.wto.org/UserGuide/RTAIS_USER_GUIDE_EN.html# (Erişim tarihi: 21.03.2019).

Yüksel, E. ve Sarıdoğan, E. (2011). “ Uluslararası Ticaret Teorileri ve Paul Krugman’ın Katkıları”. *Öneri Dergisi*, 9(35): 199-206.

Ek 1: Analizlerde Kullanılan Alt-Sektör Tanımları

Kod	Tanım
0	Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri
01	Et ve et ürünleri
02	Süt, süt ürünleri ve yumurtalar
03	Balıklar ve diğer deniz ürünleri
034	Balıklar-canlı, taze/soğutulmuş/dondurulmuş
0345	Balık filatosu, diğer balık eti-taze/soğutulmuş
036	Kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar
037	Balıklar, kabuklu hayvanlar ve yumuşakçaların konserveleri
0371	Balık müstahzarları ve konserveleri, hayvar vb müstahzarları
04	Hububat, hububat ürünleri
042	Pirinç
0422	Pirinç-kavuzu çıkarılmış
0423	Beyazlatılmış, yarı beyazlatılmış ve kırılmış pirinç
043	Arpa
05	Meyve ve sebzeler
054	Buharda veya suda kaynatılmış, pişirilmiş, meyve ve başka sebzeler
058	Sebze ve meyveden hazırlanmış konserveler
0583	Meyvalar ve sert çekirdekli meyvalar (dondurulmuş/tatlı/tatsız)
06	Şeker, şeker ürünleri ve bal
07	Kahve, çay, kakao, baharat ve ürünleri
08	Hayvanlar için gıda maddeleri
09	Çeşitli yenilebilir ürünler (yağ, homojenize ürünler, sos, maya vb.)
098	Başka yerde sınıflandırılmamış gıda müstahzarları
0984	Soslar ve müstahzarlar
0989	Başka yerlerde yer almayan gıda müstahzarları, hayvansal ürünler
3	Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler
33	Petrol, petrolden elde edilen ürünler
334	Rafine edilmiş petrol ürünleri
335	Petrol ürünleri artıkları
3351	Vazalin, parafin
5	Başka yerde belirtilmeyen kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri
51	Organik kimyasal ürünler
511	Hidrokarbonlar ve türevleri
5112	Siklik hidrokarbonlar
5114	Hidrokarbonların sülfonlu, nitrolu, nitrozlu türevleri
512	Alkoller, fenoller, fenol-alkoller vb. türevleri
5121	Asiklik monohidrik alkoller
5123	Siklik alkoller, halojenli, sülfonlu, nitrolu, nitrozlu türevleri
513	Karboksilik asitler ve türevleri
5137	Asiklik monokarboksilik asitler
5138	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri türevleri
5139	Karboksilik asitler, türevleri
514	Azot fonksiyonlu bileşikler
5145	Amin fonksiyonlu bileşikler
5147	Karboksiamid gruplu bileşikler
5148	Diğer organik bileşikler

516	Diğer organik kimyasal maddeler
5161	Eterler, alkol peroksitler, eter peroksitler, keten peroksitler vs.
5162	Aldehit ve keten fonksiyonlu bileşikler
52	İnorganik kimyasal ürünler
522	İnorganik kimyasal elementler, asitler, bileşikler, metallerin asit, hidroksit ve peroksitleri
5222	Kimyasal elementler(Karbon, karbon karası hariç)
5223	İnorganik asitlerin ve ametallerin inorganik oksijenli bileşikleri
5226	Diğer kimyasal elementler
523	Diğer inorganik kimyasal maddeler
5232	Klorürler, oksiklorürlerve hidroksiklorürler
5236	Fosfinatlar (hipofosfitler) fosfonatlar (fosfitler) fosfatlar
5237	Karbonatlar, peroksikarbonatlar, amonyum karbonat
5238	Diğer metal tuzları ve İnorganik asitlerin peroxy tuzları
524	Oksi ve peroksi metalik asitlerin tuzları, kıymetli metallerin bileşikleri
5243	Metal asitlerin tuzları; kıymetli metallerin organik ve inorganik bileşikleri
53	Debagat ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanen, boya, pigment, macun, mürekkep
531	Sentetik organik boyayıcı maddeler
5311	Sentetik organik boyayıcı maddeler-müstahzarlar
5312	Sentetik organik boyayıcı maddeler(boyayıcı laklar)
532	Debagatta kullanılan boyayıcı hülasalar ve sentetik boyama müstahzarlar
5322	Hayvansal ve bitkisel menşeli boyayıcı hülasalar
533	Pigmentler, vernikler, boyalar
5331	Diğer boyayıcı maddeler
5332	Matbaa mürekkepleri
5334	Boya ve vernikler ile pigmentler
5335	Başka yerde belirtilmeyen pigment, boya sikatif, macun vs.
54	Tıp ve eczacılık ürünleri
541	Eczacılık ve eczacılık ürünleri
5415	Hormonlar, türevleri; hormon yerine kullanılan steroitler
55	Uçucu yağlar, parfüm, kozmetik, tuvalet müstahzarları
553	Parfüm ve kozmetik veya tuvalet mustahzarları
5532	Güzellik, makyaj, cilt bakımı müstahzarları
5533	Saç müstahzarları
5534	Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar
5535	Tıraş müstahzarları, vücut deodorantları, tuvalet müstahzarları
554	Sabunlar, temizleme, cilalama ürünleri
5542	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç
56	Mineral kimyasal gübreler (272.grubun dışındakiler)
562	Mineral kimyasal gübreler (272.grubun dışındakiler)
5621	Azotlu mineral ve kimyasal gübreler
57	İlk şekillerde plastikler
572	Stiren polimerleri (ilk şekillerde)
5721	Polistiren
5729	Diğer stiren polimerleri
573	Vinil klorür veya halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)
574	Poliasetaller ve diğer polieterler ve epoksi reçineler (ilk şekillerde)

5741	Poliasetaller ve diğer polyesterler (ilk şekillerde)
5742	Epoksit reçineler (ilk şekilde)
5743	Polikarbonatlar, alkid reçineler ve diğer polyesterler (ilk şekillerde)
575	Diğer plastikler (ilk şekillerde)
5751	Propilen yahut diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)
5752	Akrilik polimerleri (ilk şekilde)
5753	Poliamidler (ilk şekillerde)
5754	Amino reçineler, fenolik reçeller ve poliüretanlar (ilk şekillerde)
579	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar
58	İlk şekilde olmayan plastikler (boru, hortum, levha, yaprak, plaka, şerit, film vb.)
581	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb
5813	Tüpler, borular, hortumlar(esnek)kırılma basıncı enaz 27, 6 mpa
5815	Tüpler, borular, hortumlar -takviyesiz, bağlantı elemanları ile
5817	Plastikten tüp, boru ve hortum bağlantı elemanları
582	Plastiklerden levhalar, filmler, yapraklar, plakalar
5821	Plastikten, yapışkan levha, yaprak, şerit, lam vb-düz şekilde
583	Plastikten monofil, çubuk, profiller-enine kesiti 1mm'yi geçen
59	Başka yerlerde belirtilmeyen kimyasal maddeler ve ürünler
591	Haşarat öldürücüler ve zararlı bitkileri yok ediciler
5911	Haşarat öldürücüler
5912	Mantar öldürücü ilaçlar
5913	Zararlı bitkileri yok eden, bitki yetişmesini düzenleyenler
5914	Bitkileri koruyucu, geliştirici müstahzarlar
592	Nişasta, inülin, buğday gluteni, albuminler, yapıştırıcı ve tutkallar
5922	Kazeinat, kazein, jelatin, peptonlar, dekstrinler ve tadil edilmiş nişastalar
597	Ateşlemeyi önleyici müstahzarlar, çözücü müstahzarlar, yağlama müstahzarları
5972	Ateşlemeyi önleyici müstahzarlar, peptizan katkılar vb
5973	Hidrolik fren, hidrolik transmisyonlar ve donmayı çözücü için özel sıvılar
5977	Yağlama müstahzarları
598	Diğer kimya sanayi ürünleri
5983	Suni mumlar, müstahzar mumlar
5985	Depo edilmiş kimyasal elementler, kimyasal bileşikler
6	Başlıca sınıflara ayrılan işlenmiş mallar
61	Başka yerde belirtilmeyen İşlenmiş deri ve köseleler
64	Kağıt, karton ve kağıt hamurundan eşya
66	Taş, alçı, çimento, amyant, cam, seramik vb. maddeden eşya
68	Demir ihtiva etmeyen madenler
69	Demir, çelik, bakır, nikel, alüminyum ve diğer adi metallere eşya
611	İşlenmiş deri ve köseleler
641	Kağıt ve karton
642	Kağıt, kağıt hamuru, karton ve selülozik liflerden mamul eşya
663	Mineral maddelerden mamul diğer eşya ve cihazlar
664	Cam
667	İnciler ve kıymetli metal taşlar
681	Gümüş, platin ve gümüş veya platin kaplamalı altın ve diğer metaller
683	Nikel ve nikelden çubuk, profil, tel, sac, şerit, boru vb
687	Kalay ve kalaydan çubuk, profil, tel, sac, şerit, boru vb.

692	Demir çelik veya alüminyumdan depo, sarnıç, vb. kaplar
694	Bakır, Alüminyum, demir veya çelikten çivi, vida, pim, rondela vb. eşya
696	Bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, bunların aksam ve parçaları
699	Diğer adi metallerden eşya (kilit, zincir, yay, fermuar, dikiş, nakış aletleri vb.)
6416	Oluklu kağıt-kartonlar, tuvalet temizlik kağıtları
6417	Kağıt-karton (yüzü inorganik maddelerle sıvanmış)
6421	Kağıt-karton vb esaslı kutu, kılıf, torba vb eşya
6423	Defterler, bloknotlar, klasörler, dosyalar vb kırtasiye eşyası
6429	Başka yerde belirtilmeyen diğer kağıt ürünleri
6632	Tabii/suni aşındırıcı toz/küçük taneler
6633	Taş, alçı ve minerallerden eşya
6635	Mineral yünler, genleştirilmiş soyutlayıcılar, karışımları
6637	Seramikten borular, oluklar ve boru bağlantı parçaları
6638	Amyant mamulleri
6639	Labaratuarlarda, kimyasal/teknik işlerde kullanılan seramikten cihazlar ve eşya
6647	Emniyet camları
6649	Diğer dökme, çekme ve üfleme, flotat veya yüzeyi cilalanmış perdahlanmış cam
6672	Elmaslar (sanayide kullanılanlar hariç)
6673	Kıymetli, yarı kıymetli taşlar
6812	Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, rutenyum ve platin kaplı metaller
6831	İşlenmemiş nikel
6832	İşlenmiş nikel
6871	İşlenmemiş kalay
6898	Kobalt matları, işlenmemiş kadmiyum/titanyum/zirkonyum/vb. döküntü, hurdaları
6924	Demir/çelik/alüminyumdan kaplar
6942	Demir-çelikten civata, somun, tavan halkası, vida, perçin, pim vb
6944	Alüminyumdan pim, kama pimi, perçin, çivi, civata, çengelli vida vb eşya
6963	Usturalar, traş makinaları ve treaş bıçakları
6991	Adi metallerden kilitler, sürgüler, donanım, tetibat, kasalar kasa daireleri
6993	Demir/çelikten el ile kullanılmaya mahsus dikiş, nakış, aletleri
6994	Demir-çelik yaylar, yay yaprakları
6996	Başka yerde belirtilmeyen demir/çelikten diğer eşya
6997	Bakır/nikel/kurşun/çinko/kalay/alüminyumdan çeşitli zincirler, aksam-parçaları
6999	Diğer madenlerden eşya
7	Makinalar ve ulaştırma araçları
71	Güç üreten makineler ve araçlar
711	Buhar kazanları, kızgın su kazanları ve aksamı
714	Turbojetler, tepkili motorlar, diğer gaz türbinleri vb. aksamı
7149	Turbojetler/turbopropeller/diğer gaz türbinlerinin aksam-parçaları (714.41, 714.8 için)
716	Elektrik motorları ve jeneratörler ile bunların aksam ve parçaları
7162	Doğrusal akım (DC) motor ve jeneratörleri - güç ≤ 37.5 W
7163	Alternatif akım motorları ve jeneratörler - güç ≤ 37.5 W
7164	Rotatif elektrik konvertörleri
7169	Elektrik motor, jeneratör, elektrojen grupları aksam, parçaları
718	Diğer güç motorları (su tribünleri, su çarkları, nükleer reaktörler, ısıtılmış yakıt elemanları)

74	Diğer genel endüstri makina/cihazların aksamaları
741	Isıtıcı ve soğutucu ekipmanları, bunların aksam ve parçaları
7412	Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar
7414	Isı pompaları, vitrin, tezgah vb tipi soğutucu/dondurucular ile aksam/parçaları
7415	Klima cihazları-vantilatörlü, ısı, nem değiştirme tertibatlı
7417	Gazojen, ısı değiştirici hava/gaz sıvılaştırma makinaları ve aksam/parçaları
742	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri ile bunların aksam, parçaları
7421	Ölçü tertibatlı sıvı pompaları
7424	Diğer doğrusal deplasmanlı pompalar (pozitif hareketli)
7425	Diğer döner deplasmanlı pompalar
7427	Pompalar; sıvı elevatörleri
7429	Pompalar ve sıvı elevatörlerin aksam ve parçaları
743	Diğer pompalar, fanlar, santrifujler, filtre makine ve cihazları
7431	Hava ve vakum pompaları
7434	Vantilatörler-aspiratörler
7436	Sıvı/gazların filtre/arıtmasına mahsus makina ve cihazları
7438	Hava-gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb aksamı, parçaları
7439	Sıvıların filtre edilmesine/arıtmasına mahsus makina ve cihazlar
746	Her nevi rulmanlar
7461	Bilyalı rulmanlar
7462	Konik makaralı rulmanlar (konik bilezik ve makara grupları dahil)
7464	İğneli rulmanlar
7468	Kombine haldeki bilyalı ve konik makaralı diğer rulmanlar
7469	Rulman aksam-parçaları
747	Borular, kanallar, depolar için musluklar, valfler vb. cihazlar
7471	Basınç düşürücü valfler
7472	Yağlı hidrolik/pnömatik transmisyon valfleri
7473	Çek valfler (klapeler, subaplar)
7474	Emniyet/bırakma valfleri
7478	Diğer muslukçu eşyası
7479	Musluklar, valfler vb.cihazların aksam-parçaları
75	Büro makinaları ve otomatik veri işleme makinaları
752	Otomatik bilgi işlem makinaları vb. ait birimler
7522	Aynı kabin içinde enaz bir merkezi işlem giriş/çıkış birimi bulunan
7526	Giriş/çıkış birimleri (aynı kabin içinde bellek birimi olsun olmasın)
7527	Bellek birimleri
7529	Başka yerde sınıflandırılmamış veri-işleme donanımları/ekipmanları
759	Büro ver bilgi işlem makinalarının aksam ve parçaları
7599	(7511,7512,7519) ve (752)"deki makinalara ait aksam/parça/aksesuarlar
76	Haberleşme, ses kaydetme ve sesi tekrar vermeye yarayan cihaz ve araçlar
761	Televizyon alıcıları (kombine olsun olmasın)
7611	Renkli televizyon alıcıları ve monitörleri
762	Telsiz telefon, telsiz telgraf ve radyo yayınları için alıcı cihazlar
7622	Harici bir güç kaynağı olmaksızın çalışabilen radyo cihazları
763	Plak döndürücüler, pikaplar, kaset çalarlar, video kayıt ve gösterme cihazları
7638	Manyetik banta ses kaydeden ve tekrar veren cihazlar
764	Telli telefon ve telgraf cihazları, telsiz telefon telgraf cihazları vb. aksamı
7642	Mikrofonlar, mesnetleri, hoparlörler, kulaklıklar vs.

7643	Verici/alıcı verici cihazı bulunan cihazları (telsiz telefon, telgraf vb)
7648	Televizyon kameraları, hava ve deniz trafiğine yardımcı cihazlar
7649	(76)"da ki maddelerin aksam/parçaları
77	Elektrik makinaları, cihazları ve aletleri, vb. aksam, parçaları
772	Elektrik devreleri, rezistanslar vb. aksam ve parçaları
7722	Çok katlı devreler
7723	Elektrik rezistansları (reosta, potansiyometre dahil)
7725	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı
7726	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar
773	Elektrik dağıtım donanımı (teller, kablolar, ızalötörler, bağlantı parçaları)
7731	Elektrik için izole tel, kablo, izole iletici, optik lif kablo
7732	Her türlü maddelerden elektrik ızaltörleri
774	Elektro teşhis cihazları (X ışınli, alfa, beta, ve gama ışınli cihazlar)
7741	Elektro kardiyograflar ve ultraviyole, enfeurj ışınli cihazlar
7742	Radyasyonlu cihazlar, x ışınli jeneratörler, tedavi koltukları
776	Katod ışınli tüpler, yarı iletken tertibat; elektrik devreleri
7762	Televizyon kamera tüpleri ve diğfer görüntü çevirici, yoğunlaştırılar ile aksamı
7763	Diotlar, transistörler vb. yarı iletken tertibat
7764	Elektronik devreler
7768	Piezo-elektrik kristaller, diot, yarı iletken tertibat ve entegre aksam-parçaları
778	Elektrikli makinaların aksam ve parçaları
7781	Pilleri, bataryaları ve akümülatörler
7783	İçten yanmalı motorlarda kullanılan tertibat ve kara taşıtlarının aydınlatma, vs. cihazları
7786	Elektrik kondansatörleri-sabit, değışken-ayarlanabilir
7787	Kendine özgü fonksiyonlu elektrikli cihazlar ve aksam-parçaları
7788	Başka yerde belirtilmeyen cihazlar vb. aksam, parçaları
79	Demir, deniz, havayolu taşıtları ile bunların aksam, parçaları
792	Hava taşıtları, uzay araçları vb. aksam, parçaları

Ek 2: TTIP Öncesi Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 0

İHRACAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	-0.237	0.4395	-1.0373	0.2952	-0.429		-0.5164	-0.3128	1.787	-0.3576	0.7296	0.5285	0.5687
POP-R	1.3403	1.2236	2.3593	1.0389	2.3589	2.6553	2.454	2.2085	0.0875	1.9153	0.9782	0.2957	0.7985
GDP-P		-0.2624		-0.3321	0.0823		0.1295	0.1321		0.1538	-0.4324	-0.2818	-0.2135
POP-P	0.1124	-0.4315	-0.2455	-0.2106	-0.0498	0.5001			0.0517	-0.1442	-0.2773	-0.4966	-0.2286
DIST	0.2378	0.5431	0.4252	0.4893	0.3324	0.0645	0.3431	0.3562	0.4124	0.4379	0.3911	0.6306	0.3466
İTHALAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.0465	0.6092	0.378	-0.1558	0.0678		0.1425	0.1862	0.1817	0.3598	0.1517	0.0915	0.4631
POP-R	1.0224	0.3254	0.4663	1.7514	1.6932	1.4708	1.7772	1.1986		1.1772	1.8254	1.4084	0.9775
GDP-P	-1.131	-0.251	-0.1944		-0.0302	0.1524	-0.0974	0.0396	-0.1926	-0.1978	-0.2831	-0.2396	-0.2016
POP-P		0.2404		1.4466	1.3922	1.7877	1.3714	1.3666		1.0175	1.4125	1.5176	1.5019
DIST		0.3926	0.3834	-0.1789		-0.1572		0.1781	1.2849		-0.3409	-0.1235	-0.0959

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.3308	0.0342	0.4116	-0.0516	-0.3319	0.1054	0.5519	0.0539	0.3619	0.2457	0.8801	-0.1048
-0.1891	-0.7116	2.2017	2.1895	1.9072	-0.4304	0.4623	0.0367	0.3603		1.5634	1.9515
	-0.0129	0.0266	-0.1081	0.1482	-0.0545	-0.0595			-0.1546	0.0637	0.0742
-0.6931	-0.7216	0.1363	0.2412	-0.1526	-0.6512	-0.4826			-0.1691	-0.1112	
0.7758	0.7368	0.1591	0.188	0.4341	0.6726	0.5505	0.0476	0.1732	0.3366	0.3429	0.2831
042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2122	0.0076	0.0564	0.2079	0.3171	0.2232	0.6693	0.0416	0.2804	0.2117	0.6854	0.3168
-0.3315	-0.3581	7.7928	1.5854	1.1706	0.4214	0.6064	-0.0821		0.3639	0.9299	1.3875
-0.2477	-0.0041	-0.3957		-0.1787	-0.2744	-0.2995	-0.0276	-0.2117	-0.1456	-0.5168	-0.1663
	-0.3577	1.6756	-0.1291	0.9941	0.5495	0.8344	0.0148	0.4113	0.2918	0.4811	1.3505
0.7621	0.368	-0.1321		0.0473	0.1264	0.1536	0.1725	0.2518	0.3937	0.2067	-0.1769

Ek 3: TTIP Öncesi Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 3

İHRACAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.4499	0.3494	0.4896	1.1105	1.0359
POP-R	1.0144	1.7716	1.5542	1.5638	1.1741
GDP-P	0.1438	0.2231	0.2321	0.0386	-0.0382
POP-P	-0.1373	0.0568		0.0791	
DIST	0.9131	0.4766	0.4798	0.4049	0.2567
İTHALAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.8408	1.0289	1.1095	0.3822	0.2108
POP-R	1.6382	1.6571	1.4695	0.582	0.5295
GDP-P	-0.2661	-0.1816		-0.3576	-0.2097
POP-P	0.7218	0.8302	0.6049		0.3765
DIST	0.3213	0.1532	0.1055	0.4296	

Ek 4: TTIP Öncesi Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 5

İHRACAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R				-0.1648	-0.8235	-0.1611		0.1142	-0.173	0.4798	0.9475	0.7342	0.7228
POP-R	1.2744	1.7704	2.5709	2.1775	2.8757	1.9084	1.7376	2.171	1.9528		1.5868	1.4725	1.5157
GDP-P		-0.0631	0.0521		0.1667	0.0706	0.1012	-0.0768			-0.0997		
POP-P	0.3794	0.6566	0.6047	0.3167	0.5919	-0.7081	0.5484	0.5919	0.2192	-0.8696	0.1228	0.2394	0.314
DIST	0.1459	0.2434		0.2527		0.4077		0.1294	0.3114	1.3189	0.3712	0.4641	0.3992
İTHALAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.4863	0.1084	0.2754	0.0749	0.3622	0.5645	0.4001	0.1943	0.4586	0.4106	0.7789	0.5571	0.0779
POP-R	0.1304	0.8418	1.4368	0.6218	0.7252	0.5263	0.602	0.4756	0.6174	0.6882	1.0628	0.981	0.9677
GDP-P		-0.2181	-0.2929	-0.2753	-0.2103	-0.0543	-0.1631	-0.1029	-0.1937	-0.2803	-0.5321	-0.2272	-0.5461
POP-P	0.2836	0.4419	1.1427	0.4603	0.9079	0.8506	0.4328	0.1043	0.6623	0.6771	0.8649	0.7561	0.8869
DIST	0.3617	0.6364	0.1176	0.5078	0.3807	0.1421		0.5263	0.119	0.1558		0.4882	0.4943

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
	0.4055	2.6415	0.3981	0.8627	0.5404	0.8376	-0.1346			-0.2197		0.7978	
2.5492	1.3324		2.1995	1.1992	1.7877	1.6988	2.1081	2.1083	1.9103	2.0499	1.8797	1.3377	2.314
			0.0547			-0.0834	0.0779	0.121	0.0951	0.0493	0.0986	-0.1939	-0.1836
0.8747	0.2291	0.5516	0.5551		0.2221	0.5301	0.2637	0.3133	-0.2609	-0.1186	0.5321	0.1435	0.5674
	0.3879			0.4413	0.3611		0.3042	0.3688	0.4569	0.5319		0.2631	

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4411	0.5848	0.4536	0.3241	0.7078	0.1972	0.2376	0.3539	0.4832	0.7736	0.6637	0.4001	0.5772	
1.3828	0.1985	1.6253	1.8467	0.7147	0.8114	0.212	0.6277	0.8536	0.4772	0.7294	0.602	1.108	0.9136
-0.401	-0.5002	-0.3884	-0.4598	-0.4626	-0.519	-0.2285	-0.4087	-0.4332	-0.1052	-0.246	-0.1631	-0.4437	-0.3002
1.4955		1.2149	1.929	0.5058	1.0092		0.4485	0.9238	0.9555	0.9073	0.4328	0.4813	0.423
0.0712	0.9968		-0.5197	0.2846	0.2601	0.4237	0.3828	0.3245	0.0541	0.0763		-0.1289	

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
		0.6937	-0.4796		0.4718	0.4579		0.973		1.0267	1.1241	1.0793	0.9262
2.2383	2.429	1.0034	2.4669	1.6304	1.6294	1.8668	1.7548	1.5819	2.1235	0.8442	0.8623	1.2267	1.3052
			0.0589		0.1097					-0.0995		-0.0459	
0.3091	0.4626	0.5114	0.2482	0.1727			0.0985	0.1253	0.4076			-0.1401	0.4115
0.3368	0.2036		0.2468	0.4057	0.3627	0.3337	0.4438	0.3909	0.1582	0.388	0.2385	0.4514	0.1577

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4611	0.2568	0.4548	0.7214	0.4211	0.4978	0.5267	0.5336			0.3378	0.0708	0.7142	0.4781
0.943	1.2478	-0.2261	1.0096	0.542	0.4985	1.7345	0.5926	1.0021	0.7748	0.1282	0.0109	0.1779	0.4363
	-0.2503		-0.5008	-0.233	-0.5052	-0.7068	-0.6131	-0.3724	-0.2823	-0.1421	-0.0732	-0.1031	-0.3546
0.5298	0.8837	-0.424	0.9123	0.468	0.4578	1.5701	0.5081	0.4284	0.3513				0.3339
0.4758	0.1864	0.5673		0.2455		-0.7226	0.3773		0.4997	0.2671	0.1112	0.5482	0.1545

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.0614	0.9396	1.1007		1.2873	0.8411	0.7362	1.2276	1.7344	1.3104	0.8122	0.7859	0.8758	0.8358
0.5758	1.3311	1.332	1.7012		1.4818	1.998	1.3931		0.7566	1.3402	1.6803	0.7539	1.1842
		-0.0989			-0.0499	-0.1203	-0.1819		-0.1244	0.1229		0.052	0.051
-0.0844	0.1802	0.311	0.1297	-0.3869	0.3784	0.5743		-0.4676	-0.2252		0.3071	-0.1532	
0.3381	0.364	0.1665	0.3767	0.9977	0.1067			0.8751	0.5132	0.3995	0.2482	0.4743	0.3234

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.6662	0.5608	0.3885	0.4506	0.4321	0.3111	0.5299	0.4153	0.4356	0.7406	0.6388	0.7396	0.1686	0.2223
			0.6746	0.1695	0.3281		0.6941	0.3845	0.8439	0.9667	1.3958	0.8516	1.0039
-0.1405	-0.5251	-0.3669	-0.5868	-0.3564	-0.3644	-0.4882	-0.3855	-0.4967	-0.3872	-0.5149	-0.4861	-0.2369	-0.2605
	0.2445	0.1301	0.6274	0.2751	0.2788	0.431	0.5545	0.4581	0.6171	0.8625	1.1148	0.8129	0.9566
0.2526	0.8643	0.4715	0.2727	0.2735	0.2535	0.5755		0.3476	-0.0825	-0.2698	-0.2341	-0.1661	-0.5546

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.8912	1.0788	1.1867	1.1993	1.1166	0.9523	0.5081	0.6101	0.2146	0.1816	0.9957	0.3364	0.4592	0.8436
1.4577	1.0704	0.8645		1.0341	1.1386	1.9022	1.7242	1.9149	2.1224	0.7371	1.7571	1.8571	0.9111
		-0.0969		-0.0548	-0.0883	0.0589			0.0598			0.1119	
0.3303			-0.8058		0.3744	0.2748		0.2678	0.1964		-0.3193	-0.2385	-0.5724
	0.3159	0.327	1.276	0.3186		0.2654	0.3194	0.2854	0.2625	0.4263	0.427	0.3545	0.6202

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2903	0.2317	0.3541		0.0873	0.1254	0.5068	0.5814	0.3541	0.4176	0.2716	0.7831	0.7874	0.3681
0.3936	0.4291	0.4234	1.8663	0.5778	0.6773	1.219	1.5194	1.8167	1.6703	0.4815	1.3955	1.3509	0.7561
-0.2958	-0.2342	-0.2656	-0.4784	-0.1807	-0.1584	-0.4824	-0.6931	-0.6082	-0.7509	-0.2386	-0.3186	-0.1954	-0.3401
	0.2103	0.2384	1.4531	0.4501	0.4414	0.5865	0.7938	0.7685	1.1477	0.2421	1.6314	1.2969	1.0388
0.3078	0.1761	0.1733	-0.1428		0.1508	0.1057	-0.4976	-0.2037	-0.3165	0.1394	-0.5514	-0.3407	-0.1467

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4152		0.1612	0.6121	0.8495	0.8688	1.0394	0.5509	0.8069	0.5807	0.8554	0.7657	0.3903	0.7652
1.9087	2.0318	1.2568	0.8573	1.2464	1.0307	1.2325	2.0033		2.1253	1.3838	1.6105	1.2612	0.7477
0.0654	0.0506	0.0775	-0.7295	-0.2029	0.0447			-0.1796	-0.1401	-0.1461		0.0991	
-0.1585		0.409		0.1342			0.4048	0.364		0.3294			
0.3455	0.4403	-0.1077	0.2501	0.2235	0.4909	0.4247	0.1985	0.2046		0.1697	0.1648	0.3258	0.2487

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.7214	0.6069	0.2386	0.0918	0.3518	0.3301	0.4379	0.4869	0.1935	0.5441	0.3344	0.4726	0.3062	0.3765
1.2667	1.6814		0.8011	1.2194	1.0461	1.1001	1.6737	2.2217	1.3166	1.1716	1.5071	0.5654	0.487
-0.2325	-0.2775		-0.1289	-0.3497	-0.2628	-0.3206	-0.4023	-0.1711	-0.4132	-0.1972	-0.3057		-0.2917
1.7085	1.1366		0.3904	0.4968	0.4876	0.3828	0.7087	0.9588	0.6907	0.592	0.6315	0.2905	0.2461
-0.3447	-0.2748	0.1484		-0.3851	-0.1968	-0.1689		-0.3795	-0.3204	-0.3411	-0.2286		-0.0974

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
	0.5738	0.9098	0.9079	1.9422	0.8169		1.4583	1.3669	1.6138	1.4605	1.1154
2.4195	1.5109	1.4523	1.3826		1.1138	1.7925	1.691			-0.5097	0.6674
											-0.246
0.4033	0.1218	-0.0888	0.2319		-0.2184	0.1175	0.3179	-0.8092	-0.5265		-0.2506
	0.4089	0.2247	0.1114	0.4132	0.449	0.4796		0.9719	1.0276	0.9198	0.2857
5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.7136	0.3876	0.3387	0.0347	0.0739	0.1987	0.3049	0.2432	0.1933	0.4152	0.3384	0.5451
1.6559	1.8733	1.3656	1.1636	0.8829	0.8432	1.6982	0.4747	0.2725	1.3652	0.8029	
-0.6368	-0.6697	-0.5379	-0.1604	-0.1826	-0.2887	-0.5945	-0.0736	-0.1203	-0.4363	-0.3133	-0.2664
0.9561	1.1058	1.1493	0.9726	0.6765	0.5292	1.1655	0.2644	0.1834	0.6591	0.4041	-0.2192
-0.5157	-0.4412	-0.6217	-0.6783	-0.4678	-0.2634	-0.1601	-0.0952	-0.1011	-0.3747		0.268

Ek 5: TTIP Öncesi Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 6

İHRACAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.6386	-0.7407	-0.4996	-0.0891	-0.2963		-0.1685	-0.6696	-0.6007	-0.6047	-0.3715	0.5445	0.7576
POP-R		2.0189	1.3817	1.0415	1.6813		1.791	1.6468	1.4242	1.8985	1.5177	0.4829	1.1991
GDP-P	0.1416		0.0851	0.1445	0.0848	0.1955		0.0578	0.0906	0.0368	0.1294	-0.0673	-0.1372
POP-P		-0.3062	-0.2391	-0.1954		-0.7725	-0.2428	-0.3528	-0.3379	-0.2521	-0.4971	-0.6042	
DIST	0.2552	0.3314	0.3191	0.2559	0.2442	0.8191	0.242	0.4503	0.3999	0.3667	0.5085	0.6107	0.0531
İTHALAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	-0.1084	-0.0703	-0.1547	-0.0636	-0.4483	-0.0609	-0.2502	-0.3506	-0.0668	-0.1744	-0.1386	0.3131	0.4515
POP-R	0.9623	0.2083	0.7397	0.8101	1.7631	0.9711	7.8729	1.3191	0.9803	1.0921	1.1917	1.2345	0.0861
GDP-P	0.1432		0.1556	0.1255	0.1046	0.1434	0.0838	0.1642	0.0978	0.2167	0.1425	0.0646	
POP-P		-0.9005	-0.3691	-0.2791				-0.3099		-0.1801	-0.2729	-0.154	-0.5793
DIST	0.0744	0.9472	0.3551	0.3769	0.1261	0.0627	0.0784	0.2824	0.0855	0.1652	0.1536	0.2174	0.5672

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5469	0.2185	0.1624	-0.1377	-0.2675		0.8593	-0.2376	-0.5021	0.4588	-0.7345	0.147	-0.3079	0.2475
1.0589	-0.2712		1.4886	1.9533	1.0882	1.0486	2.1648	1.7461		2.2281	1.5739	1.9597	1.5111
	0.0199	0.2257	0.1893	0.0134	0.2057	-0.0984		0.0794	0.1639	0.0581		0.1227	
-0.6512	-0.7074	-1.2228	-0.2281		-0.1782				-1.0241		-0.2037	-0.3435	
0.6347	0.7074	1.3123	0.2628	0.0473	0.2252	0.0611	0.1436	0.1948	1.0417	0.1399	0.2198	0.4648	0.1971

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.0365		-0.1399	-0.1197	-0.5361	-0.0806	0.4565	0.3763		1.0045		1.4121		0.2627
0.5048	0.1431	1.8528	1.0491	1.1425	0.9674	0.7161		1.2183				1.6288	0.2433
	0.0208	0.1805	0.2656	0.0859	0.1687		0.3794		0.0865	0.3541	0.2375	0.2641	
-0.3248	-0.2365		-0.1151	-0.2574	-0.0734		-0.8295	0.0321		-0.9982		-0.1828	-0.3155
0.3221	0.2301	0.1479	0.1451	0.2434	0.1162		0.9261			0.9947		0.1314	0.2984

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2723	0.2313	0.2728		-0.4391	0.4771	0.2025	0.3974	0.4796	0.6076	0.0841	0.5252	-0.3965	-0.1002
1.1023	1.0043	1.7424	1.7822	2.2324	-0.4176	-0.1802	-0.2011	0.4676	0.8951			2.1051	1.5373
			-0.0345	0.0598	-0.4499			-0.0415				0.1398	
-0.5517	-0.3732		-0.2851		-0.7946	-0.5283	-0.8033		-0.6374	-0.1676	-0.5173		-0.1982
0.4871	0.3819	0.0493	0.2851	0.1213	0.7928	0.5661	0.8102	0.0428	0.6123	0.1601	0.4399	0.1877	0.2002

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.1785	-0.0951		-0.1714	0.1568	0.4097	0.7297	0.1106	0.0505	0.1743		0.1046	-0.2141	-0.0623
0.3768	1.0493	1.4313	1.5662	1.5895	0.3846	0.4478	-0.5679	0.0526	0.2138		0.3635	1.9947	1.0444
	0.0573	0.1697	0.2127	0.1167	-0.0444	0.0516			0.0149	0.0279		0.1068	0.3126
-0.4059		-0.3019	-0.2931	-0.1626		-0.2844	-0.7648	-0.0881	-0.3908				
0.3961		0.2505	0.1714	0.1408	0.0673	0.3149	0.7681	0.0971	0.3701	0.0722			0.0909

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5491	0.1248	-0.4291	0.1056	-0.1827	-0.2328	-4904	0.4889
0.9407	0.2494	1.9012	1.5062	2.0115	1.3296	1.7098	0.2182
-0.0196	0.0273	0.1699	0.0173	0.2058	0.1981	0.1609	0.0373
-3671	-0.6125		-0.3149		-0.1825	-0.2503	-0.6699
0.3581	0.5838	0.2145	0.3398	0.0639	0.2416	0.3802	0.6473

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.1714		-0.1785		-0.7985	-0.1766	-0.2725	0.2795
0.7885	0.4277	1.0922	1.3254	1.8115	1.1081	1.3004	0.7081
0.1015		0.2069	0.1493	0.2651	0.1826	0.2113	
-0.1101	-0.4335	-0.1556		0.1244	-0.0565	-0.1811	
0.1674	0.3503	0.1773		-0.1009	0.1358	0.2099	

Ek 6: TTIP Öncesi Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 7

İHRACAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.3659	0.0496	0.3995	0.4415	0.1899	0.4662		0.5853	1.0577	-0.1325	0.5379	0.4045	0.3681
POP-R	0.6701	1.4738	0.7659	0.7891	0.7754	0.8445	2.2856	1.0301	1.6695	2.0974	1.4046	0.9717	1.4857
GDP-P	0.0675		0.0901	0.0205	0.0826	0.0236	0.1588	-0.0471			0.0875	0.0689	0.1258
POP-P		0.1861	0.1381	-0.1945	-0.1495	0.0852	0.6036	-0.0828	-0.1221	0.2911	0.2289	0.1068	0.0979
DIST	0.2896	0.3575	0.2972	0.4761	0.4807	0.208		0.4285	0.5023	0.2706	0.4025	0.3442	0.4444
İTHALAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.3002	0.3343	0.3911	0.1753	0.3225	0.3159	0.3491	0.2417			1.3557	-0.2472	
POP-R	0.9103	1.2539	1.0569	1.2223	1.1241	0.9711	1.3725	0.2305	1.8535	1.9972		2.1171	1.9123
GDP-P	-0.2234	-0.2211	-0.2988	-0.4158	-0.4127	-0.2064	-0.1629	-0.1337	-0.0565	-0.186	-0.1343	-0.3513	-0.2347
POP-P	0.5463	0.6401	0.6777	0.4344	0.6447	0.5687	0.6285		0.1308	0.9411	-0.2385	0.9218	0.8619
DIST	0.0727	0.2879	0.0627	-0.1159	-0.0747	0.0908	0.2053	0.1906	0.3399	0.0734	0.9592	-0.1573	0.0942

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.1524	0.3902	0.2779	0.3468	0.2152	0.2781	0.7273	0.3701	0.2143	0.4271	-0.0971	0.4598	0.7399	0.1175
1.4512	2.1322	1.3324	1.0099	1.0118	1.7195	1.3289	1.9151	0.7651	1.2281	1.6294	1.2611	0.8425	1.3751
0.1147		0.0543	0.0869	-0.0873		-0.1652		0.0814	0.0405	0.1031		-0.0782	0.0707
0.1341	0.3876	-0.0495	-0.2524	-0.2677	-0.2304	-0.2395	0.2384	-0.1561	0.3099		-0.1284	-0.1357	0.0568
0.3563	0.2781	0.4276	0.5156	0.5589	0.3888	0.3837		0.5055	0.1083	0.3597	0.4383	0.5419	0.2945

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.1567	0.1757		-0.3386	-0.3598	0.2038	0.2377	0.4469	0.3162	0.4556	0.3667	0.2829	0.3211	0.2114
1.7391	1.7946	1.9332	1.6298	1.7046	2.1758	1.5023	1.5474	1.1328	1.1746	1.0947	1.875	1.1143	1.2325
-0.1271	-0.2536	-0.1789	-0.2808	-0.3162	-0.6336	-1.2385	-0.8963	-0.3405	-0.2829	-0.3224	-0.5174		-0.3571
0.7855	1.0345	0.8765	0.4912	0.5683	1.035	0.3817	0.6495	0.6498	0.6157	0.4463	1.072	0.3927	0.675
0.0922					-0.5567	-0.1236	-0.398	-0.0711		0.2871	-0.2895	0.1743	

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.0229	1.1807	0.6523	0.1297	0.5434	0.1138	1.2376	-0.0864		0.6292	0.9622	0.7551	0.4718	0.2002
1.2479	1.7281	1.8664	1.9905	-0.0693	2.5118	0.9738	1.7086	2.1716	1.6877	1.1909	1.8181	2.0761	2.2947
0.2676				-0.0522	-0.0717		0.1412	-0.0414	0.0469		0.0275	0.0971	
0.5412		0.1767	0.3123	-0.4803	0.5883	-0.0918	-0.0397	0.1054	0.1545	-0.1906	0.2306	0.2113	0.4322
0.1995	0.3574	0.2271	0.2311	0.5395		0.3804	0.4341	0.4069	0.3852	0.4755	0.2389	0.2376	

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.0431	1.0698	0.6546	0.5505	0.2465	0.6828	0.5174	0.4813	0.259	0.8846	0.4194	0.7967	0.844	
0.8706	1.4855	1.5458	1.7465		1.6333	0.4767	0.4938	2.151	1.3921	0.6286	0.8267	1.1649	1.896
	-0.2139	-0.6167	-0.6103	-0.1154	-0.707	-0.3505	-0.3188	-1.0338	-0.4448	-0.4234	-0.4736	-0.4784	-0.6531
0.5784	0.2718	0.6417	0.9946	-0.0739		0.2688	0.2125	1.1948	0.6282	0.3984		0.6581	0.9493
0.1384	0.2299			0.1032				-0.5432			0.2942		-0.1077

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5821	0.1881	0.2132	-0.1065			0.3089	0.9653	0.6687	1.1332	0.8252	0.3979	1.6855	0.6273
1.236	2.2352	2.0433	2.1031	2.2613	1.7828	2.144	1.4185	0.7451		1.7879	1.6058		1.9811
		0.1201		0.0599	0.1077				0.1488	-0.0597	0.0601	0.1456	-0.0381
	0.2054	0.1411	0.2583	0.2249		0.3593	0.0625	-0.1319	-0.7672	0.3298			0.3448
0.5418	0.2904	0.3048	0.245	0.2869	0.4356	0.2222	0.3351	0.3798	1.2029	0.1609	0.3811	0.7664	

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4556	0.2803	0.4829	0.2714	0.3607	0.4285	0.2422	0.5713	0.2549	0.372	0.6993	0.7592	0.8621	0.7845
1.3879	1.8129	1.4661	1.511	1.808	1.5878	1.6007	0.3169	0.4094	1.3485	1.3681	1.1639	1.6004	1.3897
-0.3189	-0.6071	-0.5053	-0.3225	-0.6811	-0.2536	-0.6678	-4.4276	-0.2952	-0.5463	-0.5091	-0.5382	-0.2963	-0.6119
0.5488	1.0654	0.7484	0.9012		0.8917	0.9898			0.7954	0.8223	0.4114	0.7932	0.905
0.3753	-0.1331	-0.0875					0.6422	0.241	-0.2159			-0.1432	-0.3183

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4395	-0.4299	0.109	-0.1349	-0.3194	0.0829	-0.2944	-0.3072	0.0896	4995	0.147	0.6502	0.5732	0.4104
2.0095	2.3965	2.2472	2.4336	2.1852	1.9614	2.5742	1.552	1.9843	0.186	2.1889			1.8753
	0.0939	0.0421	0.0557	-0.0448	0.0481	0.0842	-0.0977		-0.1172				0.0245
0.1277		0.1199	0.328	-0.1025	-0.3736	0.3265	-0.3325	-1.1065	-0.6829	0.2755	-1.0071	-1.1352	
0.2348	0.3987	0.2621		0.4181	0.6078		0.5954	0.3265	0.6626		1.2271	1.2677	0.2922

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5867	1.9565	0.4319	-0.2142	-0.3915	-0.3469		-0.402		0.5282		-0.1127	-0.1343	0.4705
1.6848	1.9565	2.0393	2.1469	2.142	1.9816	1.8027	1.7961	2.2689	1.0525	2.1257	1.6667	2.0193	1.9696
-0.3479	-0.4544	-0.444	-0.4383	-0.7708	-0.4089	-0.5504	-0.5409	-0.8999	-1.3502	-0.7984	-0.4675	-4.4725	-0.6811
0.8837	0.9311	0.9166	0.5612	0.5348	0.1563	0.4873	0.3303	0.9198	0.5367	0.735	0.6444	0.6959	0.6376
-0.2967	0.0488	-0.0601	-0.2619	-0.128		-0.1662		-0.4784	-0.4676	-0.4285		-0.174	-0.3433

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.3592	0.5688	0.0779		-0.0826	-0.2748		0.4259	1.0674	1.9574	0.8991	0.6656	0.787	
1.486	1.3376	1.9243	1.7094	2.3351	1.7967		1.2716	1.2378		1.1335	1.1312	1.098	1.6242
	-0.1519		0.0811		0.0926	0.3119		-0.0959	-0.1784	-0.144		-0.1234	0.1488
-0.1307		0.0773	0.2514	0.228		-1.4977	-0.1491	-0.0343	-0.6117		-0.1394	-0.2519	
0.584	0.439	0.4021	0.2181	0.2641	0.4268	2.0874	0.487	0.464	0.7149	0.4177	0.5583	0.66	0.378

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4435	0.3916			1.2779		0.2686	-19.3574	0.5408	0.5751	0.9357	0.3364	0.7754	0.277
	1.6101	2.032	1.1495		1.5917	1.7929	0.5192	1.8799	1.0832		1.2042	1.4543	1.4447
-0.3114	-0.6015	-0.5594	-0.2456	-0.1949		-0.4011	1.7217	-0.5091	-0.5879	-0.3289	-0.2662	-0.7068	-0.6672
-0.3579	0.4117	0.9217		-0.0858	0.5963	0.9298	0.9982	0.9185	0.3351	0.0732	0.2973	0.5176	0.7498
0.8771	0.0737	-0.2302	0.5095	0.7903	0.2195	0.0653	-0.3138	-0.2666		0.682		-0.1951	-0.1102

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.0429	0.1287	0.1142	0.1616
2.3703	2.1764	1.4886	1.4485
0.0315	-0.1063		
0.3599	0.1719	-0.0909	-0.0755
0.2008	0.2988	0.4694	0.4661

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2532	-0.3473	0.2633	0.7765
1.5053		1.4549	
-0.5999		-0.508	-0.3964
	-0.1971	0.3531	-0.0503
	1.0656		0.718

Ek 7: TTIP Sonrası Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 0

İHRACAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	-0.1077	0.6777	-0.5119	0.2709	0.0814		-0.0325	0.2764	0.3813	-0.0444	0.4616	0.3135	0.5411
POP-R	1.6388	2.3048	3.0171	1.4431	2.4206	2.9741	2.8692	2.2418	2.8675	1.8882	0.7244	0.4049	1.1774
GDP-P		-0.2532		-0.2984	-0.0408		-0.019	0.0288	0.0591	0.0495	-0.3273	-0.2159	-0.1514
POP-P	0.2225	0.1201	0.0424	0.2371	-0.0789	0.3156			0.4681	-0.2581	-0.1957	-0.0812	-0.1196
LNDISTN	0.0858	-0.0161	0.0357	0.0932	0.2945	0.157	0.2087	0.2368	-0.0452	0.5111	0.3281	0.1956	0.2385
İTHALAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.1398	0.3841	0.1485	-0.2062	0.1206		0.0463	0.0775	0.2159	0.2409	-0.0486	0.2831	0.1257
POPR	1.1775	0.4666	0.2104	1.5536	1.6563	1.321	2.0271	1.3316		1.4408	1.963	1.052	0.1133
GDP-P	-0.1007	-0.1556	-0.1341		-0.0381	0.1578	-0.0583	0.0415	-0.2733	-0.1915	-0.0233	-0.2524	-0.175
POP-P		-0.0706		0.7482	1.4315	1.5807	1.4276	1.4272		1.0472	1.4242	0.9403	0.3867
LNDISTN		0.6852	0.266	0.5274		0.1018		0.1498	1.5875		-0.0131	0.4437	1.0262

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.1628	0.0278	0.9487	0.3666	-0.0293	0.0245	0.5237	0.0177	0.1063	0.1878	1.0476	0.0902
-0.0957	0.0323	2.0533	2.5048	1.8647	0.0201	1.0304	0.015	0.1427		2.0855	2.586
	-0.0114	-0.0706	-0.1621	0.0429	-0.0241	-0.1514			-0.1582	0.0005	0.0321
-0.3082	0.0186	0.1736	0.4301	-0.3041	-0.0468	-0.2317			-0.2736	-0.0435	
0.3373	-0.0115	0.0716	-0.0581	0.5414	0.0701	0.3099	0.0064	0.0166	0.3562	0.1907	0.168
042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.1418	0.0081	-0.0221	0.1069	0.2244	0.1742	0.1562	0.0233	0.1295	0.0893	0.3895	0.2953
-0.476	0.0725	1.5284	1.4165	1.7447	-0.4191	0.0914	0.7968		0.4255	0.8677	1.4975
-0.2551	-0.0028	-0.3494		-0.2025	-0.2386	-0.2243	-0.0193	-0.1682	-0.106	-0.4553	-0.1503
	0.0756	1.4017	1.4773	1.3332	-0.4473	0.2493	0.8756	0.4251	0.2053	0.2378	1.2902
0.874	-0.0663	0.2391	0.2081	-0.2749	1.1043	0.7538	-0.6619	0.215	0.5118	0.5828	-0.0838

Ek 8: TTIP Sonrası Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 3

İHRACAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.6311	0.5701	0.7915	0.9356	1.0079
POPR	1.3534	2.2055	1.6956	2.1689	0.8805
GDP-P	0.0283	0.0705	0.0667	-0.0493	-0.0414
POP-P	0.5194	0.4277		0.6175	
LNDISTN	-0.0311	0.0914	0.4819	-0.0625	0.4271
İTHALAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.5604	0.6681	1.0123	0.3912	0.2634
POPR	2.3008	2.2786	1.5456	0.253	0.4809
GDP-P	-0.3197	-0.2279		-0.4427	-0.3209
POP-P	1.305	1.4705	1.4033		0.4058
LNDISTN	-0.1162	-0.3007	-0.5176	0.7292	

Ek 9: TTIP Sonrası Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 5

İHRACAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R				-0.1307	-0.6387	0.1428		0.0868	-0.0126	0.1796	1.0001	0.7743	0.7872
POPR	1.6966	1.9822	2.8207	2.1415	3.3917	2.0976	2.519	2.3069	2.0391		2.4571	2.7336	2.5557
GDP-P		0.013	0.0713		0.133	0.0485	0.0535	-0.0344			-0.1395		
POP-P	0.5791	0.8004	0.6153	0.0957	0.5837	-0.0048	0.5308	0.4715	0.4485	-1.3898	0.3747	0.9912	0.7151
LNDISTN	-0.0867	0.0503		0.5039		0.289		0.2335	0.0618	1.8997	0.1706	-0.1672	-0.0401
İTHALAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.2201	-0.2428	0.0834	-0.0356	0.1585	0.3342	0.1823	0.1561	0.3103	0.2433	0.6431	0.2933	-0.0286
POPR	1.3018	3.0937	2.1303	2.163	1.5537	1.4656	0.679	1.8841	2.0428	2.0473	1.6446	2.1607	1.6384
GDP-P		-0.2957	-0.2666	-0.2853	-0.2405	-0.1125	-0.1411	-0.1816	-0.1856	-0.2519	-0.5236	-0.2899	-0.4653
POP-P	0.6331	1.5917	0.9674	1.3088	1.1369	1.2694	0.4091	0.5211	1.4431	1.4011	0.9855	1.0278	0.6219
LNDISTN	0.0063	-0.5535	0.3018	-0.3691	0.1825	-0.227		-0.0429	-0.6631	-0.5449		0.1972	0.737

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
	0.4146	2.4919	0.554	0.8361	0.6949	1.0023	-0.2198			-0.1166		0.984	
3.1403	1.8766		2.5074	1.5306	2.2542	1.995	2.4458	3.1051	2.7747	2.8074	2.6014	1.4204	2.5541
			0.0396			-0.1276	0.0678	0.0841	0.0259	0.0342	0.0278	-0.2528	-0.1441
0.8525	0.693	0.7623	0.5718		0.1435	0.5011	0.2556	0.5899	-0.0084	0.3494	0.5338	-0.1501	0.6369
	-0.0557			0.4222	0.4792		0.3411	0.0614	0.1691	0.0169		0.5587	

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2391	0.2503	0.1859	-0.0069	0.6245	0.3125	0.2832	0.1982	0.3072	0.4167	0.3635	0.1823	0.5728	
2.6521	0.6784	2.564	1.4221	1.3863	2.7798	0.3525	2.0173	1.7841	1.503	1.3443	0.6791	1.3306	1.0085
-0.3712	-0.5483	-0.3143	-0.3075	-0.3863	-0.4816	-0.2384	-0.3953	-0.3756	-0.1285	-0.2619	-0.1411	-0.4012	-0.3371
2.09		1.2119	0.7982	0.9329	2.4154		1.1155	1.2808	1.4803	1.0025	0.4091	0.5033	0.4772
-0.4999	1.2546		0.6941	-0.10414	-1.0418	0.7195	-0.2644	0.1942	-0.3361	0.0287		-0.0061	

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
		0.5096	-0.5455		0.9611	0.6904		1.0048		0.5802	0.7668	0.9405	1.0542
2.9531	2.5951	0.8728	2.6966	1.9297	1.7016	2.6452	2.1484	2.332	2.5133	0.561	0.8781	1.6184	1.7332
			0.0514		0.0381					-0.1029		-0.126	
0.3443	0.2315	0.5338	0.0757	0.5287			0.0148	0.2489	0.6623			0.1802	0.4586
0.3208	0.4089		0.4492	0.0079	3385	0.3264	0.5084	0.2584	-0.1132	0.2598	0.1672	0.1603	0.1154

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5514	0.1507	0.0788	0.4701	0.2481	0.4832	0.4453	0.3297			0.3116	0.0502	0.4861	0.4548
1.7334	1.6533	0.1248	1.6211	1.6495	-0.0484	1.7756	0.8367	1.4096	2.5922	0.301	-0.0344	0.5191	0.6026
0.6301	-0.2669		-0.4277	-0.1834	-0.4317	-0.5945	-0.5068	-0.2999	-0.265	-0.1709	-0.0762	-0.1703	-0.4122
0.9301	0.3402	0.015	0.8942	0.9995	-0.18099	1.2642	0.2033	0.5257	1.6795	0.0201			0.2763
0.2785	0.6286	0.1047		-0.2351	0.6415	-0.2394	0.7758		-0.8062	0.3529	0.1681	0.6464	0.2767

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.6158	1.1558	1.0491	0.9363	0.7185	0.9739	0.7148	1.2197	1.2581	0.9895	0.7475	0.6899	0.6245	0.9293
1.0121	2.1966	1.7466	2.1579	1.8157	1.3806	2.3609	1.3887	1.5249	1.2743	1.5299	2.5192	0.9278	1.0613
			-0.1145	-0.1451	-0.1215	-0.0815	-0.0993	-0.1548	-0.121		-0.0279		-0.0086
0.463	0.5843	0.6173	0.3287	0.21758	0.148	0.335		0.0283	0.1647	-0.1015	0.671	-0.07	-0.1038
-0.3029	-0.0631	-0.1488	0.1994	0.2687	0.3636	0.2723	0.3608	0.3965	0.1677	0.4121	-0.0783	0.318	0.4139

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2172	0.2866	0.2834	0.4472	0.3131	0.3797	0.4523	0.3358	0.2403	0.5597	0.5844	0.2901	0.291	0.2559
			-0.7611	-0.5656	0.4616		0.9382	0.5627	0.1789	0.6109	1.3828	0.5188	-0.6772
-0.2396	-0.4378	-0.4021	-0.5595	-0.3687	-0.4373	-0.4285	-0.3903	-0.4146	-0.3803	-0.4853	-0.3669	-0.2928	-0.3555
	-0.6861	-0.3111	-1.2016	-0.6577	0.3276	-0.0587	0.5825	0.4054	-0.3353	0.2737	0.7834	0.6322	-0.5705
0.4042	1.8602	0.9266	2.2278	1.2987	0.3681	1.1988		0.4798	0.9049	0.3481	0.0747	0.1804	1.0312

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.0153	0.8068	0.5994	0.8618	1.1031	0.8573	0.6692	0.9645	0.1115	0.238	0.8516	0.3248	0.9617	0.5942
0.5024	1.3321	0.5033	2.0351	0.874	1.0953	2.5621	1.9674	2.4401	2.6595	1.5791	2.781	2.2248	1.3155
0.0306	-0.0397	-0.1298		-0.096	-0.0979	0.0076		0.0458	0.0242		-0.006	-0.0096	
-0.6009	0.2251	-0.2779		-0.0346		0.2543	0.1038	0.0912	0.178	0.5467	0.061	-0.0216	-0.0854
1.0277	0.0813	0.4738	0.5812	0.3549	0.3726	0.259	0.3005	0.5243	0.288	-0.135	0.0134	0.1701	0.1435

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4248	0.2388	0.382		0.2298	0.2119	0.2849	0.6981	0.6455	0.5364	0.445	0.6921	0.456	0.3716
0.0922	0.0939	-0.1002	2.5608	0.5833	1.6769	1.2017	0.9939	1.0819	1.043	0.4468	1.3029	0.3674	0.2486
-0.4138	-0.3013	-0.3227	-0.4828	-0.2447	-0.2274	-0.4492	-0.6361	-0.5462	-0.71589	-0.3753	-0.3028	-0.1942	-0.3044
	0.0324	-0.3172	2.1598	0.493	1.4158	0.8379	0.4132	0.25273	0.6927	0.2568	1.5123	0.6879	0.7968
0.6639	0.4001	0.7513	-0.7104		-0.6866	-0.1226	0.0126	0.4143	0.2139	0.2404	-0.3246	0.3986	0.2104

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.566	0.1807	0.5139	0.3455	0.9701	0.8567	0.8068	0.9064	1.0386	0.7222	0.6717	1.0077	0.3787	0.3734
2.4826		0.7229	-0.4259	1.3542	1.3953	1.8867	2.4982	1.7823	2.3358	1.1459	2.6781	0.6276	-0.1323
-0.0028	-0.0216		-0.1025	-0.2465	-0.0359	-0.0871	-0.2123	-0.2098	-0.0589	-0.0988	-0.023	0.0633	-0.0245
-0.0937	-2.41	0.0354	-0.797		0.0972	0.3393	0.4097		0.432	0.4124	0.2158	-0.1894	-0.5674
0.2453	2.8299	0.1538	0.9483	0.3876	0.3359	0.0636	0.1358	0.5823			0.2708	0.4978	0.7628

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.6941	0.6656	0.9905	0.2117	0.4372	0.3281	0.4221	0.8846	0.4901	0.5475	0.3323	0.4468	0.3169	0.3443
0.6006	0.8951	0.029	0.6053	0.3024	0.9301	0.5918	1.6142	1.6288	0.9539	0.1132	0.2607	0.5035	0.0442
-0.2319	-0.2457		-0.2347	-0.4115	-0.2772	-0.3411	-0.3544	-0.1866	-0.4011	-0.218	-0.2853		-0.2945
1.0211	0.7521		0.4181	-0.1922	0.5201	0.0308	0.7955	0.5422	0.5428	-0.3941	-0.2167	0.3673	-0.0841
0.3961	0.261	0.0932		0.3787	-0.2261	0.2091		0.0477	-0.1747	0.6142	0.6321		0.2774

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2061	0.4641	1.0011		0.7274	0.9634	-0.0264	1.2476	0.8951	1.0325	0.9462	0.2264
2.1596	2.1758	1.3828	1.6578	0.6699	1.5141	2.1746	1.2961	1.2494	2.2782	1.6386	
0.0479	0.0442			-0.0641		2.1746	-0.0719	-0.0233		-0.0176	-0.1151
-0.1248	0.2121	-0.3392			-0.3097		-0.1363	-0.1236	0.2074	0.0079	-0.3365
0.5525	0.3288	0.5011	0.3275	0.1102	0.5501	0.5926	0.4058	0.2717	0.2595	0.4061	0.3878
5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.7667	0.5353	0.3409	0.1958	0.1947	0.1883	0.4139	0.2248	0.1309	0.7219	0.3511	0.2725
0.9111	2.4565	0.5599	0.4481	-0.1415	0.3099	1.4318	0.6845	0.0412	0.9017	0.7833	
-0.6025	-0.58	-0.5278	-0.2264	-0.2537	-0.2746	-0.5612	-0.1043	-0.1346	-0.4658	-0.4253	-0.2438
0.2668	1.6694	0.4216	0.3741	-0.2421	0.2051	0.9917	0.5542	0.0239	0.2289	0.4497	-0.2354
0.2788	-0.9169	0.1848	-0.0227	0.5063	0.0992	0.0772	-0.3756	0.0684	0.1168		0.3056

Ek 10: TTIP Sonrası Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 6

İHRACAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.4832	-0.6452	-0.491	-0.1189	-0.1721		1.5576	-0.6359	-0.6941	-0.5653	-0.3407	-0.0135	0.1026
POPR		-0.1695	1.8244	1.5991	1.4787		1.5576	2.2297	1.8807	2.5935	1.9222	0.5441	0.4091
GDP-P	0.1045		0.0491	0.1336	0.0291	0.1242		0.4362	0.0767	0.0531	0.0861	-0.0162	-0.0177
POP-P		-0.1695	0.1474	0.3206		-1.0755	-0.2257	0.937	0.2238	0.4484	0.2356	-0.0279	
LNDISTN	0.212	0.1937	-0.0519	-0.2316	0.1208	1.1454	0.2231	0.0178	-0.1119	-0.3077	-0.1581	0.0822	-0.0078

İTHALAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	-0.1422	-0.4636	-0.4676	-0.2543	-0.5988	-0.1797	-0.2231	-0.2701	-0.0883	-0.2823	-0.1907	-0.3204	0.0657
POPR	0.7789	0.0094	1.1874	1.1732	1.5731	0.8565	1.7358	1.1742	0.8223	0.9968	1.9703	1.2666	0.2839
GDP-P	0.1021	0.0094	0.1081	0.0591	0.0386	0.1065	-0.0061	0.1082	0.0502	0.1145	0.0656	-0.1152	
POP-P		-1.3884	0.3422	0.2916				-0.1234		0.0626	0.7229	-0.1809	-0.0824
LNDISTN	0.0714	1.3946	-0.2904	-0.2732	0.1626	0.0386	-0.0161	0.1792	0.0249	0.0128	-0.8052	0.1739	0.0796

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2164	0.0174	-0.5179	-0.111	-0.2604		0.0829	-0.0635	-0.4902	-0.1054	-0.9083	0.0407	-0.3996	-0.1914
0.8626	0.1238		1.7422	1.7783	1.6774	0.6149	1.9925	1.5906		2.3154	1.4031	2.5191	1.1929
	0.0002	0.0605	0.1548	0.0003	0.1511	-0.0148		0.0808	0.0137	0.1097		0.1301	
-0.1649	-0.0276	-1.9077	0.2617		0.4205				-1.376		0.2089	0.2988	
0.1978	0.0318	2.0347	-0.1507	-0.0161	-0.3434	-0.0023	0.0552	0.1565	1.4403	0.0384	-0.1945	-0.2196	0.1211

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.0133		-0.2992	-0.1358	-0.6303	-0.1745	0.2639	0.1518		0.5381		0.3738		0.0046
0.5452	0.4231	1.6498	1.6114	2.1136	0.9242	0.4696		1.0492				1.6783	0.3565
	-0.0317	0.0297	0.1124	0.0098	0.1206		0.5467		-0.0097	0.1629	0.0122	0.1216	
0.0257	0.0928		0.5886	0.9247	0.0926		-0.9632	0.0775		-0.9365		0.1717	0.0511
-0.0234	-0.1115	-0.0086	-0.5561	-0.8868	-0.0298		1.1608			1.0305		-0.1869	-0.0552

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.0806	-0.0646	0.0907		-0.7391	0.0074	0.0355	0.0253	0.0654	0.1028	0.0169	0.0553	-0.5041	-0.1269
0.7152	0.8491	1.5328	1.5957	2.1622	-0.1264	0.109	0.1052	0.1602	0.5489			2.0195	1.8813
			-0.0372	0.0467	-0.0079			0.0006				0.1087	
-0.1388	-0.0562		-0.0661		-0.2114	-0.0493	-0.0089		-0.2134	-0.031	-0.1429		0.2947
0.1403	0.0605	0.0327	0.0871	0.0305	0.2189	0.0561	0.0068	-0.0101	0.2322	0.0313	0.1377	0.1571	-0.2367

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.0501	-0.1747		-0.1718	-0.0399	0.0196	0.1322	0.0221	-0.0003	0.0202		0.0001	-0.3166	-0.0784
	0.7431	0.9921	1.7951	2.1744	0.2213	0.7258	0.0835	0.4718	0.305		0.1322	1.666	0.981
-0.4037	-0.0743	0.0406	0.07323	-0.0456	-0.0191	-0.0048			-0.028	-0.0087		0.0091	0.1429
		-0.3991	0.1132	.08575		0.0917	0.0051	0.3896	-0.0512				
0.4023		0.4355	-0.3027	-0.7914	-0.0007	-0.0855	-0.0071	-0.3901	0.0377	0.0316			0.0702

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.0692	0.0424	-0.5036	0.0082	-0.2259	-0.2535	-0.4105	0.0626
0.8057	0.2899	2.1217	1.5066	2.0063	1.6741	2.1711	0.2885
-0.0164	-0.0171	0.1989	-0.0091	0.1256	0.1364	0.1257	0.0127
-0.0402	-0.0074		-0.0794		0.1764	0.1277	-0.0536
0.0314	0.0074	0.1563	0.1507	0.0239	-0.0679	-0.0341	0.0478

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.0245		-0.3885		-0.2014	-0.1972	-0.3868	0.0928
0.3529	0.8171	0.9669	1.0238	1.6106	1.0478	1.3177	0.4346
-0.0009		0.0901	0.0215	0.0847	0.0767	0.1253	
-0.4199	0.3716	0.0602		0.043	0.1055	0.2086	
0.4423	-0.4322	0.0029		0.0202	-0.0184	-0.0397	

Ek 11: TTIP Sonrası Tahminlerde Sürekli Değişkenler Katsayıları-Kod 7

İHRACAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.5004	0.1843	0.5611	0.3068	0.1761	0.5672		0.5473	1.1601	-0.0941	0.5434	0.0409	0.6082
POPR	0.8468	1.8929	1.1668	1.7753	1.8147	1.3571	1.5693	0.9893	2.3285	2.7396	2.346	2.0565	1.9735
GDP-P	0.0227		0.0274	-0.0302	0.0022	0.0085	0.0133	-0.0479			0.0355	0.0359	0.0707
POP-P		0.418	0.3555	0.5823	0.7012	0.3946	0.3071	-0.1706	-0.1702	0.4429	0.7582	0.2798	0.4925
LNDISTN	0.3229	0.1369	0.0902	-0.2725	-0.3474	-0.0961		0.5707	0.5624	0.1298	-0.1299	0.2026	0.0207
İTHALAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
GDP-R	0.3143	0.3935	0.4159	0.1455	0.3001	0.3392	0.4025	0.1857			0.8999	-0.0463	
POPR	1.1091	1.3003	1.3492	1.5875	1.3731	1.4761	1.0399	-0.0143	1.0339	1.8491		1.6578	1.7053
GDP-P	-0.2074	-0.1853	-0.2821	-0.4138	-0.411	-0.1984	-0.1876	-0.1481	-0.0459	-0.1719	-0.1786	-0.3794	-0.1965
POP-P	0.662	0.5801	9321	0.6304	0.7415	1.0227	-0.0642		-0.2715	0.7319	-0.7075	0.6427	0.6708
LNDISTN	-0.0209	0.3791	-0.1702	-0.3043	-0.1852	-0.3483	0.9351	0.2053	0.7328	0.2954	1.4625	0.1938	0.3446

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2806	0.5881	0.5136	0.137	0.1751	0.4041	0.5731	0.2078	0.1747	0.7103	0.0635	0.2016	0.7434	0.2434
1.8807	2.5846	1.8115	1.9196	1.9616	2.5283	1.8121	2.3949	1.7851	1.3182	1.7307	2.2927	1.6043	2.1438
0.0571		0.0496	-0.0002	-0.1054		-0.1737		0.1259	0.0166	0.0416		-0.0724	0.1477
0.3203	0.2681	0.3963	0.3743	0.4706	0.2451	0.0427	0.2477	0.6596	0.2989		0.1379	0.4584	0.5658
0.1258	0.3674	-0.0248	-0.0874	-0.1786	0.0028	0.1351		-0.2842	0.1149	0.4458	0.2584	0.0096	-0.1859

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.0254	0.3385		-0.0933	-0.1876	0.4108	0.1365	0.3969	0.2858	0.4871	0.3074	0.3958	0.3196	0.2708
1.3931	-0.0153	2.0281	1.4084	1.4817	1.3824	2.0624	1.5103	1.7023	1.2823	1.4672	1.4101	1.9973	1.2452
-0.0932	-0.2434	-0.1499	-0.1986	-0.2571	-0.5412	-1.2538	-0.8301	-0.3443	-0.2644	-0.2932	-0.4851		-0.3498
0.9379	-0.6776	0.9543	0.4729	-0.2571	0.2898	0.6005	0.3822	1.0621	0.6362	0.8452	0.5318	1.1217	0.6971
0.3314	1.7564				0.3374	-0.2952	-0.0618	-0.5149		-0.0011	0.2706	-0.5366	

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5278	1.1698	0.6567	0.3392	0.2541	0.2196	1.2653	-0.0827		0.9439	0.6812	0.9353	0.7176	0.4396
2.4273	2.4002	2.5955	3.0825	-0.1454	3.1681	1.1081	2.4281	2.5394	2.7454	1.3687	2.1296	2.7835	2.6255
0.1804		0.3163		-0.0301	-0.0359		0.0292	-0.0842	-0.0235		-0.0066	0.0423	
0.3398			0.6368	-0.4536	0.5658	-0.1836	0.261	0.1233	0.4741	0.0034	-0.0149	0.5119	0.4289
0.3402	0.2959	0.0631	-0.1439	0.5208		0.5099	0.3297	0.4085	0.0449	0.3513	0.3867	-0.1086	

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.8305	0.9489	0.7901	0.7209	0.1358	0.9308	0.4012	0.6498	0.4126	0.9755	0.4075	0.8614	0.7378	
0.5098	1.1431	1.6765	1.762		1.6999	0.3947	1.4834	2.2363	1.2784	0.5261	0.4537	0.9994	0.6199
	-0.2024	-0.5982	-0.5335	-0.0955	-0.6752	-0.3311	-0.6759	-0.9699	-0.4432	-0.4287	-0.3937	-0.421	-0.5352
-0.6664	-0.2471	0.6673	1.0199	-0.0467		0.3066	0.8293	1.2836	0.6859	0.4559		0.7674	0.6644
1.4254	0.7613			0.0955				-0.5881			0.5851		0.2382

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.7565	0.1884	0.6058	-0.0518			0.5591	0.9301	0.6851	0.9546	0.9219	0.5593	1.8248	0.8244
1.4512	3.3541	2.6545	2.4024	2.6465	2.2447	2.2842	2.1003	0.5225		1.8146	2.0766		2.3867
		0.0402		0.0184	0.0566	0.0012			-0.0438	-0.0157	0.0483	0.0516	0.0244
	0.4995	0.4676	0.3098	0.3655			0.2733	-0.1958	-1.7623	-0.0515			0.3137
0.4712	-0.0444	-0.0781	0.2029	0.1433	0.4768	0.5725	0.1477	0.4881	2.2211	0.5404	0.3631	0.9227	

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4697	0.4252	0.5078	0.1592	0.6143	0.3778	0.2517	0.3872	0.3638	0.7518	0.6872	0.8923	1.0999	0.6571
0.6441	1.5238	2.2355	1.7467	2.0881	1.5404	1.8811	0.1023	0.1579	0.3535	1.3851	0.9845	0.8556	0.5906
-0.2988	-0.5507	-0.4832	-0.2523	-0.5892	-0.2054	-0.6173	-0.3648	-0.4029	-0.5908	-0.4163	-0.4801	-0.2201	-0.5525
-0.1349	0.6101	1.1398	1.0142		1.0039	0.9169			-0.1646	0.8857	0.5818	0.1452	0.2126
1.1341	0.3704	-0.4898					1.0345	0.4421	0.8236			0.5652	0.5042

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.6637	-0.3911	0.3179	-0.4011	-0.4741	0.0941	-0.3445	-0.4981	0.4054	0.3284	0.0893	0.2336	-0.3479	0.2988
2.6485	3.0023	3.1587	2.9201	3.3774	2.7187	2.7439	2.8445	2.3541	0.5202	2.5455			2.6478
	0.0764	0.0003	0.0203	-0.0714	-0.0829	0.0249	-0.1324		-0.0806				-0.0559
0.5703		0.3191	0.2915	0.3031	0.0521	0.3452	0.3926	0.1571	0.0214	0.1988	-2.0221	-2.4555	
-0.2014	0.3236	0.0054		-0.0798	0.1581		-0.1302	0.0544	0.0052		2.3047	2.6491	0.2581

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.6854		0.3387	-0.2507	-0.5652	-0.2494		-0.3454		0.5481		-0.0626	0.07513	0.6561
1.4068	1.9886	1.4326	2.8356	3.0424	2.0594	2.3029	1.8663	2.4561	0.9261	2.2007	1.7014	2.2285	1.9204
-0.3306	-0.3885	-0.3703	-0.3997	-0.7042	-0.4134	-0.4841	-0.5007	-0.7388	-1.2731	-0.7492	-0.4638	-0.4807	-0.6666
0.6311	0.7053	0.3316	0.9018	0.9503	0.1571	0.9633	0.3966	0.6625	0.4017	0.4098	0.6693	0.9748	0.4238
0.0831	0.3171	0.6091	-0.5606	-0.5504		-0.5772		-0.2364	-0.2871	-0.0423		-0.3877	-0.1018

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.5102	0.3201	-0.0068		0.0746	-0.2322		0.0152	0.9574	0.8677	0.7911	0.5444	0.5833	
2.6479	2.2077	2.4807	2.1171	2.9772	2.144		2.2522	1.9941		1.5466	2.0746	1.6562	2.0169
	-0.1241		0.0448		0.0425	0.0388		-0.1296	-0.1591	-0.0981		-0.1112	0.0453
0.5385		-0.0777	0.3078	0.2195		-2.2116	0.0329	0.1137	-1.2737		0.3981	-0.079	
-0.0597	0.4203	0.1953	0.1681	0.2056	0.4132	2.8334	0.2918	0.3086	1.4595	0.5571	0.0082	0.5019	0.3261

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.2122	0.4176			0.4867		0.2905	0.5651	0.6259	0.4897	0.5392	0.4602	0.8313	0.2154
	2.0997	1.6207	1.2697		2.0461	1.4071	1.3875	1.8306	1.1183		1.3165	1.6675	1.9245
-0.3722	-0.5218	-0.4767	-0.2299	-0.2409		-0.2968	-0.5232	-0.5424	-0.5689	-0.3169	-0.3438	-0.7517	-0.6396
-1.5079	0.3925	0.2607		-1.3449	1.1975	0.4993	0.4981	0.7896	0.3696	-0.7531	0.3143	0.3881	1.0415
2.0948	0.1381	0.4821	0.7724	2.1022	-0.2904	0.5808	0.2243	-0.1101		1.5625		-0.0909	-0.4049

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.0559	0.3034	0.0646	0.0878
2.7395	2.1623	2.2299	2.3375
0.0033	-0.0663		
0.086	0.1002	0.3504	0.3728
4276	0.4376	0.0652	0.0114

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.2829	0.0707	0.2611	0.4084
1.7294		1.596	
-0.5312		-0.4635	-0.4167
	-0.8528	0.4516	-0.6007
	1.8592		1.3669

Ek 12: TTIP Öncesi Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 0

İHRACAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-2.4823	-14.5271	7.5525	-7.0083	-17.8118	-43.0869	-20.8612	-22.467	-35.2531	-14.0345	-18.7441	-5.5671	-18.4766
DTA1	1.8344	-3.7205	-6.9979	3.8401	2.6641	7.2344	7.9217	6.5637	-2.4004	2.7707	4.7511	-1.6586	
DTA2	0.9076		-0.7364	0.9031	0.6244	1.6558	-0.7057		1.2797		1.4356	1.0764	
DTA3	0.567	1.7004	0.8231	1.5959	0.773	0.9271	0.1541	0.4771	-2.3923	1.1973	1.7138	0.5841	3.0803
DTA4	-3.2118	-1.3397	-1.7502	-2.8916	-3.9949	-5.3227	-3.1223	-3.0695	3.1766	-3.0504	-2.5118	-1.0374	-1.5024
DTA5	0.4814	1.4964	7.3009	-3.4378	0.3754	-3.0401	-4.948	-4.551	-2.2265		-4.7642	0.8065	-0.8608
DTA6	0.8539			0.8977	1.4533	-2.057	-11.2551	-12.143	-1.1676	1.0139	3.1771	11.9534	4.9471
DTA7	-1.007	-0.6132	-0.8413	1.3861	-1.8532	-1.6234	-1.4676		1.7207	-1.4196	0.5051	-2.3469	1.0028
WTO	2.3489	-11.5432	3.1094	2.5171	5.8004	-1.3829	1.8689	-1.6017	0.4024	2.3832	2.5407	-1.3652	-3.5468
WTOX	-0.3906	3.3853		0.8933	-0.6705	0.6532	1.6834	3.0315	0.8486	-0.309	0.4522	0.7387	0.9715
IQ	-2.0619	11.4729	-1.1194	-3.9584	-3.9604	0.6571	-2.3399	-0.6939	0.227	-1.2188	-3.056	3.681	3.724

İTHALAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	0.9043	-20.8011	-14.1889	-36.0995	-44.1564	-47.8806	-46.8231	-42.2284	-0.9957	-32.7854	-38.4434	-36.8492	-44.3223
DTA1	-2.1193	2.3681	8.5262	1.9836	5.0046	1.0416	5.0736	3.6746	8.8606		3.3309	3.0046	3.4833
DTA2	0.7419	1.6004	1.3916	-0.5567		-1.4099	-1.5651	-2.5441		0.9089	-0.8035	1.5594	1.8423
DTA3	1.2788	1.8976	5.6851	1.7147	2.0946	1.6135	3.1962	1.8411	-3.3181	1.4088	2.2942	-0.5232	0.7753
DTA4	-1.0775		-5.328	0.924	-1.3329		-1.1431		-2.7891	-5.1572	1.4294	0.9666	3.4964
DTA5	1.8931	-2.1268	-6.6669	-2.8289	-3.1435	0.6346	-3.3382	-2.0869	-3.5525	2.1783	-4.7913	-2.1025	-5.7719
DTA6	2.9697	-3.4523	-15.8164	-2.4123	-1.8887		-12.2252	-8.0377	-10.3349	2.1732	-2.5529	2.2778	
DTA7	-0.9471	-4.4861	7.2194	-1.2591	2.2681	-2.7502	2.7936		-5.5979	2.3096	-0.9495	-3.6608	-3.2708
WTO	-3.9304	-13.0684	-3.9206	-19.0978	1.3921	2.9936	2.613	6.0782	-2.6311	6.8723	-20.7264	-26.0604	-23.5268
WTOX	2.3114	12.8309	1.9348	15.2029	6.2817	6.0989	2.1405	-1.1926	-0.9167	-1.2171	18.4048	13.4998	18.905
IQ	5.2638	9.3315	-3.3216	9.0969	-5.3358	-1.5996	-5.2576	-4.1551	4.0215	-6.9779	8.5556	16.5311	11.0154

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.4255	19.0694	-48.4628	-28.9634	-14.501	13.1533	-15.1174	-2.5861	-18.2529	-0.8867	-52.2712	-22.7379
-1.6337	-0.3526	7.7293	4.147	1.6012		0.965		-1.9716	5.11	3.7089	
0.6188		1.6038	1.5016	0.3376	0.9805			2.0424	2.0384	-0.2863	1.4919
		1.222	2.3127	1.2358	2.1172	1.1626	2.7911		2.1239	1.3149	2.4888
-1.3257	-0.2197	-4.9755	-4.6991	-3.4134	-1.3143	-2.7535	0.1924	-1.8516	-3.4234	-2.8873	-3.8721
1.661	3.4685	-4.3963	-1.8276			0.9976	-2.6812	-2.1904	-1.7278	-1.5808	
14.8647	4.2079	-1.3965	1.2795	1.0171	8.0997	4.9933	7.7199	10.6634	5.2295	4.0906	1.9073
-3.858	-3.4244	-2.111	-1.945	-1.0148	0.6968	-0.7727	3.6626	1.8155	-2.1244	-2.4686	1.0212
4.3595	-0.2856	-6.4113	3.2435	2.0838	-2.677	-2.4015		2.862	-6.7945	1.3594	1.5633
-0.5281	0.1116	2.0698	-0.6901	-3899	0.5545	0.7958	0.631	1.5563	1.5688	-0.4382	0.3259
0.5476	0.7301	5.5403	-1.0045	-0.8488	1.736	2.6169	-1.6784	-1.4069	5.6906	1.3187	-0.8896

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
4.8984	9.7325	-39.1851	-54.7471	-31.8055	-12.8083	-33.3202	-0.3533	-9.0241	-13.3635	-24.6004	-41.6495
4.573					-3.3265	1.4048		2.7491	-3.6959	-4.8932	
		-0.6882	-1.6594	1.1577	2.1936	-0.8338					1.2408
-1.7616	0.4985	2.3054	3.0908	4.1255	-0.4865	1.3581	-0.2165		-1.1245	6.1336	5.5836
-0.3458				-5.5812		2.2713		0.1826	1.2812	-4.2612	-6.1211
1.0365	1.4836		-0.6042	2.3701	3.2801	-2.4894	0.8441	-1.2975	2.9479	3.5063	1.3002
	1.3081			2.2143	9.4617	5.2148	2.4771	-1.6103	2.5403	5.5249	1.2806
-6.2213	-1.5505	-1.0531	-0.7549	2.3289	-6.5647	-3.4903	-1.6797	-1.9844	-7.0301	5.3962	3.6317
-4.7908	-0.1026	11.1036	-2.8994	7.3625	-16.3385	-10.3741	0.5599	-2.2469	-4.6451	-5.3622	7.9027
2.5432	0.08285	3.5835	6.5554	-1.5248	10.6288	8.9556	0.4564	2.426	6.4791	-4.6769	1.0518
1.5874	0.117	-8.2837	3.5632	-7.349	14.4643	6.5142	-0.4645	-0.6464	9.4307	8.6048	-10.1555

Ek 13: TTIP Öncesi Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 3

İHRACAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-26.2124	-41.7502	-42.789	-62.8614	-50.9195
DTA1				4.7476	0.9577
DTA2	1.1715		0.6089	-0.9832	-0.6355
DTA3	1.307	1.5136	1.5962		0.7691
DTA4	-4.2272	-3.5396	-4.3393	-1.1059	-0.6631
DTA5		-2.3487	-0.4535	-3.7117	-2.2567
DTA6	1.8193		1.6462	1.6345	4.5106
DTA7	2.8271	2.6255	2.8747	-0.9273	
WTO	6.3655	4.2715	4.8812	-2.2511	1.2838
WTOX	-1.1983	-1.6739	-1.8593	-0.7589	-1.953
IQ	-5.9357	-3.4721	-3.4531	4.2175	2.9325

İTHALAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-51.7344	-63.0203	-66.5389	-9.725	-13.6793
DTA1	6.5154	6.2537	8.4455	1.6809	1.6719
DTA2	0.8847	0.7071	-0.5366	0.5801	0.2152
DTA3	2.9471	3.2715	2.5686	3.2582	3.6662
DTA4	-8.3376	-6.6046	-3.3542	-5.4874	-2.734
DTA5	-0.613	-1.3412	-4.3915	1.0701	
DTA6	1.4158	2.2321	3.7811	5.4602	2.5978
DTA7	1.4158	1.5272			1.3908
WTO	-4.4704	2.9841	4.8438	-3.0344	-5.8748
WTOX	-3.0159	-3.4435	-2.3291	-1.4446	0.6673
IQ	4.3482	-3.3417	-5.3221	5.2948	4.2481

Ek 14: TTIP Öncesi Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 5

İHRACAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-12.2818	-27.6295	-44.4257	-26.6005	-22.4219	-17.4032	-34.8962	-36.4523	-20.7056	3.0764	-52.9428	-49.3093	-49.6005
DTA1	1.7261		5.4585	3.1016	5.0099	3.8022		2.9911	4.2519	6.0166	2.2146	2.8706	1.3188
DTA2		0.9579			-1.1085		-0.9543			-1.1068	-1.829	-1.0558	
DTA3	1.0357	2.5193	2.5366	1.0161			3.8601	2.2074	1.1268	-4.3587	1.7479	1.1706	2.1706
DTA4	-1.533	-2.6821	-1.748	-2.1144		-2.2739		-2.5791	-2.1571	-1.9276		-1.103	-2.3932
DTA5	-1.3134		-4.9876	-1.6198	-3.0036	-2.0097	-1.9383	-2.7711	-2.2921	1.0241	-2.5061	-2.6176	-1.3651
DTA6	-1.3904		-5.9621		-3.8666			-2.8604	-2.033	2.0924	1.8795		2.1051
DTA7	1.5041	3.1375	1.953				4.0413	2.5095		-5.0096	2.2983	1.7752	2.3801
WTO	1.1966	3.3945	-1.4348	2.4836		3.3246	-3.7967	2.6862	1.1599			-1.9497	3.7708
WTOX	-0.6935	-1.2307	0.9501	-0.7861	1.0049	-1.8849	2.0314		-1.364	-3.876	-2.0488	-0.8387	-2.1098
IQ	-1.366	-3.8375		-2.0244	-1.6855	-2.1871	1.5954	-3.5981		2.8124	1.0236	2.4236	-2.6081

İTHALAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-9.8295	-9.3871	-34.2037	-4.1044	-24.518	-30.2898	-23.1383	-3.3345	-19.3956	-17.7387	-36.0413	-37.2022	-10.9781
DTA1	5.1088	6.1714	6.9047	5.8582	2.1995	1.4692	6.7524	3.9882	1.614	3.1721	4.4036	8.3446	6.0487
DTA2	0.4036	-1.9803	-0.7633	-1.2065		0.932	0.9432	0.928	2.2469	1.7528		-1.3991	
DTA3	1.1402	1.497	1.4079	2.2514	3.9562	3.3372	1.306	1.2487	2.6367	1.9697	3.4345	1.7198	1.3571
DTA4	-2.338	-1.7676		-2.4962	-4.9743	-3.7697	-3.9067	-3.2782	-4.3104	-3.6898	-1.5746	-2.1855	-3.0189
DTA5	-3.9634	-3.4996	-8.5035	-2.7854		-1.0743	-3.034	-2.1913	-2.6753	-3.3576	-5.3061	-7.1376	-4.9684
DTA6	-4.9059	-4.5613	-8.1784	-2.6204	0.9018		10.665		-1.3626	-3.2108		-6.8499	-4.8407
DTA7	3.6061	2.0131	4.6585	1.6317	5.0975	3.995	-1.9404	2.283	5.8182	4.7272	3.4362	3.2256	4.1518
WTO	-6.3616	8.7599	2.1445	2.3737	13.3081	6.0088	24.9923	5.7314	10.1201	1.3166	3.5093	-9.1029	5.3785
WTOX	1.586	-4.9684	5.2004	-2.6412	-7.0269	-1.1483	1.6976	-3.1376	-1.3435	0.9769	1.8544	2.0689	-3.4301
IQ	2.1894	-6.8242	-5.7222	-2.3378	-10.8873	-6.7693	-23.8455	-6.7659	-12.7325	-4.5251	-6.3655	5.7215	-4.2482

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-48.8247	-33.4217	-92.0049	-53.1829	-46.0876	-47.1302	-57.9162	-28.8132	-35.6389	-22.7177	-19.7659	-37.349	-40.9757	-35.4946
-0.8351		5.8839	5.1274	2.8499	2.1805	0.9454	3.5356	3.3279	3.8047	4.7049		2.0002	
				-2.1927	-1.0779	-1.0454		-1.5371			-1.1075	-1.9756	-0.0842
4.4834	2.1317	1.084	2.7775	1.0801	1.7624	1.8926	0.8627	1.2467			3.5531	2.5419	3.6827
-1.505	-1.5415	-2.2431	-2.0563		-1.1989		-2.2595		-2.5847	-2.451			
		-5.0031	-4.0536	-1.0641	-2.1529		-1.8704	-2.7041	-1.9911	-2.1161	-2.1483	-2.2956	-4.2391
			-3.1843	1.8804		4.1443		-2.1873				2.8995	
3.6118	2.0538				1.1064	-1.3225		1.4291		-1.2549	3.2819	1.4128	5.0891
3.4193	1.5423						2.1026	3.6836	1.2802	4.0326	-2.6912		-1.0696
		-0.6136		-2.3675	-1.524	-1.1645		-0.8351	-1.736	-2.315	1.557	-2.1121	1.8877
-4.2853	-2.1726	1.3079	0.748	1.6583	1.5982	2.3931	-2.2656	-3.8492		-1.8868	1.9855	2.0892	

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-43.0647	-5.5052	-42.3852	-49.3157	-27.044	-16.051	-4.0628	-9.3783	-24.2762	-37.313	-34.07	-23.1383	-26.3971	-9.6955
7.1815	8.102	5.9728	5.2398	4.4562	3.8146		6.2633	3.5564	1.5363	2.6246	6.7524	5.2612	6.0362
-1.1469	-0.9743	0.7662	0.9632	0.7843		-0.4403			1.3283		0.9432		0.337
3.0909	0.5112	1.4612	3.8349	3.582	4.0145	3.1262	2.2495	3.3708	3.8563	4.1956	1.306	2.3133	3.0075
-1.3104	-4.3556	-1.4217		-3.4613	-0.6814	-3.117	-4.2843	-3.3758	-4.2739	-3.6476	-3.9067	1.006	
-3.8669	-3.2604	-8.5292	-7.2588	-5.8674	-4.5905	-3.6425	-3.7208	-1.5112	-1.3853	-2.9955	-3.034	-5.8589	-4.0169
-3.199	-1.34482	-9.7169	-4.5672	-7.3106	-5.071		-2.674	-2.2949			10.665	3.9669	3.4512
1.579	1.5938	5.429	5.361	6.3397	5.281	6.9157	3.3435	5.6929	4.8475	5.6103	-1.9404	3.4939	-1.5222
11.4219	-5.7325	-2.6147	6.4107	-14.3783	-3.7634	-12.7895	2.463	5.3257	4.2447	12.3285	24.9923	6.7962	1.8801
-1.3199	-3.2196	6.8455	8.7461	2.805	-1.6811	13.1887	-2.7199	-4.5488		-3.3033	1.6976	-3.8027	-1.3812
-13.2016	5.8098	-2.5071	-14.0661	10.4656	1.2735		-3.1361	-6.1119	-6.148	-12.0969	-23.8455	-7.1254	-1.255

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-36.3046	-39.0801	-43.5066	-23.1555	-21.3224	-42.8008	-41.2127	-24.3358	-55.8908	-31.5208	-43.811	-50.4231	-51.0601	-55.6574
3.2973	4.1392		3.5226	3.2207	5.5701	1.8337	1.8477	2.8001	2.8695	3.6501		2.7233	3.0526
		-1.3504		0.7566		-0.9147		-0.9042		-1.4517	-1.5376	-1.8779	-1.8067
2.2908	1.70772	3.471	1.4054	1.2949	-0.9613	1.0468	1.0757	1.2986	1.169	1.1057	0.9547		2.0899
-2.821	-2.4809		-2.0089	-3.1373	-1.8011	-1.2211	-1.6549	-1.1877	-1.5382				
-2.7428	-2.9324	-2.2379	-1.8592	-1.1388	-2.7363	-1.6421	-0.8931	-2.554	-2.2158	-4.5903	-0.9527	-3.4238	-3.5638
	-3.8431	2.6559	-1.8053						-2.8367		1.9726		
1.9355	2.0744	2.9185			-2.0482	1.5075	1.0592	1.0834	1.7047	3.4831	1.5259	2.1987	2.0887
3.1097		3.8115		2.8527	-2.1604		0.948		-1.6143	-2.1979	-3.9933	-2.2035	-3.5453
-2.3554			-0.9741	-1.7057	-0.6819		-1.5633	-0.9151	0.7833	-1.2677		-1.1957	
-1.9485	-1.0534	-5.1726	1.1469	-1.4748	3.9563	0.661		0.9247		1.585	4.8667	3.3046	3.495

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-35.9243	-28.2396	-6.8495	-32.2647	-13.3149	-13.0128	-40.6303	-10.3522	-6.8082	-1.4021	-8.8116	-0.3704	-24.0838	-15.398
8.3346	8.4857	3.7646	4.5629	3.6612		1.577	7.1271	4.3406	3.0701	2.2373	2.8908	5.2308	9.975
		-0.1627		1.7881	0.9829	2.2801		0.4749	0.569		-0.1216	-0.5649	
2.3951	2.0716	-0.823	2.6927	3.1624	4.2815	5.5988	3.9207	7.5549	2.5941	4.9519		1.5304	2.8746
-4.4886	-2.2109	-0.4491	-2.9856	-5.2447	-2.4556	-5.8036	-3.4413	-4.8163	-3.7663	-0.6793		-3.4693	0.5058
-5.1699	-7.5745		-4.1462	-2.4838	-3557.5	-5.8714	-3.9216	-3.7501	-0.7801	-2.2062	-0.8496	-1.3026	-4.7031
-4.2119	-5.7723	12.0472	-3.5151	-3.2922	2.6332	-6.1902		-4.9252		6.5709	5.9977		-3.7704
5.6394	4.4193	-4.0457	5.1227	6.2127	3.9706	11.4287	2.7043	8.9144	2.3855	4.1558	-0.722		2.4999
-10.4874	3.8371	1.7076	14.5447	3.0289	-1.3342	6.2491	-10.6615	-18.4471	3.7609	-2.3822	-2.5312	-9.7346	-8.9989
-0.6729	2.4821	-1.0563	-2.4748	-1.0486		4.4167	2.1292	0.5642	-2.2873	0.9114	0.3089	0.3951	3.1184
4.7131	-8.9838		-15.1308	-7.7062	2.1235	-11.2738	4.9171	11.8827	-4.5033	-2.481	0.8846	8.6537	-2.6006

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-42.7623	-52.6022	-57.8684	-26.9516	-37.4862	-53.5418	-57.2594	-53.2748	-51.134	-47.4858	-51.0146	-55.9472	-39.9989	-47.2679
1.0681		4.0619	-1.1476	5.0775				8.0256	1.9424	8.8438	3.0355	4.6447	3.4637
-1.6902		-1.7121	-1.2837	-1.9248		-1.0907	-0.682	-4.2271	-1.2801		-2.1866	-2.8346	-1.8223
	2.1499	2.4577	2.1732	-2.9239	3.3116	3.0858	3.0929	-2.5401			1.672		0.5819
1.1147	-1.9759				-1.2971			1.267		-1.7645		0.8163	
-1.5387	-0.948	-4.6213			-1.3079	-1.685	-2.1408	-5.3726	-1.1937	-6.0795	-1.9977	-2.704	-2.9612
1.9647	3.4238			3.5534			1.6493		2.0716	-4.6279			
1.6224	2.1878	2.172	2.5528	-2.5472	2.4356	3.8363	3.4197	-3.1699				-1.2078	
-2.4301	1.0492		1.1322	-4.7675	1.5937	-4.0751	-2.9843	2.677	-3.9616	-4.4763		1.706	-3.3285
	-1.2101	-1.4902	-1.1669		-1.313	2.2157		-3.3281		0.8463	-0.5839	-1.1098	-0.6865
1.8547		0.8502		3.446		1.7258	2.4815		3.9683	2.5824	1.2426		4.7378

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-1.5307	-5.4051	-3.2173	-15.2232	-11.3695	-7.6905	-8.7701	-19.0593	-11.5705	-33.2595	-30.4695	-45.2714	-22.9394	-27.0265
1.5808	8.7061	8.4936	8.6517	12.2801	10.9203	13.2985	6.6264	6.0237		3.4932	2.9459	3.3287	3.2346
-0.1421	-0.6418	0.3273	0.4083	0.3488		0.5622			1.459	1.1884	2.8839		
	2.0173	2.1316	2.3883	3.3822	2.7796	1.6992	4.3287	1.4228	3.9021	1.5285	2.7205	2.1452	2.6954
	-3.8164	-0.6954	-4.3123	-2.0457	-1.2706	-2.6094		-2.5606		-1.1409	-1.4505	-0.8849	-1.9752
-1.8033	-0.9758	-1.6415	-5.4189	-2.8693	-3.1681	-3.8488	-3.8536		-4.7357	-4.3207	-6.3658	-3.8121	-1.3074
4.5124	-2.157	4.2275	-9.4282		-5.2647	-2.4646		2.5397			-2.3596		8.9009
1.4276		-1.7984	8.6107		4.3913		3.6962	1.6445	3.9132	3.2971	5.1213	4.2605	1.7792
-1.1532	-10.3771	-5.6096	-4.7616	-14.3312	-16.7172	-8.5418	-4.9523	-3.6701	-5.5578	7.9306	-7.6406	21.0099	33.1614
0.4295	-2.7041	1.5181	1.6897	2.6666	4.2826	2.277	2.8017	1.0173	6.1521	4.7329	5.4635	0.7968	-0.7024
-0.4608	8.0304	-0.9096	-3.9851	4.0175	1.7017	-1.4786	-4.1092	-2.2999	1.4511	-12.2452	2.3058	-23.7914	-33.892

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-55.0219	-51.9541	-49.2803	-28.6931	-50.6137	-50.3624	-50.4903	-44.9727	-36.5852	-39.896	-44.4478	-28.5605	-40.9511	-32.4792
3.4274	8.0386	3.3605		0.8024			3.0334	4.0974	3.9694		2.7556	3.8973	4.1982
		-2.1919	-0.7974	-1.4947	-1.4284		-2.055	-1.1587		-2.5162			-2.0644
3.2419		1.1169	-1.888	1.4648	2.6721	1.7666	0.6025	1.1899	1.2804		1.3121		-1.2615
-1.7575	-1.7876	1.1677	-3.1025		0.6111	-1.6183		-1.2154	-2.5208	2.1993	-2.4019	-3.0087	
-4.8948	-5.3482	-2.7078	3.5642		-1.6238	-1.6283	-2.0728	-27211	-2.4586		-1.8662	-3.062	-2.035
-2.1739	-2.1549	2.2001	10.0522	5.2775	4.0828		2.0697						4.7692
2.3198	-2.4436		-4.9766	-1.2438	1.7819	2.7422				0.5508	1.0971		-2.4116
-1.579	-1.9184	-1.5418	3.8573	2.6812		0.8933	1.7701	2.2421			-3.4809		2.4108
	-0.703	-0.9414	-6.9503	-1.6588	-0.8581	-1.0401	-0.9205		-0.8723	-1.8784	-1.6515	-1.2883	-0.8561
2.3552	3.6092	2.1733	5.3274		1.4963			-2.3427	0.8554	2.0961	4.1993	1.9287	

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-5.8762	-10.2856	-13.8351	-33.5697	-12.7516	-16.5084	-28.1772	-28.3952	-27.6214	-28.2443	-12.4981	-55.8313	-57.5516	-27.0188
3.1144	3.4803		1.9961	4.6992		8.7678		5.7521	6.1594		-2.5904	5.7282	3.3341
0.5645	0.8369	0.9594	0.4499	0.4672		0.6961	0.2806	2.2622	0.4939		3.2801		
2.1072	2.5675	2.2293	4.2365	1.8921	2.6867	2.7872	5.5587	5.4022	4.4741	2.1561	6.1571	6.2656	4.8151
0.7116	-0.4458	-1.8519	-1.1283	-0.6408	-2.0372	-2.7054	-4.2376	-6.7956	-4.6654	0.6867	-6.271	-5.639	-1.7299
-2.302	-3.3061	-4.0051		-3.9021	-2.5786	-3.2215	2.7952	-2.0155	-2.7054	1.7392	0.4433	-1.9314	-4.3361
							3.2349		-3.0915	6.2451		-2.0637	
	2.6968	4.9291	1.2331	4.8958	5.1791		5.3233	4.0703	2.9694		6.3511	5.7934	7.5186
-6.7517	-5.1794	-8.0215	3.0353	-2.0148	-4.6315	-6.7033	3.1481	-7.4957	-3.0246	6.2177	3.3084	3.2496	3.4587
3.0491	1.4124	1.5169	-3.7055	0.6639	0.4119	-0.6869	-4.3278		1.8443	-2.9299	2.6733	0.7305	-1.9162
2.8658	0.7029	7.3745	-2.9247	-4.4218	1.1451	3.4974	-3.1086	2.6309	-2.0854	-5.9299	-5.5254	-9.1341	-7.3099

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-39.6744	-29.0953	-31.0216	-28.3983	-41.1382	-45.5854	-53.0195	-53.0919	-48.7569	-43.3461	-48.6785	-48.2155	-35.0364	-36.1815
4.1405	3.1665			1.2185	2.9811	3.0986	6.1914		1.2652	3.1291	4.7248	2.5578	1.5207
		-0.7961	-0.8719	-1.5731	-1.096	-1.9077					-2.5053		
1.3016	1.1219	2.6033	2.102	2.4275		0.5793	2.3938	2.8993	2.9053	2.3215		1.1722	0.9482
-3.0124	-2.4022		-1.2828		-0.8519		-3.0207	-1.9481	-1.3747	-1.3586		-1.3271	-1.5903
-2.7453	-1.8818	-2.0688	-1.171	-2.1994	-1.9294	-2.6256	-3.6046		-1.2665	-3.9993	-2.0358	-0.954	-0.8669
			4.4262	3.5485		1.6258		4.1028				3.2168	1.6657
		3.7878	1.4988	2.2487	1.1472		7.8966			2.4961	-1.0849	-1.9198	
	1.3719	-1.3383			-2.2286		-3.4817	3.8486	2.1433		-2.7057		-1.7841
-0.9772	-1.1995	1.8329	-1.1296	-2.5451	-0.968	-1.5998	-0.9067	-2.4996	-1.7846	-1.946	-1.5782	-0.8993	-0.9689
1.3372			2.0229	2.1102	2.1807	1.994	1.6696			1.2265	4.0571	2.3669	3.2155

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-57.9957	-50.5111	-8.3919	-16.6516	-24.1152	-24.5321	-25.2821	-36.6837	-46.8628	-33.3429	-30.1921	-36.843	-23.0278	-13.4211
1.3544	3.5075	3.2522	5.1979	1.7711	5.4265	4.4667	6.4641	7.6556	3.5768	7.0322	7.9041	5.4865	2.3167
	0.6651			0.1979	0.6153	0.8346	1.2527		0.3754		1.9225	-0.2171	0.2663
6.4071	4.7578	3.406	2.1809	2.4084	3.1472	4.033	3.7226	4.7017	4.3743	1.5499	5.6103	0.8386	2.0576
-4.4648	-4.8594	-0.8571	-0.1046	0.9053		-0.6641	-4.5384	-2.0908	-0.7029	-1.6001	-6.2301	-1.4906	
	-2.4561		-4.1621	-2.5116	-2.5289	-2.8431	-4.4323	-4.6105	-3.011	-1.8213	-2.6904		-0.9501
2.5899		17.1742	5.2532	7.9841			-2.8087			4.6316	-5.392		2.3394
3.9811	4.2335	-3.5891	0.9271	3.8354	2.8739	3.7983	6.9046	2.3445	4.8285	2.0755	5.4117		1.6015
12.5527	3.4386	1.6845	2.0299	13.4627	2.0262	-4.0019	-8.6575	13.4196		13.0243	-9.9078	9.5724	1.5191
-1.1622	-0.5807		-0.7855	-6.5978	-1.5801	0.5853	-0.6536	-1.3128	-1.1765	-0.2408	0.5993	-0.6445	-0.5421
-14.3559	-5.2447	-0.7632	-3.6273	-10.7837	-6.6326	-2.4451	2.1431	-15.7626	-4.0464	-18.5905	2.3566	-13.2857	-3.9642

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-40.4553	-40.8268	-49.8372	-53.1887	-64.9217	-39.5503	-25.8832	-77.6569	-33.6616	-44.8212	-40.9997	-34.6894
3.7853	3.6521	1.3859	-2.405	3.593		1.9935	1.8936		3.7377	4.809	
			-1.0959	-2.5868	-1.1301		-0.7183	-2.3708		-1.9848	
2.1591	1.3097		1.8803			1.1491		-1.4026	-2.3818	-3.099	1.103
-1.264	-2.4148	-1.5844				-1.7095			-2.6586		
-2.6233	-1.6135	-3.214		-3.0235	-0.3876	-1.01	-4.6262	1.7519	-2.7273	-2.3754	
			5.0568	3.8901	4.1616			10.1024	2.1696		4.5862
		2.7419	2.3932	2.3821		1.0045	3.2325	-4.351		-2.0544	1.5391
-2.2347		-1.3023	-1.6785	-2.1417	-2.7033	1.1636		3.1138		-2.1967	-2.8392
	-2.0996		1.1113			-1.6748	1.5001	-3.9139	-3.7304	-1.8418	1.1106
2.7928	1.3756	2.3593	2.8123	1.4949	4.3663		-0.6991	3.904	3.1944	4.5509	

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-39.0236	-29.7001	-29.7856	-26.7024	-18.7698	-16.9192	-30.1254	16.5345	-8.8928	-27.5652	-18.9267	-6.1612
2.5404		2.7547	2.9552		5.6191	4.3211	2.5911	4.4804	2.4682		1.4845
0.3094	1.9195	0.3457		0.3351	1.3329	0.7888	0.2783	0.8778	0.5893	0.7415	
4.1048	4.8056	2.6325	2.1862	4.0831	5.2364	4.2951	2.493	2.4473	5.7086	4.457	1.5544
-2.7602	-3.4714	-3.0852	-2.6765	-8.2718	-5.8739	-3.4228	-1.4893	-2.4533	-2.2499	-1.4359	0.2725
-2.8461	-1.8707	-3.1249	-3.947	1.9961	-1.3289	-0.9177	-3.4335	-2.1135	-1.0905	3.1053	3.5746
							2.5169	2.5742	2.1165	5.1829	8.4155
6.8662	6.6889	6.0693	6.7893	8.2672	6.6681	1.3679	4.3571	2.8061	4.3911		-2.5557
19.2273	13.1313	13.4701	19.4755	9.2982	-12.9341	3.3004	-5.2583	-11.9783	-2.8082	-3.7585	-2.8264
-3.6736	-5.1136	0.6781	0.4749	0.2634	1.6987	-6.6791	-0.5321	1.5756	-0.8264	-0.8183	0.7831
-19.9205	-13.3068	-16.7088	-21.7465	-11.7793	4.7122	-6.5547	3.1291	6.8339	-0.9717	2.0175	-0.7955

Ek 15: TTIP Öncesi Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 6

İHRACAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-11.4545	4.0451	6.7777	-3.5901	-10.1184	16.2679	-14.2783	9.2679	8.3436	0.8918	-1.2639	-13.8679	-37.6652
DTA1	1.0493		2.2294	0.5333		1.363	1.3774	2.7776		1.2022	1.0036	-4.5765	-6.2976
DTA2	0.9224	0.9716	0.7701	0.7854	2.4526	1.3392			1.7338	0.7957	1.3615	-0.3068	
DTA3		0.8401				-2.4968	0.905	0.4842		0.4904		1.3964	4.6977
DTA4	-1.1212	-0.4865	-0.7117	-0.4124	-1.5392	-2.2265		-0.2549	-1.3135	-0.395	-1.6449	0.6943	0.6296
DTA5	-1.6617	-1.7993	-3.1969	-2.0581	-3.2478	-1.4101	-2.2708	-3.8356	-1.8081	-2.4561	-2.0204	1.3082	-2.0762
DTA6		0.8687	-1.8175				2.7841	-2.5439		-1.0773		8.3332	8.6055
DTA7		0.8436	0.4876	0.3847	0.7551		-0.8223	0.7289	1.1886				5.786
WTO	0.6487	1.4507	2.7958		-1.5066	1.1898	2.2669	4.4926	3.1862	1.7169	1.7933	5.5976	2.7479
WTOX	-0.2336	-0.4741	-0.3703	-0.2491	1.5946	-3.1214	-0.5489	-0.5736	-1.0758	-0.542	-1.9736	-1.2939	0.3649
IQ	0.4603		-1.7349	1.3019	2.5717	1.6208		-3.0757	-1.8012		0.8071	-1.5591	-0.7531

İTHALAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-0.8283	15.2059	4.5519	1.3312	-5.7772	-4.7868	-19.1319	-1.2177	-6.6278	-6.5666	-5.3592	-25.6144	-8.0224
DTA1			-0.6841	0.4536		0.4856	-0.7063	-1.2783	-1.8551	-0.3978	-0.6108	-2.0651	-2.5965
DTA2	0.8149		0.5517	0.5852	0.3925	0.7967	1.8019	1.5132		0.4465	0.4046		0.5861
DTA3	0.4436	-2.1327		-0.3996	1.6282			0.9839	1.7212	0.4224	0.5815	2.4973	0.9317
DTA4	-0.4587	-1.6041	-0.8003	-0.6497		-0.5913	-1.9783	-1.6266	-0.2843	-0.7195	-0.5886		
DTA5	-0.9678	2.0267	0.5074	-0.3372	-3.3563	-1.8026	-1.5278	0.7313			-1.1915	-2.4357	-2.3155
DTA6		6.3248	3.7913		-1.8531		4.2119	3.5628	4.0651	2.2324	1.7836	-2.9196	7.0904
DTA7	0.9042	-2.5686	-0.5478		3.2201	1.3742	0.6534		1.3726	0.6051	2.2007	5.2549	3.6974
WTO	0.4977	5.2863	0.9741	1.1046	1.5202	1.2671	1.633	-2.1239	2.6395	3.0711	2.3711	2.3687	2.9684
WTOX	0.2441	-4.5881	-1.2202	-0.4133		0.2346	1.8715		-1.0109	-1.2331	-1.6483	-1.1311	-0.7063
IQ	-0.5821	-0.8542	0.9232	-0.7716	-1.4064	-1.4176	-1.1702	2.8731	-0.9346	-1.5217	-1.5355	-2.3003	-1.4958

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-23.7722	5.4629	9.6001	-13.6165	-15.7452	-10.1317	-38.8125	-19.3495	-6.5911	-2.8324	-5.8692	-21.555	-15.3358	-29.4165
0.8932	-2.9941		1.3197		0.9246	2.4039	2.5245	-1.5575	4.0085		3.4351	3.9756	1.0871
-0.5896		2.2117	1.3286	1.0268	0.4179		1.3732	1.9432	-0.8152	3.1841	1.6484		
0.4718		-2.1591		2.0041		2.5091	2.2797	1.6688	-2.7461	0.8482	0.7886	0.201	
0.5542	0.2078	-4.3431	-1.1675	-0.4907	-0.3142	1.0651	-1.2236	-1.0017		-2.1104	-1.2599		0.9088
-3.0214		1.8615	-2.7079	-4.4136	-1.5663	-7.8192	-5.0374	-2.7277	-2.2418	-3.6026	-5.805	-5.1409	-3.1672
6.7088	8.4129					2.412	-1.5881		3.4422		-1.3114	-1.9762	3.8977
-0.3945		-3.1748		3.2236	-0.2694	2.7393	1.9471	2.7131	-3.3939	2.6413	1.3504	0.5869	
5.8095	4.1582	1.2769	-0.7052	3.0309		5.4056	2.45888	3.454	1.4064	2.4531	1.8944	1.8709	2.8007
-3.4975	-0.7905	-4.8783		0.5087	-1.0619	-1.2325	0.4341	-0.8475	-3.9369	0.9376	2.0001	-1.7105	1.618
-0.6198	-0.5847	4.0645	2.201	-2.4253	2.069	-2.4922	-2.1154	-1.4885	3.0345	-2.3576	-3.4904		-2.3582

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-1.2698	0.7378	-25.4851	-9.9351	8.5478	-5.4685	-24.5163	-9.2398	-11.4805	-29.1751	8.1902	-51.2825	-25.7685	-7.4343
-6.7755	-1.5763			-0.7041	1.1461	-6.5751		-3.3271	-0.6458	2.2004	-6.2408	-2.2791	-1.6321
2.2295		1.3615	0.7973	0.737	0.8109	3.1471		0.8016		-2.2815	2.2903	0.8152	0.5153
2.7411			0.2796	-0.3805			-1.4227	1.9495	1.2422	-3.0626		0.5333	1.0611
-1.5205		-0.7665	-1.3571	-0.5467	-0.6721	-2.1482	-1.9998				-1.2176	-1.2338	-0.4638
	-1.6241	-2.2887	-1.0621		-1.7609		-0.5453	-1.0708	-1.7204	1.9161	1.3387	1.2951	-3.1385
6.4128	5.4165	3.6951	1.0141	3.0434		10.0361		4.9224		5.6675	6.7266	5.7472	6.3296
5.3638	1.9656	1.2957	1.7683		1.1986	2.4599	-1.3345	2.8231	2.2849	-5.0811	2.0056		4.7497
3.8391	1.7411	1.7044	1.9829	5.1881	0.9146	3.4194	5.1167	3.1247	2.7698	2.7227	5.0844	1.7331	0.5631
-1.2952	-0.4885	1.1733	-1.4563	-1.0489		1.2688	-6.2681			-4.8586		-0.7527	-0.6573
-1.514		-1.2265	-1.1516	-3.6698	-1.3525		2.4634	-1.5868	-2.6079	2.7273	-1.9093		

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-16.3397	-16.3369	-32.1574	-18.8616	-16.6381	2.3767	2.8755	0.3016	-21.4134	-23.8782	-0.4097	-10.1173	-18.7698	-9.5852
-2.2526		1.4881	2.2771		-4.0243	-3.4356	-3.6036	-3.9431		-4.2351	-4.5684	1.6782	
	0.3333		1.8991	1.3469		0.1773	-0.3914		-0.1301	0.7126		1.8011	1.6057
0.5159	1.1617	2.6394		2.1638	0.9551	1.5895	0.4707	4.0831	0.3589	1.7551	3.6598	1.2219	0.6749
0.3419		0.8519	-1.3969	-0.9223	0.1471		0.5301	0.6162		-0.3121	0.2421	-1.2261	-1.0592
1.0582	-2.8301	-5.3375	-4.8325	-3.7417		-0.9662	-2.6219	-2.1374	-2.3362	-1.1001	-2.1894	-4.5362	-2.3582
7.7519	3.7063				2.7671	3.6847	10.7128	9.3281	6.4333		6.7021	-1.7053	
	1.0302	2.4484		2.9058	1.0422	2.6238	2.9491	6.4302	-0.6133	3.1403	5.2641	2.3211	0.7574
1.9009	4.8557		-2.4614	3.2018	1.1791	3.2355	2.8314		5.5295	1.2971	3.6219	-0.5735	-0.9465
-1.3398	-2.2383	1.5903		-0.9774	-0.8592	-0.5575	-0.7436	0.3662	-2.7501	0.2281	-1.2794	1.3028	-0.5748
	-1.6171	-0.5118	4.8519	-1.7511	-0.4948	-1.0308	1.0607	-0.8293	-0.4205	0.6129	-1.3537		3.0045

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-5.7496	-13.3944	-19.2791	-16.3041	-26.5881	-17.5636	-27.8816	14.6501	-1.2951	-3.8821	-0.9671	-8.6314	-22.3346	-15.3602
-2.7075	-7.6469	-1.1192	-3.0481	-3.1768			-2.2273	-1.8449	-2.9971		-6.7115	-2.6618	
	1.4123	1.1502			0.3881		0.1439	1.4814		0.3236	1.0832	1.0571	0.5936
1.0999	1.3055			1.0992	3.8196	0.8345	0.4992	0.7318	1.3209		6.6381	1.5707	0.6302
	-1.0543	-1.7311	1.1883			-0.2791		-1.2641	0.1205	-0.3239	-0.5759		-1.1661
-1.2415					-3.4027	-3.0631	-0.8775	-0.7513	-2.9015	-0.5331		-1.7831	-1.3687
3.3888	4.0809	1.6657	7.0466	4.2135	-2.405	-3.0973	9.0859		4.2172	9.0928	12.2739	5.0401	-1.6813
1.8201	3.7678	1.0919		1.6089	6.9023	4.8351	1.5274	2.8642	4.1771	0.9412	6.5271	2.6334	2.0277
2.8917	7.4218	2.7491	7.0664	1.3594	1.7168	4.7288	1.9372		2.0883	0.6946	-0.4615	2.6853	2.6301
-0.8403	-2.0204	-1.3456	-1.9412	-1.4855		-1.4096	-0.3381	0.1531	-0.9937		0.6259	1.0841	-1.3953
	-1.6037	-1.3105	-2.6991	1.6184	-5.5668	-5.2954		-0.4991		-1.1334		-1.5791	-7.7417

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-25.4437	-0.1414	-13.6816	-20.0353	-26.9851	-7.4493	-4.8566	-11.1418
		1.9885	2.0948	0.8296		0.5202	-1.9356
-0.3512	-0.5307	1.3683		1.4657	1.0242		-0.4601
		0.4469		1.5609	0.5023		
0.3618	0.7514	-1.0111	0.5432	-0.8269	-0.8248	-1.0646	0.7312
-1.6484	-3.4688	-3.1758	-4.1394	-2.7761	-1.0928	-1.7374	
5.5103	8.7789		2.6119				9.5282
-0.9121	2.5326	0.4756					-1.3447
4.7548	2.5067	-0.7856	1.0254	1.1404		1.7863	3.8722
-1.7592	-0.5572	1.1522	-0.6019	0.8303	-0.8365	-1.1066	-0.9697
-0.7856	-1.4242	0.8091	1.1311		2.1525	0.7574	

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-18.8135	0.5292	-6.6281	-20.4025	-26.4228	-7.0754	-7.4752	-19.2611
-2.5716	-2.5597	-1.1604	-1.8146	-2.2191		-1.1065	-4.3945
		0.6086	0.5018	0.2979	0.6781	1.0659	0.5629
1.0806	0.8447	0.5999	0.3455	1.5281	0.2253		4.5873
		-0.9104			-0.9879	-1.3716	
-1.4774				-0.8443	-1.0811		-1.8196
5.7539	9.7983	2.6581	3.2232		2.0413		3.6507
2.4129	2.3369	0.6002	0.6129	1.1431	1.6378	1.1055	6.1695
3.4516	2.4104	1.1426	5.3417	6.2124	1.9286	2.8277	-0.5583
-0.7491	-2.6115	-0.4458		-1.3992	-0.8748	-0.7168	0.5772
-1.1133			-3.9351	-3.1381	-1.5208	-1.9897	

Ek 16: TTIP Öncesi Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 7

İHRACAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-9.6843	-17.2127	-17.6651	-14.7877	-7.7171	-17.4871	-41.6921	-29.2427	-56.1351	-25.1633	-41.4039	-22.7507	-34.3886
DTA1	3.5851	0.7786	1.2246	0.7986	1.6429	2.3316	3.1305	2.2357		1.4227	2.2427	1.7299	26656
DTA2		0.7948	0.6935	-0.3936	1.3352	0.4671		-0.4751	-1.0531	1.4122		0.7834	
DTA3	-0.2226	1.311	0.5599	0.4776	0.2713	0.4005	3.4862	1.4046	2.7071	2.2622	1.5789	1.0233	0.8406
DTA4	-0.9852	-1.6933	-1.8389	-1.4371	-3.2205	-1.8795	-2.6406		-1.1887	-3.1692	-1.8141	-2.3367	-1.4821
DTA5	-3.5284	-0.4388	-0.7852	-0.4187	-1.0047	-1.0849	-3.6515	-3.2588		-1.8587	-2.4006	-1.1176	-1.7559
DTA6	-4.0752	-1.7791	-1.6236		-0.6036	-1.2552	-7.6161		2.9884	-4.1004	-2.7929	-1.6387	-1.9802
DTA7	1.8288	0.6476	1.2326	1.6833	1.3194	0.6606	5.1759	1.7467	1.3845	3.3195	1.5687	1.4299	
WTO	-0.6331	-1.3897	-1.0747	-0.9276	3.0541	1.2168	-3.1391	-1.8166	-2.4301	-1.7497	-3.8906	1.4481	-0.9802
WTOX	-1.1766	-0.6469	-0.4323	-0.9836	-2.3196	-2.0934	2.1835	0.8804	-1.5449	-1.2188	0.4197	-1.1971	-0.3327
IQ	0.4813	2.1213	0.9546	1.1237	-1.7581	-0.4913	-0.9695	0.9568	3.3613	1.4815	3.9034	-1.0528	1.6926

İTHALAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
C	-10.6005	-24.9225	-18.5529	-5.0995	-0.0747	-15.2072	-30.8896	-7.3586	-27.7455	-35.1893	-37.9498	-20.0023	-30.8693
DTA1	3.5671	2.8399	2.1023	-1.279		2.9361	3.1508	10.2156	3.1332	4.9178	9.4675	1.2198	3.0866
DTA2	0.4036	0.6311		1.2935	1.5091	0.5314		1.7422	1.0035	0.9834		1.4471	0.6786
DTA3	1.1032	2.1536	2.0012	3.3395		1.0878	3.5762		1.1866	1.3654	-1.5534	3.0381	2.5291
DTA4	-1.9426	-3.2638	-2.6097	-1.6058	-2.2584	-2.569	-4.2864	-1.9539	-2.742	-3.2114	-3.3456	-4.4392	-2.9633
DTA5	-3.8894		0.2651		0.5053	-0.3633	-0.5917			-1.8046	-2.8727		-1.213
DTA6	-3.9834			2.5976	2.9277		-1.6007	4.4228	6.3715		1.3101	1.4727	1.0458
DTA7	4.0873	0.8258	0.8902	5.3025	2.9051	1.7732	1.7998	-6.3519	-1.1027		-2.6819	2.0615	1.0946
WTO	5.0902	7.6432	6.3131	13.8204	13.1737	9.4092	4.5131	-5.8344	6.1002	10.1523	-5.4544	12.1898	4.5863
WTOX	-3.5693	-5.958	-3.725	-6.6175	-5.0836	-5.0275	-3.4636	0.4558	-4.3889	-6.773	-4.8476	-5.9047	-5.2284
IQ	-5.4505	-5.4112	-5.047	-12.9567	-12.2441	-9.1051	-3.8309	1.5717	-3.4815	-6.8258	1.3557	-0.2472	-1.8169

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-24.7982	-47.8373	-22.4301	-17.9956	-7.8143	-28.1417	-33.8226	-39.2115	-8.5601	-28.4094	-17.0946	-26.8853	-25.3115	-18.3278
1.7451	4.1586	1.2739	0.9371		8.8281	3.1604	1.1231		2.6686	3.5618		1.5452	1.6833
0.6077		1.2306	-0.4733		0.6409	-0.2363	1.9455			0.7542	0.5904		
0.6358	0.8911	1.0091	0.5414	1.0227		0.7643	3.3854	0.4583	0.3313		1.5217		0.5906
-2.2031	-1.6854	-2.4461	-2.0475	-1.5824	-4.0491	-1.6991	-3.8097	-1.7128	-1.0571	-3.5373	-1.8647	-1.7393	-1.6915
-1.3154	-3.4842	-1.0887		-0.2958	-6.4014	-3.0373	-3.3023		-1.9391	-1.1781		-0.6801	-0.7593
-1.7878	-2.7031	-1.9823	0.7441	1.1796	-3.8223		-2.6817		-2.3464	-2.4778			-1.3754
0.7516		1.4788	1.6561	2.2888		1.6256	5.4473	1.9741	1.1277		2.8804	1.8428	0.7619
2.0291	-3.4436	-0.6438	-1.1061	0.3301	5.7892	-1.8301	-3.1392	1.3423	-0.7305	1.6699	-3.2963	3.8786	0.8313
-1.3936	-0.3351	-0.8329	-1.2166	-1.3026	-2.2482	-1.3331	2.0027	-1.5977	-1.4145	-3.3038	1.1154	-3.1342	-1.2908
-0.6202	4.5557	0.5061	1.4547		-4.0894	2.7885		-0.7206	0.9871	0.5325	0.8103	-3.2662	

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-23.1174	-37.5421	-32.3786	-3.7392	-5.1217	-28.9629	10.307	-8.8828	-14.795	-23.3314	-17.7655	-31.3331	-25.2639	-13.9608
	3.4376	2.6348	-2.5916	-2.1301		-1.0725	-3.4366		3.1268	3.558	1.1802	2.6196	1.6884
0.6576	2.8796	0.8923	2.1411	1.3263		1.6434	2.1102	1.6865	2.5796	2.4567	0.8334		1.2149
2.3028	2.4594	1.3957	2.9276	3.5689	5.4171	5.2944	5.1413	2.6915	2.4829	1.8751	4.2091	1.1146	2.4349
-4.6409	-5.9853	-3.6596	-3.3388	-3.0615	-0.7809	-0.9922	-2.1256	-2.5678	-4.7775	-6.1259	-2.7877	-2.5605	-3.8414
1.674	0.7083	-0.8463	1.7329	1.792	-1.5193			0.6574	-0.4689			0.7181	1.3226
2.7101		1.5793	5.7448	5.1891	7.0091		4.3135	2.3826	-3.0696	-2.4501	1.0452	1.6311	
0.9052	1.1397	1.3758	4.1072	3.8209	2.676	5.5191	5.9403	3.511	4.763	4.0257	5.5563	1.9409	2.7505
10.144	-3.2419	14.9191	17.108	16.6872	6.971	-8.1616	10.3964	14.3823	0.9185	4.4438	20.5107	11.9827	6.8094
-6.4556	-3.5964	-6.5431	-8.7644	-8.7283	-4.5188	-3.8824	-2.2709	-5.5165	-3.8737	-7.0012	-5.3476	-7.4245	-4.5105
-4.4808	2.4564	-10.4708	-12.1892	-12.0329	-4.2808	5.6764	-12.5504	-13.7359	-3.9739	-4.8813	-20.6679	-10.7088	-7.4093

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-65.9919	-63.3304	-51.118	-34.5457	-9.2079	-44.8856	-53.3248	-21.9855	-30.5244	-47.9567	-46.8174	-55.3316	-51.7248	-44.4467
2.2415	1.1747	4.1301	1.1477	0.7546	1.7221	2.3855	4.9239	5.7776	2.7335	3.3758	2.2391	1.9345	1.3657
	-0.8381	-0.4245	0.8175	-0.3337	0.9275	-0.5512		-0.5169		-1.1631		0.6772	0.5272
2.2961	2.9821	1.0249	1.9051	-0.6453	3.0456	1.7888	0.5645	0.9555	1.3094	0.415	1.3548	0.8534	3.4132
-6.1398	-0.8875	-2.0065	-2.6756		-2.0629	-0.8748	-3.0961	-2.4684	-2.2984	-0.5129	-1.4171	-2.2251	-2.2559
	-0.8426	-3.4338	-1.7455	-2.1236	-3.4297	-2.3089	-2.6938	-3.1855	-1.9935	-2.4721	-1.4414	-1.9473	-2.8336
-13.9844	1.1445	-1.8588	-2.7322	5.0819	-3.8018	3.2781	-3.0555	-3.2495	-1.143	2.1873			-2.3676
4.7689	1.9488	1.0374	2.3584	1.4351	2.8261	-0.6175			0.4561	-1.0281	-0.6412	-0.4914	2.4107
-1.7709	-4.9936	-2.2133	-3.5968	-0.8821	-1.8996	-2.1137	2.1598	-3.4991	-1.5872	-4.6161	-2.3481	-3.408	-2.5543
-1.3724	0.4982	-1.2001	0.8075	-0.2479	-1.2901		-1.2571	-1.7567	-1.1884	0.3907	0.5713	0.4352	1.121
	2.9905	3.2301	2.8613	1.2545	3.5011	3.4667	-1.0237	4.6966	3.3871	5.4001	3.2227	5.3401	2.4299

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-53.1932	-53.8886	-32.366	-36.5706	-3.3513	-19.9025	-16.5351	-15.6388	-17.8418	-43.8026	-15.0686	-22.5518	-38.7707	-18.4459
6.4855	3.2213	4.373	5.0752	3.0575	4.0871	4.221	8.2521	1.182	7.2741	5.2889	5.6495	3.4038	2.7226
-0.7598	0.399	0.5129	0.651		0.683	0.2416	-0.468	1.4005	1.9924	0.3141	0.4141	1.2131	0.9792
1.8727	2.8929	2.2776	2.671	0.5498	2.5243	3.1729	5.0109	5.5535	3.9136	4.1405	0.9751	3.4477	4.5221
-5.3237	-1.6606	-0.8118	-1.253	-0.139	-0.7541			-2.7245	-5.5723	0.2345	-1.9615	-1.3024	-2.0364
	-1.3624	-1.6374	-2.5854		-2.1484	-3.0317	-4.2747		-2.3806	-3.4992	-4.145	-2.5651	-2.1191
-10.7529	3.0853			1.6454		3.7825			-4.3283	2.5912		-5.5329	-1.6065
1.1939	1.6603	2.4345	0.9484		1.0435	1.6193	3.3472	5.1654	3.7796	2.9671	2.7936	2.6392	4.0193
6.3284	4.3766	2.3231	5.0375	-4.2209	-2.2614	-2.7805	-12.6635	13.7701	-9.535	-4.5326	-3.4048	-4.7227	-2.2454
-4.8725	-3.0666	-4.6517	-3.8039	0.5679	-3.5777	-0.3473	0.9511	-2.9075	0.9762	1.5197	-2.5266	-0.8501	-0.6298
-6.0701	-4.5204	-3.2545	-5.3905	0.6216	1.9703		4.8188	-17.4001	3.0275	-2.0756	2.2845	2.0474	-0.8363

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-33.8899	-39.4897	-40.9002	-26.5746	-36.5418	-26.5673	-45.9051	-54.3732	-32.134	-32.4001	-56.5301	-36.9277	-59.2898	-52.3501
1.8586	2.8435	5.9104	2.7908	3.2682	2.2237	4.1375	1.9997	0.9605	7.3042	2.2316	2.5245	4.2982	1.7192
-0.3461			0.6161	0.5287			-0.5704		-1.5071		-0.3308	-0.6718	
1.2634	0.8721		0.9425	1.2027	0.8045	1.1043		-0.4067	-4.8303	1.1504	0.8407	-0.3432	2.8637
-1.4735	-1.7366	-2.7207	-2.144	-1.7708	-1.8301	-1.4666	-0.6506	-0.6065	-2.3171	-0.9601	-1.2843	-2.654	-0.7434
-1.0629	-2.1649	-3.6123	-2.2854	-2.6001	-1.5617	-3.8246	-3.377		1.7901	-2.7209	-1.355		-3.201
-0.4679	-1.4032	-3.8579	-2.8106	-2.3854	-1.9842	-1.855		5.2496	6.1815				
		-0.7422	0.5396	0.5364	0.5559		1.1998	-1.6801	-9.3611	0.9324	-0.6588	-2.8047	1.7154
	-0.9619	-1.0449	-0.5495	-4.9704	1.729	-3.5533	-2.9954	-2.0703	-2.9305	-3.1278	-1.4889	-2.3198	1.7256
-1.4401	-1.1212	-0.5934	-0.5943	0.4565	-0.6858		-0.8722	-0.2921	-4.3676	-0.7856		-2.4104	
2.1302	3.1306	2.1475	1.6438	4.8287	-0.8187	4.6814	5.2011	4.0505	8.8169	4.3245	2.205	4.978	-1.1361

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-31.8368	-28.0139	-28.2414	-29.3929	-11.4219	-40.2614	-21.7745	-10.121	-4.9405	-23.8048	-38.8443	-29.6134	-53.4697	-39.0021
6.2813	2.5756	3.0751	-1.2595		3.5356	3.712	7.663	7.9403	7.0145	5.6071	7.7128	8.7696	4.4108
1.8164	1.5501	0.834	0.6687	1.4086		0.7844	0.9223	0.5742	1.4602	1.8862	0.4228	1.4569	0.2394
2.0866	3.4544	3.5487	3.7774	3.9171	4.1098	2.4311	-1.9275		4.0394	3.174	2.8579	3.8206	3.1515
-5.0018	-2.4669	-2.0279	-5.6669	-2.0259	-4.3692	-2.4915	-1.472	-0.714	-2.1945	-3.0158	-2.8491	3.1986	
-2.8828	-2.6178	-1.4419	3.4469	-0.6375		0.7773	1.0636	-2.6915	-4.9217	-1.3373	-2.7978	-3.3514	-4.9176
-5.8001			2.0387	1.5755	-3.4576	-1.7988	2.216	-1.8004	-7.3633		-3.565	-6.9858	-2.9885
3.7294	4.4483	2.9566	2.6261	3.7281	3.3759		-6.4155	0.8913	5.8774	1.5866	3.9558	5.6856	4.5848
-7.4316	6.761	1.7696	12.2864	-2.5452	-2.4368	-4.4263	-6.2308	-10.573	-10.7276	-12.0396	1.7488	-6.4415	6.1205
-1.8155	-3.8923	-3.5907	-7.7956	-2.9889	-1.7963	-2.2922	-2.7365	0.7952	1.0413	1.1175	-3.9898	-1.8916	-1.1391
4.0632	-8.2222	-3.5769	-6.4928	1.7985	1.4899	2.2694	5.8452	3.097	1.7256	6.0015	-5.2603	-1.3877	-8.6693

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-44.8273	-19.3778	-36.6548	-34.1221	-15.7071	-26.6399	-31.4736	1.8929	-27.9008	-5.9704	-36.8949	-2.2525	3.153	-39.574
2.7217	3.3188	3.1734	-2.0531	2.7965	0.7235	-1.9392	0.5074	9.1772	1.5037	1.2582	1.8919	2.6099	1.8186
-0.3136	0.4908		1.3388	-0.9925	-0.8375	0.8296		0.494		1.4368		-3.2417	-0.6423
1.4577	0.9806	1.3641	3.5269	0.3109	0.3101	3.4859	0.6731		-0.6917	3.0633	-2.6327	-1.7099	0.7813
-1.2201	-2.6177	-1.8381	-3.2898	-1.6174	-1.5503	-2.6896	-1.4511	-3.6305	-0.8308	-3.1879	-2.422	-1.1588	-1.4528
-2.2783	-2.3612	-2.5969	-0.5662	-2.2234	0.5773		-0.4514	-6.9045	-2.0762	-3.4167	0.8094	1.7865	-1.2869
	-4.9456	-3.6081		-1.6537	3.8508			-4.7009	5.9141	-2.599	3.1079	3.509	
	1.5214	1.2927	5.3421	1.3441	0.6291	4.532	2.0648			4.7377	-1.0622	-2.3102	1.4996
-2.6025	-1.6893	-1.1401	-1.3655	-2.3435			-1.4004	4.9486	-2.526	-1.0189	0.8991	3.1229	-2.6089
-0.4036	-0.5815	-0.6232	0.9287		-2.8311	0.3805	-0.6769	-1.4437	0.2338	1.5593	-3.4648	-3.894	0.7732
3.8897	1.0601	1.1961		2.2158	2.0895	-0.9396	1.1101	-3.8114	3.4199	-1.2786	1.1344		1.7222

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-44.8731	-24.0436	-41.5322	-12.1047	5.4382	-0.277	-8.5309	8.1375	-10.8985	7.3192	-7.7964	-9.3681	-13.0875	-26.4447
2.2477	4.6348	3.0707	-1.8876			-2.3781	-0.9764			-2.1514	-1.4301		-1.0334
0.331	0.4774	0.4273	1.4981	1.046	0.7401	0.7453		0.7377	0.8415	1.7427		1.1117	0.457
3.9568	1.3482	3.2288	4.4304	2.4598	3.2654	4.5588	3.5061	5.5568	3.8131	4.8807	4.1548	3.7711	3.4869
-1.9879	-2.5873	-1.9464	-2.0693	-0.8247	-1.1634	-2.1947	-0.8053		1.7913	-1.7386	-0.6748	-2.1551	-1.1234
-0.9066	-2.4185	-1.4997	0.8217	-0.9215	-0.2999	1.4943	0.5021	-3.2302	-3.6192	-1.4172	0.9295	-2.1863	
1.6393	-2.5611	-2.3057	2.9251	2.2325	0.7882	2.1377	2.1272	2.3954		1.7023	2.4823		3.6681
2.8542	2.9052	3.1437	6.0636	5.2457	7.1809	6.6096	4.8008	5.6728	5.2081	6.5084	4.8173	6.8539	5.2462
9.9181	12.1982	7.0803	13.5791	13.8637	10.5379	17.4832	14.2155	5.0419	-6.7638	9.6441	14.0765	13.2987	13.2895
-1.8324	-4.3714	-2.9166	-6.2844	-7.0504	-8.2909	-8.6644	-7.2658	-2.0957	2.1511	-1.4525	-9.3268	-4.8307	-4.9912
-10.6715	-11.8388	-7.5974	-12.6699	-12.9729	-10.8008	-15.0615	-12.6466	-6.9518	0.8172	-12.5748	-11.2768	-13.8616	-12.215

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.9104	-30.8055	-30.5219	-23.9784	-30.5864	-13.9912	9.8567	-26.6707	-48.2717	-50.1799	-37.8842	-31.3816	-33.9715	-24.2366
1.4424	3.0005	1.998	3.8732	2.6317	2.8457	13.1736			1.5923	1.2837	1.9988	0.6655	1.6384
		-1.0311	-0.3804	0.8222	1.3598	-1.977		-0.7327	-1.1208		-0.5952	-0.7632	0.6872
0.3611	0.4194	0.8203		1.517	0.5937	-10.6397	0.5213	1.4011		0.9609			1.2668
-1.58	-1.3598	-0.9298	-0.9503	-2.6583	-3.7157	-2.6879	-1.4087	-0.4449		-1.5753	-1.5357	-0.7117	-3.4878
-0.5756	-2.4463		-2.3976	-2.9794	-1.1749	1.187	0.3093		-1.0867	-0.7346	-0.6802	1.2962	-0.6611
-2.1469			-3.6765	-4.794	-2.9432	1.7961	1.1146	3.0625	6.1049			4.0554	-1.532
1.411	1.8339		0.9236	2.9898	0.8304	-12.4996	1.5501	1.7789		2.2996	1.9005		1.8605
2.5516	3.9361	-3.6585	-1.1788	-1.4142	1.5293	1.0221	-0.7638	-3.3409	-3.2545	1.8413	3.5723	1.4531	1.0383
-1.7502	-2.9788	-2.0816	-1.3473	-1.3541	-2.7041	-9.6572	0.4088	1.1518	-2.1902	-2.7654	-3.1944	-3.1835	-0.5691
-1.9479	-2.9269	4.4342	1.1963	1.2009		7.1791		2.0663	4.7244	-1.3067	-2.9084		-0.8195

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
8.4929	-18.7097	-21.3802	-2.2332	-31.4679	-26.9377	-35.5281	-33.7972	-40.2559	-19.856	-16.6382	-16.3492	-27.524	-13.4566
3.6088	4.3122		4.1717	6.6022	2.0651	3.4387	2.3861		4.0923	2.4171	-0.927	-1.6643	
-2.2297	0.4779	0.6629	-0.7365	-1.0266	1.4417	1.4647	0.8978	0.8679	0.5266	-0.8147	0.8013	1.4279	1.7841
-1.5872	3.0076	4.1552	0.2499	-1.2862	1.9676	2.6864	3.7476	4.2277	2.1221	0.4655	2.9004	5.327	3.8861
-1.4703	-2.2709	-1.2687	-2.5244	-3.3675	-4.6745	-2.7153	-2.9921	-2.4979		-1.934	-2.7233	-2.9733	-3.5453
2.4437	-2.1971		1.6611	1.052	0.4966	-2.5215	-1.0789	1.4177	-3.5242	3.3348	2.2472	1.5185	
4.2629	-4.4408	-1.1039	1.0495	2.3202	-0.6155	-4.7096		2.7585	2.6713	5.0318	2.2174	4.4649	0.5193
-2.3601	5.2943	5.0422	-1.1509	-2.168	2.7954	2.6089	6.3629	4.3047	4.2735	-1.0508	4.0904	5.4399	5.4297
16.7537	-1.035	17.0714	7.9803	12.931	10.1825	-2.5516	19.2562	13.3767	-4.5923	13.1087	12.9928	-1.6077	8.9084
-10.5451	-2.2062	-7.1559	-8.9632	-9.8162	-7.0706	-4.3201	-5.8653	-2.3999	0.8828	-11.1448	-8.0787	-2.3441	-6.0669
-10.5025	-4.1016	-16.5323	-4.3531	-7.8744	-8.3481	2.9987	-19.3575	-15.5102	-2.0583	-8.6587	-11.808	-1.6341	-9.3512

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-37.2891	-33.189	-18.9789	-19.681
3.2683	3.0034	1.7158	0.6265
0.518	-0.9451		
0.8546	0.2858	0.9198	1.3729
-2.5265	-0.6959	-1.6142	-2.0276
-2.5388	-1.7821	-0.5407	
-2.3216	-2.416		
	1.8542	0.943	1.206
0.8238	-2.6137	2.2453	1.6398
-2.3921	-1.3417	-1.1056	-1.7268
2.753	1.6168	-2.2771	-0.5183

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-3.2325	16.6106	-11.5143	-5.8934
-2.2557	5.9076	1.3702	5.104
1.3252	-1.6501	2.0678	-1.8115
4.2173	-2.7911	2.4201	
-2.8651	-0.8329		-3.7796
1.2964	3.4904	-4.3185	3.0426
2.7924	3.4606	-1.2026	2.5085
3.8409	-4.1131	5.5307	-2.2966
5.7949	24.7998	4.2819	14.7427
-9.1163	-12.8693	-3.7674	-8.9037
-1.3242	-19.3631	-6.6767	-10.8772

Ek 17: TTIP Sonrası Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 0

İHRACAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	0.881	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	2.3537	3.0554	3.399	6.2291	2.8382	-3.2748	3.4407	3.5758	2.5492	3.5572	3.7921	2.7214	
tsDTA2	1.5026		0.0908	0.8153	0.4937	1.2141	0.1219				-2.5302	0.7748	
tsDTA3	-0.2273	0.388	-1.6095	1.1372	-1.4039	-1.5142	-1.4298	-1.3182	1.6695	0.1745	-1.9122	1.9178	1.1988
tsDTA4	-3.5801	-2.0326	-2.5267	-3.2763	-3.0982	-4.2046	-3.5696	-3.0894	-1.8811	-2.364	-1.8068	-0.674	-1.8173
tsDTA5	0.1266	1.4438	2.1033	-1.4558	-0.4893	-0.3527	-0.7557	0.3126	-0.3041		-1.9122	-0.0411	3.1652
tsDTA6	-1.1366			-2.4038	-0.4616	-1.8542	-8.1594	-7.583	-8.9231	0.0107	-1.8068	1.0179	4.7592
tsDTA7	0.3301	-5.0074	-4.2679	-0.1996	0.4138	1.5719	0.1749		0.0932	-0.5165	-1.3635	-2.7519	-1.3682
tsWTO	0.8403	-11.1795	1.6284	1.4272	2.5438	-3.3907	0.6829	0.1828	1.0622	1.7133	1.5036	-2.7519	-0.6608
tsWTOX	-0.3533	2.0065		0.7814	0.4315	1.0927	1.2273	0.8895	0.5039	-0.8668	0.7648	0.8135	0.1356
tsIQ	-2.515	9.8058	-2.2107	-5.525	-3.9015	-0.3157	-2.6743	-3.0622	-1.8991	-2.555	-5.0615	1.7027	-0.1112

İTHALAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	0.0358	1.958	13.8249	-0.0113	3.9276	0.772	6.8771	5.1984	5.9143		5.1763	0.4402	-3.0961
tsDTA2	0.7841	0.8803	0.221	0.2426		-1.6163	-0.7102	-2.2859		0.8122	-1.3108	1.0658	3.4936
tsDTA3	1.2748	0.6447	2.1904	2.4542	0.3662	0.7239	3.929	2.8619	2.3645	4.2263	0.2989	-0.1064	2.3678
tsDTA4	-1.0526		-4.3656	0.9383	-0.992		-2.6221		-2.0135	-5.3839	0.1255	1.3809	1.8107
tsDTA5	2.0022	-0.0814	-2.1303	-0.1466	-0.8539	2.4328	-0.454	-1.1705	1.76	5.722	-0.8099	1.2295	-1.3113
tsDTA6	1.3255	-4.2461	-21.5833	0.4522	-2.9852		-13.1782	-10.9271	-7.7952	2.6945	-3.0387	2.9768	
tsDTA7	-1.6014	-5.0079	-0.2543	-1.9401	-0.9931	-2.2968	1.3922		-4.7068	0.999	-2.2745	-3.8243	-0.522
tsWTO	-3.553	-7.8738	-6.9206	-10.8147	-1.8043	3.1377	6.1164	4.4183	-1.7768	5.4835	-1.2832	-18.8656	-17.0468
tsWTOX	2.0637	8.9823	1.3167	12.8961	8.5776	5.7568	0.7143	-0.6406	2.761	-0.981	8.1545	10.3661	16.8572
tsIQ	3.1807	6.1259	-2.2613	2.1717	-6.6512	-3.5775	-11.1419	-5.4859	-3.7994	-8.1848	-6.7294	10.822	5.4265

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
3.0328	0.5265	4.9233	4.2015	2.6482		4.6265		1.6745	10.4962	5.1486	
0.0625		1.2407		0.8294	2.6181			0.1039	0.4052	0.5366	1.6103
		-0.7903	0.1201	0.1484	2.6181	-0.1119	0.1995		3.4512	1.0367	1.8639
-0.474	-0.0501	-4.0283	-0.6006	-3.1411	-1.2156	-2.5741	-0.0819	-0.3095	-1.0839	-2.7896	-3.6964
1.1457	13.562	0.2042	-3.022			1.8921	8.1266	2.3736	-1.9598	-0.4061	
2.6281	11.9226	-0.7286	0.2992	0.0736	-19939	2.0386	10.1477	4.246	-3.867	1.4103	0.6674
-4.0412	-13.5628	-0.1039	0.7572	0.2961	0.9503	-2.1568	-8.021	-4.3217	-4.4918	-1.9221	2.3505
0.0725	-0.7048	-9.5899	-1.0161	1.5659	-2.2746	-2.4667		0.673	-4.9107	-2.537	0.874
-0.0067	0.1976	3.1801	0.8727	-0.847	0.5873	0.4771	0.0141	-0.0997	1.2535	0.3352	-0.6892
0.0407	0.0255	3.4146	-2.018	-2.2924	0.9219	-0.5488	-0.0598	-0.1847	0.2949	0.6688	-1.1247

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.6157					-4.4233	0.1497		2.3584	-1.0946	4.8155	
		-0.6132	-1.4056	0.6691	2.4116	0.4391					0.5511
1.0057	0.3794	1.296	3.5015	4.2151	-0.1168	0.978	-0.0767		0.3965	1.2592	7.7012
0.2327				-5.324		0.447		0.2518	2.6664	-4.7142	-6.2208
3.3941	2.0449		3.5177	5.8484	1.5102	0.2621	-0.1501	1.4138	4.5996	3.8049	5.5796
	0.7279			2.8469	0.0937	2.0963	-5.241	-8.6242	-3.2662	1.2151	2.4501
-3.5896	-2.0291	1.1642	-1.3057	0.9323	-1.4936	-3.8951	0.3275	-2.6119	-5.7454	-0.9505	1.2787
-5.5013	-0.0944	10.6571	-3.6485	5.8652	-12.8409	-4.4312	-0.3555	-3.2864	-7.8257	-2.409	7.5417
3.7957	0.0669	4.6217	7.8309	-1.1482	9.4207	6.1721	0.6369	2.6754	8.0046	-5.2889	0.7676
-1.0433	0.0254	-10.6764	-0.5597	-8.4113	9.0809	1.2615	-0.7872	-1.4808	4.3679	2.3628	-11.513

Ek 18: TTIP Sonrası Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 3

İHRACAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1		4.2744		5.4201	1.5024
tsDTA2	2.3586		1.1395	-0.4567	0.6067
tsDTA3	3.321	1.9254	2.2474		-1.254
tsDTA4	-4.5383	-2.9959	-4.0803	-1.2528	-1.5809
tsDTA5		0.2361	2.622	-0.7677	-0.2134
tsDTA6	0.0195		3.8411	1.4591	0.5812
tsDTA7	3.5202	0.1046	1.0669	-1.736	
tsWTO	-0.1482	0.5447	-0.2482	-3.5216	-1.721
tsWTOX	2.0801	0.327	0.9669	0.8912	0.5681
tsIQ	-2.7781	-3.3986	-2.0929	1.0188	1.0343

İTHALAT	3	33	334	335	3351
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	2.8304	8.0124	9.5411	4.7219	4.7383
tsDTA2	0.0718	-0.2441	0.4916	0.0761	0.1767
tsDTA3	0.8151	0.4383	0.3857	4.5683	3.2974
tsDTA4	-8.1063	-6.2759	-5.0704	-4.9801	-2.9222
tsDTA5	4.8396	0.0151	-1.6858	1.739	
tsDTA6		-4.3112	-4.5859	-0.7063	-0.4677
tsDTA7	0.6279	-0.0661			0.4615
tsWTO	-5.3089	1.9406	4.1284	-5.0288	-8.2103
tsWTOX	-2.2637	-2.5581	-0.4411	2.0247	2.2307
tsIQ	3.8442	-4.3765	-9.7613	0.5377	3.2528

Ek 19: TTIP Sonrası Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 5

İHRACAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	3.2335		5.0937	3.2151	3.6886	4.5042		3.156	4.6821	3.5501	5.6156	6.7407	7.2351
tsDTA2		1.9585			-1.0972		-0.9453			0.6433	-1.6303	-0.1235	
tsDTA3	0.0699	1.2293	-1.0186	0.3604			2.7213	1.079	0.142	1.0248	-1.8584	-1.1873	1.2744
tsDTA4	-1.2789	-3.4071	-1.694	-1.8615		-2.001		-1.9351	-1.5744	-1.9365		-2.2204	-2.4153
tsDTA5	-0.0185		-1.3437	-0.8216	-0.6054	-1.6566	3.8949	0.1239	-2.1775	-0.6411	-0.0066	-1.9784	-2.5412
tsDTA6	-0.6947		-1.6158		-0.9411			-0.1415	-1.3467	0.0464	2.2312		0.2466
tsDTA7	-0.811	3.3305	-0.7271				-0.0521	0.1243		0.2046	-2.3595	-1.4305	-0.9581
tsWTO	0.6675	3.4127	-2.6206	1.2234		1.7796	-0.2727	2.5358	-0.8921			-1.9393	3.1828
tsWTOX	-0.0833	-0.6636	1.3551	-0.5517	0.1556	-0.7348	1.1713		0.0218	0.1712	-0.9232	0.1232	-1.6852
tsIQ	-1.9479	-4.5776		-1.8856	-2.4813	-2.897	-3.2015	-4.4946		-1.9628	-1.5194	0.0403	-4.0738

İTHALAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	7.7357	7.0345	5.2994	11.2852	11.0914	3.3871	8.7658	6.9443	10.4146	4.6137	7.4853	7.3712	7.9286
tsDTA2	0.2253	-1.6677	-1.3833	-0.5941		2.2707	-0.0201	2.819	2.5643	2.2512		-2.1151	
tsDTA3	0.8647	0.6603	-0.0028	1.2444	3.2886	1.6327	3.154	0.0124	1.7542	1.599	1.4741	0.6401	-0.6923
tsDTA4	-2.6839	-3.0001		-4.0746	-5.2686	-5.6921	3.6342	-5.3469	-5.2449	-4.6695	-2.2068	-1.7234	-3.8775
tsDTA5	-1.6046	-0.0081	-0.3966	-2.6791		1.4022	-0.1215	-0.8715	-4.3282	-1.5206	0.3789	-0.2344	-0.8395
tsDTA6	-3.606	-0.3107	-3.2481	-1.0689	-2.8696		-8.272		-6.3478	-3.1848		-0.8284	-2.8181
tsDTA7	0.3286	-0.9281	-0.4639	-2.0008	0.1041	1.431	-0.3833	-1.4176	0.5665	2.1119	-1.5849	-1.6138	0.2664
tsWTO	-1.0994	8.9147	3.1007	3.1492	10.3267	1.9201	20.5843	5.9764	10.0016	3.4378	6.2327	-2.351	7.5116
tsWTOX	-0.0678	-5.4965	4.9303	-3.4118	-6.4944	-0.6616	2.7137	-3.2789	-1.4287	0.6947	2.1269	1.3315	-2.9672
tsIQ	-3.8093	-8.0138	-7.7803	-4.4678	-12.7272	-7.7294	-26.6151	-7.9274	-14.4823	-6.9998	-13.2821	-1.9164	-9.1726

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
3.834		4.6597	2.7782	4.4255	4.432	2.9398	3.0118	6.694	4.9079	4.0162		6.6921	
				-1.7725	-0.2067	-0.9611		-0.5138			-1.0195	-1.6795	-1.358
-0.8184	4.7891	-1.0446	-1.1711	-1.2111	0.3043	-1.696	0.1941	1.0693			2.4235	-0.5269	0.2291
-1.9099	-1.5666	-3.1061	-2.1695		-2.2659		-1.822		-2.4188	-2.1904			
		-2.5578	-0.6383	-2.4603	-1.7929		-0.528	-1.9176	-2.1163	-0.4019	2.9786	0.3478	2.6897
			0.4564	0.5746		3.4611		-1.1048				2.4029	
1.1881	1.7155				-0.293	-1.6853		-1.4445		-0.8103	-0.3629	-4.3561	-1.0164
1.621	1.7547						1.2863	2.1951	-0.2169	0.0245	1.7574		-1.7117
		0.0136		-1.397	-1.268	0.4284		-0.097	-1.3044	-0.2448	0.6716	-1.4131	1.6723
-4.2406	-2.1916	0.1051	-0.7441	0.4049	0.2129	-0.1705	-2.3486	-4.9971		-1.1876	-3.4302	-0.6017	

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
11.5761	9.4515	4.7375	5.9804	0.0658	5.2425		11.7854	2.7726	3.6576	6.6812	8.7658	8.4907	16.9933
-0.2364	0.0052	-0.9146	-0.354	-0.0106		0.1518			2.1165		-0.0201		0.2805
1.7882	3.348	-0.2022	3.1433	2.4794	3.7511	1.3218	1.1331	3.3616	1.8213	1.8727	3.1541	0.8419	0.1448
-2.7048	-5.3658	-0.735		-3.5833	-1.1853	-4.4381	-5.9465	-4.2786	-6.0692	-5.3833	-3.6342	0.5505	
-0.1605	-0.7413	-0.3637	-0.1883	1.8596	6.206	1.0102	-2.4842	3.6147	1.5509	2.4387	-0.1215	3.3476	-4.1799
-2.5379	-6.0618	-2.4988	-3.3261	0.3441	1.2611		-2.923	0.8724			-8.2821	1.6101	-7.2664
-0.3177	2.6108	-0.1894	-0.8011	1.2387	-2.6806	2.6391	-1.9706	0.2146	1.7671	-1.3399	-0.3833	-6.0051	-6.8618
11.285	-0.8225	-0.3483	9.7766	-6.9522	-0.6489	-7.9282	5.0438	7.5297	3.7424	10.1039	20.5843	7.2742	-1.4914
-0.8006	-0.4351	5.8463	6.8064	1.689	-1.9681	8.6264	-5.1454	-5.2813		-3.3528	2.7127	-1.5888	-0.2143
-20.9016	-6.7278	-5.4514	-17.5053	6.4464	-6.5766	6.9916	-5.0884	-9.8319	-7.3407	-12.0708	-26.6151	-12.4667	-4.6815

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
4.5024	5.3263		4.2278	4.0656	8.3392	6.6011	3.2722	4.9631	3.5359	4.882		5.2226	7.3199
		-1.3881		9930		-0.1479		-0.343		-0.7894	-1.0617	-1.5532	-1.4888
1.483	0.7466	1.9121	0.2981	0.5573	-1.8856	0.5657	0.8147	0.8435	0.7693	-1.0605	-0.9404		-1.786
-2.6922	-1.7312		-1.6753	-2.6254	-1.3432	-1.9559	-1.3345	-1.4874	-1.2156				
-0.4399	-1.3611	6.6525	-1.7695	-1.0625	-2.6766	-1.6165	-0.5775	-2.7985	-0.3929	-0.4465	3.013	0.149	-2.4983
	-1.7358	7.5697	-1.5214						-1.011		5.1993		
-0.7639	0.1278	-5.0821			-3.9301	-1.4089	-0.7012	-0.1964	-0.3133	-2.8741	-1.6884	-2.652	-1.7914
2.4105		2.9551		-0.8002	-1.4164		-0.1784		-2.9675	-0.8904	-1.4868	-1.5646	-1.7808
-1.385			-0.3987	0.414	0.1593		-0.3728	-0.4569	1.4873	0.128		-0.2348	
-2.9379	-2.5193	-5.2732	-0.461	-0.9075	1.0716	-1.5155		-0.4068		-0.2613	0.8803	0.1832	-0.4193

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
16.6156	1.2871	5.7365	12.2076	14.6501		2.7672	8.0496	12.4018	5.4537	4.9621	4.4074	3.7994	5.0835
		-0.0594		0.9521	0.0525	0.7973		0.0165	1.6236		0.0091	-0.5192	
-0.3276	-0.0159	2.7537	1.4081	2.4095	3.3225	4.0776	4.6456	5.5536	1.8394	1.0032		2.1756	2.2324
-4.1281	-3.4543	-0.4681	-4.0517	-5.2317	-2.2102	-5.6223	-3.3387	-4.4923	-5.7433	-1.1385		-3.3676	0.3239
-2.5766	-4.1055		-2.7812	-3.4201	7.3311	3.4519	3.4159	3.5529	0.6285	2.6871	8.2096	1.8818	1.5621
-6.1696	-4.8541	-2.6701	-5.0047	-7.8091	-1.6466	-2.8022		-1.9045		-3.7884	2.2869		-4.4151
-2.1961	-0.6372	-4.2116	-0.6865	-0.9726	-5.6256	2.9223	-1.4501	-3.8017	0.1038	-3.0786	-10.0606		-3.6247
-4.2789	4.8638	-1.2041	12.5456	8.4981	-3.0188	7.7201	-7.0066	-14.6062	4.2831	-0.5115	-3.4084	-8.224	-2.6944
-1.3966	1.2834	0.1173	-2.0279	-3.5569		4.5147	1.8551	0.1007	-2.7337	1.6524	1.1947	1.552	2.8539
-5.0195	-10.1318	-2.2946	-16.976	-14.5162	3.0994	-144089	-3.7211	5.2399	-6.3682	-4.9651	-0.3267	4.3875	-3.7101

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
0.5061		7.6242	2.5563		3.1581	3.0884	3.9768	4.6333	2.8579	7.1144	4.2352	3.9186	1.8784
-0.2366		-0.4692	-0.7073	-0.2004		-0.1642	-0.3837	-0.472	-1.0373	-0.2729	-0.3069	-1.5854	-1.3157
	0.2294	1.0376	-1.5068	-1.0237	-0.6304	-3.7247	-0.2115	-0.822		-1.2176	-0.0578		
-0.3261	-2.1484	-1.5924		-1.1977	-1.2697	-1.8988	-1.3344	-1.7527		-1.2232	-2.1576		
2.5078	2.4176	-2.1083	-0.9743	2.6487	-0.5722		0.4387	-0.8499		-2.7441	-1.0697	0.0339	-0.6565
3.8577	6.148	-0.1915	2.3937	4.1258	2.305	2.5671	3.9315	1.903	1.0342	-0.8176		1.3615	0.0309
-1.495	-0.3232	-1.4057		0.4668	-0.507	-0.7915	-2.4092	-0.4922	-0.6273	-2.5335	-0.4951	-3.1247	
-1.1234	0.1098	-1.424	3.0179	-0.8461	2.6344	-1.1246	-1.6978	-1.0644	-3.6274	-2.3014		0.6372	-4.2243
	-1.227	-0.6742	-1.0388	-0.8169	-1.5567	-0.6361	-0.6978	-0.4332	0.8706	0.371	-0.2429	-0.3635	0.6084
-0.1598		-1.0323	-2.9663	-0.6989	-2.2672	0.9332	1.1642	-0.3505	1.0315	1.1786	-0.7118		3.5649

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
3.2758	8.6494	9.4714	7.6497	8.3083	11.1381	16.9049	8.8637	6.4253		4.9848	0.7693	-0.6467	7.3946
0.0625	-0.1544	0.1101	0.0393	0.3543		0.0374			0.5291	-0.9726	0.1231		
	3.7575	-1.3703	1.6078	5.2416	2.1231	0.1341	2.2477	0.0199	1.8035	2.8943	2.1229	2.7651	2.0616
	-3.3178	-0.6676	-4.9725	-1.645	-1.6361	-1.8459		-3.4713		0.3724	-0.3914	-1.2857	-2.5818
4.7626	2.0651	4.1679	1.1817	5.5298	3.7929	-1.1163	3.5042		0.2648	1.0508	3.0766	6.9574	5.9597
9.9293	-1.1061	1.6307	-10.8261		-6.7807	-12.2632		-1.5615			1.7964		-5.5069
-4.3641		-6.4592	3.8897		-0.6389		-3.0027	1.6272	-0.5491	-2.9495	-1.8969	-2.1932	-4.1734
-1.6568	-4.3903	-2.4063	0.962	-10.5028	-11.891	-4.3801	-4.2413	0.1864	-3.4352	9.0039	0.1001	22.0557	26.4611
1.7346	-2.0293	0.6635	1.2692	2.7753	3.9402	3.1839	3.7792	0.1987	5.5722	5.0626	2.1158	1.61	1.0777
-3.7511	-2.9421	-5.3785	-9.9238	-5.2253	-5.1264	-13.7216	-8.968	-5.6356	-0.4552	-13.6577	-2.496	-25.3869	-33.9239

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
4.7965	4.5497	1.7	2.5609		2.0751	5.0668		3.9595	1.8953		6.6297	5.54	7.0085
	-0.32	-0.1983	-0.1208	-1.1535	-0.5343	-0.1517	0.2819	0.1606		0.4406			-0.2947
3.0378	-0.7989		0.8373	0.1132	-1.1251	-1.4891	1.6518	0.556	0.2167	-1.7803	0.8637		-5.1475
-1.8572	-1.0532	-0.4836	-2.3985			-1.6561	-2.1383	-2.5286	-1.707	-0.6945	-2.1398	-3.2065	-1.8496
-0.8206	-0.7481	1.5511		4.0515	-0.1344	-1.8921	1.2745	-1.8104	-0.05818		-1.956	-1.6368	-1.8952
	0.1232	3.5761	2.9991	6.4498	1.7222		5.5286		0.893	3.5871			-1.3589
-2.0058	-2.2842	-1.8883	-0.7515	-2.2672		-0.8883	-0.5361			0.7716	-1.5192	-0.9076	-2.325
1.1177	-2.7897	-0.6058	0.08	-0.7786	-2.1917	-0.4682	-0.847	1.5068		0.5372	-0.8021	-0.2308	-1.2781
0.0677	0.6318	-0.3663	-1.7019	-0.5364	0.6269	-0.8911	0.201	-0.0748	0.0558	-0.3966	-2.1379	-0.9737	0.1685
-1.7544	1.6506	-0.1902	1.0718		0.2218		1.8248	-2.1527	-0.7874	-0.1501	0.6874	-0.0437	

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-5.1983	3.4271		13.6809	3.8116		6.5093		11.5307	9.1086		2.1087	9.7667	6.4372
0.9164	0.2102	0.3448	-0.1447	0.3136		1.1006	0.3535	0.5458	-0.2106		1.806		
4.0718	2.6888	2.1994	3.0475	1.0569	1.5621	3.5753	4.5286	2.7258	2.5019	1.9695	5.1317	5.5713	1.9277
1.3442	0.0127	-1.4855	-0.6208	-0.5833	-2.3195	-3.5555	-5.1245	-4.9946	-4.9262	0.3499	-6.2783	-6.2178	-2.6509
3.1671	4.4023	4.4885		6.8507	2.0866	2.9655	8.6276	3.1041	1.1863	5.3341	3.4699	1.1579	5.4281
							10.4581		-2.9949	5.7535		-6.6143	
	-4.4562	-2.586	-4.3853	-5.9874	1.492		-0.917	-2.4492	-2.2754		2.2564	0.9996	-2.5401
-0.7514	-5.7287	-9.2679	-0.8585	-1.4168	-4.949	-8.6226	8.7335	-6.6172	-3.0201	4.1633	3.954	5.6462	-1.2582
4.7702	1.9549	1.866	-1.8884	1.1798	1.4103	0.1096	-4.2497		1.8007	-1.3706	1.9943	0.8577	-0.3718
-1.6615	0.4205	7.4656	-7.3958	-4.284	2.7683	0.9112	-8.1451	-3.4878	-3.3513	-8.6712	-8.6844	-13.9721	-6.1959

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
4.8679	5.4277	-0.3251	0.65		2.2568	3.9458	5.9424	3.9623	3.7475	4.6777	4.6895	5.4493	2.0313
		-0.523		-0.052	-0.1702	-0.9743			0.0847		-0.6025		1.1033
0.5631	-1.4948	0.3228	0.331	0.5396			2.027	3.9744	3.3425	2.1578	-0.3811	1.5469	1.2915
-2.6011	-2.5312		-0.9966	-1.6766	-1.5681		-1.7427	-1.8506	-1.387	-0.9547	-0.6291	-0.6881	-1.7635
-1.5014	-0.9472	4.0344	0.2696	4.5487	1.2421	-2.4041	-1.6472	-1.3394	-1.4131	-1.0427	-0.8672	-1.5055	-0.5447
	-0.0691	4.9069	0.0342	6.596	3.3807	-0.3202		0.9856			1.5917	-0.584	-0.533
	-1.2236	-2.9251		-1.8363	-0.979		-1.576			-1.1121	-1.8538	-2.6552	
-0.4541	-0.4721	-0.1176	-1.9583	-1.1485	-1.9646		-1.5959	0.232	-2.0105	-0.9692	-3.1652	-1.0928	-3.2235
-0.093	-0.4936	0.4399	0.1761	-1.6357	-0.5611	-0.5318	-0.1339	-1.3702	0.8818	-0.4001	1.2031	0.6478	0.9657
-1.021	-0.8332		1.568	0.7718	0.9843	-0.6407		-0.3251	-0.2531	-0.5601	0.9356		1.6136

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
9.196	5.3005	4.0174	5.7819	6.2588	8.9621	7.9865	12.1737	9.7202	9.0792	11.1352	16.6906	7.5705	1.3956
	-0.1077			0.0898	0.1982	0.3023	0.5537		-0.0845		0.2441	-0.0973	0.1248
2.5084	1.7546	3.6853	0.7665	3.5604	1.6182	4.2711	2.4661	0.972	3.4062	1.2841	5.6736	2.7336	2.6578
-6.0659	-5.3895	-0.5207	0.4012	0.7404		-0.4201	-3.7343	-2.9469	-0.5187	-1.9509	-4.7702	-1.5411	
	3.3879		5.1791	9.1526	3.3675	1.3065	3.6965	-0.754	2.2061	4.5876	-1.5331		8.0056
-5.6823		-7.0678	2.4118	8.4442			-0.3398			-2.3312	-7.2728		7.9127
-0.2203	-1.3457	-2.762	-8.4354	-8.2439	-6.8187	-3.8803	-2.7026	-2.9381	-6.0761	-5.3126	-1.2134		-6.7534
6.5001	2.5653	4.0808	0.1753	10.8912	3.2193	-3.7331	-4.9002	11.1595		12.2078	-9.6861	9.1537	3.3901
0.2501	0.0976		0.8201	-4.4129	0.0005	0.4825	-0.2196	-0.2303	-0.0504	0.2294	1.7106	0.6268	-0.1992
-12.6389	-6.4379	-4.9758	-3.8945	-14.5004	-8.6601	-2.4869	-6.9556	-14.6273	-4.6979	-21.1562	-2.1405	-16.1262	-5.7694

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
5.6154	3.8593		1.5201	2.9363	2.1345	2.9945		3.1011	4.2001	2.7549	0.9354
		-0.227	0.9078	-1.5199	-0.6176	0.6408	-0.7906	-0.2532		-0.704	
1.1395	1.1263			-1.2519	-0.9026	0.6379		-0.8041	0.3594		
-1.2815	-2.3186	-1.8385	-1.7201			-2.0843		-0.7528	-1.3994		
-3.6931	0.1444	2.0247		2.7881		-0.6278	0.0494	-0.4101	-2.1458	-0.3766	
-2.703	2.0143	3.9254	1.2071	2.3812	1.5174		5.4138	2.4826		2.7953	2.392
	-1.0695			-3.2249		0.0137		-2.1509	-0.4669	-1.255	-1.2023
-2.8614	-0.7146	-2.0859	0.5771		-2.4652	0.7438	-0.4274	-0.2868	-0.7279	-0.5142	-0.2543
2.0161	-1.0105	0.0401	0.5039	0.13309	0.5455	-0.7965	0.3889	0.1472	0.0317	0.4474	0.5199
2.0161		1.9567	-1.1652	-1.0371	0.3372	-0.9922	0.6333	0.3493		-0.3159	

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
9.9291		-1.437	4.9454		8.9825	7.441	6.3859	10.7081	8.3136		1.0003
0.0876	2.2783	0.1472		0.2099	0.2518	-1.2929	0.09	0.1939	0.224	1.2144	
3.6099	4.749	3.3029	2.2607	2.6158	6.2004	5.4874	1.9287	3.5706	5.0159	4.2601	0.1222
-3.0549	-4.5361	-3.8763	-3.5851	-9.0165	-4.3827	-1.6375	-1.7235	-1.5178	-2.0478	-2.1476	0.1077
1.9286	7.0492	9.8324	6.5384	15.5565	11.0154	1.9509	9.7782	5.5976	5.3968	5.6083	3.0693
							12.2762	-3.5333	2.146	2.3791	4.0151
-1.933	-0.7021	-0.3388	-3.9807	-1.0418	-4.2601	-2.8811	-11.013	-8.0552	-5.9972		-3.8614
13.9662	9.1752	10.3668	12.1611	3.9444	-12.8499	2.5956	-10.3035	-12.5505	-2.6827	-8.4721	0.8294
-0.9199	-3.6473	0.9418	2.3723	1.4653	2.8688	0.5367	0.7908	2.1966	0.1825	1.1403	0.3907
-20.3483	-11.7962	-15.6608	-16.7451	-11.0744	-1.8282	-9.1619	5.7961	3.4055	-4.0619	2.6342	-1.5725

Ek 20: TTIP Sonrası Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 6

İHRACAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	-1.6802		-3.1282	-2.0551		-1.9091	-0.3962	-3.1532		-1.4259	-1.4133	-4.2018	-2.1434
tsDTA2	0.3592	-0.9631	0.6412	1.0315	0.3808	0.9436			1.2216	0.5738	0.4403	-0.1719	
tsDTA3		-1.7969				-0.3312	-1.8011	-0.0928		-0.0255		-0.5361	-1.0737
tsDTA4	-0.4395	0.5467	-0.7381	-0.6341	-0.2211	-0.707		-0.3793	-0.8499	-0.6991	-0.4709	0.0138	-0.2164
tsDTA5	0.6271	0.2223	3.0546	0.2709	-0.9366	0.2743	-0.4437	3.9044	-1.0591	-0.1135	-0.3551	2.3899	0.6114
tsDTA6		0.5214	3.0187				0.9687	3.1987		0.9769		3.4663	2.1519
tsDTA7		-1.7556	-1.5425	0.8002	-1.4304		-1.3589	-2.0558	-0.7671				-2.1424
tsWTO	0.9581	3.3075	2.5083		-0.9101	-0.4251	3.0589	2.7712	2.1941	2.8122	1.0273	2.4441	3.6842
tsWTOX	-0.1171	-1.2903	-0.1787	-0.0464	-0.5451	-0.3203	-0.8461	0.2011	-0.5429	-0.8427	-0.6916	-0.7827	-1.1731
tsIQ	0.7991		-0.3111	1.0889	4.0796	2.8432		-0.9733	0.4205		1.6557	0.3762	1.4017

İTHALAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1			-4.8482	-2.1131		-2.2747	-6.0628	-5.4412	-2.1531	-4.7276	-3.5806	-9.0541	-5.3211
tsDTA2	-0.0783		0.3866	-0.4253	-0.2031	-0.2653	1.2329	0.8782		-0.5718	0.1202		-0.0699
tsDTA3	-0.2296	-1.9104		-0.6786	0.1608			0.7956	-0.3378	-0.4381	-0.5448	1.4682	0.5037
tsDTA4	-0.1798	-0.4207	-1.3229	-0.0355		-0.0872	-2.1831	-1.0464	-0.8571	-0.0701	-0.8685		
tsDTA5	-1.0251	0.0743	2.4971	0.1118	0.0418	-0.4812	3.9224	0.7516			1.5115	5.0534	3.1453
tsDTA6		4.991	3.0757		0.0144		10.3025	-0.7702	2.5261	1.0584	1.9928	6.4461	5.4646
tsDTA7	-0.4663	-2.5412	-0.9833		-1.0404	0.6369	-1.8943		-1.3495	1.1672	-0.3041	1.8169	-1.8366
tsWTO	0.5706	0.297	1.8036	2.6884	-0.1565	2.4505	-1.0115	0.1524	2.5115	6.2582	3.2171	1.3392	5.0654
tsWTOX	-0.3774	-0.5198	-1.4327	-0.7415		-0.8064	1.7487		-1.6955	-1.6236	-2.2039	-1.7679	-1.4044
tsIQ	1.7929	3.575	3.8347	0.6173	1.8302	0.9791	4.9731	5.2499	3.6945	-0.0251	1.9653	2.8051	0.4261

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-2.828	-1.7884		-2.1894		-1.3729	0.9806	-2.1687	-2.8327	-2.3335		2.0401	0.4711	0.4225
-0.395		0.8677	0.7623	-0.0164	0.511		-0.2912	1.5108	0.4523	2.0514	0.2563		
-1.6866		0.5923		-0.6871		0.7761	0.103	-0.8038	-0.6656	-1.1474	0.3788	1.0658	
-0.1377	-0.2807	-1.0747	-0.5574	-0.844	-0.3582	-0.6021	-0.412	-1.0709		-1.108	-0.4995		-0.3751
1.3573		-0.5373	0.2929	-0.5121	0.236	-1.7117	3.2764	0.9436	2.3426	-1.0129	-2.1195	0.1431	-1.9789
1.3511	-6.4449					-5.4668	3.649		1.907		-2.7006	2.1852	-1.6318
-0.2585		-1.1615		-0.6398	-0.3487	-1.2569	-2.2937	-0.6197	-1.0598	-0.4347	-1.8215	-1.8997	
1.6505	1.5135	1.2136	-0.1236	0.6144		1.85	-0.1759	1.5822	-0.8988	-0.5317	1.7314	3.0815	0.6184
-1.7312	-0.6177	-0.0731		-0.3861	-0.7374	-1.5988	-0.2617	-1.4056	-0.7287	1.2165	0.4637	-1.8604	0.5362
1.8999	1.1965	0.7927	2.4225	1.2467	2.5308	2.2469	2.2621	2.3472	2.6638	1.1109	-0.1391		0.9493

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-4.7591	-6.8891			-2.7827	-2.2363	1.2909		-0.9364	-2.4758	-3.8504	-6.08	-2.6477	-3.5372
0.3359		-1.4555	-1.7078	-1.3564	-0.3156	-0.9641		-0.3477		-0.5605	-0.8758	-0.9321	-0.2604
0.3611			-0.5302	-0.2498			1.1166	0.8261	-0.7872	1.4971		0.9871	0.5936
-0.2609		1.4661	0.5314	0.6872	0.1736	0.2601	-0.9659				1.5254	0.0292	-0.5553
	8.2973	0.8535	-0.6559		-0.3384		0.9129	1.1808	1.9508	0.9489	0.509	-0.7098	5.4057
1.8017	6.1612	2.3959	-0.1983	-1.1234		-3.5516		1.3403		2.9137	-8.0541	1.4731	5.3155
1.0147	-8.0172	-3.1131	1.8678		0.2481	-5.2887	-4.5681	-2.9889	-2.3271	-1.3419	1.8698		-3.1297
6.6645	9.1435	1.9491	5.2086	6.1893	2.8153	6.5704	3.8641	2.2705	3.1091	1.922	3.5892	5.4833	4.2051
-2.4344	-2.3445	-0.8711	-2.8059	-1.9285		-1.8831	-2.7871			-0.3511		-1.422	-2.3195
-0.5314		2.0374	0.7578	-0.8756	0.3721		3.4121	1.6463	0.7306	4.0518	1.2561		

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-0.2371		-1.9942	-2.1901		-1.3761	-3.2173	-1.2796	-0.1351		-2.0159	-3.3095	-3.1789	
	-0.0289		0.4505	-0.4382		-0.0721	-0.1673		-0.4231	-0.0435		0.9253	-0.0886
-0.3147	-2.5592	0.8348		0.2707	0.0618	-0.2509	-0.1727	-0.2963	-1.8856	0.0034	0.5071	-0.5328	-0.2454
-0.1358		-0.1094	0.1331	0.3169	-0.0786		0.0178	0.0051		-0.0747	0.276	-1.4853	0.5178
-0.8903	-1.3328	-0.0091	1.2869	-0.6202		0.9271	1.7551	-1.7687	-1.3161	3.7774	2.7214	3.0192	-0.5423
-2.4177	1.8133				-0.3766	1.736	1.9807	-6.4218	-1.0763		0.0459	3.3922	
	-0.7372	0.8252		-0.9379	0.5303	0.9394	-2.0132	1.5881	-0.9354	-3.4436	-2.0879	-1.0422	-1.3504
2.0192	4.5252		-1.8041	2.2926	1.3226	2.0819	1.3491		2.0062	1.6429	2.4834	1.8768	0.5543
-0.9761	-2.0437	-0.7904		-1.6823	-0.3908	-0.5081	-0.5145	-0.1191	-1.5709	-0.5351	-0.8262	-0.1362	-0.7288
	-0.5679	1.9371	2.6512	0.8848	-0.0174	-0.1407	0.8672	0.4514	1.9158	0.7156	1.2819		2.2624

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-7.3301	-3.0779	-1.9518	-3.8369	-4.9816			-2.2541	-0.7296	-5.0059		-1.4947	-2.5596	
	0.4432	-0.9289			0.0109		-0.0832	0.111		-0.0626	-0.0637	0.0263	-1.8319
-0.1526	-0.7635			0.0053	0.0774	-0.7111	0.0818	0.0032	0.3625		0.6105	1.152	-0.4751
	0.2572	-1.1701	0.7965			-0.2906		-0.1995	-0.2666	-0.6599	0.0093		0.6663
3.0391					-0.3167	-2.9819	1.8292	4.0478	2.3173	3.0545		1.2844	-1.2164
4.1519	2.6794	0.0055	3.3787	0.2982	-2.8161	-2.4684	6.1762	8.6782	3.6499	0.0832	-0.7305	2.2937	-0.1098
-0.4993	-4.7923	0.7758		2.2162	0.1141	2.3612	-1.9447	-3.7064	-0.9369	-4.7892	0.9805	-1.421	-1.477
6.6096	10.7638	8.4024	5.0101	0.6541	-0.2581	1.383	3.3681		6.0078	0.5228	0.8856	1.4895	5.4553
-1.7961	-2.1066	-3.7569	-1.1275	-0.1104		-0.3578	-0.8919	-0.1223	-2.1995		-0.3522	-0.6656	-2.7776
-2.7622	-0.5744	-2.1463	0.4293	3.1225	0.5943	-0.0848		0.597		2.1189		2.8772	0.7329

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
		-2.7266	-2.4101	-0.9016		-2.8308	-3.5618
-0.3481	-0.6661	1.3535		-0.5867	0.1521	1.1074	-0.2174
		-1.3921		-0.0562	0.0001		
0.1438	0.4781	-0.8449	0.1677	0.3579	-0.0234	-0.7388	0.1696
0.0232	1.9814	1.0744	0.7081	-0.4721	-1.0806	0.9737	
-1.9347	-0.4625		2.2206				1.0016
-0.9397	-3.1069	0.3501					1.3885
2.2429	1.3136	-1.4691	1.2347	2.4091		-0.1068	2.1094
-1.5883	-0.8215	0.9343	-0.3917	-0.8982	-0.4658	0.2581	-0.6662
0.2743	0.7233	2.1887	0.9312		1.9465	2.1225	0.7712

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
-7.8642	-5.0928	-2.7078	-7.0579	-4.105		-3.4106	-2.6768
		-0.9795	-0.1223	-0.4695	-1.5926	-0.6282	-0.158
-0.2454	0.328	0.2473	-1.5273	1.2319	0.2086		-0.4014
		0.2311			0.6247	-0.4896	
0.3511				-0.7967	0.1806		2.6849
-2.723	-7.7471	0.8476	-0.5141		1.1348		-1.7754
2.5987	3.2606	0.9801	2.9683	2.3014	-1.3322	-0.5468	-0.5996
5.013	4.5729	4.1346	5.7345	5.9835	3.6273	4.6392	1.4689
-0.922	-2.6801	-1.9331		-1.8462	-1.6587	-1.3321	-0.8263
1.6135			-0.1066	-0.8219	0.0264	1.8425	

Ek 21: TTIP Sonrası Tahminlerde Ticaret Politika ve Anlaşmalarına İlişkin Değişkenler Katsayıları-Kod 7

İHRACAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	2.912	1.1161	3.2831	3.1696	0.7507	1.9461	3.4872	3.7621		1.5926	4.6003	1.9672	1.6021
tsDTA2		1.4231		0.3036	1.8917	0.5552		-0.4041	0.5881	2.2511		0.8623	
tsDTA3	-0.0437	0.4911	0.1331	0.6498	-0.5399	0.0252	0.1788	1.5404	1.9934	1.3696	1.9228	0.4241	0.5234
tsDTA4	-1.0656	-2.1603	-0.8656	-2.2244	-3.3988	-1.8038	-1.2355		-2.1773	-3.0625	-1.2486	-2.0028	-1.3009
tsDTA5	-1.6627	0.2066	-0.2271	-0.4643	0.3836	0.1001	0.1691	-1.3961		-0.2219	-0.5485	-0.2431	-0.2665
tsDTA6	-11.0812	0.3315	0.0361		-0.3061	0.747	-0.5607		2.4302	-0.6122	0.8549	-0.1413	1.6042
tsDTA7	-0.6465	0.4374	-0.8197	-0.5931	1.0821	-0.3997	-1.0266	-1.5625	2.2022	1.6396	-1.9961	0.1453	
tsWTO	-0.7347	-3.5532	-2.2629	-0.5554	-0.6385	0.3613	0.1956	-2.0847	-2.3034	-4.1748	-4.5584	-0.8598	-3.9622
tsWTOX	-0.4737	0.7231	0.4687	-0.6735	-0.9861	-1.1002	-1.0373	1.5651	-0.6969	1.4475	1.4251	0.7449	1.1339
tsIQ	1.5043	1.9942	0.5271	0.4239	4.6694	-0.2891	-1.1994	0.4204	0.8687	1.0422	2.3499	-0.4762	2.6254

İTHALAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
Değişken	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
tsDTA1	3.7541	5.3573	6.3781	5.95.14		6.1902	7.7732	15.4788	8.3807	7.6973	11.5219	7.1714	5.8761
tsDTA2	0.6237	1.2029		1.3149	1.7253	0.6818		0.2221	1.0535	1.4916		1.1492	0.5331
tsDTA3	0.8105	1.0487	1.3776	3.7321	3.7322	0.6015	3.6922		3.0725	1.3543	4.4964	2.1171	1.4071
tsDTA4	-2.8293	-3.9451	-2.6194	-2.3941	-3.5008	-2.9189	-5.1275	-0.1962	-2.3725	-3.3443	-1.6059	-3.8534	-2.9081
tsDTA5	0.3558		-0.0176		5.4715	0.6942	-0.5287			-0.8921	-1.3791		-0.0751
tsDTA6	-9.1698			1.6171	6.1491		-0.4727	-6.1858	-0.1608		-4.6015	-0.9206	-0.9747
tsDTA7	-1.6389	-0.4561	-1.9184	-2.1821	-1.7671	-1.8985	-1.0328	-6.8445	-2.8892		-0.9693	-0.9107	-0.7668
tsWTO	4.7366	5.0307	3.8157	11.5747	12.8522	7.7038	5.0789	-9.1157	4.5706	4.6831	-8.0941	8.4182	0.8769
tsWTOX	-3.5089	-5.0839	-2.3536	-6.4962	-6.0452	-4.4475	-3.8633	1.9741	-2.5032	-3.9384	0.2681	-3.1851	-2.2751
tsIQ	-3.4455	-4.9399	-4.953	-10.156	-11.1751	-8.5317	-6.1997	-1.6232	-1.3832	-8.0575	-0.6702	-10.5871	-2.5822

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
2.6231	1.8091	1.9253	2.8791		2.1834	4.8885	3.5658		2.8392	1.2512		3.2126	2.9551
0.7602		1.1031	0.4964		1.2901	0.1869	2.5333			1.3865	1.6216		
0.2445	-0.3896	0.6456	0.5854	3.0571		-0.8133	-1.0692	0.0422	-0.3732		3.4154		0.0727
-1.9744	-1.2611	-1.9247	-3.0785	-2.0072	-4.1994	-1.8629	-4.6595	-1.8218	-0.8026	-3.1349	-2.8977	-2.1016	-1.5694
-0.5737	-0.2777	-0.0906		2.5994	1.6084	0.6058	-1.5081		0.4612	1.1081		-0.1172	0.1009
0.0763	2.7093	1.0796	-0.5659	3.3108	0.5849		-2.0501		1.2463	0.8491			0.4879
-0.3188	-3.7501	-0.5001	0.1223	-0.4949		-2.0786	1.1131	1.7064	-1.1201		3.8495	-0.3954	-1.1142
-1.0807	0.6825	-2.5044	-1.0746	-0.0178	2.8711	-3.2397	-2.6387	0.1577	-0.1961	-0.4489	-2.0467	2.8856	-0.7329
0.5241	0.6825	0.9636	-0.5722	-0.9341	-0.1161	-0.0511	1.1611	-0.7715	-0.5044	-1.0075	0.8857	-2.5765	0.1276
-0.1971	2.6422	0.8845	0.433		-4.4865	1.0436		0.0743	-0.8687	0.2654	-1.5229	-2.5676	

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
	7.7046	6.8351	6.9021	4.7551		7.0063	7.7258		2.9373	9.6154	9.3409	9.0308	9.4344
1.7229	1.4795	1.2439	1.7681	1.0643		1.1701	1.3258	1.8087	1.3542	1.5088	0.8993		0.2671
2.2208	0.5973	1.2242	3.7739	5.6131	4.9239	4.8903	5.7652	3.8565	1.4205	1.2619	6.0246	0.6386	1.0801
-5.4609	-4.4217	-3.7956	-2.6858	-3.0123	-0.8695	-1.2884	-2.7519	-3.7167	-4.3594	-5.6686	-3.5861	-3.3767	-3.7194
3.7654	1.0827	-1.3341	-0.5657	1.1852	8.0349			5.5721	3.1867			0.2633	0.4009
3.3441		-2.3278	0.6168	2.0087	7.6615		0.9411	5.8992	0.0794	-3.8622	-1.2576	0.9581	
1.8666	-0.6701	0.4756	-1.4443	-1.3905	-3.5541	-1.4648	-3.2544	-1.425	-0.2054	-0.4184	-0.1831	-3.7291	-2.1847
4.4609	-4.1111	9.2366	15.1151	12.3418	6.6151	-6.3177	9.5367	14.0228	3.6898	5.6715	17.8065	12.2555	8.1078
-3.3861	-2.6138	-3.7251	-7.3538	-6.5611	-3.0725	-4.1011	-2.7445	-6.4955	-5.5081	-7.1333	-4.7153	-8.1608	-5.9619
-4.5639	-0.9138	-10.2351	-13.3412	-10.4465	-8.8377	3.9536	-12.9736	-12.2927	-7.1542	-7.6844	-21.0179	-10.7172	-9.5911

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.6182	5.4861	6.4668	2.4375	0.7191	3.2043	4.1402	2.4611	5.5536	4.4079	3.0749	4.4351	4.7993	4.4003
	0.3379	-0.0876	1.1818	-0.2378	1.0142	-0.3599		0.0224		-0.4249		0.3907	0.1415
4.2341	1.3854	0.8501	1.4949	-0.5501	1.4973	2.4346	1.2243	0.7082	-0.0138	0.0018	1.7919	0.045	1.5717
-4.2077	-1.7528	-1.6189	-2.1604		-1.9616	-1.0121	-2.0703	-2.2785	-1.2107	-1.2022	-0.9053	-1.3973	-1.7357
	-1.2455	-1.6453	0.1827	2.3234	-0.6202	-1.0019	-0.6764	-1.2479	-0.9185	-0.0694	-3.0305	-2.3661	-1.1888
0.3529	-0.2154	0.7766	1.9994	1.9035	0.9543	1.8369	-0.1002	-1.7088	1.9739	2.1284			0.4891
2.2407	0.4516	-2.2443	-0.8662	-2.6059	-0.5888	-2.0259			-2.3937	-2.3301	-0.6488	-1.5176	-1.3016
-0.9739	-3.6717	-0.0044	-3.7744	-0.6736	-4.0738	-2.3745	-0.1364	-1.4487	-1.6389	-2.8816	-2.5494	-4.6445	-3.7831
-0.6459	-0.0524	-0.2868	1.7835	0.0471	0.5361		-0.0573	-0.8879	0.21	0.2951	1.5166	1.4334	1.5588
	-1.0652	-1.3575	1.3422	0.3757	2.6041	1.7426	-0.0546	-1.0428	1.3092	3.0294	1.207	3.4546	1.5929

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
7.6634	2.3337	9.4401	8.9989	4.1197	11.5304	6.8496	13.2401	10.3944	12.4113	7.4686	8.2508	7.0008	5.5844
-0.4911	1.0658	0.1117	0.3361		0.7554	0.1558	-2.7854	0.7981	0.7401	0.2281	0.1556	0.5348	0.4401
3.9805	3.0884	1.8911	1.1751	0.5759	1.4382	5.1868	4.0156	5.6722	5.2014	2.7419	3.2948	3.4989	4.1838
-4.3453	-3.1045	-0.6423	-0.9531	-0.1008	-1.2381			-3.1096	-4.3154	0.0237	-1.2257	-0.9683	-2.4239
	4.9531	1.1521	0.8415		-1.2656	5.5755	1.3568		-0.7423	3.0775	0.2162	1.5212	1.1933
-0.9017	5.3964			-5.2495		2.5078			-4.3097	1.3027		1.3542	0.1951
-0.3007	-0.8861	-3.5713	-3.3777		-3.8982	-7.2213	-5.1797	-2.8058	0.5764	-5.0548	-4.0338	-3.7631	-2.0749
8.3578	4.8901	1.8729	0.9591	-5.1228	-3.0809	-6.4441	5.4007	12.6271	-6.9385	-3.1855	-3.0835	-6.3713	0.7137
-3.7999	-2.9293	-3.9623	-2.3747	1.0303	-3.6603	1.1157	-4.7227	-3.1338	1.3264	1.4369	1.0619	0.5563	-1.1725
-10.2572	-8.0376	-5.5452	-6.3084	0.0164	-0.9843		-9.1303	-17.4505	-4.0191	-4.0368	-1.2367	1.2641	-3.7335

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
4.8518	2.1939	6.1935	1.6829	3.3895	4.0281	1.0446	6.0591	3.4355	2.1206	7.2309	3.1844	4.7597	4.6191
-0.4565			0.6941	0.5524			-0.2425		-0.1595		0.0822	-0.6381	
0.1297	-0.2738		0.2581	0.3281	0.6157	-0.0882		-0.6466	-0.6005	-0.2297	1.7508	0.9341	-0.0841
-0.9485	-1.1589	-1.8302	-1.8912	-0.9338	-1.1348	-1.3812	-0.3423	-0.5223	-0.906	-0.6078	-1.2137	-1.5104	-0.8616
-2.6286	-1.1241	-1.2357	-0.0948	-0.4598	-1.0733	0.0573	-3.6085		-0.5757	-3.6711	-1.9303		-2.1448
	0.9211	0.4753	0.8302	0.9079	0.0106	2.5699		1.7728	3.5906				
-1.3092		-2.8939	0.0125	-1.7528	-1.0988		-0.9058	-2.0257	-3.3591	-1.5215	-0.4076	-1.1463	-1.6837
	-0.2236	-1.9183	0.0907	-3.6242	-0.6303	-2.0637	-3.0221	-3.3683	-2.7818	-3.1788	-1.3304	-6.5817	0.3133
-0.3912	-0.0297	0.4945	0.5268	0.8754	0.9022		1.2741	1.1376	0.7292	0.6228		1.9156	
0.0821	0.3407	0.7707	-0.9125	2.2765	-1.0058	2.0988	1.0842	1.6846	1.8411	0.9913	0.9435	2.9275	-0.7587

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
9.8867	11.2232	9.0469	6.7779		8.3189	6.1452	10.0123	9.6165	10.5891	11.0875	11.6432	13.0748	5.1502
0.8423	0.3949	0.3451	0.6104	0.7073		2.2883	0.5541	0.4791	0.6886	0.6392	-0.0672	0.1334	-0.1698
1.4502	4.6354	3.1968	2.4067	5.4348	5.9433	-0.0723	0.6083		1.3302	2.0346	3.2628	6.0795	3.4371
-3.7267	-1.4011	-1.7236	-6.3376	-1.4568	-4.7133	-4.2711	-0.3074	-0.0068	-1.7515	-1.8854	-2.3582	-2.7391	
-0.7308	-0.2438	1.0562	0.0387	7.7006		-1.0236	3.4268	3.2687	3.4761	3.1646	2.3567	1.1836	3.3141
-3.7812	-0.4581		-0.5809	8.5906	-3.5368	-1.5513	2.5855	-1.2316	-0.4475		-2.1318	-3.2319	3.8595
0.5491	-3.1826	-3.7851	-0.0817	-3.2763	0.8332		-6.5295	-5.4405	-4.6578	-3.4914	-0.8078	-0.8941	-3.1458
-6.1159	3.9913	1.4771	7.7711	-0.3333	-0.2884	-3.9321	-8.9954	-10.8434	-11.5281	-12.3231	4.2927	-4.1223	6.0061
-0.9161	-2.1873	-3.2343	-5.8544	-2.7033	-1.5834	-2.0603	1.3555	3.0015	1.6645	1.3047	-1.8031	-2.2198	-0.2531
-1.3713	-10.8411	-5.9411	-5.2745	-2.6313	-3.3217	0.7106	-0.2094	-0.0248	0.6039	0.6806	-13.6754	-5.8186	-10.6148

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
3.0756	2.2198	5.2931	1.4741	4.8851	4.0018	1.5362	4.1234	1.9753	2.7435	3.8701	4.8887	3.5547	2.6659
0.5722	0.8005		1.3053	-0.0094	0.2184	1.1844		1.3862		1.8931		-0.1477	1.0874
2.3362	0.4369	0.7391	3.2651	-0.8701	1.1002	3.3262	1.5258		-0.9973	-1.1293	-0.8929	2.3477	0.9319
-1.4814	-1.9261	-1.0073	-3.7156	-1.9931	-2.2578	-3.6248	-1.8055	-4.0817	-0.8397	-3.7398	-1.3283	-2.7606	-2.5923
-1.9201	0.3411	-1.7517	0.6049	-0.9598	-0.6301		-0.3487	1.4556	-1.7089	-1.3187	-1.0774	-0.7875	-0.8709
	0.7756	0.5701		-0.8816	1.0935			0.5355	-1.8586	-1.3926	-0.3127	-2.1116	
	-1.0336	-1.8025	0.5591	-1.6868	-0.8615	1.2226	-1.2677			0.0114	-1.1831	-0.2406	0.4678
-3.3764	-2.2987	-0.7591	-0.8011	-1.4814			-0.4517	2.1072	-1.6534	-1.7865	0.3238	-1.3043	-2.5759
0.9938	0.9514	0.1097	0.0324		-1.6761	-0.5882	-0.5092	0.3754	0.5521	0.7309	-0.5183	0.8694	0.5443
2.0609	0.4888	-0.6549		0.6977	0.1385	-0.4488	-0.5097	-3.9196	0.6332	-0.1499	-1.8995		1.1146

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
4.2221	9.6599	5.5182	5.0471			3.0462	6.8551			7.3457	5.5782		9.3521
-0.1109	0.9248	0.187	1.1083	1.4764	1.3668	0.9705		-0.2938	1.1976	1.1038		1.2491	0.8095
4.2155	1.4138	3.0331	6.7461	3.3521	5.9666	6.9176	5.3388	4.9719	2.2038	5.6652	5.2026	4.8212	3.9106
-1.9519	-3.2219	-2.1409	-2.0148	-2.3838	-2.5965	-3.5862	-2.0641		0.7547	-2.2093	-1.1888	-3.5511	-2.9875
4.3941	-2.0061	1.8477	2.4516	7.1752	7.5998	4.4944	1.2147	10.0761	4.2813	0.1888	3.9953	5.4077	
2.5124	-4.1571	0.5583	2.8488	8.3812	8.0384	5.2148	7.7433	9.3047		0.8341	4.6171		1.9569
-1.9066	-0.4071	-0.6787	-2.5644	-3.4964	-1.4557	-1.7628	-3.7909	-6.0231	-2.7421	-3.4207	-5.2069	-1.4411	-3.1372
8.6589	9.6564	8.0806	11.2392	12.3854	11.2567	16.5807	11.9861	5.8642	-4.8833	8.8432	12.7521	14.3331	8.2515
-0.1553	-3.0381	-3.2783	-5.3261	-7.3556	-9.1551	-8.8414	-7.1263	-3.1561	1.3218	-1.7365	-9.4349	-5.9532	-4.4227
-13.2667	-12.6584	-10.7335	-11.1781	-10.3195	-10.1149	-13.6557	-9.9126	-9.1817	-0.1331	-12.5486	-10.107	-12.9092	-9.3007

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
3.2908	7.2629	1.9908	2.8828	3.8722	1.5131	4.5322			3.1589	3.8842	2.8007	3.8351	3.1647
		0.1897	0.6845	1.3097	1.2707	1.127		0.5877	-0.582		0.4337	-0.0736	1.5145
-0.7289	-1.0122	0.6626		1.2951	-0.0569	0.5509	3.1812	0.013		0.8929			0.8976
-1.6504	-1.2048	-1.9786	-1.9668	-2.4506	-2.9276	-3.0802	-1.1583	-2.0345		-1.873	-3.275	-1.5948	-3.4968
0.0326	-1.0683		0.4525	-0.6081	1.5717	-1.8057	0.7162		-1.2181	-0.9563	0.7878	-1.2356	-0.4167
-0.8489			0.4841	-0.1192	0.9245	-0.6363	1.1368	2.3881	0.4297			0.2464	-0.5889
-0.8168	-2.1491		-0.5749	-0.3612	-0.6621	-0.3695	0.9095	1.6124		-0.2997	0.1993		0.2115
2.1305	2.0731	-0.5621	-0.4948	-4.3973	-0.4552	-1.9257	-1.3535	-1.0128	-1.2374	1.9103	2.6477	-0.2271	-1.1148
-0.9327	-2.2274	-1.3564	-0.8187	0.2361	-0.8987	-2.6791	0.9053	0.4492	-0.1248	-1.8414	-3.3968	-2.0909	1.1108
-2.6393	-3.7652	0.4371	-0.5691	2.0361		3.2727		0.1741	-0.3749	-1.8778	-2.2837		-1.0501

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
9.1453	10.7786		4.9911	9.0667	5.2065	7.9221	7.8989		6.7519	7.4124	6.4827	10.1906	
0.4618	0.9417	2.3041	1.1101	0.4067	1.2987	0.8645	0.3237	0.5343	0.1706	0.4776	0.5057	1.149	4.5319
2.8092	3.2155	6.3706	2.0767	5.5609	2.4377	1.3498	5.4154	4.9316	0.3196	3.6751	4.8047	2.4926	5.0987
-2.9949	-3.2157	-2.6421	-3.5714	-2.8915	-5.1852	-2.4895	-3.0057	-2.9781		-2.0958	-3.0406	-2.4639	-6.9784
-0.5779	1.9759		3.0083	1.6497	3.1041	0.3131	2.0783	9.4751	1.8331	3.3517	3.654	0.8635	
-0.4639	-1.1725	-1.3871	1.6211	0.2084	0.1057	0.9584	-1.1263	8.9218	-2.2572	3.774	5.5813	-0.3797	-1.2051
-3.0228	-1.8041	6.7236	-1.3536	-2.1072	-1.5988	-3.1032	-1.1263	-1.0642	-3.2413	-3.934	-4.7021	-1.4117	5.0581
14.1884	-0.1581	16.6289	5.1403	9.2521	10.7012	-2.1569	17.3914	15.1306	-2.9476	11.1809	13.9132	-1.3956	5.8348
-6.8489	-2.3404	-6.1491	-5.9071	-4.9969	-7.4886	-3.7911	-4.8016	-2.3785	0.8679	-7.7349	-8.78414	-2.2789	-5.3305
-13.334	-8.9769	-19.2713	-6.2841	-12.0912	-9.9242	0.1881	-19.6486	-19.7239	-4.0374	-12.4801	-12.2603	-6.937	-5.9528

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
1.8592	5.3465	5.0654	3.7876
0.8829	0.2152		
-0.2257	0.4258	0.3981	0.7036
-2.6331	-2.1199	-1.3635	-1.8233
-0.0604	0.0241	-1.1411	
1.0613	0.6522		
	-1.2221	-1.2915	-1.0516
-0.7005	0.8813	1.1327	0.3645
-0.9172	-1.8314	0.0893	-0.7403
1.4444	-2.6851	-2.9912	-1.4411

7783	7786	7787	7788
Katsayı	Katsayı	Katsayı	Katsayı
10.1748	7.9304	8.9025	10.7555
1.0378	-0.1435	1.8173	0.1705
2.0959	3.8243	2.9818	
-3.4314	-1.1857	-5.1176	-4.9141
-2.5952	4.9535		-0.8493
-0.6655	3.2354	-3.6364	-2.7086
-4.063	-4.2767	0.1671	-1.7625
4.2877	24.7132	5.8108	14.2055
-9.4729	-8.2468	-4.8846	-6.3993
-0.3352	-26.8814	-9.4064	-14.9845

Ek 22: TTIP Sonrası Tahminlerde Ülke Gruplarına İlişkin Sabit Etkiler Katsayıları-Kod 0

İHRACAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
TR-EU(27)	2.321	3.4791	-1.7018	2.328	5.4376	11.1466	9.2466	4.7105	9.8944	2.3647	2.059	-0.3557	9.2425
TR-UK	4.8487	1.3719	-1.2621	8.1093	4.2941	10.2477	9.875	3.7178	13.4705	3.5622	13.122	1.4945	13.1724
TR-USA	7.1791	4.294	12.1105	15.7323	9.0845	12.847	11.117	8.3884	11.6564	7.5909	17.4661	11.4272	19.1468
EU-3RD (22)	1.2253	7.7788	6.0794	1.5596	0.1813	2.3869	2.7776	-0.643	12.2527	0.5861	2.6193	1.4476	6.6984
USA-EU(27)	3.8076	7.3968	-1.669	0.3278	-7.4021	-2.4607	2.4377	-1.4806	15.7662	-5.306	5.0413	5.8297	-0.9862
USA-UK	4.5487	12.5237	7.8431	9.9664	3.764	7.7075	6.3454	2.5763	18.7908	4.7842	13.6801	15.164	17.8688
USA-3RD(22)	1.998	10.0377	5.2952	5.1155	0.6602	2.8436	2.4789	-1.4117	13.967	0.9549	9.7933	11.9442	10.999
UK-EU(27)	1.5251	8.7286	7.1413	6.9225	-0.9498	-1.1608	0.6996	0.237	13.6016	-0.7101	6.2979	8.4861	8.0568
UK-3RD	-0.9776	2.8066	1.9228	1.7979	0.6602	-3.3087	-1.4493	-4.1649	9.301	-2.1502	5.4697	6.403	6.2774
TR-3RD(22)	-13.8426	-54.2077	-29.0842	-21.1093	-31.2052	-47.6768	-40.9003	-37.7615	-74.1517	-19.543	-13.6035	-9.246	-34.0218
İTHALAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
TR-EU(27)	1.942	8.4085	1.0363	8.9328	9.7788	5.8373	7.5174	3.1299	6.7003	6.674	11.6865	7.3919	10.3397
TR-UK	3.3568	14.2135	14.3343	6.5369	6.1459	1.9465	11.532	5.3205	10.6773	8.2436	8.0474	3.0662	10.4462
TR-USA	8.7531	20.6757	14.0866	12.1543	13.1154	8.8652	13.8378	7.0201	16.2202	11.2351	14.7816	11.7218	9.4965
EU-3RD (22)	2.6668	7.217	0.5304	8.2495	3.4675	2.8256	8.1116	3.5008	4.2199	4.1065	5.2913	5.1634	7.3717
USA-EU(27)	-1.2361	11.4402	28.5856	7.3671	4.9677	-1.3928	13.5898	12.2256	6.965	-6.3841	7.674	0.8323	12.0846
USA-UK	5.7637	19.0005	16.4321	14.2188	12.4274	8.6123	16.7072	12.0428	14.5201	11.6766	13.8319	10.2219	17.0274
USA-3RD(22)	3.4095	8.9091	10.9034	8.6032	5.4911	3.2652	10.0796	5.8247	3.8553	5.4948	7.0245	7.8374	12.4582
UK-EU(27)	3.1527	8.3278	9.7174	2.2146	7.1183	5.2408	11.2784	4.8117	-8.7754	6.6367	7.4128	-1.5407	-0.4058
UK-3RD	1.5348	8.7993	-0.2758	9.8205	5.4708	5.0357	9.3184	4.7364	5.8187	3.4027	6.995	6.4666	13.2456
TR-3RD(22)	-8.411	-22.3167	-4.8805	-31.7931	-49.3676	-46.5149	-58.2189	-45.3167	-5.5248	-37.9946	-50.8705	-35.4994	-14.9291

Ek 23: TTIP Sonrası Tahminlerde Ülke Gruplarına İlişkin Sabit Etkiler Katsayıları-Kod 3

İHRACAT	3	33	334	335	3351
TR-EU(27)	-5.4375	0.5524	2.4209	6.6141	5.5029
TR-UK	-3.2428	1.9031	1.4397	4.9293	4.816
TR-USA	6.6466	9.8936	11.5412	13.6162	7.1708
EU-3RD (22)	-5.1289	-0.9195	0.0803	3.746	1.4251
USA-EU(27)	-10.5677	-6.4601	-10.9548	1.9695	-1.5476
USA-UK	2.0256	5.4759	6.8342	13.2615	11.6149
USA-3RD(22)	-2.7784	0.3537	0.9751	7.7113	6.4337
UK-EU(27)	4.4617	3.3282	-0.6161	5.4905	-0.8619
UK-3RD	-6.5981	-3.9368	-3.507	2.7032	2.4881
TR-3RD(22)	-36.3298	-54.4006	-49.8532	-74.2403	-47.9048

İTHALAT	3	33	334	335	3351
TR-EU(27)	11.3778	7.8439	5.0562	1.4419	0.2641
TR-UK	10.1541	10.8239	9.1822	9.5261	10.9452
TR-USA	16.3308	16.5877	14.4211	15.1603	10.3248
EU-3RD (22)	3.5961	4.1279	1.0113	-0.2184	0.0521
USA-EU(27)	-0.5501	4.2868	2.3011	-1.0685	-1.3482
USA-UK	15.3963	17.1745	16.3104	13.3942	13.8511
USA-3RD(22)	7.8714	9.4066	7.6403	7.8691	7.9799
UK-EU(27)	4.3027	6.8701	10.8874	-4.5778	3.2466
UK-3RD	3.1035	3.1225	0.9895	0.8807	0.0052
TR-3RD(22)	-62.5603	-72.0988	-75.4726	-3.5695	-11.6121

Ek 24: TTIP Sonrası Tahminlerde Ülke Gruplarına İlişkin Sabit Etkiler Katsayıları-Kod 5

İHRACAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
TR-EU(27)	3.9861	1.9026	7.2893	4.6869	13.5686	4.4469	8.8778	4.3629	1.2339	0.5654	11.9148	8.9046	4.0158
TR-UK	4.838	0.9655	6.5544	4.7334	12.2624	6.3111	8.2506	4.1432	4.0114	2.4567	9.4298	6.2107	9.9553
TR-USA	6.5868	5.7804	10.6531	6.7655	14.5777	8.996	9.3239	5.8065	3.7505	4.0909	22.1098	19.5048	14.3566
EU-3RD (22)	3.9917	1.2255	2.3435	3.0842	11.0193	3.607	7.5963	2.5427	-0.005	1.9333	11.5757	9.4092	6.5118
USA-EU(27)	0.9735	-6.2128	0.214	-2.4504	6.7582	-1.9627	-1.9541	-3.7219	-2.5355	-2.9666	5.0888	4.3455	-0.8034
USA-UK	8.4364	7.0348	8.1618	7.1735	15.0159	8.1383	6.0748	6.936	5.0348	7.0228	19.5218	17.7334	13.1321
USA-3RD(22)	4.7216	2.3814	3.0864	2.7898	9.0591	2.7646	3.5975	2.7059	0.2782	2.4559	13.4846	10.9038	7.0115
UK-EU(27)	5.0276	5.1915	3.9054	-0.1078	7.5823	2.2282	10.7761	2.5057	3.4288	-14.8987	9.08333	11.5651	8.1448
UK-3RD	2.6869	-0.0211	0.1949	1.2379	7.9899	0.7442	5.8165	-0.5151	-1.4999	0.4548	8.8555	11.5651	3.5657
TR-3RD(22)	-25.0061	-35.579	-51.3625	-27.264	-46.328	-33.9016	-53.2646	-39.5365	-29.2018	17.5265	-82.4031	-89.8392	-79.2368
İTHALAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
TR-EU(27)	19.0886	20.809	21.2968	12.1607	12.6551	16.6041	7.1323	15.3367	9.6829	15.6277	12.5976	16.8187	16.5249
TR-UK	22.7761	24.5564	19.8251	21.4585	23.6619	20.837	14.8208	22.7948	20.1587	21.0232	19.9643	19.7304	21.7162
TR-USA	24.7133	27.6732	22.6852	22.0431	24.7272	22.267	10.9578	24.6147	20.614	23.0049	22.3028	22.6645	25.2679
EU-3RD (22)	19.8541	19.7849	15.7841	15.539	16.8274	15.9986	4.0692	17.8847	15.9309	16.5479	10.5496	13.1909	14.2066
USA-EU(27)	19.2811	13.5451	14.2164	12.5481	11.2001	7.3362	5.4418	8.3627	12.0776	11.7974	5.1153	10.1707	7.3447
USA-UK	26.0286	26.8313	24.9255	22.5933	28.0265	24.5257	17.564	22.3407	22.506	23.8581	22.6592	22.1201	23.5627
USA-3RD(22)	20.9186	20.4125	17.3306	15.712	17.7797	17.3951	13.8784	17.2909	16.739	17.3927	16.0533	15.8977	16.1619
UK-EU(27)	19.9293	23.6113	12.6075	18.719	17.4591	20.1373	11.3357	16.8588	23.9568	22.0198	9.3536	9.7388	5.5515
UK-3RD	18.1918	16.5394	14.7791	12.9212	15.2674	16.094	2.0978	14.4106	13.8339	14.8117	9.5412	12.3947	12.4235
TR-3RD(22)	-43.8541	-64.3909	-54.0105	-50.8838	-50.0999	-57.1428	-21.935	-44.2283	-62.9581	-58.8763	-54.0896	-61.5428	-32.1803

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
9.8032	-1.9402	5.0499	13.1296	6.8011	6.6996	3.4184	6.0272	5.2107	5.482	5.6039	8.8868	8.5775	12.1797
9.1369	-0.0158	5.8749	11.3587	12.5827	9.5188	4.4522	5.384	8.1694	8.8548	6.4756	9.2389	15.4751	10.5896
12.6701	5.9321	11.1613	15.1909	10.5708	8.5784	12.5509	7.1025	11.0262	10.5351	10.2545	8.3239	8.2164	7.9008
7.2901	0.6484	0.1649	5.4457	6.5516	6.4623	1.0056	3.7352	6.8129	5.2048	2.3827	8.0121	8.513	8.5563
0.6902	-3.7696	-1.082	-0.5225	4.9115	0.6019	-6.8284	-1.7976	2.3274	-0.2971	-3.0068	-1.536	2.5993	6.842
13.9633	7.6333	12.831	11.6434	16.0342	13.1957	8.9143	7.8281	12.2025	9.8629	6.5263	6.8488	16.1763	16.0668
7.8353	2.7645	5.1729	6.2976	9.8832	6.1745	1.5144	3.5033	5.4441	4.0972	2.1423	4.1328	10.9061	12.7796
8.9311	5.7286	-0.3886	5.7791	3.3189	1.521	0.2382	2.9621	6.8856	4.8283	5.5912	10.6077	3.2918	11.2878
4.912	-0.5612	0.6235	2.4406	6.1203	3.9316	-0.2583	1.9494	2.9462	1.5945	0.1027	6.5421	6.2459	8.4344
-65.0541	-47.8808	-90.7396	-68.2018	-57.4613	-65.6774	-67.5455	-34.3937	-60.0714	-41.8187	-41.8113	-54.7232	-52.1772	-50.7351

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
17.0772	13.5735	20.7178	16.2081	11.1524	14.1385	16.1294	10.284	14.8161	15.8978	13.1311	7.1323	10.4524	3.2678
22.1401	19.2994	19.3337	18.2382	16.5966	19.2365	16.078	22.3532	21.5109	20.0526	19.8922	14.8208	19.7475	19.5624
25.5653	21.617	22.004	21.267	17.562	18.7149	5.7161	220.0618	23.2603	21.7445	21.3388	10.9578	18.7226	20.7112
14.4935	12.4388	14.3521	12.7149	7.7991	10.9272	5.7161	14.4484	15.0495	18.8375	12.9406	4.0692	8.7405	5.3227
7.3416	12.6938	12.6175	8.4831	7.1961	3.1383	3.2149	9.0936	6.8639	6.1894	3.6618	5.4418	1.5194	13.3885
25.1362	23.0255	22.1669	22.0357	20.275	21.7896	17.4476	22.4165	25.4121	24.7162	22.2673	17.5641	18.4092	17.9567
15.7892	16.094	16.516	14.3437	13.3865	12.311	10.1881	15.0131	16.3922	16.6759	14.9814	13.8784	12.2712	11.8939
18.5382	0.5422	13.687	6.4091	9.325	21.311	0.8151	17.7844	15.5524	20.7251	14.4615	11.3357	9.6691	10.8664
13.271	11.5263	12.9048	13.1841	9.0193	9.2862	6.7252	11.4759	13.0459	15.3854	12.2788	5.0978	6.7994	6.672
-79.4014	-14.4848	-65.5221	-37.0077	-50.9533	-80.7161	-15.0687	-49.6859	-55.0278	-63.2728	-48.0017	-21.9351	-41.1579	-16.6003

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
10.5391	5.1316	5.7655	4.3891	-0.3539	4.8426	6.2402	4.7293	5.8883	4.7157	2.9993	8.0988	7.1878	7.7742
12.9549	5.6863	6.0387	5.2873	2.8516	7.7461	12.3727	7.1036	7.0779	4.6715	2.3503	4.664	4.5602	5.4924
11.7664	8.0126	11.5586	5.1141	4.5869	3.7587	9.4977	10.13	8.3519	7.4576	16.3754	5.882	10.1858	19.7124
8.5872	3.6474	3.0806	2.5911	-1.4284	3.9226	9.0122	4.974	6.4358	4.2418	4.0409	5.7367	8.7711	7.361
2.0619	-1.1453	-3.3362	-1.5072	-5.8296	-0.1007	0.5646	-0.0214	0.9991	2.0342	7.3719	-1.7448	8.3907	3.7774
13.847	8.3016	12.7973	6.24	4.1138	10.7658	14.9464	9.9731	12.2994	9.2164	16.9443	16.3806	19.2219	16.2572
9.355	3.4327	9.5359	1.9274	-0.8584	3.9908	8.3827	5.1218	7.2985	4.9236	13.9218	12.5118	14.4946	10.5802
5.3635	1.0266	6.3413	-0.5773	4.734	1.5553	4.9298	1.8306	3.977	6.8324	6.9891	6.5838	8.5298	6.5012
5.208	0.57089	7.1629	0.5718	-2.5906	0.9565	4.8761	2.2346	2.9634	2.311	9.399	9.1663	9.4592	4.6477
-56.901	-42.0086	-40.0484	-24.6715	-27.7978	-61.6678	-70.5835	-34.1061	-76.5695	-44.104	-29.0448	-45.1479	-63.3294	-75.2133

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
11.7137	15.7062	11.9258	9.8471	7.9948	7.1735	13.5961	15.7834	5.2086	14.3037	5.331	0.7092	9.0954	6.9388
18.5445	22.3516	11.9258	19.6856	19.7931	15.7486	19.9875	20.0869	19.3303	20.2234	14.9714	10.8599	16.2541	15.9741
21.3032	24.2847	13.5005	20.4283	19.7931	15.6076	20.7664	19.7469	20.0611	22.6488	17.5579	9.5567	19.2911	17.5826
12.9543	15.1401	1.2893	13.0379	20.1336	4.4307	9.9551	12.7589	8.2398	15.272	4.0585	0.7682	6.6544	5.6898
10.2749	12.1379	12.7851	8.4328	13.1997	8.4168	1.0359	9.5074	5.9964	7.8495	5.5527	-1.1685	3.3025	10.6657
20.9975	23.235	15.0137	21.8582	21.8733	17.0761	22.9144	21.4286	19.5388	22.9053	18.741	18.7932	19.5682	16.5587
13.1006	15.3224	12.5243	14.7979	16.3458	9.8022	12.5041	14.9281	11.0623	16.1814	14.5195	3.8793	14.6548	13.8976
11.2171	8.2683	5.8953	13.7257	19.7529	1.3122	13.6251	5.6776	11.1024	24.6244	0.7867	0.9621	0.4781	3.2977
9.8883	12.207	3.3267	10.172	13.6698	2.9915	7.0003	11.935	7.8043	13.7374	6.5812	1.5371	6.9968	6.9904
-65.1591	-39.4662	-6.4123	-48.9792	-49.1558	-3.8366	-50.0757	-21.1642	-25.8569	-62.2017	-14.7125	-0.0521	-27.0605	-20.8107

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
4.7659	10.2328	6.2514	10.6369	11.0208	7.4508	11.0088	7.1762	7.9201	7.0657	11.9393	8.1215	6.5338	8.4876
1.9246	10.4975	12.5108	8.6297	6.0822	12.6767	7.1176	7.351	11.8115	3.4533	16.2201	12.2056	3.4129	4.7722
3.7084	16.4539	16.5428	7.9517	6.8405	18.3592	8.0981	8.9112	13.0397	6.5615	18.8894	12.8794	5.7839	10.4348
4.19	7.5059	6.9279	11.1632	9.5779	5.4438	11.1534	7.9646	7.4109	6.9009	7.2309	8.8187	6.2357	6.2448
-0.4751	-3.8864	4.3153	2.6085	2.2376	-2.6459	2.8848	0.0214	0.8896	8.4025	5.3688	4.5729	6.5799	3.9472
16.6983	15.4387	17.5774	17.9486	18.4678	16.8093	18.477	17.6635	16.3845	18.909	16.4248	18.0432	17.8279	16.1624
12.2318	9.2365	12.4144	11.6414	13.4364	8.8633	11.9557	12.1152	10.0101	13.7052	11.293	11.6307	12.5453	10.9538
11.6646	8.7355	10.8753	7.2769	7.7748	3.1408	8.6493	3.7721	2.0519	6.1326	4.4851	8.8411	5.1523	3.7469
9.0762	5.4615	7.8577	7.7594	8.5248	5.8263	8.8121	7.1448	6.5667	8.9819	8.2758	6.8517	8.41	7.2292
-46.2674	-85.8412	-77.2357	-75.7775	-60.1192	-57.5618	-72.2013	-66.5382	-68.3005	-57.5647	-53.8439	-78.7945	-40.3806	-51.8706

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
3.6641	13.4253	8.0132	12.0765	10.7234	7.6759	12.2134	8.6388	6.7649	9.4573	6.7369	11.1603	5.2413	1.7376
14.236	20.0669	18.2004	18.1266	15.3746	17.3002	20.3496	15.7868	16.6666	15.5719	16.9575	16.0755	8.9334	12.7339
10.7654	23.8446	18.5643	18.9689	19.3405	16.8488	21.8974	17.4971	16.0047	16.6828	15.6923	19.4922	11.5816	11.4946
2.5108	11.4899	5.5362	9.2628	4.7102	5.3227	7.8375	6.0593	6.4237	6.4131	6.2421	8.0317	1.1817	0.145
-8.3639	7.4876	1.2932	10.9914	5.9982	10.8462	16.1937	2.9283	5.6399	6.6917	3.4631	8.2098	-7.2395	-5.021
15.5952	22.9294	17.0683	22.1223	18.4285	19.0736	21.6924	18.7299	21.2724	17.7002	19.0977	20.1417	14.4678	13.979
6.8605	14.1052	11.6882	14.9346	12.1412	11.6166	13.1101	14.1458	13.0501	14.7689	12.3771	15.1421	7.9628	8.061
-1.9288	-9.0149	-2.2292	-14.6679	-4.2864	4.1411	-3.0075	8.7647	3.4139	-3.7032	3.5222	9.3731	-0.4962	-4.6073
4.3842	10.9716	7.9531	8.8761	5.1286	6.2793	9.3656	9.3651	9.2466	10.1005	7.4798	8.9824	1.6265	2.1175
-3.3291	-0.3345	0.7274	17.9096	11.7513	-16.6352	-11.4858	-26.8979	-17.2407	-12.6507	-24.0025	-38.5682	-19.9889	18.7853

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
8.2511	14.2942	5.6097	7.0459	8.9155	8.9109	10.913	9.9716	7.5537	9.3563	8.0831	3.8993	7.1651	8.6995
16.1176	17.0894	15.3404	9.4354	10.5254	11.0537	11.5788	13.9218	9.1506	7.5448	6.1368	10.05	11.4304	12.3988
14.1348	20.2829	11.4829	9.2468	3.3781	10.046	6.4616	10.2075	9.022	10.9492	6.0292	10.7252	15.2193	13.4954
6.923	5.8221	5.2005	6.4624	5.2057	6.9753	11.5775	9.8213	6.6388	4.543	7.8825	5.9704	5.972	6.3466
2.862	6.0158	4.2591	-3.2336	-1.2397	2.1157	5.3786	0.0195	-0.1179	-2.4399	3.7699	1.0317	-0.4621	8.4693
16.8316	16.2452	18.0373	13.4419	15.65	16.028	17.8443	17.5464	11.5148	8.9521	20.3858	11.6185	13.5729	16.8569
11.7298	12.7099	14.1099	6.054	9.4282	10.3441	12.5872	10.1677	5.8427	3.9044	12.0703	5.3561	6.5046	12.1192
-3.2099	5.7168	5.1566	0.5396	5.2901	4.6392	8.121	8.2568	1.8983	1.3704	9.9679	6.6624	5.0293	10.8886
6.7039	7.1215	10.6818	3.8667	7.7221	7.903	9.4281	8.6021	4.3065	1.3616	7.5021	2.2442	1.7031	8.9317
-42.1089	-54.9271	-25.326	-66.3091	-51.8254	-49.5699	-76.21	-72.4487	-47.964	-53.3032	-68.2198	-54.408	-68.5128	-43.8026

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
5.0126	1.3833	3.3238	-3.4738	2.4926	4.6613	0.6079	3.0887	3.8767	2.0998	5.7898	4.3943	0.5458	3.8414
10.5036	11.6425	13.0425	8.1982	13.9556	12.2919	9.7213	15.4763	12.1011	11.209	13.0081	10.3055	9.4103	12.978
10.4549	12.7216	11.9463	7.782	10.4221	11.467	8.644	12.9574	10.7452	10.5361	11.6143	12.1388	11.606	12.0277
0.026	0.2756	1.7981	-0.0904	1.0525	2.4626	-3.7692	2.7456	1.0158	1.1557	2.369	3.6956	1.5859	1.518
-0.5608	2.3289	2.6458	-6.2104	-1.0525	0.6864	-3.972	-19.5092	-6.0933	-0.9172	-2.2006	-5.6109	1.9289	-4.7343
13.3742	14.1386	16.3024	11.0337	-1.9084	14.4267	8.9797	15.2272	10.9675	11.7038	18.2126	15.3391	14.0547	14.1534
6.9101	7.8362	8.283	0.8515	14.7764	7.7418	2.9897	6.0601	2.268	2.3889	5.5185	5.8205	7.3429	7.8556
-6.0909	0.1431	-3.8975	7.6601	3.7745	12.7441	1.4642	2.7831	-1.4212	0.3509	2.5309	8.301	4.1832	4.5597
1.773	3.3668	3.6632	-0.9582	1.5197	3.7266	-2.6959	-0.7168	-0.2523	-0.6966	0.557	4.0243	4.2912	5.2427
-3.8881	-1.5929	-0.0578	-53.5781	-17.3844	-47.683	-21.188	-24.9846	-23.4799	-19.7757	-16.1917	-55.2459	-26.325	-19.9199

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
8.2137	7.5455	4.9565	3.1345	11.1206	8.3266	9.0387	9.9035	7.4444	3.7142	5.6822	9.783	-0.8203	1.7715
10.8654	7.9815	6.2914	7.9809	15.017	11.559	6.9939	15.0746	12.9185	8.0418	10.6277	11.0482	4.6241	5.4234
14.0096	10.9822	6.8702	3.1298	8.3086	5.6817	8.1886	13.6385	10.6114	8.0253	11.7211	9.0379	3.6231	5.0401
5.2491	4.5576	4.1575	2.4062	8.0497	8.0946	8.4898	8.4564	7.8477	1.6143	3.2135	8.5252	-1.4445	1.3108
-0.1546	-1.5418	-4.8494	4.9411	-2.2458	2.527	8.4761	2.7562	0.526	-1.7385	4.561	1.2857	0.2562	3.3667
11.2329	9.2594	7.9135	14.9718	16.4139	17.1717	18.1881	15.081	15.1433	9.5773	16.3626	13.7844	8.6527	12.8874
5.427	4.28	4.775	12.3255	11.5972	13.1964	13.8475	9.0743	9.0581	4.7111	11.726	7.6782	4.2711	9.7818
3.7434	-23.5621	7.2748	-0.4492	5.1347	6.4574	9.6265	6.0027	1.8905	0.8279	8.4105	2.3452	-1.1503	-2.0862
1.98	1.9612	7.4892	7.744	6.9785	8.4039	8.9614	4.5204	3.8722	0.2075	6.4036	3.7621	3.1396	4.3641
-57.6166	23.6987	-32.5175	5.8053	-52.8536	-58.19	-65.4896	-74.2933	-62.4028	-640303	-45.4153	-83.9187	-20.703	-3.9497

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
2.0716	3.5013	0.2297	-2.2883	-1.8218	-2.2849	-3.9754	0.8707	-0.1759	-5.4348	-0.4335	-6.766	-1.0042	1.6179
9.8585	8.7494	10.6681	7.8099	12.3289	10.6533	11.7373	8.7771	9.1094	10.0192	13.1318	8.9294	10.2039	8.8078
11.0099	10.1953	6.6681	6.1188	10.6362	10.6019	10.8101	8.8716	9.7029	10.3345	14.8188	8.1188	9.6635	9.4504
3.1465	-0.03498	-0.0024	-3.9609	-0.6822	-0.8617	-0.6611	0.622	-2.1173	-2.0406	0.4463	-3.2923	0.2031	1.2873
-0.2064	-6.5672	12.0968	-7.9498	-15.6007	-3.3695	-0.7884	-8.2661	-10.8873	-2.9441	-4.9381	0.9618	-2.664	-4.7
14.1169	10.9674	12.0968	7.9509	11.0391	11.8893	11.4058	10.2098	7.1035	12.3876	12.0594	9.953	14.0702	13.2421
5.7537	3.2312	10.905	1.9185	3.3655	5.2906	5.3009	1.5807	-0.2246	3.4826	6.8729	3.2268	5.1286	6.9676
1.4673	0.1595	10.7929	-0.1573	-1.3595	3.9745	-2.1627	1.7935	-0.4098	2.2863	-3.3759	-4.8035	3.3965	-0.7213
3.8737	-0.3741	7.8152	-2.9805	-2.052	0.5361	-1.0281	-2.619	-3.8992	-2.7391	-1.0599	-2.5708	-0.1678	-0.0772
-42.1385	-37.2291	-1.2454	-10.7769	-2.2059	-21.9994	-11.5317	-53.0165	-40.1938	-24.6501	-1.5289	-4.1347	-24.1458	-3.0025

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
2.9374	6.6564	9.8624	4.4945	5.2018	10.5135	5.7282	9.9122	5.8663	7.6981	9.1895	0.9991
4.5717	8.9444	13.3412	4.1224	6.9087	10.3451	7.7953	5.6385	6.3413	7.8524	12.8414	3.2591
7.5878	7.4352	8.6018	6.7293	3.6776	8.1043	10.7885	9.6527	6.8571	5.5593	16.1412	2.7312
1.8328	5.0417	7.6682	7.4994	4.4559	9.3138	5.4147	9.3247	6.8686	7.0575	9.5193	2.1361
-0.4267	-1.8131	-0.865	0.7515	2.9569	3.2344	-0.5385	4.4748	2.6523	1.7405	4.1528	8.8407
7.6494	11.2614	17.6807	15.3321	16.5063	16.6938	10.7992	18.8793	15.9577	13.1153	17.5004	17.9189
1.9001	5.2678	11.2026	11.3521	14.4871	11.489	5.6656	14.6635	11.6078	7.8947	11.8932	13.5517
-3.6846	3.2333	3.3095	9.9035	10.5508	3.8096	1.6021	6.5197	7.3588	3.8681	5.1213	5.1348
0.3122	2.5266	6.3093	10.6893	8.3021	8.4821	2.9142	10.1631	8.753	3.6089	7.396	10.6417
-40.6307	-55.2991	-57.3387	-32.8867	-37.1201	-59.7154	-36.0014	-66.1801	-52.5694	-77.4674	-65.6291	-1.5392

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
1.9891	5.1186	7.3239	-1.4006	5.065	-0.3776	1.3625	-2.5102	-2.7615	-0.306	1.0508	0.936
14.4097	11.1789	14.5246	11.0598	11.5635	10.7382	8.7846	12.1168	14.4315	14.5132	9.6605	11.756
12.1904	10.2173	14.4877	10.7248	12.7424	9.3726	8.3935	12.64	11.8607	13.9072	10.487	12.55
4.1924	3.6037	1.8581	-1.6903	0.0566	-2.2709	1.0614	-1.3414	0.4451	2.0024	-1.8583	1.6266
-5.4857	-6.7045	-6.8638	-12.184	-13.1296	-7.5531	-2.6813	-12.5454	3.798	-6.8502	-7.1761	3.5117
15.5654	11.1122	14.4695	14.8252	16.2914	13.5928	10.4017	14.658	14.8672	13.0282	11.6876	16.6144
6.9509	4.176	8.9795	2.3968	4.2138	1.6301	2.7582	1.7453	3.5202	3.189	5.5311	8.8835
0.7194	12.5032	0.6805	1.6996	-1.4047	2.5317	0.4932	5.1713	3.848	0.1473	-0.4775	2.3715
0.7911	0.305	0.1973	-3.3557	-0.3938	-0.864	-0.6251	-1.2714	0.9	-0.8614	0.2103	4.9534
-27.0033	-57.9813	-11.3805	-10.2511	6.1201	-3.0084	-30.0574	-20.4579	-1.4051	-26.929	-14.2913	0.5305

Ek 25: TTIP Sonrası Tahminlerde Ülke Gruplarına İlişkin Sabit Etkiler Katsayıları-Kod 6

İHRACAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
TR-EU(27)	-0.0231	1.6164	4.6009	3.4408	-2.4939	1.1931	2.2134	4.6352	-0.6616	2.6076	0.5207	2.5801	-0.8195
TR-UK	0.2639	1.6175	1.0604	3.4841	-0.3592	2.3993	2.5051	-0.3262	2.6794	2.6966	0.8569	9.3649	8.2777
TR-USA	-1.1861	2.8089	2.3485	2.1498	2.2464	2.0506	1.3783	2.9476	3.2121	3.7231	1.8931	-0.8938	15.3369
EU-3RD (22)	-2.9312	-1.5512	-0.3864	0.6371	-3.6259	0.1804	-2.4774	-1.3169	-0.4645	-0.2718	-2.8356	-0.3651	-0.6625
USA-EU(27)	-1.9356	-1.1933	-4.1623	0.4905	-1.9928	0.2693	-1.0221	-5.4931	-0.7761	-1.9411	-0.8435	5.6711	8.8028
USA-UK	0.4301	0.2733	2.1368	2.0786	-0.6293	2.2956	2.9867	1.1649	1.7441	1.1726	0.8831	10.3391	9.4578
USA-3RD(22)	-1.4332	-1.3228	-0.6293	1.4324	-2.8104	0.6723	0.2593	-1.8848	-0.0418	0.0847	-0.9023	10.7422	10.0049
UK-EU(27)	-1.7016	1.3998	4.3365	4.4221	1.4185	-10.7639	-0.2589	4.7215	6.3781	7.5098	5.1615	6.4176	11.3425
UK-3RD	-1.5781	-1.1588	-0.5939	0.6971	-2.7694	0.2561	0.1116	-1.9569	-0.6957	-0.3126	-1.9794	9.4868	9.9606
TR-3RD(22)	-1.9617	0.3779	-3.6188	-18.0239	-4.7625	21.4563	-9.0561	-4.5348	-1.8377	-20.2189	-13.4471	-5.6881	-7.4333
İTHALAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
TR-EU(27)	-1.1577	-3.7243	0.9494	1.3109	-0.2133	0.9564	0.4707	0.2394	-1.5126	0.9577	0.7781	3.7427	-2.7407
TR-UK	0.2361	-3.0685	-2.7776	1.4146	4.2358	-1.8153	1.2074	-2.1316	-2.4941	-4.3699	-0.3651	6.9092	4.1919
TR-USA	0.1744	3.5667	-0.4838	0.9635	-2.4699	-1.3941	6.9638	-4.5305	0.6732	-1.3733	1.2448	-1.2083	1.0114
EU-3RD (22)	-1.0104	-3.5649	-1.0237	-0.3994	-1.1089	-0.5138	-2.6461	-1.4239	-0.8277	-1.7287	-0.7961	-1.1099	-3.7015
USA-EU(27)	0.9551	-6.5674	-1.8011	2.5111	1.1083	1.4492	-11.3692	1.9304	-0.8041	-0.2968	-1.0851	-3.5591	-1.8653
USA-UK	2.7233	-0.2617	1.2863	4.8054	1.4955	2.5282	3.2328	-0.4101	2.6379	1.9742	2.5518	4.0323	1.9713
USA-3RD(22)	1.0655	-4.1357	-0.1392	2.8399	1.3568	1.8641	-2.7391	-0.5323	0.2799	0.5389	1.2157	5.1099	5.7448
UK-EU(27)	0.8561	-13.5613	6.4735	5.4981	1.8195	1.5829	0.2629	1.7119	3.1741	1.4773	11.6589	-4.7141	2.3598
UK-3RD	0.1572	-2.6294	1.2099	1.4599	0.7266	0.5053	-1.6506	0.5191	1.2346	-0.2209	-0.2016	3.0876	6.0798
TR-3RD(22)	5.5872	44.3748	-8.4372	-2.3876	5.2475	2.8156	-11.6074	-1.0826	-0.7395	0.2768	-24.7271	3.0745	-0.8991

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
9.0086	0.4061	-0.1814	2.8796	1.7013	2.576	0.1629	5.9773	1.3365	3.7345	2.5176	-3.2758	2.9225	3.2861
3.5298	-0.0642	2.4636	1.7153	3.5907	2.4668	1.1463	2.1023	1.7027	2.8129	4.5015	2.1606	4.7195	5.5554
10.9522	2.1989	3.8335	1.9241	2.3563	2.1442	1.3359	6.3388	-1.1086	1.3193	1.1275	2.5528	5.0554	10.5232
1.2041	0.4381	-2.2481	-1.0496	-0.9206	0.5844	-3.5572	-1.5748	-1.5863	-1.3834	-0.0549	-4.6318	0.8954	2.8689
8.0287	15.6103	-2.0615	0.1859	1.1551	0.7664	8.47	-3.5267	-1.6472	-1.3355	-0.4798	1.0496	0.6454	10.1798
11.6773	8.3381	0.1595	1.9037	2.8602	3.0686	4.735	2.758	-0.1603	2.8834	2.3414	-0.5963	4.9065	10.1178
9.8917	8.6251	-1.6015	0.0841	0.7236	0.9965	3.4332	0.3131	-1.3504	0.9124	0.9092	-0.9721	3.1504	8.2988
7.7549	9.9479	-18.0896	4.1979	5.3501	5.9039	5.5929	3.5386	3.3698	-10.7155	4.7121	4.3048	7.8851	9.2752
8.9188	10.318	-1.0737	-0.3427	-0.0732	0.4751	3.3248	-1.5212	-0.6533	1.0764	0.3729	-1.8142	2.1427	9.4213
-17.9237	-2.3302	47.6078	-22.7166	-11.6396	-25.5405	-5.2937	-20.3626	-2.7348	25.7715	-2.4671	-15.7054	-29.7931	-12.8175

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
-5.7151	0.6719	-1.4568	-1.1171	0.3555	0.9243	-6.5634	-5.7949	-1.5106	-3.5197	-1.1907	-4.2515	-1.7642	-1.6881
-7.2288	-0.2961	-1.9183	-2.9388	-5.4497	-2.1188	-1.8067	-5.2386	-1.1115	-4.8923	-4.6622	-8.4467	-3.2045	-1.8373
-6.0166	-0.4199	-0.8356	-3.7001	-1.8629	-1.5628	-2.0438	-4.7225	-2.1277	-4.2624	-2.1092	-9.7439	-2.5349	-4.0062
-5.6013	0.4844	-2.3137	-1.0917	-1.5696	-0.8318	-2.1305	-4.3261	0.0257	-4.7365	-1.0608	-6.2924	-1.1424	-3.0563
-1.7695	-4.1544	-0.0513	1.4773	2.3143	1.3824	7.3976	-2.8163	1.0855	-1.7563	-1.2934	-0.9727	0.5295	-3.0407
-4.2921	0.4936	2.6034	1.9743	0.5132	2.6903	4.7519	-3.1961	4.5359	0.2307	3.2962	4.1171	3.9521	-2.6317
1.4264	3.3681	0.6128	0.3089	0.3566	1.6005	0.4802	-3.6941	1.1384	-2.8719	-0.0325	0.9362	1.7421	1.8694
1.2775	3.0145	4.1864	6.7303	10.9842	2.4322	6.2546	-11.2818	3.8771	0.2307	-7.1849	1.7846	3.6632	6.5859
-0.6429	4.2161	0.4852	-0.8338	0.8355	0.7394	4.0552	-2.1928	1.1691	-1.4207	0.9264	-3.5641	-0.3018	2.7552
-1.6778	-6.4152	-8.8109	-20.4419	-13.8411	-1.4448	-12.5831	13.9875	-9.8164	-5.6282	13.8462	-2.9818	-25.1795	-2.3793

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
-1.6746	1.7775	4.2623	5.6753	1.1378	0.2297	1.7439	0.1001	0.4937	5.0326	0.4565	0.5693	4.4999	1.6972
2.0418	5.1341	4.3225	3.8674	4.1528	9.5336	5.4875	2.1201	0.1809	3.5171	0.0543	-0.2128	4.3431	2.8373
9.9272	0.6551	6.3311	5.0021	5.5321	0.4269	-0.3859	17.0083	4.7181	10.6634	0.1522	9.8109	6.0393	3.2631
-1.2411	-2.3991	-0.4001	-2.2096	-1.5355	0.0857	-0.4648	0.2911	0.6597	0.2984	0.1695	-0.1911	-1.0188	-0.6875
8.9289	2.5205	4.0925	1.4283	1.6936	12.0099	7.1024	11.1618	16.6453	11.2202	4.7587	10.7473	-4.7315	1.1918
7.7182	5.3055	4.4572	0.9647	2.0044	12.5467	9.7414	11.5943	4.1729	11.9221	2.1939	10.6446	1.1725	2.0081
7.4274	4.7441	4.5397	1.0291	1.0379	13.8826	10.3103	11.9381	11.4489	10.2541	4.6162	10.4882	-0.2182	0.4154
6.7781	4.1061	3.5655	2.0247	3.8495	3.4591	3.1687	13.4528	10.7665	7.1575	8.8193	8.7398	2.7087	5.0205
7.0857	3.7737	2.1537	-0.1126	0.4108	11.3636	8.2178	12.4271	11.5701	9.3084	9.3527	10.5778	0.0592	-0.1943
-3.5211	-6.2305	-22.8841	-16.9305	-3.2191	4.7669	-1.5041	-2.4539	-5.0199	-8.7603	-0.2945	0.3943	-11.4817	-19.8171

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
-6.3004	-8.4627	-0.8006	-0.2604	0.5748	-1.2461	-2.2997	-0.8384	-0.9719	-3.7323	-1.9761	-1.3607	-1.849	-1.13
-7.0841	-5.4199	-7.1518	-0.7025	-0.9951	10.1932	5.0494	2.6825	-1.3767	-5.1603	-0.4783	-2.6113	-2.1829	-2.9732
-6.3331	-3.1146	1.1438	4.6677	-6.1916	2.0083	-3.1497	1.1885	-1.3586	-4.1146	-0.4368	-1.12	-0.2278	-3.5801
-4.3252	-3.8519	-1.7277	-0.7655	-2.2996	-1.2085	-1.9851	-0.5952	-1.1512	-4.1838	-0.1745	-2.2146	-1.6917	-1.2377
-2.4378	-2.0817	-1.1031	-1.5251	1.1764	9.1181	5.1415	-0.5555	-8.1777	-1.2003	1.1714	6.5031	-0.5865	1.1093
0.1232	1.1664	2.0373	5.5202	2.8668	9.1448	6.7525	3.3312	-1.4987	-2.1306	-0.4362	3.7933	3.3601	1.802
-5.9789	-0.9354	1.5525	1.7854	2.0778	10.8703	6.3355	7.8962	1.4397	2.922	2.4601	6.4931	1.1973	-0.1541
-2.9081	-1.1972	-4.6161	6.4195	10.6656	0.2208	-2.5927	3.9779	6.5301	1.142	0.449	6.2873	4.1596	-0.7474
0.2059	-2.0526	-0.0694	-0.1893	-0.5105	8.8208	3.5059	9.1491	0.5725	0.3319	3.3839	6.2143	0.8877	-1.0391
4.4678	2.1296	-5.8814	-19.2515	-34.2477	-1.3217	-12.7269	-1.3058	-10.7386	1.1216	0.5339	0.4135	-8.8679	-6.8744

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
2.1255	-0.9745	6.2547	5.1147	4.0888	1.4978	3.2879	2.5804
2.9816	9.4025	3.3072	4.7248	2.0039	2.2942	1.6191	1.0348
2.4852	3.2046	2.7904	4.9545	3.1613	1.5585	2.6399	2.9758
-0.0519	-1.0472	0.1545	-0.0574	-0.8988	-0.2284	-0.1859	-0.5929
8.3733	8.4063	-0.1056	0.4176	0.1748	0.3547	-0.4437	9.4407
8.22298	11.7525	1.7841	4.3682	1.7107	1.9772	2.8137	10.4278
6.9634	8.3174	0.3144	2.9348	0.4562	0.1778	-0.8781	10.6015
6.5759	10.9233	1.5034	3.4221	2.1148	3.6646	3.8115	7.9352
5.6698	7.6975	-0.2962	2.4898	-0.5157	0.1163	-0.8781	8.0408
-11.8349	-3.6664	-15.4541	-19.2677	-21.6648	-14.3407	-17.8036	-4.8689

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
1.106	0.4344	-0.3084	2.6827	1.6444	-0.276	-1.1303	1.0297
-4.6642	-1.6639	-4.9194	-5.1359	-0.9976	-2.9948	-5.279	-1.4417
-4.1957	-2.9046	-6.0893	-2.389	-4.1895	-1.1144	-4.0454	-2.5514
-2.4606	-1.4694	-2.2818	-2.2574	-0.5577	-0.7228	-1.4889	-1.7727
4.9724	10.6108	0.4293	-0.0987	-0.1168	0.525	0.9614	7.6003
1.7878	6.4579	1.8676	2.3562	4.2494	2.2387	3.1682	1.1639
1.8243	5.655	0.3149	-0.7108	0.6137	1.1456	0.0953	6.2958
-4.7743	8.9143	2.6668	-0.3392	0.4278	2.4469	2.8567	2.8681
0.6077	4.4278	0.4039	-0.2421	0.0526	0.4967	0.1016	3.3897
4.1066	-14.173	5.8189	-9.2401	-16.0489	-3.2368	4.9809	-7.2588

Ek 26: TTIP Sonrası Tahminlerde Ülke Gruplarına İlişkin Sabit Etkiler Katsayıları-Kod 7

İHRACAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
TR-EU(27)	2.7362	3.7581	2.3137	1.3278	6.5588	3.9338	3.5146	1.4695	10.7429	5.7963	2.3772	6.1113	1.7255
TR-UK	5.5954	4.8814	2.8806	5.4639	3.2931	6.2375	6.2487	8.7317	17.3836	6.2597	6.3201	6.7307	1.9856
TR-USA	5.1208	6.1619	5.3912	4.3092	2.3465	4.7517	4.6198	9.6849	20.9667	4.9841	8.1861	6.2031	2.3985
EU-3RD (22)	3.0663	2.2841	1.9645	4.2785	-1.8861	2.9435	2.8931	2.6685	10.4435	3.6944	3.1154	3.9124	-0.9137
USA-EU(27)	11.6906	-2.2857	-1.3645	2.1821	-1.8861	-1.7557	0.3896	1.6203	2.7982	-2.3083	-0.5299	-0.8898	-5.8878
USA-UK	7.2815	7.0237	6.1942	10.4937	6.9938	7.2223	6.6715	9.3609	18.4911	7.5961	9.2831	7.7236	4.3356
USA-3RD(22)	3.5255	2.1404	1.9543	6.0595	3.6061	3.5702	3.9085	5.5074	11.3749	3.1515	3.2942	3.5825	-1.1681
UK-EU(27)	-0.587	2.3455	1.9763	9.8841	901733	3.1703	3.2599	0.9054	3.3412	3.3372	6.1145	1.9087	2.4617
UK-3RD	1.1432	1.0727	-0.2099	3.3914	0.9366	0.3268	1.1089	3.3169	8.2878	1.4454	0.9211	1.2851	-3.2931
TR-3RD(22)	-18.8312	-33.4051	-31.989	-37.9891	-33.6523	-35.1832	-18.6111	-29.4155	-80.0693	-42.5537	-64.2144	-33.7688	-51.6389

İTHALAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
TR-EU(27)	0.9774	2.3063	-0.0121	-5.3168	1.0898	0.1156	2.3814	-0.0158	-1.0937	2.0047	2.1085	-0.8291	1.9515
TR-UK	5.9265	8.0534	5.5664	7.5345	6.8286	5.0691	10.8058	11.6142	14.8982	8.0177	9.3896	6.8517	6.7584
TR-USA	6.5343	8.733	6.3984	7.0992	6.9196	5.8492	16.8837	11.8931	16.6233	8.0288	9.8672	7.9255	8.0693
EU-3RD (22)	2.5997	2.6643	1.8411	2.8968	2.9734	2.2426	5.2231	-1.7639	1.9661	0.6241	0.9946	-0.1154	0.0518
USA-EU(27)	7.5909	-3.8756	-2.3011	-6.1021	-11.4491	-3.5002	-1.7107	10.7202	1.6495	-5.0204	6.4244	-5.8941	-1.7307
USA-UK	8.4437	11.0619	8.4098	7.6573	7.7655	7.8531	14.2741	12.3615	17.2914	10.0457	13.7652	7.6285	9.6223
USA-3RD(22)	3.5311	3.2449	2.7463	3.6851	3.4144	3.1019	5.9534	7.5302	8.2025	2.5981	5.7679	1.9748	2.2514
UK-EU(27)	3.1743	-0.4604	3.8474	5.7307	5.8844	6.1906	-4.7892	5.5978	1.0631	0.9835	-11.4271	2.5289	0.4641
UK-3RD	1.3048	1.5969	0.2082	1.2904	1.3306	0.4146	1.1134	-2.6149	-2.6421	-8.8745	-6.2925	-9.9747	-8.8963
TR-3RD(22)	-18.8961	-31.1103	-29.5959	-15.2021	-19.2084	-32.0316	-24.0804	1.4836	-13.0509	-31.5072	-17.1637	-15.7609	-27.0685

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
2.5512	10.3847	-0.7251	2.9881	3.4641	13.5594	9.3401	8.5732	3.3133	4.9214	6.2359	8.4134	2.5651	3.9379
3.1804	8.871	0.1369	6.8758	7.2897	15.1439	11.3146	13.2943	3.4567	4.6787	8.4937	10.8048	4.6362	4.7855
4.3739	8.5457	3.1868	5.2002	6.0677	7.2307	8.4434	8.3088	4.3361	4.4488	6.0661	11.5691	3.6657	4.4157
1.5296	4.7924	-1.2723	5.2337	5.1388	4.2371	7.7764	7.5949	2.8221	3.5638	3.0521	9.7246	3.6891	3.5341
-2.7861	-2.8091	-6.6926	3.302	-0.3221	-3.6647	5.6691	4.1966	0.3308	-1.5876	-3.2873	5.6641	0.2232	-0.7421
5.9519	9.9006	3.0766	11.6604	11.1871	10.7026	15.6071	13.3873	7.4961	8.1268	7.3338	15.8594	10.3079	7.4779
1.7971	3.3241	-1.6682	7.2967	6.8159	5.7988	11.3072	9.04825	4.1246	3.4382	2.7541	11.5674	6.0501	3.1831
2.1808	-0.4624	3.0587	9.1129	11.2291	5.8852	8.0386	9.9163	9.3338	1.3538	-0.7947	8.9302	5.9515	6.1896
-0.6539	0.5286	-3.5504	4.1559	4.1673	1.0575	7.0134	5.7827	1.5264	0.6879	0.2669	7.4168	1.4593	0.9741
-37.3888	-65.1501	-41.4937	-35.3803	-35.0149	-56.3475	-47.4382	-49.4931	-33.7503	-41.8707	-25.6471	-48.3524	-48.9313	-42.7046

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
2.2971	1.9395	0.8587	-8.8659	-7.5673	7.1812	-2.4682	-4.8582	0.7893	3.7133	-0.4222	-3.8401	-3.7391	-3.0068
3.8825	6.9069	6.7579	5.2134	5.4701	12.2478	13.4583	11.7731	0.4975	7.2362	6.5696	10.8158	5.8183	5.1981
5.2949	5.5923	7.2343	5.0537	5.5502	9.5138	10.9428	9.5518	6.9871	7.4695	6.2794	13.1934	7.0111	5.3291
-1.2327	-0.0925	0.7698	-1.1822	-0.8865	2.9088	4.8182	4.8289	2.8439	3.2865	2.5364	3.1592	2.4344	1.4793
-11.0425	-4.7651	-3.7703	-9.5624	-8.5497	-10.9028	1.5219	-3.2158	-11.7824	-3.8168	-1.7008	-6.6434	-6.0646	-5.8269
7.6309	8.9527	10.1491	6.4705	1.2329	10.6309	9.2623	9.6999	7.9236	9.4567	8.6409	12.3861	8.6322	7.4316
0.8815	1.6014	2.9367	1.7241	2.1065	4.3979	6.8331	5.4746	3.6651	4.5625	3.9733	4.7538	3.2311	2.5607
-0.0724	-16.7924	5.4148	4.6901	5.3307	1.7371	5.2969	4.4063	9.1006	2.9283	5.1682	0.2539	7.7577	2.3675
-10.9533	-9.1676	-8.5988	-10.9687	-9.8446	-6.7364	2.4323	2.1191	1.2809	1.0161	0.9571	0.1699	-0.4961	-0.3221
-22.5494	5.3858	-37.1408	-9.7798	-9.1589	-21.6239	-2.3741	-11.0214	-30.1427	-30.4882	-31.7598	-26.0028	-50.3624	-18.3221

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
6.0046	9.2003	5.3822	5.8023	2.5561	9.0613	5.0089	6.0815	7.8214	10.683	5.8068	4.9591	5.4785	4.4465
-1.4931	18.8948	11.2897	8.4187	4.6219	11.2446	8.4563	8.1456	9.7793	13.0992	12.0267	8.9714	10.5191	7.3997
17.5051	22.8692	10.6915	5.8944	1.7644	9.4661	6.3083	7.4421	8.7473	12.3576	11.1556	11.0203	12.3987	7.8567
8.1013	11.3005	6.4336	5.3208	2.0401	6.6537	5.3972	2.5466	5.1253	8.8673	5.339	5.7715	4.8539	3.4604
2.2461	6.9912	0.8767	-3.5521	2.0986	0.1629	1.9448	-2.2648	1.4253	1.0923	3.9835	2.0874	1.1784	-2.0179
15.7631	20.0001	13.3051	9.2558	14.1816	11.5925	13.3836	6.8365	9.7373	14.0324	14.5634	12.6221	11.3893	8.5252
8.8359	13.3354	6.6751	3.8868	10.9033	5.8952	7.9683	2.7089	5.4281	7.8953	9.4877	6.9234	5.2251	3.1337
-7.5187	7.4214	2.9359	5.6695	1.0329	3.9684	1.1384	-0.3237	2.4906	6.2012	4.7014	0.073	4.6501	3.4281
-7.6747	9.5631	2.8025	1.2319	7.2703	3.0276	5.1302	-1.1541	2.3186	4.4566	6.7563	2.4107	1.6261	0.5559
-70.0716	-84.6634	-70.5261	-68.0947	-1.8285	-66.6195	-61.038	-33.5767	-40.0461	-85.6785	-48.5655	-67.4275	-77.8323	-61.1748

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
5.7103	7.5846	0.7877	3.1159	0.3419	-1.4069	-0.3653	0.2882	-4.1557	0.8888	1.4251	-2.1253	-1.7956	-0.3633
0.931	15.9164	10.6141	9.3061	8.7666	11.2922	14.5459	10.3438	11.7813	11.385	13.2976	10.6795	8.6919	8.9962
20.9211	19.3008	9.7129	8.7949	6.1536	12.3444	13.8685	11.4499	10.7149	12.9437	14.2206	11.5238	9.5753	9.9807
7.4499	5.4493	2.5592	1.8878	0.5123	2.2061	0.8507	2.0411	3.2344	2.2664	1.8191	0.2622	-0.6859	2.3744
-0.4789	-5.3951	-2.2377	-2.5017	7.0522	-1.5871	3.1225	-1.9291	-7.0883	2.4283	2.3061	-0.4519	-0.4789	-1.5724
18.4323	18.5027	11.7567	11.3441	12.8635	10.1266	15.1607	10.4471	8.5708	13.6468	14.7844	11.9932	12.2399	10.7803
9.2708	8.3041	4.9008	3.1285	4.5177	3.5203	6.6396	3.9804	3.9379	5.5638	7.2694	3.0985	3.6735	3.4831
-17.6744	-0.4482	0.4986	2.0243	1.4065	1.7428	4.6315	4.9811	9.4027	4.1038	4.1308	-5.4571	0.0673	0.9201
-6.2948	5.9766	-0.5539	-0.6804	2.6389	-2.3481	2.4372	0.0537	0.4344	1.7534	4.7409	-0.1912	-0.6703	0.9539
-33.0455	-44.3237	-42.7771	-47.3488	-1.3491	-32.4857	-13.7068	-33.2053	-31.0319	-48.5139	-15.8659	-23.6261	-35.9696	-17.2477

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
0.1741	9.5255	4.5737	6.3401	4.6554	4.8379	11.8444	7.6581	4.7018	6.0564	4.7491	3.7731	2.7359	6.8736
4.7162	9.5189	6.4359	5.6259	7.4061	6.7588	6.0249	9.1477	6.4739	8.9917	13.2602	7.2822	2.0776	9.6231
5.4466	8.3573	8.7237	7.4199	9.5993	7.9598	11.0302	8.7795	4.2231	1.7728	9.0156	4.4344	6.9424	8.6052
0.6471	6.0631	3.2031	3.2754	3.3085	4.0625	5.5234	8.8867	4.1377	4.4667	5.9631	4.1719	-0.0497	6.0559
-2.4839	-0.571	-2.6242	-2.1022	-1.0736	0.4711	-2.2972	5.6998	3.8939	-4.7805	2.205	-0.1306	-1.9076	0.7016
6.6278	10.2156	8.2089	8.0265	8.5217	9.4614	10.8263	17.1531	15.8562	10.4647	13.4068	10.4781	10.1721	12.1939
0.9835	5.5638	1.8481	3.4793	3.4287	4.6014	4.5557	10.6393	9.8562	3.3371	6.3033	4.4728	2.3169	6.0559
-1.1817	4.3974	4.1238	2.7579	3.1644	-0.0373	-2.2428	5.9773	2.2322	-20.8829	-1.1822	0.0338	-7.1361	4.1965
-1.1956	1.8688	-0.9812	1.3489	1.5571	2.1547	2.0215	6.0167	5.1481	1.0459	2.7317	2.4308	-1.0978	3.5006
-43.3413	-66.7329	-67.6888	-37.0421	-45.8434	-36.7449	-57.9358	-75.4584	-32.9995	-12.8337	-63.0837	-53.7408	-61.7881	-72.5517

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
3.1151	-1.3523	0.0817	-0.9818	5.3831	-2.1605	3.1789	2.1137	0.4531	2.0071	2.7927	2.6451	-1.9803	3.1892
8.4389	9.5573	9.8897	7.9737	13.1536	7.8608	12.0358	8.4011	10.6833	8.5951	10.1122	11.6382	10.0581	10.8788
9.5796	10.3605	9.6087	9.7785	11.5202	9.8941	9.2781	6.6931	8.8673	7.8588	9.6496	11.6861	9.6144	12.1736
1.6277	2.9689	3.4325	2.9407	4.2006	1.7661	4.4647	-0.1731	-0.4538	0.5211	1.7013	1.6787	1.5027	2.2667
0.8663	-3.6587	-2.9185	-5.6291	-9.9449	-1.1573	0.0297	-2.3804	2.8927	-3.9195	-0.0831	-2.4431	-2.1053	-4.1393
11.2614	11.1397	10.1953	11.462	10.9553	11.6243	11.2961	10.3985	9.0099	7.5027	11.7154	13.4988	12.4681	13.9309
3.9187	3.7547	4.6378	3.8754	4.6221	3.5169	5.3667	2.0788	2.5656	-0.8774	3.9785	4.9373	2.8607	6.7827
-8.9399	-2.4256	6.1639	2.3999	1.9781	3.7556	1.6481	-11.3961	-4.5114	-9.4771	1.7375	3.8649	-3.9953	-3.6511
1.2504	-0.5038	-0.2017	1.3079	-0.2584	0.8751	0.6519	-1.1564	-1.8532	-0.4175	1.1309	1.2525	-1.4919	0.7797
-15.2808	-28.1879	-50.1479	-36.8362	-31.7755	-43.1251	-31.2478	-4.5792	-1.7805	-9.6911	-44.8596	-38.1318	-46.4712	-18.9702

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
3.7262	5.9376	6.5599	9.3809	9.6006	6.8355	4.1627	5.1566	11.9548	3.1178	8.5846	6.5222	4.5015	9.3238
5.9472	6.2129	9.5734	14.3753	14.4555	14.4896	10.9411	11.5121	13.7305	6.0941	13.6256	9.2304	12.0481	14.6205
9.0732	11.5404	13.3934	12.8019	12.7501	11.6035	11.0245	10.6721	7.3636	3.8576	10.6863	9.1251	15.0539	15.5441
3.9585	4.2257	6.2306	11.7297	10.6599	10.6148	8.4608	8.7816	3.3741	2.4258	7.9875	7.8828	9.5747	11.3816
-0.3941	-2.2105	0.1718	8.0584	8.6257	6.8117	5.0608	6.1561	-4.4386	8.0404	4.3851	5.3223	9.3942	6.9379
9.9861	6.3313	10.3521	17.7262	15.5587	17.8891	14.6992	13.6491	9.3017	14.0851	13.2459	13.1431	14.1515	17.3577
4.7598	2.3116	5.0464	13.6335	11.5252	12.6983	9.8527	9.9816	4.5774	12.0012	9.0414	9.2341	11.2805	12.0831
6.0233	0.7551	3.8587	13.6915	11.5717	11.0859	11.6055	13.1429	5.1806	9.0673	9.8493	-13.4319	-15.4433	8.6902
1.6819	0.5252	1.8945	10.1158	7.9226	8.6129	7.2125	7.5376	0.0189	8.4623	5.7181	5.9711	7.8773	8.3123
-72.2973	-33.2954	-65.4178	-43.1066	-43.9703	-50.3036	-39.2355	-28.9254	-50.8052	-17.9539	-47.3193	14.3702	38.7773	-56.9137

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
3.5331	2.3117	2.2771	-0.3754	4.1256	-1.3313	-4.7791	-6.6432	9.1279	3.4111	-1.7718	-5.7926	1.4881	-5.1145
10.2094	9.7837	8.6613	14.5658	12.9253	10.0255	9.1433	8.9279	14.4209	14.1871	13.5906	7.2797	9.3362	12.1425
11.6007	12.3748	10.0822	16.068	12.5825	10.2791	10.1533	10.1692	12.3161	12.1395	12.8773	9.0012	11.4541	13.5759
1.8634	4.7316	2.6307	7.8594	6.3486	3.5611	3.2863	3.3891	6.4779	3.5281	6.9677	2.5195	4.2435	3.9815
-7.7324	-0.2328	-4.5731	-4.5562	-10.2797	-13.8229	-11.6918	-4.7951	-9.5655	0.6526	-1.6865	-8.6897	-4.8303	-6.5438
12.5001	12.4005	11.5164	12.5571	10.3056	8.2161	8.9202	8.2195	10.3529	11.4504	10.8706	8.5841	9.6633	11.0639
3.9093	5.4265	4.9835	7.9874	6.4713	4.3629	4.1767	4.3431	6.2018	8.3655	6.6497	2.9618	6.2993	3.2956
-0.1432	1.7222	-2.5872	12.2464	9.7517	5.7851	10.2991	5.0519	6.7428	3.9549	4.9312	3.1849	9.8216	4.4846
0.4383	2.4354	1.3388	5.8218	3.7453	1.4279	1.7303	2.2472	2.7027	4.0667	3.5102	0.3196	1.8971	0.3094
-44.2407	-29.4345	-27.3618	-35.4072	-16.5901	-8.0706	-27.9066	-0.6614	-22.6477	3.9291	-14.4716	-14.5628	-31.0556	-33.9397

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
4.4721	11.5001	9.1957	5.1182	4.2956	5.4263	1.7666	8.4039	9.9948	7.2988	6.0669	2.6816	6.7176	4.1175
6.1177	15.3454	10.7648	5.9622	4.6644	7.7062	4.7013	11.8442	13.9134	15.8758	8.3868	3.0264	13.7938	7.5186
6.8169	12.6275	7.4995	7.1941	7.0956	6.8167	2.2779	12.6591	12.9689	7.1097	9.4594	3.5504	9.4197	5.4834
4.4211	11.7409	9.3471	4.3445	3.9024	2.2126	2.2852	10.4424	10.7632	7.6957	7.3963	3.8664	9.8001	4.2665
1.2135	7.2193	5.3791	-1.5482	-2.0101	-4.2643	-2.8899	8.2904	5.5069	9.5218	3.8301	-0.7431	8.1739	-0.6385
8.1811	18.0932	14.8111	8.0241	7.2271	507091	7.3381	16.8419	19.0906	19.2979	15.1596	10.2161	18.6726	9.3608
4.5143	12.7784	9.3824	3.2871	2.3916	1.4551	2.0334	12.6987	12.6648	13.6972	9.239	6.25	13.2515	4.8409
8.1622	7.7104	3.1422	3.2601	0.9076	0.0725	-26.4811	8.5086	9.2044	-5.7675	2.5662	5.5733	6.41	3.5892
2.4956	8.6023	6.4024	1.6285	-0.7312	-0.8295	0.0241	8.4001	8.8193	10.3403	4.9784	0.1451	8.9018	2.5065
-26.9759	-49.4722	-43.9399	-34.2571	-49.9151	-21.3731	25.1018	-41.4052	-68.3332	-15.058	-51.1174	-52.5662	-48.5176	-30.953

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
-3.2275	2.2408	3.4286	4.7935	-0.7156	0.1402	1.1268	0.0659	5.7775	1.3217	-2.6527	-7.2244	-1.6026	-0.2869
9.2205	11.6844	10.3007	9.5201	9.1951	5.2615	8.9604	12.5639	13.6242	14.0851	7.3835	5.9981	12.9125	10.5285
11.3496	11.4086	9.702	10.8033	11.0189	7.3118	7.4228	15.2925	16.2663	12.9786	7.8357	1.039	12.1612	8.9666
5.0092	6.0569	4.8434	5.3887	3.5399	2.4203	2.1869	4.8497	3.8771	1.8905	2.9283	2.0656	3.9304	4.1265
-3.9016	-1.8601	-4.0379	-3.5444	-5.5247	-6.1739	-4.0008	-5.7631	-15.0798	2.9646	-8.5572	-11.7465	-2.0948	-5.8047
9.3491	11.5367	11.3343	10.7391	11.7664	8.5301	9.6577	13.7675	14.6606	14.7608	10.6519	7.5247	11.4291	10.5573
4.6421	6.4145	5.8493	5.2458	4.3463	3.4454	2.4727	6.2091	5.3131	6.7632	3.1687	3.0032	5.886	6.031
-18.8601	2.4231	-2.0637	-4.8179	-21.2666	9.0112	-5.7891	1.4847	1.9853	1.5931	-16.5161	0.5218	3.2528	8.5851
2.2504	2.2202	1.1425	2.2676	-0.4816	0.7303	-0.1741	1.5527	0.9043	4.4744	-0.462	-2.8054	1.4444	2.2357
40.2582	-36.4139	-14.9956	-11.9386	6.9196	-44.1854	-31.1574	-31.8997	-43.8487	-20.944	2.4179	-22.0113	-33.8178	-27.5786

7783	7786	7787	7788
9.3101	5.5326	1.3351	2.6179
9.2632	8.4331	5.1349	4.3198
8.9075	5.7209	1.0381	4.6281
4.8108	8.1262	2.7754	3.4305
-2.2726	2.3812	-1.1065	-0.9838
9.503	13.4185	7.8469	7.5316
3.7319	8.5462	3.5019	3.2719
-0.7698	4.6601	5.5928	6.3533
1.2562	4.9064	1.4647	1.0753
-47.0517	-47.8641	-37.5105	-40.0382

7783	7786	7787	7788
-6.617	-0.9018	-3.7143	-3.3476
10.2388	7.2577	8.9841	6.0874
8.3927	8.4662	8.9941	7.1863
3.3427	3.3215	2.7584	1.0405
-0.2889	-12.3492	-3.0035	-6.2324
8.1538	11.0564	9.5921	8.1545
4.6859	4.0761	4.5395	2.0936
1.6043	-17.8382	2.6916	-13.6316
-0.2912	-0.8794	0.2053	-0.8665
-13.558	5.5169	-19.8489	11.7263

Ek 27: Makinalar ve Ulaştırma Araçları Sektörü Analiz Sonuçlarına Göre Test İstatistik Sonuçları Anlamsız (p>0.1) Bulunan Alt-Endüstriler

Değişkenler	İstatistik Değeri Anlamsız Bulunan Alt-Endüstriler	
	İhracat	İthalat
DLR		7478
DIR	7421, 7478	7429
DLP	7424, 7462, 7464, 7468, 7471, 7473	
DIP		7424
DBO		7415
DLAN	7434, 7438	7424, 7436, 7474, 7479
DTA1		
DTA2	7415, 7427, 7462, 7468, 7471	742, 7424, 7431, 7434, 7436, 7471, 7474, 7479
DTA3	7, 74, 743, 7417, 7421, 7425, 7429, 7431, 7436, 7438, 7464, 7469, 7473	746, 7461, 7462
DTA4	7462	7421, 7462, 7464
DTA5	74, 741, 742, 743, 746, 747, 7412, 7414, 7415, 7421, 7436, 7438, 7461, 7468, 7478	7, 74, 742, 746, 747, 7414, 7417, 7424, 7425, 7427, 7429, 7431, 7434, 7436, 7461, 7471, 7472, 7478, 7479
DTA6	74, 741, 743, 7414, 7427, 7431, 7434, 7439, 7478, 7479	741, 742, 7412, 7421, 7425, 7427, 7431, 7436, 7461, 7464, 7468, 7471, 7474, 7479
DTA7	741, 743, 747, 7424, 7436, 7471	741, 742, 747, 7417, 7429, 7436, 7478
WTO ⁺	7414, 7436, 7473	7427, 7438, 7439
WTO ^x	7414, 7417, 7431, 7479	7473, 7474
IQ	7414, 7429, 7431	746, 7461, 7462, 7464, 7468, 7469
TREU	743, 7429	7, 74, 741, 747, 7412, 7414, 7417, 7421, 7427, 7431, 7434, 7436, 7464, 7468, 7472
TRUK	747	
TRUSA	7468	
EU3RDC	7472	741, 742, 746, 7424, 7462
USAEU	7415, 7431, 7439, 7471, 7474, 7479	742, 7417, 7421, 7424, 7425, 7427, 7429, 7461, 7469, 7471, 7472, 7478
USAUK		
USA3RDC		
UKEU	746, 7414, 7424, 7439, 7471	742, 743, 7425, 7427, 7474
UK3RDC		74, 7414, 7424, 7434, 7438, 7468
GDPR	741	741, 743
POPR		
GDPP	7424, 7461, 7479	746
POPP	7414, 7421, 7424	7429, 7468, 7472, 7473
LNDISTN	742, 747, 7417, 7431, 7479	7, 7474

Ek 28: TTIP Sonrası Arz Zinciri Etkileri – 0 Kod

İHRACAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
TR-EU(27)	-0.09285	-0.24255	-0.52849	-0.01471	0.17033	0.20747	-0.14507	-0.11333	-0.32666	-0.04956	0.102912	0.107249	-0.46761
TR-USA	0.3665	-0.99112	-0.72629	2.01789	-0.74108	-0.72399	-0.54698	-0.82463	0.0147	-0.85696	8.587687	-0.94494	19.11281
TR-3RD(22)	0.4049	-0.97843	-0.99533	4.70463	0.01112	-0.35218	1.00431	5.08143	-0.99927	0.16034	7.902271	5.853924	48.80477
İTHALAT	0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	034	036	037
TR-EU(27)	-0.0288	-0.55613	-0.56196	0.14884	0.209	-0.02014	0.41465	-0.37468	0.23542	-0.15373	738.1167	-0.11263	-0.41787
TR-USA	2.960266	1.78255	9.12981	-0.67361	-0.94914	-0.99036	-0.79824	-0.90701	0.60112	-0.50352	35.34214	-0.87909	3.0845
TR-3RD(22)	-0.13339	3710.23	32.5634	-0.97852	-0.65493	-0.6913	-0.96869	-0.89143	31.0138	-0.88349	6.995004	-0.94806	-0.99325

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
-0.46663	-0.02465	0.385209	-0.04752	-0.05331	0.328275	-0.4563	-0.65047	-0.30544	0.015663	-0.16822	0.253381
2078.899	0.807683	-0.52243	0.376532	-0.84595	225.2004	66.51426	15.42037	5483.308	233.3383	1.501231	-0.902
282.8503	1855.788	1.275865	2.875545	0.380598	2146.083	22.53366	14.13511	134.5973	7149.107	0.881468	-0.46899

042	043	054	058	098	0345	0371	0422	0423	0583	0984	0989
0.266684	-0.05077	0.22886	1.901363	-0.12387	-0.00903	-0.49484	0.056014	-0.07576	0.526489	-0.775	-0.01215
10.42987	4.672502	-0.06479	-0.9269	-0.52646	42.43725	53.30755	-0.40262	14.8995	2.138388	205.9459	-0.59307
9633.342	-0.15073	-0.87576	-0.90114	-0.92214	-0.90436	-0.99541	141.6336	4210.699	-0.92214	-0.217	-0.9766

Ek 29: TTIP Sonrası Arz Zinciri Etkileri – 3 Kod

İHRACAT	3	33	334	335	3351
TR-EU(27)	1.244874	1.054623	0.897584	1.139566	0.788647
TR-USA	3168.055	1732.063	639.4259	52.15564	233.246
TR-3RD(22)	25.48089	10.22601	11.83971	1.908374	-0.75631
İTHALAT	3	33	334	335	3351
TR-EU(27)	0.114858	0.259585	0.870982	1.003135	0.628914
TR-USA	49718.55	51332.25	69807.97	37753.08	48244.88
TR-3RD(22)	-0.48653	-0.75926	-0.23105	3754.724	191.894

Ek 30: TTIP Sonrası Arz Zinciri Etkileri – 5 Kod

İHRACAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
TR-EU(27)	-0.06309	0.77948	0.82561	0.85367	0.38591	0.48378	-0.78512	0.69296	0.23604	0.73954	-0.78457	0.050498	1.39881
TR-USA	12.89273	22.8158	2229.48	87.6158	84.2263	366.178	258.316	161.345	101.223	19.409	5.176024	5.856401	1544.142
TR-3RD(22)	-0.81729	-0.17671	0.15211	-0.84475	-0.9961	-0.83757	-0.94718	-0.81932	-0.16466	1.405136	10.47522	10.07331	2.308589
İTHALAT	5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	511	512	513
TR-EU(27)	-0.07442	-0.27142	0.31536	-0.26138	-0.79448	-0.14518	0.06343	-0.21409	-0.37299	-0.1328	-0.58146	-0.2522	-0.51022
TR-USA	258.6715	2165.93	641.46	2674.93	10318.2	1846.44	93205.2	674.023	324.204	777.618	63807.8	8995.029	27494.49
TR-3RD(22)	15.57863	10.8266	2.01334	12.7988	-0.9813	-0.81259	-0.94357	25.3088	-0.97569	0.14374	29.29352	13.29961	12.75518

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
0.787016	1.426813	2.071075	0.892919	-0.66005	0.553907	-0.62634	0.914439	0.724138	0.561947	0.85536	-0.79261	-0.33699	-0.69201
38.37792	138.9306	7293.648	40691.66	4608.054	896.9945	1487.789	102.8888	36.42751	471.853	2709.391	43.4296	10093.17	241.0313
-0.49719	-0.05213	12.36809	1.508415	-0.92794	-0.90701	0.653509	-0.85668	-0.44278	-0.80259	-0.28072	-0.9667	-0.98775	-0.9978

514	516	522	523	524	531	532	533	541	553	554	562	572	573
-0.5489	0.584153	0.717451	1.222422	-0.21908	-0.11156	-0.17105	-0.42479	-0.19054	-0.22775	-0.63101	0.063428	-0.34016	-0.547
68990.99	15204.67	1168.832	8945.875	14013.81	28978.46	190490.4	9768.327	8757.514	2417.134	16595.53	93205.17	86129.61	1544214
-0.39867	18.92423	0.801884	-0.9723	8.127982	3.186361	574.3534	6.430597	-0.30237	-0.70318	-0.89114	-0.94357	10.85389	4315.068

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
1.029638	1.789951	-0.45061	0.719979	0.323694	2.548419	0.246087	0.716353	1.324243	0.695365	-0.85455	-0.41619	-0.69109	-0.5623
1118.771	308.444	130.2763	64.30572	1499.75	686.3179	741.1388	378.2649	47.41708	43.48961	-0.68284	0.701545	-0.95653	9.593045
-0.95346	-0.78314	0.491269	-0.28393	0.680857	-0.89449	-0.95941	-0.56586	-0.91339	-0.9453	70.14625	-0.99269	-0.99617	70.69704

574	575	579	581	582	583	591	592	597	598	5112	5114	5121	5122
2.26091	-0.18934	-0.07467	-0.57194	-0.15494	0.174674	-0.34579	0.09748	-0.10679	-0.10325	-0.37253	0.084029	-0.42323	2.468756
5103.66	10662.79	40992.53	2075.178	387.4502	86464.07	101754.2	7940.046	136030.7	1317.929	126995.4	25231.53	67858.85	55585.97
24.98035	1.330507	1413.024	-0.99483	1.773905	60.7037	-0.99759	3.208291	1089.598	10.06885	11841.78	818.1642	2274.911	679.1611

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
-0.16454	-0.20743	-0.29638	-0.68514	-0.77756	-0.18501	-0.47035	-0.66072	-0.67196	-0.69737	4.041417	-0.68038	-0.3298	-0.66114
-0.63782	310.9328	4464.216	0.624147	-0.87293	28849.2	-0.59962	14.09779	2413.389	-0.70454	25770.98	273.9122	-0.70983	-0.03324
-0.98631	14.77549	1.208072	-0.99733	-0.98284	55.18957	-0.99878	-0.99096	-0.82037	-0.99426	182.8342	-0.96231	-0.99398	-0.98745

5123	5137	5138	5139	5145	5147	5148	5161	5162	5222	5223	5226	5232	5236
-0.18723	-0.01469	-0.77828	-0.11363	-0.47966	-0.11517	-0.50719	-0.40487	-0.25794	7.557391	0.121063	-0.36539	-0.14978	-0.80749
154992.2	66697.86	596361.7	26217.89	64997.68	320636.9	1376986	34059.08	57047.01	48578.17	51458.09	7357.471	5633.509	192792.4
95.37226	431.586	3625.06	4.311523	9134.814	624.7617	4342.571	342.0236	11.469	29.30136	-0.98586	24.34373	-0.0767	-0.86001

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
1.464631	4.163884	-0.86534	1.811135	-0.70364	-0.80926	-0.38673	-0.22027	1.163513	1.21777	-0.31314	0.978875	1.104068	5.108994
509748.3	404936.6	30947.43	426.423	1742.11	1278.985	4.711906	2096.364	675.8427	874.3169	-0.06939	638.4662	8090.397	1409.863
-0.93254	204.2262	-0.84345	-0.65644	-0.99434	-0.99325	-0.99883	-0.99942	-0.91855	-0.5833	-0.99289	-0.81927	-0.39132	-0.59013

5237	5238	5243	5311	5312	5322	5331	5332	5334	5335	5415	5532	5533	5534
1.947951	0.005638	0.063209	-0.67452	0.502756	-0.24436	-0.10383	0.076182	-0.1363	-0.23121	-0.69777	-0.43154	0.421111	-0.79375
51867.54	80010.65	72998.62	16473.31	508678.7	80698.96	666266.8	157232.9	121408.9	24078.09	73325.37	4560.487	21623.9	239615.6
187.6949	222.0099	103.4921	84.20306	0.926251	29.26791	85.11759	1.065148	485.917	0.490009	0.194563	-0.92594	-0.21865	-0.46234

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
0.667249	1.386219	-0.90646	-0.81117	-0.60641	-0.70512	-0.43929	1.518995	1.850678	2.057714	2.047967	0.157989	0.965134	-0.33542
4159.348	1137.191	19.19373	147.2733	7417.829	341.0149	-0.2398	5967.325	1631.197	8343.304	2852.044	1248.601	407.7662	30.51376
0.3621	-0.52354	-0.93035	-0.98486	-0.99148	-0.99645	-0.9973	-0.92543	-0.95208	-0.01217	-0.19343	-0.9527	-0.10514	-0.87101

5535	5542	5621	5721	5729	5741	5742	5743	5751	5752	5753	5754	5813	5815
-0.83427	-0.51138	-0.14924	-0.09588	-0.57518	-0.09148	0.089913	-0.30677	-0.45724	0.873259	-0.36373	0.341357	0.089297	0.526828
8033.224	72574.7	46307.98	125000.4	154205.6	62890.48	102290.9	7056.463	139479.6	127646.6	172889.4	137035.1	41628.02	949.4715
-0.96409	-0.56287	13.79758	4987.309	222.997	58.10525	0.564088	12717.76	4.899726	16.90271	0.231972	1845.095	1.6938	0.454789

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
1.142675	0.239266	-0.64826	-0.59657	-0.52085	-0.30895	0.844885	-0.72173	-0.33922	1.728885	-0.61815	-0.19969
100.6694	428.2345	2270.199	0.006165	13.51297	62.83931	456.5594	-0.29072	0.175563	37.27985	1635.481	-0.44724
0.204167	-0.80557	-0.99508	-0.99458	-0.97159	-0.99562	-0.43824	-0.9999	-0.98288	-0.44419	-0.15235	-0.992

5817	5821	5911	5912	5913	5914	5922	5972	5973	5977	5983	5985
-0.21987	-0.64088	-0.72322	-0.57399	0.215022	0.141634	0.178506	-0.47579	0.484384	-0.08538	-0.32507	-0.1954
14297.97	1453.508	232427	363493.3	82643.88	282529.7	4559.748	882278.4	861424.4	138200.5	81582.88	14535.35
-0.97112	-0.93362	-0.92511	-0.56359	2.638591	915212.2	-0.70287	79230.01	19823.72	22.48905	92.47119	233.2178

Ek 31: TTIP Sonrası Arz Zinciri Etkileri – 6 Kod

İHRACAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
TR-EU(27)	0.163142	0.8755	0.5107	0.17145	0.48172	0.16311	1.41495	0.243695	0.220798	0.278895	0.457982	0.431946	0.278961
TR-USA	71.3484	273.797	20.5706	36.646	69.946	22.0679	252.802	52.38335	92.86043	50.19522	126.7272	7928.303	3956.887
TR-3RD(22)	4.105133	1.65614	0.11967	-0.0749	0.68306	3.78	2.393775	1.652134	-0.38954	-0.17216	1.354375	-0.9442	888.1535

İTHALAT	6	61	64	66	68	69	611	641	642	663	664	667	681
TR-EU(27)	0.150067	0.35431	0.45079	0.34216	0.05365	0.26977	0.338275	0.582116	0.791147	2.102835	0.885626	9.513567	0.4286
TR-USA	8.279834	7.34128	-0.47649	12.8992	515.164	-0.51231	102.0631	0.863446	-0.63754	-0.79094	2.064365	18465.51	2716.3
TR-3RD(22)	-0.03208	32.5798	0.0511	-0.43973	0.15087	-0.38188	6.887306	0.098918	-0.2979	0.20548	-0.11659	-0.47279	4.278092

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
2.394596	-0.07559	0.24933	0.352997	-0.15206	0.161023	0.545551	0.549423	0.605495	-0.1976	0.497042	0.286541	0.212566	-0.2069
7.0465	-0.34848	337.5762	32.60152	1028.228	14.71264	327.8735	925.2083	85.14477	553.3558	1096.188	7136.269	57.54493	17.39918
1.087834	-0.84551	47.48665	0.074223	-0.51612	-0.38566	-0.53488	0.137074	-0.1738	4.078578	-0.84047	2.159524	-0.63526	-0.48684

683	687	692	694	696	699	6416	6417	6421	6423	6429	6632	6633	6635
0.54758	3.537301	0.719214	0.588469	1.036759	0.114429	0.486393	0.914794	0.229154	1.115974	0.773565	3.879957	0.586501	0.550266
-0.89577	-0.66763	2.654935	-0.76498	-0.95795	-0.64391	0.605	4.144521	-0.32589	1.384321	-0.81494	-0.80095	-0.51645	1.50198
31.96667	-0.33789	-0.13595	0.31077	0.210586	-0.19153	-0.45106	62.37809	-0.51981	11.16552	0.363483	19.47103	-0.10294	5.08554

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
0.190104	2.615822	0.385657	0.39693	0.442465	-0.25379	0.256535	-0.06822	0.261017	2.848907	-0.07417	-0.04076	0.175882	0.196877
7.859788	811.6895	198.8872	398.4412	990.5014	13047.91	282.5206	2.826829	-0.20978	12.94204	-0.09809	-0.08925	1235.412	99.3951
11.63033	-0.31661	-0.26224	0.344078	0.206042	-0.87881	-0.5967	41415.27	-0.76004	2.77577	-0.58016	63.65719	1.328188	0.304251

6637	6638	6639	6647	6649	6672	6673	6812	6831	6832	6871	6898	6924	6942
4.609092	2.587698	1.515741	1.066397	2.036941	-0.37945	0.533288	0.060671	0.035056	0.624402	0.134622	-0.31861	0.308235	0.712562
-0.43195	-0.92756	-0.98775	-0.11351	6.622671	105565.6	2482.302	27.08234	-0.28008	-0.79945	-0.35281	-0.35161	-0.05653	-0.68657
131.8501	5.285111	1.95981	-0.13068	0.443367	-0.67753	-0.26142	0.002901	1.049703	16.72497	-0.03014	1.488728	-0.55298	0.678291

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
0.604083	-0.17078	0.732351	0.249785	0.35932	0.237782	0.205365	0.722335
9.202793	33295.8	65.82813	135.1817	112.1562	29.27913	26.87288	4.563349
-0.94091	-0.61323	0.059861	-0.52648	0.144618	-0.04345	0.219635	-0.88792

6944	6963	6991	6993	6994	6996	6997	6999
9.963175	1.634812	1.036648	18.66261	0.753489	0.433883	1.024551	0.65629
-0.94203	-0.48961	-0.8212	-0.91471	-0.49899	-0.86182	-0.94197	-0.28313
2.922252	-0.19004	0.361109	0.658741	0.126343	-0.2626	-0.07252	0.203462

Ek 32: TTIP Sonrası Arz Zinciri Etkileri – 7 Kod

İHRACAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
TR-EU(27)	-0.13398	0.14687	0.08124	-0.094	-0.01857	-0.02868	65.2863	-0.15151	-0.5374	0.245642	0.303499	0.099866	0.187611
TR-USA	24.64262	39.7879	15.3086	2.01397	253.013	51.6447	4643.47	49169.82	32132.34	16.16213	63.35304	73.49887	24.50449
TR-3RD(22)	-0.33285	0.81313	0.60092	-0.73944	-0.49554	-0.5727	6.35124	0.135967	49.52953	-0.54172	11.77145	1.635632	3.606191

İTHALAT	7	71	74	75	76	77	79	711	714	716	718	741	742
TR-EU(27)	-0.23212	-0.1512	-0.0206	-0.38362	-0.38957	-0.18815	0.06607	0.836676	-0.40456	0.201036	4.040226	0.018962	0.355783
TR-USA	52.33119	656.973	94.7099	51.7288	53.7253	32.3035	12303.4	574700	497913.3	1754.327	8625.639	1799.834	2599.41
TR-3RD(22)	-0.71652	-0.50618	-0.54188	-0.92355	-0.86211	-0.73173	15.4964	4798.721	20.76235	1.897532	65.83639	0.81242	1.436402

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
0.039964	0.156208	0.170529	-0.06356	-0.10545	0.274976	0.05799	-0.21034	-0.12633	0.031232	0.047767	-0.02649	0.171315	0.068527
11.53777	32.51351	9.093758	2.387498	7.985152	66600.33	80.96665	474.784	9.374861	4.052543	405.6293	48.13398	2.276454	4.518654
0.007622	-0.06896	13.3226	-0.85636	-0.61986	-0.74069	-0.98939	-0.97477	-0.29581	-0.90496	-0.75533	-0.85702	-0.68103	-0.64768

743	746	747	752	759	761	762	763	764	772	773	774	776	778
0.318454	-0.00404	0.493817	-0.04354	0.020306	-0.35082	-0.20992	-0.60375	-0.28521	0.062823	0.032346	-0.25108	-0.30759	-0.1256
550.3954	1131.008	521.6459	344.9274	382.8852	6596.614	323.3131	236.1454	50.79706	63.91651	68.95216	5979.607	94.66659	55.37704
2.635013	4.265197	-0.2693	0.539069	-0.53144	0.282399	-0.85383	-0.9495	-0.88683	0.528891	1.619294	-0.88022	-0.40375	1.991002

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
0.727862	-0.4633	0.046019	0.33528	-0.01466	0.49302	0.630339	0.246783	0.636094	0.592785	-0.17302	0.350817	0.097995	0.15076
-0.99526	41061	312.8319	21.31346	10.38188	472.0707	100.6279	1837.773	337.4769	615.2721	10383.5	65.51408	701.1576	127.0284
26.84227	88.27835	-0.79144	-0.62423	-0.91897	-0.92914	-0.96651	2.3714	-0.89949	-0.73882	-0.95221	-0.39727	2.495363	-0.39413

792	7149	7162	7163	7164	7169	7412	7414	7415	7417	7421	7424	7425	7427
1.449958	-0.60359	-0.18249	-0.55219	-0.18903	-0.50522	0.006868	207.5757	-0.34833	0.199384	-0.25388	1.009543	-0.1027	-0.04135
-0.78094	346101.9	672.887	1700.42	3058.127	5929.66	603360.5	793349.9	2229.427	20868.88	77549.82	66822.84	27733.28	1521.844
67.01855	12.43649	1.96032	-0.09064	6.245369	19.93826	114.1892	122842.6	-0.95877	5.873207	88.01191	23.94096	6.230583	-0.46974

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
-0.00499	0.160397	0.113166	0.183977	0.370276	0.456868	0.330166	0.637015	0.075698	0.361279	0.231848	0.441194	0.381716	0.563576
106.9514	25.35472	217.1815	27.91829	264.7267	26.50437	0.189166	2.666596	9.510772	133.0406	3423.307	153.2191	240.663	207.7751
7.406405	-0.75954	-0.47869	-0.77502	-0.12204	0.027158	0.868082	-0.98997	-0.98187	-0.2035	-0.89899	-0.723	17.9597	-0.9235

7429	7431	7434	7436	7438	7439	7461	7462	7464	7468	7469	7471	7472	7473
0.459874	-0.2621	-0.44646	0.149093	0.261286	1.014181	0.006196	0.925202	-0.07043	-0.10103	-0.28039	0.004906	0.071444	-0.08476
4224.104	1373.943	518.2917	761.9432	2898.558	2618.293	1015.127	10142.22	36532.05	1642.013	3427.502	19234.96	11166.46	6327.156
3.835295	-0.40546	3.938441	-0.90107	0.77648	0.411919	-0.89403	32.38927	445.642	2270.379	85.84893	27.1359	72.24926	-0.73938

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
0.561233	0.037435	0.382609	-0.15874	-0.05125	-0.1748	-0.31306	-0.15162	0.287102	0.074396	-0.20282	-0.12376	-0.24939	-0.21912
61.38818	192.4982	278.8857	89.2014	87.29185	16.29235	24.91418	23.88419	236679.7	40.0394	2409.445	135.9624	555.8937	264.8952
-0.76593	1.219094	1.562158	-0.99868	-0.97955	-0.98918	-0.98794	-0.82915	-0.85101	-0.96908	-0.99155	-0.73544	7.155824	-0.87652

7474	7478	7479	7522	7526	7527	7529	7599	7611	7622	7638	7642	7643	7648
-0.28589	0.070392	-0.05058	-0.22136	-0.41064	-0.33752	-0.1639	-0.28912	-0.51798	-0.53792	-0.57123	-0.34168	-0.40523	-0.48095
7132.307	1145.114	2304.701	2348.708	460.5984	540.0688	519.8267	523.7658	5957.136	1860.223	863.3475	364.7825	1021.87	7864.326
-0.39478	-0.84489	-0.7792	-0.99123	-0.96847	-0.74142	-0.95612	-0.95395	-0.83468	-0.57429	-0.97854	-0.6134	-0.96211	-0.9547

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
-0.01369	-0.13762	0.177029	0.092738	0.1298	0.016714	1.347775	-0.09203	-0.58176	-0.27629	0.489882	0.082693	-0.32416	0.403058
79.15152	61.09272	12.71277	66.07819	17.15965	1930.536	11.051	173.7276	1271.427	15207.63	3.927525	-0.50658	212.4962	272.9911
-0.52116	-0.97401	-0.9948	-0.92778	-0.36301	-0.05713	-0.53666	-0.95403	-0.98654	-0.9922	-0.78908	-0.66416	-0.99655	-0.82397

7649	7722	7723	7725	7726	7731	7732	7741	7742	7762	7763	7764	7768	7781
0.212789	-0.2307	-0.3557	0.091656	0.288394	0.038404	-0.27781	-0.15708	-0.59972	-0.39347	-0.30766	-0.20857	-0.99868	-0.42795
328.2579	181.69	271.836	214.8728	1737.859	176.5786	753.057	4791.088	115051.5	63547.04	174.0777	33.32435	12.21674	305.4226
0.817484	30.73045	-0.64838	-0.47748	19.39236	-0.78879	0.514302	-0.98149	-0.82766	31.63041	14.42478	-0.16586	-0.6126	-0.65004

7783	7786	7787	7788
0.213711	0.156704	-0.05465	0.141798
107.2462	1.943449	54.06636	9.558121
-0.75023	-0.99811	-0.16656	-0.50765

7783	7786	7787	7788
-0.3879	-0.11227	-0.14644	-0.13523
325.4786	257.9386	496.2132	286.0997
0.535713	83.89311	2.337396	25.16624

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI	Öner ÖZ
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Samsun 19 Mayıs Lisesi
Lisans Diploması	9 Eylül Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü
Tezsiz Yüksek Lisans Diploması	
Proje Konusu	
Yüksek Lisans Diploması	İktisat Anabilim Dalı Gıda Ekonomisi ve İşletmecili Yüksek Lisans Programı
Tez/ Dönem Projesi Konusu	Akdeniz Ülkelerine Giden Doğrudan Yatırımları Belirleyen Faktörler: Türkiye İçin Bir Panel Veri Analizi
Doktora Diploması	
Tez/Dönem Projesi Konusu	
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
BİLİMSEL FAALİYETLER	
ÖZ, Ö., ÇAĞATAY, S. ve PİŞKİN, E. (2020). “Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşmasının Çeşitli Mamul Eşya Endüstrisi Ticaretine Olası Etkileri”, <i>Ekonomik Yaklaşım</i> , 31 (144), 51-95.	
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	
Projeler	Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY’ın yürütücülüğü altında bursiyer olarak “<i>Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşmasının Türkiye’nin Dış Ticaretine Etkilerinin İncelenmesi</i>” konulu TÜBİTAK projesi (118K244), Akdeniz Üniversitesi, 2018-2019 Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY’ın yürütücülüğü altında bursiyer olarak “<i>Akdeniz için Birlik Anlaşması ve Türkiye’nin Güney Akdeniz Ülkelerine Doğrudan Yatırım ve İhracat Potansiyelinin Etkin</i>

	<i>Değerlendirilmesi</i> ” konulu TÜBİTAK projesi (110K303), Akdeniz Üniversitesi, 2010 - 2011
Çalıştığı Kurumlar	2010-2014 : İktisat Eğitmeni, Ekip KPSS Kursları 2005 – 2009 : Tıbbi Satış Temsilcisi, Fako Actavis 2004 – 2005 : Tıbbi Satış Temsilcisi, Deva Holding A.Ş.

